

2015

Årsredovisning

Tillväxtverket ska skapa så bra förutsättningar som möjligt för företag i hela landet att vara konkurrenskraftiga. Det innebär att vi öppnar dörrar och river barriärer – för ett Sverige där fler företag vill, kan och vågar.

Kunskap, nätverk och finansiering är våra viktigaste verktyg. Tillväxtverkets insatser skapar direkta resultat hos de företag och aktörer som vi samverkar med, men även förutsättningar för företag och regioner att möta framtidens utmaningar. Vårt största enskilda uppdrag är att bidra till att EU-medel investeras i projekt för regional konkurrenskraft och sysselsättning.

Tillväxtverket är en nationell myndighet med cirka 400 medarbetare på 9 orter.

INNEHÅLL

2 Vårt uppdrag

4 Utblick

Hur går det för svensk konkurrenskraft och landets näringsliv?.....	4
Vad händer med det regionala utvecklingsansvaret?	9

11 Vår organisation

Ledningsgrupp.....	14
Styrelse.....	15

16 Resultatredovisning

Program och insatser.....	18
Åtterrporteringskrav	79
Övriga genomförda uppdrag.....	97
Kompetensförsörjning	108
Tillväxtverkets hållbarhetsarbete.....	112

119 Året i siffror

120 Finansiell redovisning

152 Övrigt

Ordlista.....	152
Avrapporterade uppdrag	153
Innehållsförteckning till resultatredovisningen...	156

Ett Sverige med fler företag som vill, kan och vågar

Sverige har drygt en miljon företag. De bidrar till ett långsiktigt hållbart samhälle, genom att skapa sysselsättning och tillväxt, gemenskap och framtidstro.

Tillväxtverket ska skapa så bra förutsättningar som möjligt för alla typer av företag i hela landet att komma igång, växa och bli konkurrenskraftiga.

Internationalisering, digitalisering, tillgång till rätt kompetens och utveckling av affärsmöjligheter som möter utmaningar i samhället – allt ger stärkt konkurrenskraft och genomsyrade våra insatser 2015.

Vi erbjöd företag att söka affärsutvecklingscheckar för internationalisering och deltog i Team Sweden tillsammans med andra myndigheter och bolag som arbetar med exportfrämjande insatser.

Vi förberedde en satsning för digitala spetsföretag i hela Sverige och fick i uppdrag att ta fram en kompetenshöjande insats för ökad användning av digital teknik i industriföretag. Digitalisering var även temat på Stora Tillväxtdagen 2015 och på ett seminarium i Almedalen. Ett annat tema i Almedalen var hur vi möter näringslivets kompetensbehov.

Under 2015 togs de första besluten i de strukturfondsprogram som vi är med och genomför. 8 miljarder kronor i EU-medel ska investeras i insatser för stärkt konkurrenskraft, bland annat 600 miljoner till bredbandsutbyggnad och 1,4 miljarder för energieffektivisering i företag och övergång till en koldioxidsnål ekonomi.

Vi fortsatte utvecklingen av webbplatsen verksamt.se, som erbjuder information och service som gör det enklare att driva och starta företag. Antalet användare var 2,3 miljoner, en ökning med 26 procent sedan 2014.

Vi överlämnade också en nationell strategi till regeringen för ett företagsfrämjande på lika villkor, och avslutade det stora uppdraget Främja kvinnors företagande.

2015 sökte 160 000 människor asyl i Sverige. För att underlätta integration – och ta tillvara de nyanländas kraft och kompetens – beviljade vi projekt för praktik i företag, arbetade med vägledning för företagande och började se över hur regelverk kan förenklas.

Detta var exempel från året som gått. Nu siktar vi framåt, med vårt löfte till Sveriges företagare som ledstjärna: Vi öppnar dörrar och river barriärer – för ett Sverige med fler företag som vill, kan och vågar.

Gunilla Nordlöf, generaldirektör

Uppgifter, verktyg och mål

Tillväxtverkets huvuduppgifter är att i alla delar av landet främja hållbar näringslivsutveckling och hållbar regional tillväxt samt att förvalta och utvärdera strukturfondsprogram. Allt enligt regeringens instruktion.

Vi har sammanfattat och konkretiserat vårt uppdrag i en verksamhetsidé: Tillväxtverket arbetar för att stärka företagens konkurrenskraft.

Konkurrenskraft skapas av innovativa och växande företag som verkar i attraktiva regioner och som utvecklar den svenska ekonomin i takt med förändringarna på globala marknader.

För att möta de skilda utmaningar som finns för företagande i Sveriges regioner måste Tillväxtverkets arbete präglas av långsiktighet och flexibilitet. Vissa av våra insatser är riktade till företag eller blivande företagare, medan andra syftar till att påverka och utveckla samhällsstrukturer och regionala miljöer som är av stor vikt för företag och företagande.

Tillväxtverkets viktigaste verktyg är kunskap, nätverk och finansiering.

Kunskap om företag och regioner

Vi utvecklar och förmedlar kunskap om svenskt näringsliv och de utmaningar och möjligheter som företag och regioner står inför. Kunskapen har vi, samt andra nationella aktörer och regioner, nytta av i arbetet för stärkt konkurrenskraft.

Nätverk för effektiv samverkan

Vi samverkar med offentliga och privata organisationer i nätverk av olika slag. Vi sammanför nationella myndigheter och organisationer med aktörer som verkar regionalt och lokalt, så att samhällets resurser för stärkt konkurrenskraft används effektivt. Vi samarbetar även över landsgränser runt Östersjön och inom EU.

Finansiering som stärker näringslivet

Vi bidrar till att affärsidéer med potential får finansiering. Det gör vi genom egna insatser och genom att sprida kunskap om möjligheter till kapitalförsörjning. Finansiering är också ett viktigt verktyg i arbetet för regional utveckling. Vårt största enskilda uppdrag är att bidra till att EU-medel investeras i projekt för regional tillväxt och sysselsättning.

Tillväxtverket planerar och redovisar utifrån följande tre mål:

Företagens utveckling

Bidra till hållbar tillväxt och till att svenskt näringsliv genom svenska små och medelstora företag blir konkurrenskraftiga.

Företagens förutsättningar

Bidra till att företagens förutsättningar och villkor blir enklare och mer attraktiva.

Företagen i regionen

Främja en hållbar regional tillväxt och bidra till att utvecklingskraft i alla delar av landet tas tillvara och utvecklas.

**Tillväxtverket
arbetar för
att stärka
företagens
konkurrenskraft.**

Hur går det för svensk konkurrenskraft och landets näringsliv?

I denna utblick gör vi nerlag inom några aktuella områden som påverkar företagens villkor och verklighet, och därmed Tillväxtverkets arbete.

Regeringskansliet har gjort en genomgång av svensk konkurrenskraft, och konstaterar att tillväxttakten i det svenska näringslivet de senaste åren är starkare än i de flesta andra länder. Trots att produktivitetens utvecklingen i det svenska näringslivet har varit svagare än tidigare hamnar Sverige bland de högsta i ett internationellt perspektiv (DS 2015:43).

World Economic Forum gör årligen undersökningen Global Competitiveness Index som mäter olika faktorer som antas ha betydelse för ett lands konkurrenskraft. 2010–2012 låg Sverige på andra plats över världens mest konkurrenskraftiga länder. 2014–2015 fanns vi på tionde plats. I årets index återfinns Sverige på nionde plats av de totalt 144 länder som rankas. Skattesystemet är den parameter som enligt World Economic Forum gör att Sverige inte hamnar på en högre placering. Trots att Sverige har tappat placeringar de senaste åren så visar rapporten att Sverige är ett av världens mest konkurrenskraftiga länder (World Economic Forum, *The Global Competitiveness Report 2015–2016*).

Global Competitiveness Index (GCI) 2014–2015

	Placering 2014–2015
Schweiz	1
Singapore	2
USA	3
Tyskland	4
Nederländerna	5
Japan	6
Hongkong	7
Finland	8
Sverige	9
Storbritannien	10

Källa: World Economic Forum (2015), *The Global Competitiveness Report*.

Ranking enligt Ease of Doing Business

	Placering 2014–2015
Singapore	1
Nya Zeeland	2
Danmark	3
Sydkorea	4
Hongkong	5
Storbritannien	6
USA	7
Sverige	8
Norge	9
Finland	10

Källa: Världsbanken (2015) *Doing Business 2016: Measuring Regulatory Quality and Efficiency*.

En annan ranking som är intressant utifrån Tillväxtverkets verksamhet är Världsbankens rapport *Ease of Doing Business*. Den undersökningen fokuserar på det som direkt påverkar företagande, till exempel regelverk, tillståndsgivning och kreditgivning till företag. I årets rapport återfinns Sverige på åttonde plats av de undersökta 189 länderna. Det är en uppgång från förra året då Sverige hamnade på elfte plats. Uppgången förklaras främst av att processen att starta företag har blivit enklare det senaste året. Det som främst drar ner Sveriges position är regelverken som omger lån och kreditgivning.

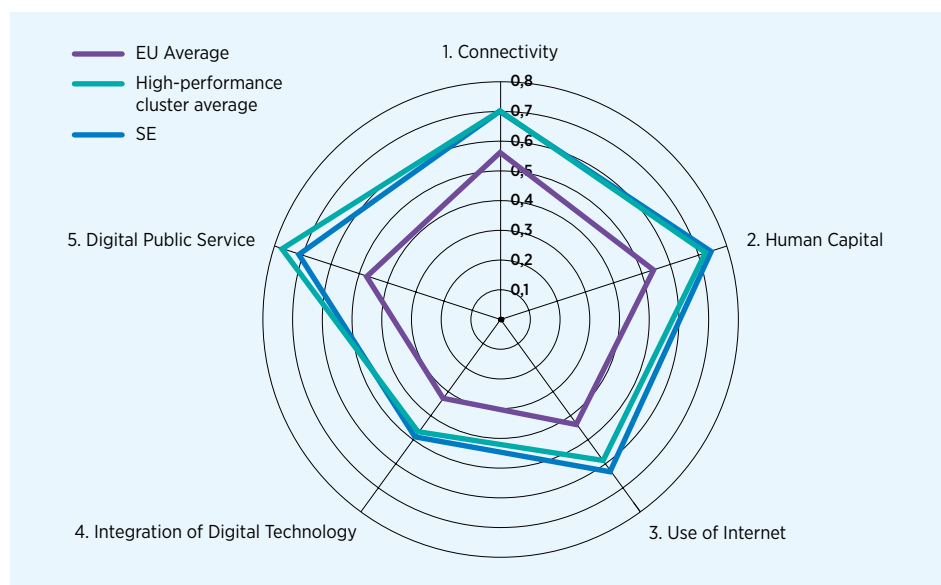
Digitalisering

Digitalisering anses vara en av de mest produktivetsdrivande faktorerna idag och av stor betydelse för tillväxt och konkurrenskraft. Tillväxtanalys beräkningar visar att under 2006–2013 stod informations- och kommunikationstekniksektorn (IKT) för 42 procent av produktivitetstillväxten i Sverige. Den stora potentialen ligger dock i att hela näringslivet så småningom drar nytta av teknikens fördelar. Digitaliseringen ger förutsättningar för genomgripande förändringar i hela affärsmodeller och produktionskedjor.

I internationella jämförelser som handlar om digitalisering står sig Sverige oftast väl i konkurrens med andra länder. Vi har en god infrastruktur och en befolkning som i hög utsträckning använder digitala verktyg i sin vardag. Näringslivet är i viss mån digitaliserat, men graden av digitalisering varierar stort. Det betyder att det finns en stor utvecklingspotential i delar av näringslivet.

EU gör en återkommande mätning som heter Digital Economy and Society Index (DESI) och mäter exempelvis hur mycket befolkningen, företag och offentlig sektor använder digitala tjänster. I denna finns Sverige som nummer två av EU:s 28 länder. EU konstaterar också att den digitala utvecklingen varierar stort inom unionen, vilket är ett problem. Det här har gjort att EU under 2015 har lanserat flera initiativ. Det mest omfattande är den digitala inre marknaden som ska eliminera hinder och förbättra förutsättningarna för digitaliseringen inom EU.

Digital Economy and Society Index

Källa: <https://ec.europa.eu/digital-agenda/en/desi>

Företagens konkurrenskraft

Ett konkurrenskraftigt näringsliv förutsätter att nya företag startas, att företag vill och kan växa och att de företag som har lägst produktivitet krymper eller läggs ner. Dynamiken i näringslivet och företagens förmåga att möta förändringar är grundläggande förutsättningar för ett långsiktigt konkurrenskraftigt näringsliv.

Antal företag i Sverige

Sammanlagt finns det drygt en miljon företag i Sverige. Andelen nystartade företag ligger runt 70 000 företag per år sedan 2010. I internationella jämförelser ligger Sverige något lägre än jämförbara länder. Till viss del kan detta bero på att man mäter de nya företagen i relation till den befintliga företagsstocken eller i relation till befolkningens storlek, och Sverige har ett relativt stort antal företag i relation till befolkningens storlek (DS 2015:43).

Företag i Sverige

	0–9 anställda	10–49 anställda	50–249 anställda	250+ anställda
Antal företag	1 018 881 st	30 267 st	4 997 st	991 st
Andel företag	96,6 %	2,9 %	0,5 %	0,1 %
Antal anställda	628 629 st	587 569 st	480 640 st	925 843 st
Andel anställda	24,0 %	22,4 %	18,3 %	35,3 %
Omsättning	21,8 %	18,7 %	19,4 %	40,1 %
Förädlingsvärde	24,6 %	18,7 %	17,5 %	39,2 %

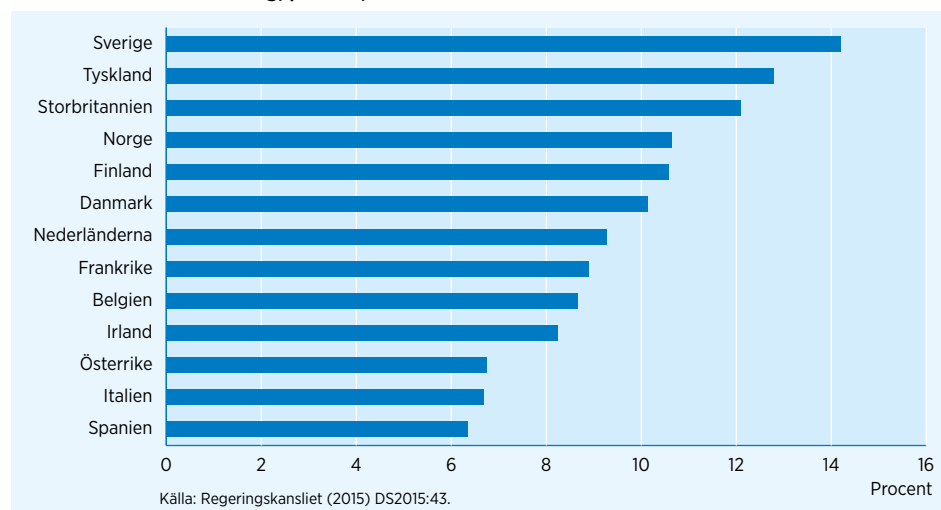
Källa: SCB 2013.

Det är givetvis viktigt att nya företag startas, men även att företag växer och skapar sysselsättning. För Tillväxtverket är det relevant att följa företagens tillväxtvilja. Det gör vi bland annat genom vår egen undersökning *Företagens villkor och verklighet*. Den senaste undersökningen genomfördes 2014 och bearbetades under 2015. I den svarade 16 000 små och medelstora företag på frågor om hur de ser på sina tillväxtmöjligheter och hur de upplever olika tillväxthinder.

Undersökningen visar att de svenska företagen har en god tillväxtvilja: 70 procent vill växa. Eftersom undersökningen har genomförts regelbundet sedan 2002 kan vi konstatera att tillväxtviljan ligger högt men har minskat något.

I en internationell jämförelse hamnar Sverige högt när det gäller snabbväxande företag. Snabbväxande företag kan definieras på olika sätt, men i det här fallet är det företag med minst 10 anställda vid mätperiodens början vars sysselsättning ökat med minst 10 procent om året under en treårsperiod. Data finns tyvärr inte att tillgå över tid, så det är svårt att säga hur utvecklingen ser ut i ett längre perspektiv. Troligtvis påverkas utfallet av den ekonomiska utvecklingen: under perioden var tillväxttakten högst i de länder som hamnat högst i tabellen på nästa sida.

Andel snabbväxande företag, procent, 2012

Hållbart företagande

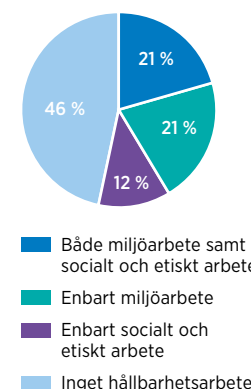
Företagen i Sverige verkar i hög utsträckning i en globaliserad värld, vilket skapar ökad konkurrens men även nya möjligheter. Sveriges långsiktiga konkurrenskraft är beroende av företagets förmåga att förstå och anpassa sig till nya behov och förutsättningar. En av de viktigaste frågorna för framtidens näringsliv är ett hållbart arbetssätt med ett smart användande av resurser och kloka investeringar. Vidare är efterfrågan på hållbara lösningar stor i hela världen, vilket även skapar stora affärsmöjligheter.

Företagens villkor och verklighet 2014 ställer frågor till företagen om deras hållbarhetsarbete. Av de små och medelstora företagen arbetar ungefär vartannat företag med hållbarhetsfrågor på något sätt. Men skillnaderna är stora mellan olika branscher och mellan företag i olika storleksklasser. Bland de medelstora företagen är det hela 80 procent som har ett aktivt miljöarbete, jämfört med knappt 40 procent bland soloföretagen.

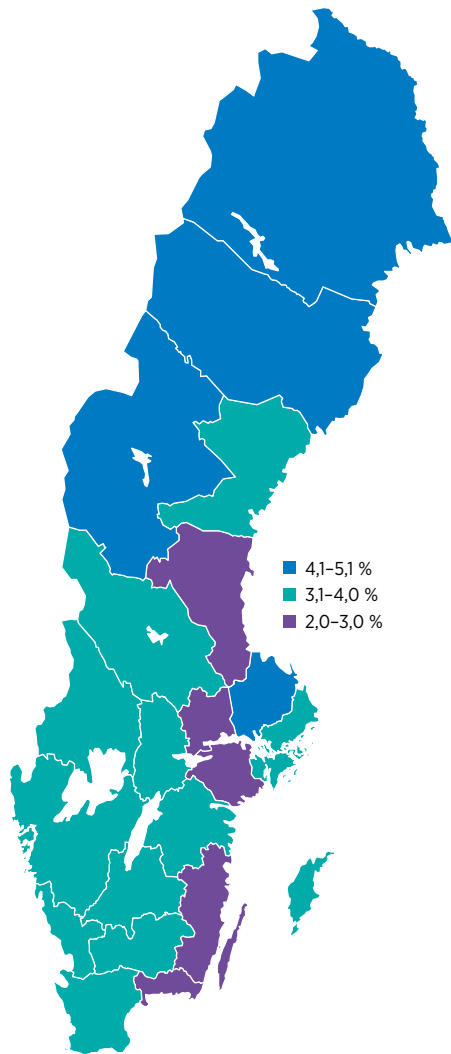
Mönstret ser ut på samma sätt när det gäller sociala och etiska frågor, men andelarna är något lägre. Det finns också skillnader mellan nya och äldre företag, vilket leder till slutsatsen att många nystartade företag har fokus på andra frågor som exempelvis sin affärsplan. Det är dock fler nystartade företag som anger att de har som ambition att ha ett hållbarhetsarbete på plats inom fem år, vilket tyder på att de förknippar hållbarhetsfrågor med framgångsrikt företagande.

Det finns flera utmaningar med hållbarhetsarbete i små och medelstora företag. Många företag uppger att de har svårigheter att se affärsnyttan med hållbarhetsarbetet, och flera företag som idag arbetar med hållbarhetsfrågor uppger att de vill ha mer stöd från offentliga aktörer.

Andel företag som arbetar med miljöfrågor samt sociala och etiska frågor

Källa: Tillväxtverket (2015) info 0630.

EKONOMISK TILLVÄXT
Länsvis genomsnittlig årlig tillväxt
av BRP per capita 2000–2014

Norrbottnen	5,1 %
Uppsala	4,6 %
Västerbotten	4,2 %
Jämtland	4,1 %
Halland	4,0 %
Örebro	3,8 %
Östergötland	3,7 %
Riket	3,6 %
Stockholm	3,6 %
Västra Götaland	3,6 %
Dalarna	3,6 %
Kronoberg	3,5 %
Götland	3,4 %
Jönköping	3,1 %
Västernorrland	3,1 %
Värmland	3,1 %
Skåne	3,1 %
Södermanland	2,8 %
Kalmar	2,8 %
Västmanland	2,5 %
Gävleborg	2,5 %
Blekinge	2,0 %

Källa: SCB, Nationalräkenskaper 2015.

Regionernas utvecklingskraft

Tillväxt sker lokalt och regionalt. För både lokala, regionala och nationella aktörer är det viktigt att skapa attraktiva miljöer för att företag ska startas och växa.

De regionala förutsättningarna skiljer sig åt beträffande näringslivs-, befolknings-, tätorts- och utbildningsstruktur. Den regionala ekonomiska aktiviteten mäts i bruttoregionprodukt (BRP) per invånare. Det är summan av förädlingsvärdet i regionen. När alla regioners BRP summeras får vi landets bruttonationalprodukt (BNP).

Om man undersöker skillnaderna i BRP från år till år ser man variationer som är beroende av olika regionala händelser. En näringsgren kan till exempel växa kraftigt under några år, som gruvnäringen, och ge stort avtryck i det regionala näringslivet. En utflyttning eller nedläggning av verksamhet är exempel på händelser som kan påverka BRP negativt.

Under 2013, som är det senaste året där Statistiska centralbyrån (SCB) har säkerställt data, hade 12 av Sveriges 21 län en positiv tillväxt (mätt som volymutveckling) av BRP. Den största ökningen från året innan fanns i Uppsala län och Blekinge län. I 9 län var volymutvecklingen negativ, och svagast var utvecklingen i Södermanlands län. Högst BRP per invånare 2013 hade Stockholm län, följt av Norrbottens län. Övriga län hamnade under riksgenomsnittet. Sett över en längre tidsperiod är variationerna inte lika stora. Alla län har haft en positiv BRP-utveckling per invånare, vilket syns i kartan till vänster. Siffrorna för 2014 är preliminära.

Långsiktig livskvalitet i svenska regioner

Den ekonomiska tillväxten är ett viktigt medel för samhällets utveckling. BNP, eller det regionala BRP, har därför ganska naturligt tagit plats som en huvudindikator för att följa nationers och regioners utvecklingsförmåga. En återkommande diskussion har dock förts kring BNP-måttets begränsningar att fånga samhällsutvecklingen i stort och den livskvalitet som BNP i grund och botten är tänkt att bidra till. BNP och BRP är mått som visar den ekonomiska produktionen vid en given tidpunkt, men de säger inte något om resursutnyttjande, om produktionen är hållbar i ett längre perspektiv eller om den faktiskt leder till ökad välfärd för den enskilda individen.

Under 2015 utvecklade Tillväxtverket tillsammans med Reglab ramverket BRP+, baserat på OECD:s *Better Life Index*. Sverige som nation står sig jämfört med andra länder väl inom de olika områden som tillsammans fångar livskvalitet. Sverige är ledande i fråga om miljökvalitet och över genomsnittet i fråga om medborgarengagemang, utbildning och kompetens, balans mellan arbete och fritid, hälsa, subjektivt välbefinnande, arbete och löner, bostad och sociala relationer. BRP+, som presenteras 2016, innebär att utfallet kommer att kunna brytas på kommunal nivå samtidigt som det visar på ett hållbarhetsperspektiv genom att mäta investeringar ekonomiskt, ekologiskt och socialt samt genom att mäta investeringar i humankapital.

Vad händer med det regionala utvecklingsansvaret?

Det regionala utvecklingsansvaret är under förändring – ett faktum som ställer nya krav på alla berörda aktörer, inklusive Tillväxtverket.

I Sverige har den regionalpolitiska organisationen varit en återkommande diskussion sedan 1960-talet. Det har med andra ord varit en lång förändringsprocess som 1996 ledde fram till en avgörande milstolpe. Riksdagen fattade då beslutet att fyra regioner – Skåne, Kalmar, Gotland och Västra Götaland – på försök fick bedriva verksamhet med utökat regionalt självstyre.

Utökat regionalt självstyre innebär en omfördelning av befogenheter och resurser från en statlig regional förvaltning, till regionalt politiskt styrda förvaltningar (regioner) det vill säga samverkansorgan (kommunförbund) och självstyrelseorgan (landsting med utökat uppdrag).

Denna rörelse kan beskrivas som en regionalisering av det statliga tillväxtansvaret – det vill säga ansvaret att leda och utveckla det regionala arbetet för hållbar tillväxt och utveckling i länet. Idag är försöksverksamheten permanentad, och det statliga tillväxtansvaret finns hos samverkansorgan eller självstyrelseorgan i 17 av landets 21 län, och processen fortsätter.

Kartan ritas om

Under 2015 har frågan om den regionala samhällsorganisationen fått förnyad aktualitet. Regeringen har aviserat förändringar i den regionala geografin i Sverige, och har tillsatt en kommitté – Regionindelningskommittén, 2015:77 – som har till syfte att föreslå nya och färre regioner (läns- och landstingsindelning).

Ett viktigt skäl anger regeringen är att människor rör sig och verkar i större områden, och förslaget syftar till en bättre anpassning till demografiska, näringsgeografiska och miljömässiga förhållanden. Denna förändring kan enligt regeringen börja träda i kraft 2019.

Nya sätt att arbeta

Tillväxtverket har som nationell myndighet i uppdrag att stärka företagens konkurrenskraft i hela landet, och det gör vi med utgångspunkten att tillväxten sker lokalt och regionalt.

För Tillväxtverket är därför de regionalt utvecklingsansvariga aktörerna särskilt viktiga partner. För att skapa så goda förutsättningar som möjligt för tillväxt behöver insatser på nationell och regional nivå samordnas och samverka.

Det regionala utvecklingsansvaret är som sagt under förändring. Det ställer nya krav på alla berörda, inklusive Tillväxtverket. Som en följd av detta har vi börjat arbeta på nya sätt, där dialogen med de regionalt utvecklingsansvariga aktörerna är en viktig del i vårt strategiska arbete. Utifrån en förbättrad kunskap om regionala behov, prioriteringar och önskemål får vi bättre underlag till satsningar och verksamhet till nytta för företag och entreprenörskap.

Läs mer om Tillväxtverkets strategiska regionarbete på sidan 52.

Vad innebär det regionala utvecklingsansvaret?

Den regionalt utvecklingsansvariga aktören leder och utvecklar det regionala arbetet för hållbar tillväxt och utveckling i länet.

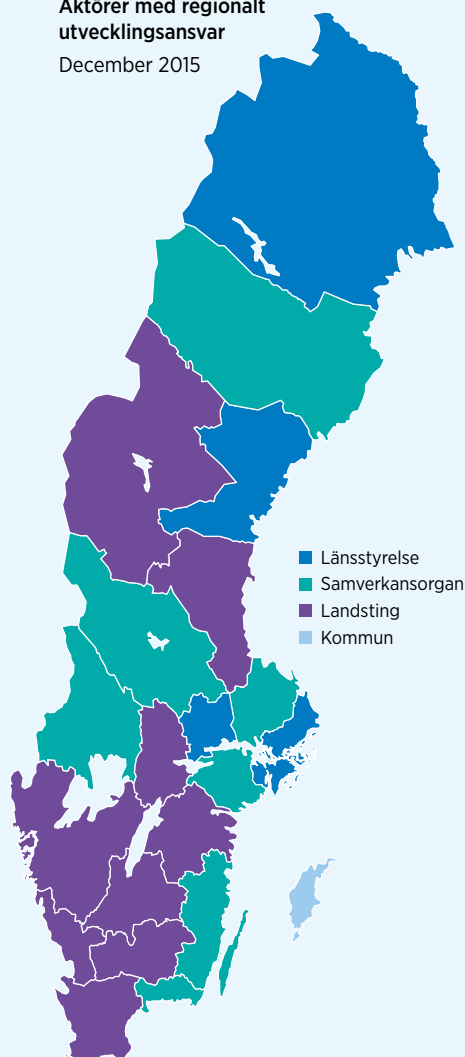
I det regionala utvecklingsansvaret ingår följande uppgifter:

- utarbeta och fastställa en regional utvecklingsstrategi för länets utveckling (RUS/RUP)
- samordna insatser för genomförandet av strategin
- besluta om användningen av statsbudgetens anslag 1:1 Regionala tillväxtåtgärder
- följa upp, låta utvärdera och årligen redovisa resultaten av det regionala tillväxtarbetet
- upprätta och fastställa länsplaner för regional transportinfrastruktur.

Utöver dessa uppgifter, som är lagstadgade, har regeringen även gett de regionalt utvecklingsansvariga aktörerna andra uppgifter, till exempel att etablera regionala kompetensplattformar eller att fungera som breddskoordinatorer.

Bakom uttrycket regionalt utvecklingsansvarig aktör döljer sig olika typer av organisationer. Huvudregeln är att det antingen är en länsstyrelse, ett kommunalt samverkansorgan eller ett landsting som har det regionala utvecklingsansvaret. Undantagen är Region Gotland som är en kommun och Stockholm där ansvaret är delat mellan länsstyrelsen och landstinget. Se kartan till höger.

Aktörer med regionalt utvecklingsansvar
December 2015

Vår organisation

Medarbetare

Tillväxtverkets viktigaste resurs är medarbetarna. Den 31 december 2015 hade Tillväxtverket 394 medarbetare – 247 kvinnor och 147 män. Antalet årsarbetskrafter var 344. 63 procent av medarbetarna arbetade inom kärnverksamheten och 27 procent med stöd till kärnverksamheten. 10 procent var chefer.

Tillväxtverket arbetar aktivt för att attrahera, rekrytera, introducera, utveckla och ta vara på kompetenta medarbetare. Läs om detta arbete under rubriken Kompetensförsörjning på sidan 108.

Så styrs vi

Tillväxtverket är en myndighet under Näringsdepartementet och styrs av regeringens instruktion. I instruktionen anges myndighetens uppgifter, som Tillväxtverket utformar sin verksamhet utifrån.

I årliga regleringsbrev och särskilda regeringsbeslut får Tillväxtverket uppdrag av regeringen. Dessa är vanligtvis specifika och tidsbegränsade. Tillväxtverket styrs också av förordningar och föreskrifter, som förordningen om intern styrning och kontroll, förordningen om miljöledning i statliga myndigheter och föreskriften om statliga myndigheters informationssäkerhet.

Tillväxtverket leds av en styrelse som ansvarar för verksamheten inför regeringen.

Organisation och ledning

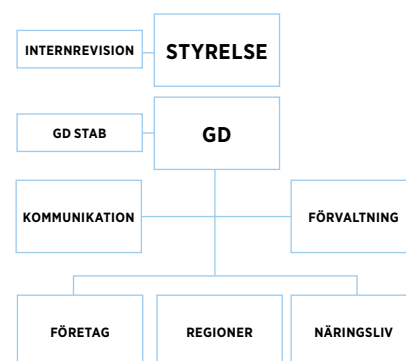
Tillväxtverket finns på 9 orter i landet och leds av generaldirektör Gunilla Nordlöf.

Generaldirektören ingår i styrelsen och ansvarar för den löpande verksamheten i enlighet med styrelsens direktiv och riktlinjer.

Tillväxtverket har en organisation med 5 avdelningar samt gd-stab och internrevisor. Ansvar för verksamheten är fördelat på 3 avdelningar: Företag, Regioner och Näringsliv.

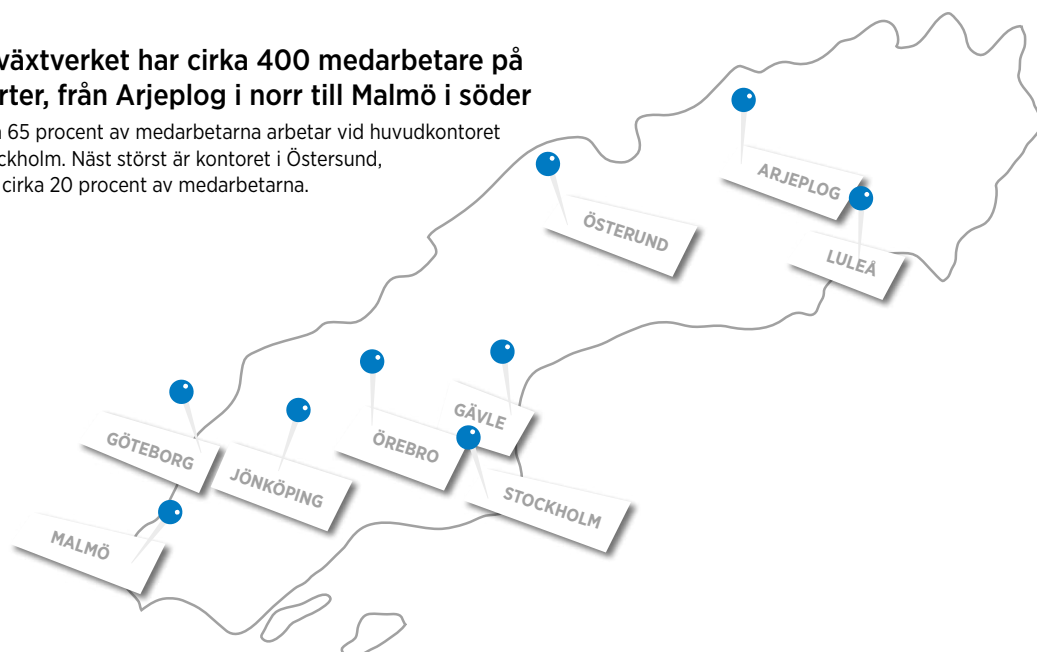
Tillväxtverket har även avdelningar för kommunikation och förvaltning. Alla avdelningschefer medverkar i myndighetens ledningsgrupp.

ORGANISATIONSPLAN

Tillväxtverket har cirka 400 medarbetare på 9 orter, från Arjeplog i norr till Malmö i söder

Cirka 65 procent av medarbetarna arbetar vid huvudkontoret i Stockholm. Näst störst är kontoret i Östersund, med cirka 20 procent av medarbetarna.

Ansvaret för verksamheten är fördelat på 3 avdelningar:

Regioner

Har fokus på företaget i sin regionala miljö. Här ligger ansvaret för strategiskt regionarbete och arbetet med ett resultatorienterat genomförande av EU:s struktur- och investeringsfonder i projekt för regional tillväxt och sysselsättning. Tillväxtverket är förvaltande myndighet för de regionala strukturfondsprogrammen och det gränsregionala programmet Öresund-Kattegat-Skagerrak.

Företag

Har fokus på insatser som riktar sig direkt till företag. Information, kunskap och finansiering till företag som vill utveckla sin verksamhet.

Näringsliv

Har fokus på de långsiktiga förutsättningarna för näringslivets utveckling. Arbetar för att identifiera och undanröja hinder för företagande samt stimulera entreprenörskap och attraktiva miljöer för företagande.

Tillväxtverkets hållbarhetsarbete

Tillväxtverkets arbete för hållbar tillväxt utgår från vår verksamhetsidé: att arbeta för att stärka företagens konkurrenskraft.

Tillväxtverket bevakar och analyserar löpande hållbarhetsfrågornas betydelse för svenskt näringsliv och konkurrenskraft. Utifrån analysen identifierar vi utvecklingsbehov av ramvillkoren för näringslivet och av det stöd som finns för enskilda företag, samt vidareutvecklar våra egna insatser inom området.

Läs mer under rubriken Tillväxtverkets hållbarhetsarbete på sidan 112.

Värdegrund och ny varumärkesplattform

Tillväxtverket verkar och arbetar enligt den statliga värdegrunden och dess sex principer: demokrati; legalitet; objektivitet; fri åsiktsbildning; respekt för lika värde; frihet och värdighet; effektivitet och service. Under året förankrades värdegrunden i myndigheten, genom att medarbetarna diskuterade principerna med utgångspunkt i realistiska exempel.

Under året fortsatte också det interna förändringsarbete som inleddes 2013. Med utgångspunkt i vision, verksamhetsidé och långsiktig strategi fattade ledningen beslut om en varumärkesplattform. Den beskriver vad Tillväxtverket strävar efter att vara, hur vi vill uppfattas och vad vi lovar våra kunder och intressenter.

Tillväxtverket ska i alla sammanhang vara myndigheten som ser till att företagen i hela landet får så bra förutsättningar som möjligt att bli konkurrenskraftiga. Vi vill uppfattas som lyhörda, kunniga och handlingskraftiga. Vårt varumärkeslöfte, alltså den nytta som vi lovar att leverera och som alla aktiviteter ska värderas mot, är att vi öppnar dörrar och river barriärer.

I arbetet med varumärkesplattformen blev det tydligt att myndigheten behöver göra en förflyttning för att kunna ge en samlad, tydlig bild av vårt uppdrag och den nytta vi skapar. För att förändra bilden av oss behöver vi förändra vårt sätt att arbeta, hur vi utvecklar och paketerar kunskap samt hur vi betar oss i vardagen. Detta arbete inleddes under hösten 2015 och fortsätter 2016.

Tillsammans med vår vision ger vårt varumärkeslöfte en tydlig bild av den nytta vi skapar för företagen och företagens vänner:

Vi öppnar dörrar och river barriärer – för ett Sverige med fler företag som vill, kan och vågar.

Vi öppnar dörrar och river barriärer

för ett Sverige med fler företag som vill, kan och vågar.

Ledningsgrupp

Gunilla Nordlöf

Född 1961

Generaldirektör

Tidigare finansråd och avdelningschef på Finansdepartementet, näringsråd på Näringsdepartementet och avdelningschef på Riksgälden. Civilekonom, Stockholms universitet.

Tim Brooks

Född 1973

Avdelningschef Företag

Tidigare departementsråd och sekretariatschef på Näringsdepartementet. BA, University College Cork, Irland.

Anna Bünger

Född 1974

Avdelningschef Näringsliv

Tidigare enhetschef på Nuteks utvecklingsavdelning och utvecklingschef på Tillväxtverket. Civilekonom, Stockholms universitet.

Susanne Eklöf

Född 1958

Kommunikationschef

Tidigare kommunikationschef på Ambea och Stim samt informationschef på Mälardalens högskola. Executive MBA, Stockholms universitet.

Lars Wikström

Född 1973

Avdelningschef Regioner

Tidigare enhetschef på Nutek och Tillväxtverket. Pol.kand. och magisterexamen inom kvalitets- och ledarskapsutveckling, Mittuniversitetet.

Mattias Åsander

Född 1971

Avdelningschef Förvaltning

Tidigare kommunchef, förvaltningschef och kommunjurist i Heby kommun. Jur.kand. och magisterexamen i samhällsvetenskap, Uppsala universitet.

Styrelse

Kristina Alsér, ordförande

Född 1956
Ledamot sedan 2014 (juli)
Landshövding i Kronobergs län.
Ledamot i Entreprenörinvest AB,
Familjen Kamprads Stiftelse,
Vinnova och SVID samt
ordförande i Kulturkvarteret
Astrid Lindgrens Näs.

Jan Berg

Född 1953
Ledamot sedan 2014 (juli)
*Civilingenjör med
egen verksamhet.*
Ledamot i Specialfastigheter AB
och Agentia Investment
Management AB.

Anders Källström

Född 1959
Ledamot sedan 2012 (maj)
Vd för LRF.
Styrelseordförande i LRF Konsult
AB, LRF Media AB, Bygruppen
AB, Ekonord Invest AB och
Svenska Hockeyligan (SHL).
Ledamot i Hästnäringens Natio-
nella Stiftelse, Svenska Viltmat-
akademien och Svenska ICC.

Kerstin Paulsson

Född 1963
Ledamot sedan 2009 (april)
Vd för Netsoft Lund AB.
Ledamot i Elanders AB.

Bertil Törsäter

Född 1949
Ledamot sedan 2014 (juli)
Ordförande i Almi Invest Väst AB.
Ledamot i Svenska Ostindiska
Companiet AB och SOIC Ship
Management AB.

Håkan Ylinenpää

Född 1952
Ledamot sedan 2014 (juli)
*Professor i entreprenörskap
och innovation.*
Luleå tekniska universitet.
Ledamot i FrontPoint AB och
Nyföretagarcentrum Nord.

Gunilla Nordlöf

Född 1961
Ledamot sedan 2013 (juni)
Generaldirektör för Tillväxtverket.
Ledamot i Post- och telestyrelsen,
Rådet för digitaliseringen av det
offentliga Sverige, European
Commission SME Envoy Network
och European Commission REFIT
plattform. Ordförande för
E-legitimationsnämnden.

Jenny Forkman

Chefsjurist
Styrelsens sekreterare

Resultatredovisning

Resultatredovisningen beskriver hur vi tog oss an vårt uppdrag under 2015. Eller med andra ord – hur Tillväxtverket arbetade för att stärka företagens konkurrenskraft.

Sveriges företag och regioner står inför betydande utmaningar. Tillväxtverket arbetar därför strategiskt med våra målgrupper för att genom kunskap, finansiering och nätverk stärka näringslivets konkurrenskraft.

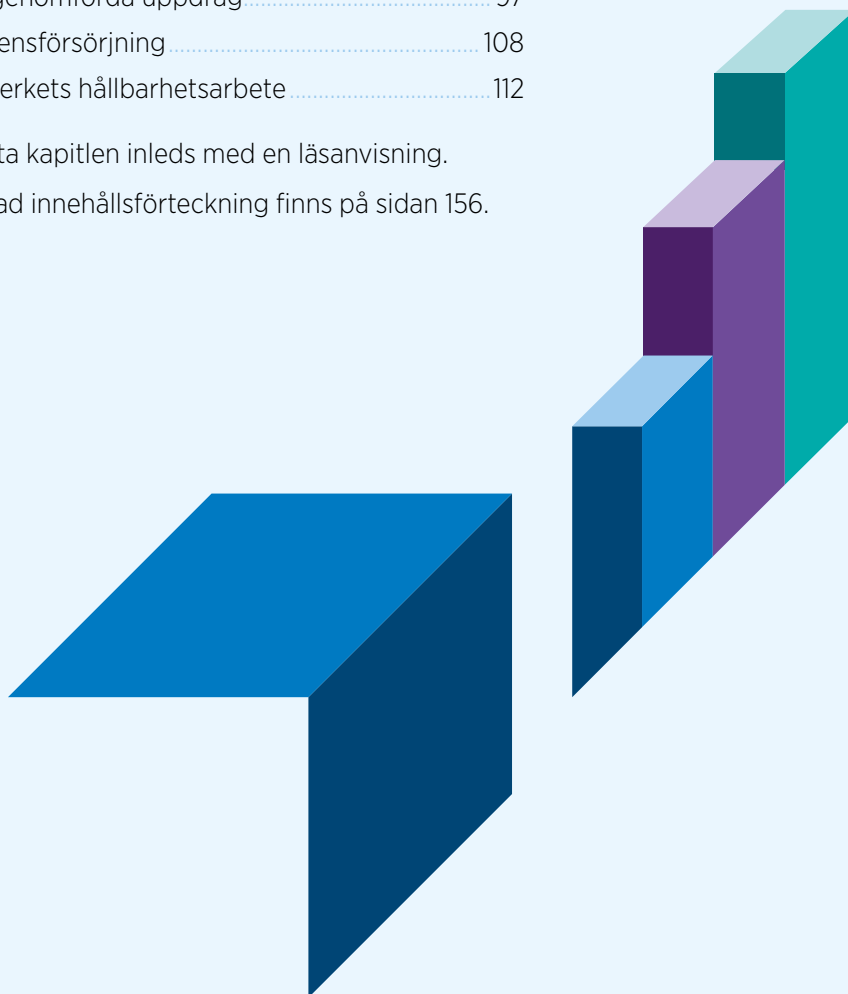
Tillväxtverkets insatser skapar direkta resultat hos de företag och aktörer som vi samverkar med, men även förutsättningar för företag och regioner att möta framtidens utmaningar. Läs mer om Tillväxtverkets uppdrag på sidan 2.

Resultatredovisningen innehåller följande kapitel:

▲ Program och insatser	18
▲ Återrapporteringskrav	79
▲ Övriga genomförda uppdrag	97
▲ Kompetensförsörjning	108
▲ Tillväxtverkets hållbarhetsarbete	112

De två första kapitlen inleds med en läsanvisning.

En detaljerad innehållsförteckning finns på sidan 156.

Program och insatser – läsanvisning

Detta kapitel är uppdelat utifrån Tillväxtverkets tre övergripande mål (se sidan 3). Målen sammanfattas här under rubrikerna *Företagens utveckling*, *Företagens förutsättningar* och *Företagen i regionen*.

Myndigheters resultatredovisning ska främst gälla verksamhetens prestationer. Tillväxtverket har valt att definiera prestation som ett avslutat program, eller en betydande verksamhet av mer löpande karaktär, som kan betraktas som årligen avslutad.

Ett program är en definierad och planerad verksamhet som löper över en tidsbegränsad period. Tillväxtverket ser programmet som avslutat när den sista rapporteringen lämnats till regeringen.

Under 2015 genomfördes 14 prestationer. Prestationerna har markerats med en symbol. Prestationerna är av olika karaktär och därmed inte jämförbara med varandra.

Resultatredovisningen innehåller även information om aktiviteter som genomförts inom pågående program och insatser. Detta för att redovisningen ska ge en rättvisande bild av vår verksamhet.

För verksamhet som pågått de tre senaste åren redovisas verksamhetskostnader och transfereringar. För avslutade program redovisas även totala verksamhetskostnader och transfereringar för hela programperioden. I de enstaka fall där kostnader uppstått efter programmets avslut redovisas även dessa.

Observera att beslut och utbetalning kan ske olika år. Beviljade respektive utbetalda medel för 2015 behöver alltså inte vara samma belopp.

Kortsiktiga effekter – de resultat vi kan se i år

Innan Tillväxtverket startar arbetet med större verksamheter beskriver vi vilka effekter som arbetet ska bidra till på kort och lång sikt. Vi formulerar mål för verksamheten och avgör vilka uppgifter som ska samlas in för uppföljning och utvärdering.

Vilka typer av resultat som Tillväxtverket kan visa för en verksamhet beror bland annat på hur lång tid som har gått sedan den startade. I resultatredovisningen redogör vi för de kortsiktiga effekterna av de aktiviteter som har genomförts under året. Dessa fångar vi till exempel in genom enkäter till personer som har deltagit i en aktivitet. Ibland saknas dock kortsiktiga effekter, eftersom verksamheten är nystartad eller inte har följts upp av andra skäl.

När ett program är slut utvärderas det vanligen av en extern oberoende aktör. I utvärderingarna finns information om de långsiktiga effekterna.

De program vi genomför med medel från Europeiska regionala utvecklingsfonden följs regelbundet upp med hjälp av en uppsättning aktivitetsindikatorer som projekten rapporterar in. Därutöver bedriver Tillväxtverket en löpande utvärdering av programmen i syfte att både stödja genomförandet och fånga programmets resultat och effekter.

Mer information om resultat från Tillväxtverkets verksamhet finns på tillvaxtverket.se.

PROGRAM = definierad och planerad verksamhet som löper över en tidsbegränsad period.

PRESTATION = ett avslutat program, eller en betydande verksamhet av mer löpande karaktär som kan betraktas som årligen avslutad.

Program och insatser

Företagens utveckling

Redovisning utifrån följande mål: Tillväxtverkets verksamhet ska bidra till hållbar tillväxt och stärkt konkurrenskraft i företag.

Enterprise Europe Network (EEN)			
Löptid	2008–2014, 2015–2020		
Ursprung	Uppgift		
Utbetalade medel, tkr	2015	2014	2013
Verksamhetskostnader	1 738	3 714	3 691
Transfereringar	20 529	14 881	18 493
Ärendebeslut, antal			
Bifall	15	1	16
Avslag	0	0	1
Totalt	15	1	17

Enterprise Europe Network

Nätverket Enterprise Europe Network (EEN) ger stöd till små och medelstora företag, framför allt kring internationalisering, och bidrar därmed till ökad tillväxt och förnyelse i företag.

Den verksamhet som marknadsförs genom EEN finansieras med medel från Tillväxtverket, COSME (EU:s ramprogram för konkurrenskraft) och Horisont 2020 (EU:s innovations- och forskningsprogram). EEN ingår alltså i två av EU:s ramprogram för perioden 2014–2020. Arbetet med den nya perioden började under 2015.

Tillväxtverket koordinerar EEN i Sverige. Bakom EEN i Sverige står 14 nationella och regionala näringslivsorganisationer, däribland Almi Företagspartner och flera forskningsinstitut. Nätverket har tjänster inom följande tre områden:

- Information och rådgivning till små och medelstora företag, om EU-regler, internationalisering, EU-finansiering, import, export etc. Under 2015 fick 876 företag denna typ av hjälp från EEN.
- Hjälp att hitta internationella affärssamarbeten, till exempel med distributörer och agenter eller samarbeten kring teknik och forskning. Denna hjälp är möjlig tack vare nätverkets starka lokala förankring. Under 2015 förmedlades 104 internationella affärssamarbeten.
- Innovationscoachning till små och medelstora företag som vill utveckla affärsidéer och ta vara på sin innovationsförmåga. Under 2015 fick 71 företag olika typer av coachning kring innovationer.

Under 2015 besökte Tillväxtverket 15 orter i Sverige, för att tillsammans med våra regionala EEN-partner ha en dialog med regionala aktörer om hur vi bäst främjar internationalisering i små och medelstora företag, utifrån EEN, COSME och Horisont 2020. Syftet var bland annat att fördjupa samarbetet regionalt kring dessa frågor.

Våra samarbetsparter i EEN har även spelat en viktig roll i Tillväxtverkets program Affärsutvecklingscheckar för internationalisering under året, genom medverkan i de regionala bedömningsgrupper som tagit ställning till projektansökningar. Läs mer om programmet på sidan 20.

Tillväxtverket och 5 av aktörerna bakom EEN samverkar även kring EU SME Support – ett supportkontor med uppgift att öka små och medelstora företags deltagande i Horisont 2020-projekt. Kontoret drivs av Research Institutes of Sweden (RISE) som består av 8 partner, varav 5 ingår i EEN. För finansieringen står Tillväxtverket och Vinnova. Under 2015 fick 264 företag hjälp att hitta rätt typ av EU-finansiering och vägledning kring ansökan.

Kompetensutveckling för tillväxt i små företag

Tillväxtverket initierar och driver insatser för att stödja nyskapande arbetssätt, metoder och processmodeller för affärsutveckling. Syftet är att stärka svenska företags internationella konkurrenskraft och utveckla verksamheten hos företagsfrämjande aktörer. Målet är att nå företag med tillväxtpotential och erbjuda dem riktade kompetensutvecklingsinsatser.

Under 2015 hade programmet tre huvudspår: Internationaliseringskompetens, Strategiskt styrelsearbete och Produktionslyftet.

Under 2015 avslutade Tillväxtverket en pilotsatsning med 10 projekt för att stärka företag inför internationalisering. Satsningen fokuserade på skeden där mindre företag behöver utveckla sina strategier för att kunna satsa på internationella marknader.

Utvärderingen av satsningen konstaterade att samtliga projekt arbetade med aktiviteter som bedöms stärka företagens kompetens kring internationalisering. Som en del av utvärderingen genomfördes en företagsenkät. Enkäten visade att drygt hälften av företagen hade inlett ett förnyelsearbete som ett resultat av deltagandet. Drygt 75 procent av företagen ansåg dessutom att de fått en ökad kunskap om kunder, marknader och strategier för internationalisering och export tack vare insatsen

För att få mer kunskap inför fortsatta satsningar arrangerade Tillväxtverket ett seminarium med ett 40-tal deltagare under hösten 2015. Seminariet och erfarenheterna från pilotinsatsen lade grunden för en ny ansökningsomgång. I december beviljades 11 organisationer stöd för olika nyskapande modeller för affärsutveckling.

Tillväxtverket har drivit insatser för strategiskt styrelsearbete sedan 2013. Syftet är att ge små företag möjlighet att utveckla ett mer aktivt styrelsearbete, och därmed skapa bättre förutsättningar för tillväxt. Under 2015 startade en insats med 8 projekt, där Tillväxtverket och Vinnova samarbetar kring kunskaps- och processutveckling. Flera erfarenhetsträffar för projekten genomfördes under året.

Kompetensutveckling för tillväxt i små företag			
Löptid	Löpande		
Ursprung	Uppgift		
Utbetalade medel, tkr	2015	2014	2013
Verksamhetskostnader	3 818	3 908	5 524
Transfereringar	9 000	8 490	7 293
Ärendebeslut, antal			
Bifall	16	9	14
Avslag	12	22	22
Totalt	28	31	36

Produktionslyftet drivs sedan 2007 för att stärka företags produktionskompetens. Denna satsning riktar sig till lite större företag med ungefär 30–100 anställda. Tillväxtverket finansierar initiativet, tillsammans med huvudfinansiären Vinnova. Läs mer på produktionslyftet.se.

Under 2015 var Produktionslyftet i en expansiv fas, med fokus på att förnya sitt arbetssätt för att kunna bredda målgruppen och nå fler företag. Produktionslyftet ingår i regionala konstellationer som har sökt, eller kommer att söka, medel från de regionala strukturfondsprogrammen i alla regioner utom Västsverige.

LÄS MER

Kunskapsväxling för små och medelstora företag. En fördjupad studie kring arbetet med samverkan och kunskapsväxling vid universitet och högskola. Kontigo 2015-03-31. Dnr 2.4.1-2014-000910. (Del 2 av 2 rapporter.)

Att förberedas för internationalisering. En utvärdering av Tillväxtverkets pilotprogram *Internationaliseringskompetens*. Kontigo 2015-06-12. Dnr 2.4.1-2014-4489.

Att förberedas för internationalisering. Sammanfattning av uppföljningen och utvärderingen av pilotsatsningen *Internationaliseringskompetens* 2013–2015. Info 0620.

PRESTATION ▲

Affärsutvecklingscheckar för utveckling av varor och tjänster samt internationalisering*			
Löptid	Löpande		
Ursprung	Uppgift		
Utbetalade medel, tkr	2015	2014	2013
Verksamhetskostnader	2 425	2 666	3 490
Transfereringar	56 223	88 384	74 448
Ärendebeslut, antal**			
Bifall	18	361	449
Avslag	0	148	117
Totalt	18	509	566

* Programmet har haft olika namn under de år som redovisas här.

** Ärendebesluten 2015 avser beslut från Tillväxtverket till partnerskapen. Partnerskapen fattar i sin tur beslut till slutmottagarna.

Affärsutvecklingscheckar för internationalisering

Syftet med programmet Affärsutvecklingscheckar för internationalisering är att främja affärsmöjligheter och stärka konkurrenskraften hos små företag, genom att förbättra deras förutsättningar att nå nya marknader med färdigutvecklade varor eller tjänster.

Stödet ska användas för att ta in extern kompetens i företaget, i form av konsulttjänster eller anställning. Den insats företaget genomför ska innebära en nivåhöjning för företaget. Företaget kan söka stöd på mellan 50 000 och 250 000 kronor och kan få ersättning för upp till 50 procent av kostnaden. Resterande finansiering står företaget för.

Nytt upplägg 2015

Programmet för affärsutvecklingscheckar har pågått under en längre tid, cirka 10 år. Upplägget har tidigare varit att regionala partnerskap har haft dialogen med företagen, tagit emot ansökningar, bedömt dem och sedan skickat dem vidare till Tillväxtverket för beslut. Därefter har Tillväxtverket hanterat alla utbetalningar och rapportering från företagen direkt.

Programmet lades upp på ett nytt sätt 2015, utifrån erfarenheter från tidigare programperioder. En ny modell introducerades där regionala myndigheter hanterar beslut, rapportering och utbetalningar. Tillväxtverket beslutade om medel till respektive region utifrån en fördelningsnyckel.

Under året hanterades affärsutvecklingscheckarna av 18 regionala partnerskap, ledda av länsstyrelse, region eller regionförbund. Undantaget var Stockholm. Där hanterade Tillväxtverket checkarna. 3 regioner deltog inte i programmet.

Beslutsbudgeten för 2015 var 60 miljoner kronor. 12 av dessa miljoner var reserverade för företag med projekt som kan anses stödja en grön tillväxt. Läs mer om denna del under rubriken Grön tillväxt på sidan 32. Vissa regioner hade fasta utlysningstidperioder, andra hade löpande.

Ett nytt inslag i genomförandet var bedömningsmöten, så kallade drak-nästen, där företag presenterade sig och sin projekttid för en bedömningsgrupp med flera aktörer. Förutom Tillväxtverket deltog till exempel Almi Företagspartner och andra regionala aktörer från partnerskapen. På dessa möten försökte partnerskapen hitta bästa lämpliga insatser till företagen. Det kunde inkludera en affärsutvecklingscheck, men även insatser från andra medverkande aktörer, till exempel ”Step-to-export” från Business Sweden.

Som beskrivits ovan hanterade Tillväxtverket genomförandet i Stockholm 2015. Vi fick in 36 intresseanmälningar och beviljade stöd till 23 projekt för sammanlagt 4 920 660 kronor. 2 av företagen hade en tydlig hållbarhetsinriktning.

Eftersom programmet nyligen startade och ansökningstiderna varierar finns ännu inga siffror att rapportera från övriga regioner.

Främja kvinnors företagande

Tillväxtverket genomförde ett program för att främja kvinnors företagande 2011–2014. Programmet byggde vidare på insatser som genomförts i tidigare program. Det nya programmet hade två syften:

- att driva på utvecklingen för att skapa tillväxt, konkurrenskraft och förnyelse i svenskt näringsliv genom att fler företag drivs och utvecklas av kvinnor
- att ta fram en nationell strategi för hur kvinnor och män kan ta del av företagsfrämjande insatser på lika villkor, i samråd med företagsfrämjande aktörer och myndigheter.

Tillväxtanalys har regeringens uppdrag att effektutvärdera insatserna några år efter programmets slut. Aktiviteterna i programmet 2011–2014 kan sammanfattas under rubrikerna Göra nytta, Göra möjligt och Göra synligt.

Göra nytta

Insatser för kvinnor som vill starta företag, utveckla företag eller utveckla en innovativ idé.

Under programperioden deltog drygt 13 000 företagarkvinnor i omkring 470 affärsutvecklingsprojekt, beslutade av de regionalt utvecklingsansvariga aktörerna i respektive län. Målet var att insatserna skulle nå 12 000 personer. 68 procent av deltagarna drev företag när de deltog i ett affärsutvecklingsprojekt. Målet var 60 procent.

Uppföljningen av affärsutvecklingsprojekten visade följande resultat: Nästan 600 deltagare hade startat ett företag, 1 300 personer hade anställts och omsättningen hade ökat i drygt 1 300 företag. Deltagarna bedömde också att de hade utvecklat företagen snabbare än vad de skulle ha gjort om de inte deltagit i projekten.

PRESTATION

Främja kvinnors företagande			
Löptid	2011–2014		
Ursprung	Regeringsbeslut om särskilt uppdrag		
Utbetalade medel, tkr	2015	2014	2013
Verksamhetskostnader	6 595	22 961	18 261
Transfereringar	-11 211	56 674	53 561
Ärendebeslut, antal			
Bifall	0	2	37
Avslag	0	1	8
Totalt	0	3	45
Utbetalade medel, tkr	2011–2015		
Verksamhetskostnader	70 050		
Transfereringar	197 541		
Ärendebeslut, antal			
Bifall	76		
Avslag	16		
Totalt	92		

Göra möjligt

Insatser för att göra kvinnors företagande och ledarskap mer möjligt, nu och i framtiden.

Under programperioden utvecklade drygt 5 000 studenter sina entreprenöriella förmågor inom ramen för 18 projekt vid universitet och högskolor. 1 198 av dessa studenter deltog i återkommande aktiviteter, det vill säga vid fler än ett tillfälle. Av dessa uppgav 86 procent att de fått ökad kunskap om entreprenörskap och företagande. 89 procent såg företagande som möjlig karriärväg på sikt.

Programmet bidrog även till kunskap om hur entreprenörskap integrerades i fler utbildningar. Omkring 600 lärare deltog i olika aktiviteter. Av dessa uppgav 68 procent att de ökat sina kunskaper om att integrera entreprenörskap i utbildningarna. 59 procent ansåg att de fått ökad kunskap om hur man utvecklar ett entreprenöriellt förhållningssätt hos studenterna. 97 procent ansåg att studenterna har ett behov av att utveckla sina entreprenöriella förmågor och kunskap om entreprenörskap.

Under 2013–2014 genomförde Tillväxtverket satsningen Golden Rules of Leadership. Syftet var att öka kunskapen hos individer, näringsliv och samhälle, så att fler ser betydelsen av kvinnors ledarskap och entreprenörskap i arbetet för mångfald, hållbar tillväxt och konkurrenskraft.

Golden Rules of Leadership synliggjorde kvinnor som entreprenörer, ledare och förebilder genom mötesplatser, ledarskapsutbildning och etablering av nätverk. Även matchning, jobbskuggning och förebildsarbete ingick. Arbetet utgick från hörnstenarna ledarskap, mentorskap, nätverk och förebilder, i enlighet med uppdraget och det tidigare arbetet i International Council on Women's Business Leadership (ICWBL).

Under 2014 anordnade Tillväxtverket 15 mötesplatser och deltog i ytterligare 15 nationella och internationella seminarier för att sprida arbetet med Golden Rules of Leadership. 3 400 personer deltog i aktiviteterna. Vi genomförde även ledarskapsprogrammet Women Up Sweden i samarbete med McKinsey. Programmet hade 36 deltagare, varav 4 nominerades av Tillväxtverket från ambassadörsnätverket.

Tillväxtverket delfinansierade även 8 projekt med fokus på kvinnors ledarskap med totalt 2,5 miljoner kronor efter en ansökningsomgång. Totalt deltog 2 800 personer i aktiviteter inom projekten. Projekten uppgav i sina slutrapporter att de fortsätter arbetet med Golden Rules of Leadership och liknande aktiviteter, eftersom det finns en efterfrågan från företagsledare att fördjupa arbetet med mångfald i ledningsgrupper.

Golden Rules of Leadership			
Löptid	2013–2014		
Ursprung	Regeringsbeslut om särskilt uppdrag		
Utbetalade medel, tkr	2015	2014	2013
Verksamhetskostnader	12	3 339	715
Transfereringar	0	2 509	0
Ärendebeslut, antal			
Bifall	0	8	0
Avslag	0	45	0
Totalt	0	53	0
Utbetalade medel, tkr	2013–2015		
Verksamhetskostnader	4 066		
Transfereringar	2 509		
Ärendebeslut, antal			
Bifall	8		
Avslag	45		
Totalt	53		

Göra synligt

Insatser för att göra kvinnors företagande och dess betydelse för näringslivet mer synligt, till exempel genom att lyfta fram och sprida fakta om kvinnors företagande.

Inom projektet Ambassadörer för kvinnors företagande genomfördes 11 000 ambassadörsuppdrag 2008–2014. Nära 170 000 personer, varav många unga, fick därmed ta del av kvinnors erfarenheter av företagande. Åhörarenkäten visade att 62 procent ansåg att de har fått veta mer om hur det är att driva företag. 55 procent instämde helt eller till stor del i påståendet att ambassadören inspirerat dem till att utveckla egna idéer. 38 procent instämde helt eller till stor del i att deras intresse för att bli företagare hade ökat.

Strategi för lika villkor

Uppdraget att fram en nationell strategi för hur kvinnor och män kan ta del av det företagsfrämjande systemet på lika villkor präglade programmet från 2012 och framåt. Ett första steg var de förstudier som togs fram i samtliga regioner 2012. De gav en nulägesbild och en analys som var viktig för att ta fram åtgärdsförslagen i strategin, men också för att utveckla övriga insatser i programmet.

Arbetet med strategin ändrade programmets fokus, från kvinnor som målgrupp till strukturer i det företagsfrämjande systemet. Detta nya fokus ledde till en ökad medvetenhet hos företagsfrämjande aktörer om att företagsfrämjandet i Sverige inte sker på lika villkor för kvinnor och män, enligt slutrapporterna för 2011–2014 från de regionalt utvecklingsansvariga aktörerna.

Den nationella strategin lanserades vid programmets avslutningskonferens i mars 2015 som samlade cirka 400 personer. Utvärderingen visar att 76 procent tyckte att konferensen var mycket bra eller bra, och 55 procent svarade att de instämmer helt eller till stor del i att de fått med sig information, kunskap och kontakter från konferensen som de har nytta av i sitt vidare arbete.

Vid samma tillfälle presenterades även en forskningsrapport som visar att offentlig finansiering till företag är långt ifrån könsneutral. Rapporten, som finansierades av Tillväxtverket, heter *Under ytan* och togs fram av Malin Malmström och Jeaneth Johansson vid Luleå tekniska universitet.

Den nationella strategin pekar ut en riktning framåt och innehåller 8 övergripande mål för förändring, uppdelade inom områdena ledarskap, styrning och bransch. Dessa rekommendationer är riktade till regeringen, myndigheter, regionala aktörer och företagsfrämjare.

Här är tre exempel på rekommendationer från strategin:

- Basera utvecklingsarbetet på kunskap om jämställdhet och mångfald, samt på kartläggningar och analyser av branscher och deras villkor utifrån kön, etnisk bakgrund och ålder.
- Kommunicera målgruppsanpassat och normkritiskt till företagare.
- Utforma regelverken så att företag inom alla branscher, oavsett företagsform och företagsstorlek, kan ta del av finansiering.

”Arbetet med strategin ändrade programmets fokus, från kvinnor som målgrupp till strukturer i det företagsfrämjande systemet.”

Resultatkommunikation

Under 2014 och början av 2015 arbetade Tillväxtverket mycket med att sprida resultat från programmets olika delar. Formen var främst filmade berättelser, som backades upp med statistik. Alla filmer har gått att nå på tillvaxtverket.se. Tillväxtverkets nyhetsbrev, Twitter och Facebook var de huvudsakliga kanalerna för att nå ut med filmerna till en relevant målgrupp.

Följande 11 filmer hade sammanlagt 3 648 visningar till och med 31 december 2015:

- 7 filmer om företagare som deltagit i affärsutvecklingsprogram
- 1 film om affärsutvecklingsprogram inom gröna näringar
- 2 filmer om entreprenörskap vid universitet och högskola
- 1 film om strategin för ett företagsfrämjande på lika villkor.

Ytterligare 19 filmer togs fram där ambassadörer berättade om sitt företagande och sitt uppdrag som ambassadör. Dessa filmer användes också i marknadsföringssyfte i slutet av projektperioden. Sammanlagt hade filmerna 4 628 visningar.

Filmerna är också en viktig dokumentation av insatserna i programmet. Det finns ett fortsatt intresse för hur Tillväxtverket arbetat med kvinnors företagande, inte minst internationellt, och Tillväxtverket fortsätter att följa utvecklingen inom området.

LÄS MER:

Slutrapport till regeringen: Främja kvinnors företagande 2011-2014, dnr 012-2011-1068, och Golden Rules of Leadership 2013-2014, dnr 3.1.7-2013-2707.

Öppna upp! Nationell strategi för ett företagsfrämjande på likvärdiga villkor 2015-2020. Info 0600.

Kortversion av strategin: Öppna upp! Nationell strategi för ett företagsfrämjande på lika villkor 2015-2020. Info 0588 Rev A.

Under ytan – hur går snacket och vem får pengarna II? Info 0587.

8 år med kvinnors företagande. Info 0589.

Företagare med utländsk bakgrund*			
Löptid	Löpande		
Ursprung	Uppgift		
Utbetalade medel, tkr	2015	2014	2013
Verksamhetskostnader	5 336	3 582	2 862
Transfereringar	0	802	4 456
Ärendebeslut, antal			
Bifall	34	2	4
Avslag	24	0	0
Totalt	58	2	4

* Under 2015 startades ett nytt insatsområde upp under namnet *Ett öppet näringsliv* med satsningar inom integration, jämställdhet och mångfald. Under rubriken Företagare med utländsk bakgrund ingår även insatser för jämställdhet i 2015 års verksamhetskostnader, transfereringar och beslut.

Företagare med utländsk bakgrund

Tillväxtverkets aktiviteter för företagare med utländsk bakgrund inriktades under 2015 på att påverka strukturer, genom att utveckla och sprida relevant kunskap. Med utländsk bakgrund menar vi utrikesfödda, eller inrikes födda med två utrikes födda föräldrar. Arbetet tog sin utgångspunkt i kända utmaningar för företagare med utländsk bakgrund, såsom upplevda svårigheter till finansiering och svag kontakt med de etablerade stödsystemen.

En målgrupp var Tillväxtverkets egna medarbetare. För att lyfta integration som en viktig tillväxtfråga att beakta i all vår verksamhet genomförde vi bland annat två workshoppar med sammanlagt 40 deltagare.

Ett exempel på hur man med små medel kan flytta fram positionerna är Tillväxtverkets arbete för enklare regler för företag. En analys av våra seminarier för företagare om offentlig upphandling visade att i snitt 4-5 procent av deltagarna hade utländsk bakgrund. Vi tog därför kontakt med Insamlingsstiftelsen IFS Rådgivningscentrum (IFS) och Almi Företagspartner för att med hjälp av deras kanaler och nätverk förbättra marknadsföringen. Vid nästa uppföljning var andelen deltagare med utländsk bakgrund 7,5 procent. Detta och flera andra exempel på mainstreaming av integration på Tillväxtverket beskrivs i en rapport som kommer ut i början av 2016.

Vi har även spridit kunskap till andra aktörer under året. I mars 2015 fick vi till exempel tillfälle att belysa frågan för 60 personer inom Almi Stockholm och Almi Sörmland. Och i slutet av året anordnade Tillväxtverket en erfarenhetsträff i Stockholm om integration och mångfald i det regionala arbetet. Möjligheter och utmaningar för företagare med utländsk bakgrund presenterades vid detta tillfälle. 53 personer deltog, och utvärderingen visade att 97 procent av de som svarade tyckte att Tillväxtverkets presentation var mycket bra eller bra.

IFS fick 2 miljoner kronor från Tillväxtverket 2015, samt en halv miljon kronor i förskott för 2016, till organisationens löpande verksamhet och till utvecklingsarbete. IFS syfte är att stimulera till att öka företagande bland invandrargrupper, höja kompetensen hos den enskilde invandrarföretagaren och verka för att förbättra klimatet avseende invandrarföretagen.

Tillväxtverket hade en löpande dialog med IFS under året, och vi kom överens om att genomföra några aktiviteter tillsammans. Ett exempel är att IFS ingick i Tillväxtverkets finansieringsgrupp, tillsammans med Coompanion, Drivhuset och Nyföretagarcentrum. Syftet var att diskutera gemensamma insatser för grupper av företagare som har svårare än andra att finansiera företagande.

Tillväxtverket lyfte även fram företagare med utländsk bakgrund i två artiklar i tidningen Dagens Nybyggare som ges ut av IFS. Vid flera tillfällen använde Tillväxtverket också IFS webbplats för att nå målgruppen med information om aktuella aktiviteter och utlysningar.

Samarbete med Migrationsverket

Integration blev ett högaktuellt område i Sverige under hösten 2015, mot bakgrund av ökade flyktingströmmar från konfliktområden i omvärlden. Det är viktigt för Sverige att kunna ta tillvara den resurs som migranter utgör. Under året inledde därför Tillväxtverket och Migrationsverket ett samarbete kring följande områden:

- underlätta för nyanlända, och personer som varit i Sverige en tid, att starta företag för att klara sin egen försörjning
- underlätta matchning av nyanländas kompetens mot näringslivets kompetensbehov.

”Det är viktigt för Sverige att kunna ta tillvara den resurs som migranter utgör.”

Som ett led i detta arbete upphandlade Tillväxtverket två studier i slutet av 2015, som ska ge ökad kunskap om vad som krävs för att satsningar på etablering genom företagande eller matchning ska bli framgångsrika. Studierna avslutas under första kvartalet 2016.

I slutet av året utlyste Tillväxtverket även projektmedel till förstudier och pilotprojekt för en snabbare integration. Intresset var mycket stort. Vi tog emot 213 ansökningar från 211 olika organisationer och företag. Totalt 20 ansökningar beviljades. 13 projekt syftar till att genom ökad delaktighet, praktik och arbete – i vissa fall redan under asyltiden – korta vägen till egen försörjning och delaktighet i samhället. 7 ansökningar syftar till att bidra till företagets kompetensförsörjning, genom att öka tillgången till praktikplatser och underlätta för små företag att ta emot nyanlända i praktik.

”Projekten syftar till snabbare integration av nyanlända, i näringslivet och i det svenska samhället.”

Integration i Glasriket

Glasrikesuppdraget är ett uppdrag till länsstyrelserna i Kalmar län och Kronobergs län. Det pågår 2015–2017 och syftar till att stärka näringslivets konkurrenskraft i Glasriket i Småland. Tillväxtverket har i uppdrag att bistå länsstyrelserna i arbetet. Inom ramen för detta uppdrag beviljade Tillväxtverket 3,9 miljoner kronor till 7 utvecklingsprojekt i december 2015. Projekten syftar till snabbare integration av nyanlända, i näringslivet och i det svenska samhället.

I slutet av året beviljade Tillväxtverket även medel till 7 pilotprojekt som syftar till att utveckla en metod, ett arbetssätt eller en förutsättning för att arbeta med företagande och regional tillväxt på lika villkor. Projekten kommer att genomföras 2016 och är en del av implementeringen av den nationella strategin för lika villkor i det företagsfrämjande systemet. Projekten ska också ge stöd i arbetet för en jämställd regional tillväxt och för att föra in ett integrations- och mångfaldsperspektiv i det regionala tillväxtarbetet.

LÄS MER:

Mångfald i näringslivet. Info 0594.

Dagens Nybyggare: ”Stöd och rådgivning ska nå alla företag på lika villkor”. Nr 11 2015.

Dagens Nybyggare: ”Företagsledare med utländsk bakgrund är oftare internationellt inriktade”. Nr 12 2015.

PRESTATION

Ungas innovationskraft

Programmet Ungas innovationskraft genomfördes 2010–2014, som ett delat regeringsuppdrag mellan Tillväxtverket och Vinnova. Syftet var att fler unga i åldern 18–30 år skulle utveckla och kommersialisera idéer för ökad innovationskraft i Sverige.

Ungas innovationskraft arbetade innovativt och gick i bräschen genom att initiera nya arbetssätt på myndigheterna. Exempelvis involverades unga i genomförandet från start i en så kallad Advisory Board. Unga deltog även i fokusgrupper och i bedömningsgrupper. I kommunikationen från programmet användes till exempel poddsändningar, Twitter och infografik.

Det delade uppdraget mellan två myndigheter ställde även särskilda krav på genomförandet. Lärdomarna dokumenterades i en checklista för kommande gemensamma uppdrag.

Ny kunskap om unga företagare

Under programperioden tog Tillväxtverket fram ny statistik och fakta om unga företagare. Denna information bidrog enligt en enkätundersökning till ökad kunskap om unga företagare internt på Tillväxtverket. Kunskapen har även spridits externt till innovationsstödsystemets aktörer.

Tillväxtverkets undersökning Företagens villkor och verklighet 2014 bröts ner på målgruppen unga, och visade bland annat att unga företagare finns i alla branscher och att de vill växa mer än äldre företagare – både vad gäller omsättning och antal anställda.

Resultaten från fokusgrupper som genomfördes visade att unga företagare särskilt har behov av ett coachande stöd initialt, för att våga tro på sin idé och våga utveckla den. De har även behov av marknadskompletterande finansiellt stöd. Leapfrogs, Mikrofinansiering och Vinn nu för unga är några exempel på marknadskompletterande stöd som programmet finansierade för att ge fler unga möjligheten att utveckla och kommersialisera sina idéer.

Att ge unga flexibla små stöd med låga trösklar under en begränsad tid ger fler företagare, men även ökad anställningsbarhet – eftersom de unga utvecklar sina entreprenöriella färdigheter när de provar på företagande. Det kan också vara en väg in i innovationsstödsystemet för unga. 53 procent av de unga vet inte vart de ska vända sig om de vill starta företag. Det offentliga kan möta ungas behov genom olika typer av mötesplatser. Mötesplatserna kan fylla flera behov – från coachning tidigt i idéutvecklingsprocessen till mentorskap för unga som driver företag.

Anpassat innovationsstöd

De unga vi mötte i programmet framförde tidigt att stödaktörerna behövde bli bättre på att möta ungas behov av stöd och kunskap. De efterlyste bland annat bättre kunskap om innovativa affärsidéer och nya branscher, samt påpekade att aktörerna behövde se över sin kommunikation till målgruppen.

Under programperioden genomfördes utbildningar för stödaktörer inom följande områden: tjänsteinnovationer och immaterialrätt, sociala innovationer samt dataspel och appar.

Målgruppen unga har tidigare inte varit i fokus hos stödaktörer. Under programperioden förändrades detta, och det finns idag en större medvetenhet om ungas behov bland de flesta stödaktörer.

Ungas innovationskraft			
Löptid	2013-2014		
Ursprung	Uppdrag i regleringsbrevet		
Utbetalade medel, tkr	2015	2014	2013
Verksamhetskostnader	671	3 791	1 858
Transfereringar	0	7 957	6 251
Ärendebeslut, antal			
Bifall	0	0	7
Avslag	0	0	1
Totalt	0	0	8
Utbetalade medel, tkr	2013-2015		
Verksamhetskostnader	6 319		
Transfereringar	14 207		
Ärendebeslut, antal			
Bifall	7		
Avslag	1		
Totalt	8		

Våra rekommendationer

I vår slutrapport till regeringen gav programmet följande rekommendationer, för att fler unga ska utveckla och kommersialisera sina idéer i framtiden:

- Utöka det befintliga innovationsstödsystemet med fler coachande insatser till fler unga i tidiga skeden av idéutvecklingsprocessen.
- Utöka möjligheterna att ge marknadskompletterande finansiellt stöd till unga för att kunna utveckla en idé under en begränsad tid.
- Ge fler unga möjlighet att få prova på företagande och använda sina teoretiska kunskaper praktiskt inom ramen för högre studier.
- Tillväxtpotentialen går inte att förutse – jobba därför brett med unga i många branscher och öka kunskapen om branscher där många unga startar och driver företag.
- Komplettera det befintliga innovationsstödsystemet med mer stöd till unga företagare som vill växa, till exempel mentorprogram med erfarna företagare och nätverk för unga företagare i alla branscher.

PRESTATION

Kooperativ utveckling			
Löptid	Löpande		
Ursprung	Regleringsbrevet och förordningen (2001:1194) om statsbidrag till kooperativ utveckling m.m.		
Utbetalade medel, tkr	2015	2014	2013
Verksamhetskostnader	790	1 078	1 099
Transfereringar	42 360	36 760	31 193
Ärendebeslut, antal			
Bifall	5	3	5
Avslag	0	0	0
Totalt	5	3	5

* Beloppen varierar över åren på grund av att Tillväxtverket ibland gör en förskottsutbetalning.

Kooperativ utveckling

Inom programmet Kooperativ utveckling ger Tillväxtverket verksamhetsbidrag till organisationen Coompanion. Bidraget ges för rådgivning, utbildning och information kring start och utveckling av kooperativt företagande, samt för lokalt och regionalt utvecklingsarbete.

Syftet är dels att bidra till en mångfald av företagare och konkurrenskraftiga företag, dels att bidra till lokal och regional attraktivitet – genom att utveckla nya lokala och regionala lösningar och behålla service.

2015 var verksamhetsbidraget 34 miljoner kronor, samt 6,5 miljoner kronor i förskott för 2016, som fördelades till de 25 regionala Coompanion. Verksamhetsbidraget för 2015 motsvarade knappt en tredjedel av Coompanions totala finansiering.

Därutöver fick Coompanion Sverige 1,7 miljoner kronor till metod- och organisationsutveckling samt till kunskapspridning. Pengarna användes bland annat till att ta fram en diplomerande utbildning för rådgivare. 46 rådgivare diplomerades under året.

Effekter i siffror

Under 2015 fick 32 318 personer information och utbildning om kooperativt företagande av Coompanion. 4 886 personer fick rådgivning för start och utveckling av kooperativa företag. Dessa insatser resulterade i att 388 nya kooperativa företag startade under året med 9 047 entreprenörer som ägare. Av dessa var 25 arbetsintegrerande sociala företag. Därutöver fick 389 etablerade företag rådgivning för affärsutveckling.

Ekonomiska föreningar är den vanligaste företagsformen för kooperativa företag. Enligt Bolagsverket startades 855 nya ekonomiska föreningar 2015. Coompanion medverkade alltså med rådgivning till 45 procent av dessa.

Jämfört med tidigare år och uppsatta mål är alla resultat något lägre. Detta beror på att Coompanion tvingades skära ner på sina aktiviteter 2015, eftersom deras intäkter minskade med nästan 38 miljoner kronor jämfört med 2014.

Sammantaget bidrog verksamhetsbidraget till att 9 047 personer startade kooperativa företag. Av dessa var 45 procent kvinnor. Många stod långt från arbetsmarknaden och många verkade inom kreativa och kulturella näringar. På detta sätt uppfylldes syftet att bidra till mångfald av företag och företagare.

Lokal utveckling

Under 2015 ledde Coompanion 72 processer för att utveckla olika verksamheter i samverkan lokalt, samt var drivande i minst 20 regionala plattformar för social ekonomi.

Arbetet resulterade i service och aktiviteter i glesbygd och utsatta stadsdelar, som har effekter för områdenas utveckling och attraktionskraft. En önskad långsiktig effekt av detta är bättre förutsättningar att driva hållbara kooperativa företag i hela landet.

Tillväxtverkets samlade bedömning är att verksamhetsbidraget till Coompanion bidragit till ökad konkurrenskraft i näringslivet, och haft goda kortsiktiga effekter såväl för enskilda individer som för samhället.

Inom programmet Kooperativ utveckling genomförde även Tillväxtverket vissa informationsinsatser under 2015. Vi gav till exempel stöd till projektet Svensk Kooperation, för rapporter och seminarier om Kooperation som alternativ i vård och omsorg samt om Kooperation i världen.

Vi deltog även i seminarier om Mikrofondens arbete, ett finansiellt institut som investerar i företag, verksamheter och projekt inom social ekonomi och lokal utveckling.

Samhälls-entreprenörskap och sociala innovationer

Programmet Samhälls-entreprenörskap och sociala innovationer initierades av Tillväxtverket och pågick 2012–2015. Insatsen vidgade det tidigare arbetet med att främja utvecklingen av socialt företagande. Bakgrunden till beslutet var att intresset för och behovet av att använda företagande som väg för att komma tillrätta med olika samhällsutmaningar hade ökat.

Programmets syfte var att bidra till att göra det enklare att starta, driva och utveckla företag där samhällsnyttan är det övergripande målet och ekonomin är medlet att nå målet. Effekter vi ville nå med programmet var ökad tillgång till adekvat och anpassad information, rådgivning och finansiering.

Intresset för programmet var stort, vilket märktes i ett stort antal sökande i de tre ansökningsomgångar som genomfördes. Efterfrågan på information och kunskap var också stor, något som tog sig uttryck i många förfrågningar om medverkan i seminarier, konferenser, projekt med mera, men också i den relativt stora spridningen av programmets publikationer.

Samhälls-entreprenörskap och sociala innovationer			
Löptid	2012-2015		
Ursprung	Uppgift		
Utbetalade medel, tkr	2015	2014	2013
Verksamhetskostnader	700	2 741	2 687
Transfereringar	2 197	7 551	8 600
Ärendebeslut, antal			
Bifall	1	16	26
Avslag	0	50	0
Totalt	1	66	26
Utbetalade medel, tkr	2012-2015		
Verksamhetskostnader	7 525		
Transfereringar	22 990		
Ärendebeslut, antal			
Bifall	85		
Avslag	195		
Totalt	280		

Aktiviteterna inom programmet organiserades i tre kategorier: göra synligt, göra möjligt och göra nytta.

Göra synligt

- Förbättrad statistik kring socialt företagande och samhälls-entreprenörskap
- Metoder för att mäta samhällsnytta
- Sprida kunskap om företagens mål och förutsättningar att verka i Sverige

I samarbete med Statistiska centralbyrån (SCB) och Handelshögskolan i Stockholm gjordes försök att utarbeta en metod för statistisk uppföljning av antal företag och deras ekonomiska utveckling, genom antal företag, anställda och omsättning. Det visade sig kräva stora arbetsinsatser. Inget beslut har fattats om att fortsätta arbetet. Tillväxtverket bedömde att det inte finns tillräcklig efterfrågan på kunskapen för att motivera att resurser avsätts.

Som ett resultat av programmet har Tillväxtverket sedan 2008 däremot samlat information om och tagit fram viss statistik över utvecklingen av arbetsintegrerande sociala företag. Underlag har varit den frivilliga lista över företagen som finns på webbplatsen sofisam.se och som uppdateras årligen. Under programperioden ökade antalet företag i registret från 271 till 347. SCB har sedan några år i uppdrag att ta fram årlig statistik kring civilsamhället. SCB använder sig av Tillväxtverkets lista som underlag för den del av statistiken som omfattar de arbetsintegrerande sociala företagen.

Under 2015 inventerades även i metoder för att mäta samhällsnytta, och en metod, Social Return on Investments (SROI) testades i samarbete med Föreningen för ideell second hand och konsultföretaget Serus. Metoden fungerar för syftet men kräver stora insatser och är kostsam för mindre företag. Tillväxtverket har beslutat att inte rekommendera någon av dessa metoder.

Tillväxtverket har medverkat i ett stort antal konferenser och seminarier om socialt företagande och samhällsentreprenörskap. Under perioden har sofisam.se utvecklats till form och innehåll för att tillhandahålla mer heltäckande kunskap för kommuner och myndigheter, men även för blivande och redan etablerade företag, om arbetsintegrerande sociala företag.

Göra möjligt

- Utveckla Tillväxtverkets information och service
- Samverkan kring arbetsintegrerande sociala företag
- Samverkan kring sociala innovationer och samhällsentreprenörskap

Under perioden har sofisam.se utvecklats till form och innehåll för att erbjuda mer heltäckande kunskap om arbetsintegrerande sociala företag. Även informationen på webbplatsen verksamt.se har setts över och till delar anpassats.

Tillväxtverket har lett arbetet i två samverkansgrupper med representanter för myndigheter och företagens organisationer med syfte att identifiera och om möjligt underlätta start och drift av sociala företag genom spridning av kunskap med mera. Ett konkret resultat är att Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan ändrat sina rutiner för samverkan med företagen.

Göra nytta

- Ansökningsomgångar med riktade projektmedel
- Kompetenshöjande insatser till rådgivare
- Intern samverkan kring finansieringslösningar

Konkreta resultatmål för programperioden var att

- 25 företag skulle ha utvecklat sina affärsmodeller
- 5 projekt skulle ha utvecklat stödstrukturer för samhälls-entreprenörskap
- 25 projekt skulle ha utvecklat en social innovation
- 80 procent av projektägarna skulle anse att de haft nytta av Tillväxtverkets insatser.

Under perioden utlystes 13 miljoner kronor för genomförande av projekt. Totalt tog programmet emot 295 projektansökningar, varav 280 ansökningar ledde till beslut. Därutöver hade vi 293 intresseanmälningar som inte resulterade i en ansökan. 85 projekt beviljades totalt 23,1 miljoner kronor i projektstöd, varav endast 2 projekt behövde avslutas i förtid. Samtliga resultatmål ovan uppfylldes. Mer än 90 procent av projektägarna ansåg att Tillväxtverkets medel gjort nytta eller gjort stor nytta. Under två av åren skapades 22 nya företag och 160 nya arbetstillfällen.

Frågan om svårigheter med finansiering och kapitalförsörjning vid start och utveckling för företag som har som affärsidé att skapa samhälls- eller medlemsnytta är återkommande. Programmet upphandlade en studie som genomfördes av Ramböll AB och som styrker detta. Studien visar på att det handlar om en blandning av strukturella, institutionella, interpersonella och individuella hinder. Tillväxtverket delar företagens och deras organisationers åsikt att det behövs kompletterande insatser för att stärka sektorns tillväxtpotentialer.

LÄS MER:

Ledarskap i arbetsintegrerande sociala företag. Info 0569.

Samhälleliga mål med upphandling som medel. Info 0292 Rev A.

Starta företag utan pengar. Info 0629.

Upphandlingsguide. Att använda sociala hänsyn i offentlig upphandling – nuläge och exempel på tillämpning. Info 0625.

”... det behövs kompletterande insatser för att stärka sektorns tillväxtpotentialer.”

Grön tillväxt				
Exklusive Affärsutvecklingscheckar för grön tillväxt				
Löptid	Löpande			
Ursprung	Uppgift			
Utbetalade medel, tkr	2015	2014	2013	
Verksamhetskostnader	4 484	5 717	5 471	
Transfereringar	12 227	15 239	17 025	
Ärendebeslut, antal				
Bifall	7	17	57	
Avslag	6	73	58	
Totalt	13	90	115	

Affärsutvecklingscheckar för grön tillväxt	
Löptid	Löpande
Ursprung	Uppgift
Utbetalade medel, tkr	2015
Verksamhetskostnader	142
Transfereringar	0
Ärendebeslut, antal*	
Bifall	11
Avslag	0
Totalt	11

* Ärendebesluten 2015 avser beslut från Tillväxtverket till partnerskapen. Partnerskapen fattar i sin tur beslut till slutmottagarna.

Grön tillväxt

Tillväxtverket ska verka för hållbara lösningar, som ur ett miljö- och klimatperspektiv bidrar till utvecklingen av ett konkurrenskraftigt näringsliv i alla delar av landet. I linje med detta startade Tillväxtverket ett nytt program 2015 vid namn Grön tillväxt.

Programmet främjar miljöteknikföretagens möjligheter till ökad konkurrenskraft. Insatserna riktar sig direkt till företag, men också till miljötekniknoder – som i sin tur riktar sig till företag. Programmet ska

- stödja kommersialisering av innovativa miljöteknikprodukter – syftet är att underlätta steget från färdigutvecklad produkt till marknadsintroduktion samt att främja företagets internationalisering
- bidra till ökad samverkan mellan prioriterade regionala miljöteknikmiljöer, utifrån den kunskap och överblick som vår nationella roll ger.

Under 2015 genomförde vi följande aktiviteter inom programmet:

Affärsutvecklingscheckar för grön tillväxt

Affärsutvecklingscheckarna ger små företag bidrag till förberedelse för internationalisering. Checkarna för grön tillväxt riktade sig utestående till miljöteknikföretag och fanns 2015 att söka i följande elva län: Dalarna, Gävleborg, Jönköping, Kalmar, Kronoberg, Skåne, Uppsala, Värmland, Västmanland, Örebro och Östergötland. Totalt beviljade Tillväxtverket stöd för 12 miljoner kronor.

Denna aktivitet genomfördes i samverkan med programmet Affärsutvecklingscheckar för internationalisering. Se sidan 20.

Innovation Express

Innovation Express riktar sig till kluster och nätverk för att stödja små och medelstora företags internationalisering. Insatsen är en del av BSR Stars, som syftar till att främja internationella länkar mellan företagsnätverk, kluster och andra specialiserade forsknings- och innovationsmiljöer. Se www.bsrstars.org.

Under 2015 beviljade Tillväxtverket 2,1 miljoner kronor till 5 svenska kluster och nätverk. Finansieringen riktades till projekt med fokus på miljö och miljöteknik.

Miljötekniknod

Under 2015 beviljade Tillväxtverket 1 684 000 kronor till Föreningen Svensk Miljöteknik (ASSET), för att utveckla modeller för samverkan mellan miljöteknikföretag kring produkt- och systemlösningar. Syftet är att öka försäljningsvolymerna, på hemmamarknaden och på exportmarknader.

Eftersom programmet är nystartat finns ännu inga effekter att redovisa.

Miljödriven export – internationalisering inom miljöteknikområdet

Som en del i genomförandet av regeringens miljöteknikstrategi 2011–2014 genomförde Tillväxtverket en satsning som syftade till att stärka svenska miljöteknikföretags möjligheter att ta steget ut på internationella marknader.

Programmet gick under namnet Miljödriven export och utformades i samråd med Exportrådet (numera Business Sweden), Energimyndigheten och Vinnova. Syftet med samrådet var att säkra att satsningen skulle bli ett bra komplement till insatser från andra aktörer.

I programmet kunde företag söka stöd för följande:

- kompetensutveckling av säljorganisationen
- bearbetning av kontakter, för att sluta avtal
- studier av externa marknader
- att hitta och skapa tillgång till internationella partner och nätverk
- marknadsanpassning
- att stärka leveranskapaciteten
- demonstrationsanläggningar.

Inom programmet beviljade Tillväxtverket stöd till 42 företag. Företagen befann sig i olika faser i internationaliseringsprocessen och sökte stöd för olika aktiviteter. Programmet slutrapporterades till regeringen i mars 2015.

Tillväxtanalys utvärderade programmet löpande. Samtidigt utvärderade de stöd till samma målgrupp i närbesläktade insatser. Utvärderingen gällde dock i huvudsak programmet Miljödriven export. Tillväxtanalys konstaterade att många företag som fick stöd uppnådde resultat. Totalt 43 procent av företagen uppgav till exempel att de antingen hade inlett export till nya marknader, eller ökat sin export till befintliga marknader. Andra företag hade inlett ett samarbete med nya partner och ökat sin kunskap om export. De som fick stöd tillskrev också stödet stor betydelse för sina resultat.

Tillväxtanalys menar dock att det är svårt att veta vad stödet faktiskt har betytt för mottagarna, eftersom företag som fick avslag på sina ansökningar också visade goda resultat, och närmare 58 procent av företagen som fick stöd hade exporterfarenhet sedan tidigare. Tillväxtanalys fann även att 59 procent av företagen hade fått andra offentliga stöd med inriktning på export. Det är därför svårt att bedöma i vilken utsträckning eventuella resultat är en effekt av detta stöd, eller om de är en effekt av flera olika stöd över tid.

PRESTATION

Miljödriven export – internationalisering inom miljöteknikområdet			
Löptid	2012–2014		
Ursprung	Regeringsbeslut om särskilt uppdrag		
Utbetalade medel, tkr	2015	2014	2013
Verksamhetskostnader	163	444	640
Transfereringar	3 601	6 283	7 748
Ärendebeslut, antal			
Bifall	0	3	21
Avslag	0	2	3
Totalt	0	5	24
Utbetalade medel, tkr	2012–2015		
Verksamhetskostnader	1 419		
Transfereringar	19 862		
Ärendebeslut, antal			
Bifall	42		
Avslag	9		
Totalt	51		

PRESTATION

EU miljöteknik			
Löptid	2011-2014		
Ursprung	Regeringsbeslut om särskilt uppdrag		
Utbetalade medel, tkr	2015	2014	2013
Verksamhetskostnader	316	827	991
Transfereringar	1 164	2 036	1 883
Ärendebeslut, antal			
Bifall	0	0	1
Avslag	0	0	5
Totalt	0	0	6
Utbetalade medel, tkr	2012-2015		
Verksamhetskostnader	2 738		
Transfereringar	5 536		
Ärendebeslut, antal			
Bifall	10		
Avslag	11		
Totalt	21		

EU miljöteknik

I slutet av 2011 fick Tillväxtverket i uppdrag att genomföra en särskild satsning för att öka det svenska deltagandet i EU-program med inriktning på miljöteknik. Satsningen skulle främst rikta sig till svenska små och medelstora företag. Uppdraget ingick i regeringens handlingsplan utifrån strategin för utveckling och export av miljöteknik 2011-2014.

Under 2012-2014 finansierade Tillväxtverket fyra partnerskap med totalt 15 organisationer, som tillsammans täckte in hela Sverige. Deras uppdrag var att stimulera små och medelstora företag till att medverka i EU-program med inriktning på miljöteknik.

Totalt genomförde de fyra partnerskapen följande aktiviteter:

- 69 informationsmöten med 924 deltagande företag
- 44 utbildningsseminarier med 711 deltagande företag
- 274 matchningar av företagsidéer med relevanta utlysningar
- 320 företagsbesök
- 381 djupare individuella rådgivningar.

Aktiviteter ledde till 68 nya EU-projektansökningar med 101 deltagande företag.

Insatsen utvärderades med hjälp av följeforskning, för att förbättra kunskapen om hur stöd till svenska företag bäst kan utformas för att öka deras deltagande i EU-program. Forskningen visade att brett informationsarbete ökar kännedomen om programmen hos företagen, men att uppsökande arbete och personlig rådgivning ofta är det som krävs för att fler företag faktiskt ska ansöka. Utvärderingen indikerade också att svenska företag föredrar att söka medel ur nationella program, eftersom ansökningsprocessen då är enklare.

För att sprida följeforskningens resultat arrangerade Tillväxtverket flera projektmöten för organisationerna i de fyra partnerskapen.

Uppdraget slutrapporterades till Näringsdepartementet i mars 2015.

Swedish Cleantech			
Löptid	Löpande		
Ursprung	Regeringsuppdrag om särskilt uppdrag fram till 2014, uppgift från 2015		
Utbetalade medel, tkr	2015	2014	2013
Verksamhetskostnader	2 837	4 028	2 383
Transfereringar	0	0	0

Swedish Cleantech

Webbplatsen Swedish Cleantech gör det enkelt för företag som vill ta fram och utveckla miljöteknik och marknadsföra sig internationellt att få tillgång till samlad information från olika aktörer på ett och samma ställe.

Webbplatsen har sedan nylanseringen 2014 drivits av Tillväxtverket i samarbete med ett 30-tal partner – andra myndigheter, bransch- och intresseorganisationer samt regionala aktörer inom miljöteknikområdet.

I januari 2015 slutrapporterade Tillväxtverket sitt uppdrag inom ramen för regeringens miljöteknikstrategi. Därefter har Tillväxtverket fortsatt att driva Swedish Cleantech som en långsiktig satsning.

Under 2015 har Tillväxtverket löpande uppdaterat Swedish Cleantech tillsammans med våra samarbetspartner. Vi har publicerat information om utlysningar, finansiering, event, publikationer och tävlingar samt artiklar om framgångsrika miljöteknikaffärer. Den internationella delen av webbplatsen har kompletterats med länkar till webbplatser som erbjuder besök på svenska miljöteknikanläggningar. Antalet besökare på Swedish Cleantech har ökat stadigt, både från Sverige och från andra länder.

Resultat 2015

- Från nylanseringen i april 2014 till december 2015 ökade antalet besökare per månad från omkring 800 till omkring 3 200. Under 2015 hade webbplatsen drygt 39 000 besökare.
- Antalet internationella besökare ökade från 32 procent till 50 procent under 2015. Fördelat på länder kom flest internationella besökare från USA, Ryssland, Storbritannien, Kina, Tyskland, Indien, Finland och Frankrike.
- Ett 90-tal frågor om inköp av svensk miljöteknik kom till Tillväxtverket via Swedish Cleantech under 2015, främst från andra länder.
- Under 2015 registrerade sig ett 20-tal nya företag i webbplatsens företagslista, där miljöteknikföretag presenteras på svenska och engelska. Vid årsskiftet 2015–2016 fanns totalt 622 företagspresentationer på Swedish Cleantech.
- En webbundersökning genomfördes under hösten 2015. Resultatet visade att 90 procent av alla besökare ansåg att webbplatsen innehöll relevant information. Målet var 80 procent. Av de besökare som angav att de var aktiva inom miljöteknikområdet ansåg 93 procent att webbplatsen innehöll relevant information. Målet var 85 procent.

Turism och besöksnäringen

Turismen i Sverige, och därmed den marknad som företagen inom besöksnäringen levererar varor och tjänster till, har vuxit kontinuerligt under många år – driven av både global och nationell efterfrågan. Prognoserna pekar på fortsatt global tillväxt, med stor potential för Sverige att hävda sig internationellt, både genom landets rika natur- och kulturvärden och genom attraktiva städer.

Turismföretagen har många styrkor. Företagen uttrycker en hög tillväxtvilja, och näringen är sysselsättningsintensiv och erbjuder i hög grad arbete för ungdomar och personer med utländsk bakgrund. Sektorn kan även bidra till att stärka vissa områden som är pressade av demografiska förändringar och försvagningar i andra näringssektorer.

Under senare år har nyckelaktörer inom området blivit mer samstämmiga, och den nationella besöksnäringstrategin från 2010 har i många fall fått stort genomslag i regionalt och lokalt utvecklingsarbete. Samtidigt finns en rad utmaningar att hantera för att ta vara på potentialen i landet – utmaningar som ställer krav på samordning och samverkan, samt på kunskaps- och kvalitetsutveckling.

Turism och besöksnäringen			
Löptid	Löpande		
Ursprung	Uppgift och regeringsbeslut om särskilt uppdrag		
Utbetalade medel, tkr	2015	2014	2013
Verksamhetskostnader	17 557	20 140	18 449
Transfereringar	7 550	36 609	27 567
Ärendebeslut, antal			
Bifall	4	52	5
Avslag	0	0	0
Totalt	4	52	5

Strategisk myndighetsgrupp

Tillväxtverket leder en strategisk myndighetsgrupp för dialog och samordning i turism- och besöksnäringens frågor. I gruppen deltar följande myndigheter och statliga bolag: Business Sweden, Statens fastighetsverk, Jordbruksverket, Naturvårdsverket, Riksantikvarieämbetet, Sjöfartsverket, Skogsstyrelsen, Swedavia, Vinnova, Visit Sweden, Trafikverket och Tillväxtanalys.

Under 2015 hade myndighetsgruppen fyra gemensamma möten inklusive en längre workshop. Tillväxtverket hade också tvåpartsdialoger eller djupintervjuer med samtliga aktörer i gruppen. Allt i syfte att utforma en stabil grund för fortsatt arbete och utveckla gemensamma insatser.

Arbetet resulterade i en strategisk plattform med gemensamma mål och prioriterade utvecklingsområden. I december togs även beslut om tre pilotprojekt, där olika myndigheter har den drivande rollen i arbetet. Tillväxtverket ansvarar för ett av dessa projekt: Kartläggning av besöksnäringen och kompetensförsörjning.

Regional besöksnäringsturné

Under 2015 genomförde Tillväxtverket en besöksnäringsturné tillsammans med Svensk Turism, Svensk Handel, Visita, Visit Sweden och Arena för Tillväxt i samarbete med regionala turismverksamheter. Syftet var att bidra till ökade kunskaper om näringens utvecklingsmöjligheter och behov, att bidra till ökad dialog mellan olika aktörer regionalt samt att fånga upp vilka utmaningar som finns över landet.

Turnén besökte totalt 11 platser under året, och 6 möten är inbokade under 2016. I genomsnitt har drygt 100 personer deltagit vid varje möte: lokala och regionala politiker, tjänstemän, finansiärer och företagare. När turnén är klar kommer vi att ta initiativ till dialogmöten i några regioner kring de viktigaste utmaningarna för utveckling av besöksnäringen.

Kunskap för bättre beslutsunderlag

En av de viktigaste insatserna för att främja turismföretagande och entreprenörskap är att bidra med relevanta beslutsunderlag och marknadsfakta i form av turismstatistik och undersökningar.

Tillväxtverket har ett särskilt ansvar för den officiella inkvarteringsstatistiken. Statistiken levereras varje månad till de boendeanläggningar som rapporterar data, men finns också tillgänglig i en öppen statistikdatabas. Tillväxtverket publicerar även års- och säsongsvisa sammanställningar baserade på inkvarteringsstatistiken.

För att öka kunskapen om de utländska besökarna i Sverige genomförde Tillväxtverket en gränsundersökning under 2011–2014 som kallades Inkommande besökare i Sverige (IBIS). Det skedde i form av cirka 20 000 personliga intervjuer årligen vid utresetillfället. Resultatet presenterades under ett seminarium i maj 2015 samt i en rapport.

”6 av de 15 mest nedladdade publikationerna var turismrelaterade.”

Tillväxtverket gör årligen en sammanställning av viktiga data om turismen i Sverige i publikationen Fakta om svensk turism. Den innehåller bland annat information om den inhemska och den inkommande turismen i Sverige och presenteras i slutet av juni varje år, så även 2015. Under 2015 rapporterade vi som vanligt även statistik till EU (Eurostat), United Nations World Tourism Organisation (UNWTO), OECD och European Travel Commission (ETC).

Av Tillväxtverkets nedladdade publikationer under 2015 var 13 procent (4 060 stycken) turismrelaterade. 6 av de 15 mest nedladdade publikationerna var turismrelaterade.

WildSweden vann Stora Turismpriset 2015

Tillväxtverket är huvudman för Stiftelsen för kunskapsfrämjande inom turism med syfte att främja utvecklingen av kunskap inom svensk turism. Stiftelsen erbjöd varje län att nominera till Stora Turismpriset 2015. Den 20 oktober arrangerades prisceremonin med 15 nominerade länskandidater som belönades med 10 000 kronor var.

WildSweden, som anordnar guidade turer i den svenska naturen, vann och fick 100 000 kronor att användas till kompetenshöjande insatser. Juryns motivering löd: "Vinnaren är ett föredöme för svensk turismutveckling genom att visa vägen för hur man med små resurser kan samproducera och paketera kunskapsintensiva naturupplevelser. Företaget har nått en hög internationaliseringsgrad med framgångsrika metoder för export. WildSweden bedriver ekoturism hela året i stora delar av landet."

Priset, stiftelsen och pristagaren uppmärksammades brett och fick stort genomslag i media 2015.

Insatser för landsbygdsutveckling

Under 2015 har Tillväxtverkets insatser inom turism och besöksnäring haft ett ökat fokus på regional tillväxt och landsbygdsutveckling. Vi medverkade bland annat i flera nationella nätverk, konferenser, mötesplatser och arbetsgrupper kring dessa frågor.

Tillsammans med Naturvårdsverket medfinansierade vi även ett pilotprojekt i Kosterhavets nationalpark, som syftade till att utveckla och testa en modell för samverkan mellan förvaltare och turism. Projektet drevs av Ekoturismföreningen i samarbete med Kosterhavets nationalpark.

Tillväxtverket har medverkat i uppföljningen av ett av friluftslivsmålen, med Naturvårdsverket som samordnare. Uppföljningen redovisades i en samlad rapport. Se rubriken Övrigt nytt uppdrag 1.4.3 på sidan 101.

Hållbara turistdestinationer samt stärkt kvalitet och konkurrenskraft

Tillväxtverket har i uppdrag att genomföra insatser för att stärka och utveckla hållbara turistdestinationer samt stärka kvalitet och konkurrenskraft i små och medelstora turism- och upplevelseföretag.

"Vinnaren är ett föredöme för svensk turismutveckling ..."

2015 var det sista året för projektet Hållbar destinationsutveckling som startade 2012. I det deltog 5 pilotprojekt som alla syftade till hållbar tillväxt för destinationer och utveckling i små och medelstora företag, samt till utveckling av kunskap och modeller som ska kunna tillämpas av andra destinationer. I mars 2015 publicerades rapporten *Utveckling av hållbara turistdestinationer*, som med pilotprojektet som utgångspunkt analyserar förutsättningarna för destinationsutveckling. Rapporten presenterades för olika målgrupper i många sammanhang under året.

Inom ramen för projektet Hållbar destinationsutveckling gjordes en särskild hållbarhetsinsats 2014–2015, för att inspirera till mer konkreta insatser för att stärka kvalitets- och hållbarhetsarbetet i små och medelstora turism- och upplevelseföretag – i kombination med insatser till destinationerna som helhet. Projektet Hållbar destinationsutveckling avslutas under första kvartalet 2016, med en konferens, en slutrapport till regeringen och en sammanfattning med exempel till besöksnäringen.

LÄS MER:

Fakta om svensk turism 2014. Info 0613.

IBIS 2014. Rapport 0188 Rev A.

Utveckling av hållbara turistdestinationer. Rapport 0184.

Förutsättningar för turismföretag i Sverige. Info 0624.

Kulturella och kreativa näringar			
Löptid	Löpande		
Ursprung	Uppgift och prioritering i regleringsbrevet		
Utbetalade medel, tkr	2015	2014	2013
Verksamhetskostnader	4 379	4 032	1 611
Transfereringar	3 191	1 096	2 273
Ärendebeslut, antal			
Bifall	14	15	17
Avslag	0	0	0
Totalt	14	15	17

Kulturella och kreativa näringar

Kulturella och kreativa företag utgår från kulturskapande eller andra kreativa processer och kommer ofta med nya lösningar. De är mer innovativa och exporterar mycket mer än genomsnittet av företag, men möter ändå tillväxthinder.

Under 2015 arbetade Tillväxtverket med området på eget initiativ, mot bakgrund av att sektorn skapar värden som har positiva effekter på såväl regional utveckling som svensk global konkurrenskraft. Relevansen av arbetet bekräftades under året, då många regioner och regeringen lyfte fram behov av ytterligare insatser från Tillväxtverket.

Fokus på branscher och startup-idéer

Under 2015 bidrog Tillväxtverket till samarbete mellan branschorganisationer inom området. Kreativ Sektor blev namnet på en studie och på en gemensam paraplyorganisation för fem branschorganisationer inom musik, mode, dataspel, film och tv samt kommunikation och media. Fyra andra branschorganisationer arbetade med att kartlägga gemensamma behov för företagsutveckling inom slöjd, konsthantverk och småskalig designproduktion. Studierna riktar sig till branscherna och till offentliga aktörer.

Genom dessa samarbeten framkom ny kunskap om företagens utvecklingsbehov som ger möjlighet till strategiska vägval. En positiv effekt av projektet är också att branschorganisationerna nu tycks vilja fortsätta samarbetet. Vi ser att samarbeten av detta slag kan ge skalfördelar kring export och i arbetet med att värna immateriella rättigheter.

Creative Business Cup är en internationell affärsidé tävling för startups inom de kulturella och kreativa näringarna. Tillväxtverket var huvudarrangör av Creative Business Cup Sverige 2015, i samarbete med Kulturrådet, Svenska institutet, Vinnova, Almi Företagspartner, Patent- och registreringsverket (PRV) och Munktell Science Park. Målet var att främja start av nya företag och idéutveckling samt att synliggöra förebilder. Detta uppfylldes, bland annat genom reportage i lokal media och genom att vår jury utsåg tre pristagare i Sverige. De tre pristagarna deltog senare i ett företagsutvecklande boot-camp med koppling till Östersjöstrategin.

”Många kulturella och kreativa företag är drivande i digital tjänsteutveckling ...”

Digital tjänsteutveckling och immateriellt värdeskapande

Många kulturella och kreativa företag är drivande i digital tjänsteutveckling, inte minst när det gäller innehållsinnovation. Detta driver på utvecklingen av nya lösningar i andra sektorer.

South by Southwest (SXSW) i USA är en mötesplats för kreativa näringar, med fokus på den senaste tjänsteutvecklingen inom digitalt entreprenörskap. 2015 möjliggjorde Tillväxtverket de svenska deltagarnas närvaro och finansierade huvudparten. Detta i samarbete med branschorganisationer, myndigheter och regionala näringsfrämjande organisationer. På South by Southwest 2015 tog tusentals personer del av svenska innovativa startups, panelsamtal, liveband med mera. Flera svenska företag och kommuner fick kontakter som kan gagna utveckling, investeringar och beställningar. Drygt 170 svenska företag och organisationer kom i kontakt med nya nätverk och affärsmöjligheter, inom sektorer som hälsa, fastighet och kultur. Vår uppfattning är att detta inte kunnat ske utan Tillväxtverkets engagemang, i alla fall inte med sådant genomslag.

Intäkterna på de kulturella och kreativa marknaderna kommer till stor del via upphovsrätt och andra immateriella tillgångar. Behovet av att tydliggöra rättigheter och regelverk kring spridning på digitala marknader är därför mycket stort, något som Tillväxtverket fört fram bland annat i media och i remissvar. Tillväxtverkets slutsatser påverkade bland annat analysen i SOU 2015:16, Ökat värdeskapande ur immateriella tillgångar, och den offentliga diskussionen kring ny statlig filmpolitik. Slutsatserna ledde också till att vi deltog som experter i PRV:s möte med nyckelaktörer inom immaterialrätt.

Under året arrangerade Tillväxtverket även en nationell konferens om utveckling inom kulturella och kreativa näringar i samarbete med Västra Götalandsregionen. Talare från kulturarvs-, musik-, dataspels-, kommunikations- och filmbranscherna beskrev hur marknaderna snabbt blir digitala och globala, och gav exempel på stora utmaningar för företag, rådgivare och långgivare. I deltagarenkäten uppgav 75 procent av de nära 300 deltagarna att arrangemanget var mycket bra eller bra.

Internationalisering

Under 2015 lämnade Tillväxtverket faktaunderlag till regeringens exportstrategi, som lyfte fram de kulturella och kreativa näringarnas betydelse såväl för exportintäkter som för Sverige-bilden. Samma faktaunderlag ingick sedan i vår rapport *Förutsättningar för kulturella och kreativa företag* som gavs ut under året. Rapporten visade att det enskilda företaget ofta saknar resurser för internationalisering, trots att det finns stor potential för ökad export och verksamheterna är lätta att flytta. Det behövs därför mellanled som kopplar samman företag med marknader.

Denna kunskap ledde till att Tillväxtverket beslutade att stödja just mellanledsfunktioner, i samarbete med Kulturrådet. Insatsen initierades under 2015 och ännu finns inga effekter att redovisa. 2015 deltog även Tillväxtverket i styrgruppen för ett projekt hos Nordic Innovation för att utveckla kulturella och kreativa näringar, bland annat med fokus på export.

Under året genomförde Tillväxtverket också ett diskussionsmöte för ett 40-tal särskilt inbjudna politiker och tjänstemän från svenska regioner och länder i Europa, tillsammans med Kulturrådet och Region Skåne. Diskussionen rörde hur samverkan mellan politikområden och samhällsnivåer kan utvecklas, för att våra samhällen ska få mer av de värden som de kulturella och kreativa företagen ger upphov till. Mötet lade också en grund för ett internationellt idékonvent på samma tema, som ska arrangeras under 2016. Vi har mött ett stort internationellt intresse för ett sådant konvent under svensk ledning.

”... kulturella och kreativa verksamheter blir allt viktigare för regional attraktionskraft ...”

Regional strategisk utveckling för attraktiva miljöer och tillväxt

Under 2015 lyfte Tillväxtverket på olika sätt fram hur kulturella och kreativa verksamheter blir allt viktigare för regional attraktionskraft, sysselsättning och besöksnäringen, samt för lokala mötesplatser som gynnar innovation. Vi stöttade bland annat ett projekt där tjänstemän från 15 av 33 kommuner i Skåne deltog i en seminarieserie på universitetsnivå. Ett krav var att kulturansvarig och näringslivsansvarig skulle delta tillsammans, för att utbildningen skulle bidra till synergieffekter.

De kortsiktiga effekterna av projektet var att positionerna flyttades fram för utveckling av kulturella och kreativa näringar. Flera kommuner tog exempelvis olika egna initiativ och startade lokala utvecklingsprocesser, med kunskap och nätverk från utbildningen som grund. Detta skedde till exempel i Vellinge, Helsingborg, Lund, Östra Göinge och Bromölla. Tillväxtverket och Region Skåne spred kunskap om utbildningen till övriga regioner i Sverige, och flera regioner efterfrågade att Tillväxtverket skulle sprida projektet till ytterligare delar av landet. Region Skåne har också framhållit att en effekt av projektet var att det gav ökad kunskap om näringsområdet hos ett regionalt lärosäte.

2015 undersökte även Tillväxtverket hur regionerna gått vidare med strategisk utveckling kring kulturella och kreativa näringar, efter att Tillväxtverket 2010–2012 drev fram regionala strategier för området. Undersökningen visar att flera regioner nu arbetar utifrån mer offensiva strategier för utveckling av och genom kulturella och kreativa näringar.

De tillfrågade ansåg dock att det har blivit svårare att prioritera och arbeta med området sedan 2012. Deras upplevelse var att det blivit svårt att utläsa regeringens prioritering för områdets utveckling. Regionerna efterlyste tydlighet i samverkan på nationell nivå inom regeringen, liksom mellan Kulturrådet och Tillväxtverket.

Under 2015 bjöd ett antal regioner in till ett dialogmöte med Kulturrådet och Tillväxtverket. En rad förslag diskuterades under mötet, och en återkoppling planeras till 2016.

Kulturrådet och Tillväxtverket tog initiativ till ett annat dialogmöte, tillsammans med ytterligare regioner och med företrädare för de berörda departementen. Den nationella politiska hållningen tydliggjordes, och möjligheter och hinder för fortsatt utveckling och samverkan diskuterades.

Våra experter inom kulturella och kreativa näringar deltog dessutom i de flesta dialoger som Tillväxtverket hade med de regionalt utvecklingsansvariga aktörerna i landets regioner under 2015. Se rubriken Strategiskt regionarbete på sidan 52.

Här är några ytterligare insatser under 2015 med regional koppling:

- Vi var medarrangör av en nationell konferens om regional utveckling inom området, där forskare, praktiker och lokalpolitiker presenterade exempel.
- Vi bidrog med finansiering av några regionala utvecklingsprojekt, vars erfarenheter kan spridas.
- Vi medfinansierade konferensen Kultur kan göra skillnad, som organisationen Hela Sverige ska leva arrangerade. Syftet var kunskaps-spridning inom området med koppling till landsbygds- och närings-utveckling.
- Vi deltog i Reglabs seminarieserie för kultur- och närings tjänstemän i regioner och kommuner.

Grön omställning

Produkter baserade på immateriella tillgångar ger vanligen låg negativ påverkan på miljön och låg belastning på naturresurser. Mode- och textilbranschen är dock globalt sett en av de mest förorenande och resursintensiva näringarna. Den svenska branschen har påbörjat en omställning till hållbar utveckling, som tar vara på den marknadspotential som finns i sådan utveckling. Detta är viktigt för konkurrenskraften i svenskt näringsliv.

Under 2015 stöttade Tillväxtverket expertnätverk och symposium för det svenska arrangemanget The Global Leadership Award in Sustainable Apparel. Här belystes dessa frågor för en rad nyckelaktörer i och kring branschen. I Sverige utgör mode- och textilbranschen en stor del av näringslivet. Branschen är mycket exportintensiv, och värdeökningen är särskilt påtaglig hos de mindre företagen. Detta visades av Tillväxtverket och modebranschens organisationer i rapporten *Modebranschen i Sverige* som gavs ut 2015. Rapporten fick stort utrymme i media.

Leverantörsprogrammet för fordonsindustrin			
Löptid	2013-2015		
Ursprung	Regeringsbeslut om särskilt uppdrag		
Utbetalade medel, tkr	2015	2014	2013
Verksamhetskostnader	1 685	1 077	468
Transfereringar	9 643	6 821	517
Ärendebeslut, antal			
Bifall	11	23	9
Avslag	1	2	0
Totalt	12	25	9

Leverantörsprogrammet för fordonsindustrin

Leverantörsprogrammet för fordonsindustrin syftar till att stärka de svenska fordonsunderleverantörernas konkurrenskraft, genom att stödja och medfinansiera riktade insatser inom internationalisering, produktutveckling och strategiskt utvecklingsstöd. Programmet startade 2006 och har förlängts vid flera tillfällen.

Under 2015 fick 11 projekt stöd inom programmet, framför allt inom internationalisering och produktutveckling. Projekten inom produktutveckling har alla syftat till att minska koldioxidutsläppen.

Leverantörsprogrammet genomförs i samverkan med branschföreningen Fordonskomponentgruppen (FKG). Samverkan är framför allt kopplad till föreningens projekt Go Global. Inom detta projekt besöker små och medelstora underleverantörer gemensamt internationella marknader, i syfte att skapa relationer och affärer med utländska aktörer. Under 2015 arrangerades resor till bland annat Storbritannien, Mexiko och Iran. Resorna resulterade i samarbeten som ökat företagets internationella konkurrenskraft och underlättat försäljning och etablering på utländska marknader. Allt enligt Fordonskomponentgruppen.

Efter initiativ från Tillväxtverket etablerades också ett kvinnligt nätverk inom FKG under 2015, med syftet att attrahera fler kvinnor till fordonsindustrin.

En utvärdering av Leverantörsprogrammet för fordonsindustrin pågår. Preliminära resultat visar att de tillfrågade genomgående är nöjda med insatsen. Bland annat går det att se konkreta resultat i form av nya eller bibehållna jobb samt att företag har nått ut på nya marknader. Vår preliminära bedömning är att resultaten ligger väl i linje med de uppställda målen. Programmet ska slutredovisas i februari 2016.

PRESTATION

Regionalt investeringsstöd och sysselsättningsbidrag			
Åren 2011-2015, antal beviljade nya ärenden och belopp i miljoner kronor			
	2015	2014	2013
Regionalt investeringsstöd			
Antal	9	30	19
Belopp, mkr	97	173	109
Sysselsättningsbidrag			
Antal	0	0	0
Belopp, mkr	0	0	0
	2012	2011	
Regionalt investeringsstöd			
Antal	23	30	
Belopp, mkr	161	260	
Sysselsättningsbidrag			
Antal	4	3	
Belopp, mkr	24	11	

Regionala företagsstöd

De regionala företagsstöden ska främja en hållbar tillväxt i de företag som får stöd, och därmed en hållbar regional utveckling. Flera olika stödtyper finns. De flesta stöd beviljas av länsstyrelser och regionförbund. Tillväxtverket beviljar regionalt investeringsstöd och transportbidrag.

Stöd kan beviljas till företag i hela landet. Regionalt investeringsstöd kan dock bara beviljas inom geografiskt avgränsade områden, så kallade stödområden. Transportbidraget är också geografiskt avgränsat. Detta bidrag redovisas under en egen rubrik.

Tillväxtverket har ett systemansvar för de regionala företagsstöden som beviljas av länen. Utifrån denna uppgift har vi under 2015 informerat och utbildat stödhandläggare, arrangerat träffar för erfarenhetsutbyte och utvecklat det administrativa stödet och instruktionerna till länen. Vi genomförde till exempel 3 nationella möten för stödhandläggare och 32 besök hos företag och länsstyrelser eller regionförbund under året.

Det regionala investeringsstödet som Tillväxtverket beviljade under 2015 uppgick till 96,8 miljoner. Stödet medverkade till totala investeringar på 523,7 miljoner kronor.

I maj 2015 trädde två nya förordningar i kraft, en för regionalt investeringsstöd och en för främjandestöd. De nya reglerna innebär större handlingsutrymme och ansvar för länen. Vår bild är att länen upplever detta som positivt. De nya reglerna ökar kompetenskraven på den regionala nivån vad gäller statsstöd och EU:s regelverk kring detta, vilket i sin tur ställer ökade krav på Tillväxtverket som systemansvarig.

Varje region har sina förutsättningar, både vad gäller möjligheter och utmaningar. Uppföljningen av regionala företagsstöd och stöd till projektverksamhet för 2014 visar att olika regioner använder olika stödformer utifrån sina prioriteringar och strategier.

Tillväxtverket genomför årligen, i samarbete med SCB, en utvärdering av företagsstöden. De nyckeltal som används är omsättning, vinst och förädlingsvärde. Den studie som presenterades 2015 visar att de företag som beviljades regionalt investeringsstöd 2010 har en sämre vinstutveckling än både en kontrollgrupp och gruppen företag i Sverige. Förädlingsvärdet i stödföretagen har emellertid utvecklats bättre än i de övriga grupperna. För regionalt bidrag till företagsutveckling hade stödföretagen en bättre procentuell utveckling än jämförelsegrupperna för samtliga studerade nyckeltal.

LÄS MER:

Uppföljning av regionala företagsstöd och stöd till projektverksamhet – budgetåret 2014. Rapport 0192.

Transportbidrag

Transportbidraget är ett av de regionala företagsstöden. Bidraget riktar sig till tillverkningsindustrin i de fyra nordligaste länen och har två syften. Det ena är att ge viss kompensation för de kostnadsnackdelar som näringslivet i dessa län har, på grund av långa avstånd till stora marknader. Det andra är att stimulera till höjd förädlingsgrad i länen.

Transportbidraget är ett generellt företagsstöd, vilket innebär att det finns ett antal kriterier som ska vara uppfyllda för att företaget ska kunna ta del av stödet. 2015 täckte bidraget i genomsnitt 27 procent av företagets godkända fraktkostnader.

Antalet beslut och utbetalade medel för 2015 framgår av tabellen i marginalen. Den beslutade volymen är en minskning jämfört med 2014. Minskningen beror på ett tillfälligt uppehåll i beredningen av ärenden i slutet av 2015, då en oklarhet i tillämpningen av regelsystemet uppdagades. Majoriteten av de företag som fick transportbidrag var mikroföretag eller små företag¹. Trävarutillverkning är den bransch som fick störst andel transportbidrag. Här ingår bland annat trävaruindustri, tillverkning av monteringsfärdiga trähus och tillverkning av olika snickerier.

Under året tillfrågades alla sökande i en enkät om de ser transportbidraget som en stimulans till vidareförädling. 46 procent instämde helt eller till stor del i det påståendet. Våren 2015 genomfördes en riktad

Regionalt investeringsstöd			
Löptid	Löpande		
Ursprung	Uppgift och uppdrag i regleringsbrevet		
Utbetalade medel, tkr	2015	2014	2013
Verksamhetskostnader	5 201	5 567	4 761
Transfereringar	175 342	139 577	149 925
Ärendebeslut, antal			
Bifall	9	30	19
Avslag	4	5	15
Totalt	13	35	34

PRESTATION

Transportbidrag			
Löptid	Löpande		
Ursprung	Uppgift och uppdrag i regleringsbrevet		
Utbetalade medel, tkr	2015	2014	2013
Verksamhetskostnader	4 409	5 399	4 914
Transfereringar	354 336	368 857	359 741
Ärendebeslut, antal			
Bifall	1 078	1 095	1 138
Avslag	18	24	20
Totalt	1 096	1 119	1 158

¹ EU-kommissionens definition av mikroföretag och små företag: Mikroföretag är företag med färre än tio anställda och vars omsättning inte överstiger två miljoner euro per år. Små företag är företag med 10-49 anställda och vars omsättning inte överstiger tio miljoner euro per år.

informationsinsats, med syftet att nå ut till nya sökande. Den resulterade bland annat i att ett 40-tal företag tog kontakt med Tillväxtverket och ville ha mer information. Under första halvåret 2015 ökade antalet förhandsbesked från 13 till 23, jämfört med samma tid föregående år.

Under 2015 ändrade regeringen den förordning som styr utbetalningen av transportbidrag. Förordningen omfattas numera av EU:s gruppundantagsförordning nr 651/2014, (GBER). Förändringarna gäller för transporter utförda från 1 oktober 2015. Ansökningar för dessa transporter kommer att inkomma från 1 januari 2016.

LÄS MER:

Uppföljning av regionala företagsstöd och stöd till projektverksamhet – budgetåret 2014. Rapport 0192.

Kapitalförsörjning			
Löptid	Löpande		
Ursprung	Uppgift		
Utbetalade medel, tkr	2015	2014	2013
Verksamhetskostnader	3 018	1 340	1 631
Transfereringar	6 896	4 095	2 061
Ärendebeslut, antal			
Bifall	4	8	9
Avslag	1	1	2
Totalt	5	9	11

Kapitalförsörjning

Tillväxtverkets arbete med kapitalförsörjning koncentreras på finansiering i tidiga skeden. Med målet att alla företagare som har affärsidéer med stor potential ska få finansiering arbetar Tillväxtverket med att identifiera brister och utvecklingsområden i kapitalförsörjningssystemet.

Under 2015 har Tillväxtverkets insatser med fokus på kapitalförsörjning koncentrerats till att etablera de nya riskkapitalfonder som finansieras med medel från Europeiska regionala utvecklingsfonden under programperioden 2014–2020. Detta arbete beskrivs på sidan 69.

Därutöver har vi som vanligt följt utvecklingen av kapitalförsörjningssystemet och gjort vissa konkreta insatser. Tre exempel:

- Vi gav stöd till och medverkade i ett antal finansieringsforum för riskkapital, till exempel Connect Väst i Göteborg och Sting Day i Stockholm.
- Vi gav stöd till två initiativ för mikrofinansiering: 110 000 kronor till Lokalekonomidagarna och 200 000 kronor till Mikrofonden Sverige.
- Vi bidrog med underlag till en utredning som slutfördes under året: *En fondstruktur för innovation och tillväxt.*

Företagens förutsättningar

Redovisning utifrån följande mål: Tillväxtverkets verksamhet ska bidra till att företagens förutsättningar och villkor blir enklare och mer attraktiva.

Förenkling för företag

Regler som påverkar företag ska vara ändamålsenliga och användbara, och myndigheter ska vara effektiva och ge god service till företag. Eller med andra ord: Det ska vara enkelt att starta och driva företag. Då kan företagen ägna mer tid och resurser åt att utveckla sin verksamhet och skapa fler arbetstillfällen som bidrar till en ökad välfärd.

Tillväxtverket samordnar och stöttar departement, nationella myndigheter, länsstyrelser och kommuner i arbetet med att förenkla för företag. Vi utgår från företagens behov och bistår med kunskap, nätverk, utbildningar och verktyg.

Bättre konsekvensutredningar

Innan beslut tas om föreskrifter eller allmänna råd ska konsekvenser för de som berörs beskrivas i en konsekvensutredning. En bra utredning bidrar till bättre beslutsunderlag och mer ändamålsenliga regler. Tillväxtverket arbetar med utbildning, rådgivning och metodutveckling kopplat till konsekvensutredningar.

2015 breddade Tillväxtverket sitt utbildningsutbud, för att nå nya målgrupper. Vi genomförde 8 egna utbildningar som riktade sig till nationella myndigheter och departement, med 221 deltagare. Utvärderingar från utbildningarna visade att 89 procent av deltagarna upplevde att de fått ökad kunskap till följd av våra utbildningar. Tillväxtverket genomförde dessutom 6 utbildningar som en del av Regeringskansliets utbildningar för utredare som arbetar på regeringens uppdrag, med 132 deltagare.

Under året gav Tillväxtverket råd, utifrån konkreta frågeställningar i arbetet med specifika konsekvensutredningar, till sammanlagt 28 departement, kommittéer och nationella myndigheter.

Tillväxtverket arbetade även med att ta fram en metod som ska vara till stöd för att bestämma hur omfattande en specifik konsekvensutredning bör vara. Syftet med metoden är att bidra till ett effektivare utredningsarbete och till utredningar med högre kvalitet. Uppdraget ska redovisas i februari 2016.

Stöd till Regelrådet

Regelrådet granskar och yttrar sig över kvaliteten på konsekvensutredningar till författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företag. Från 2015 blev Regelrådets verksamhet permanent och inordnades som ett särskilt beslutsorgan inom Tillväxtverket.

Förändringen möjliggjorde ett samlat arbete för att förenkla för företag och en mer kraftfull stödjande verksamhet för regelgivare. Läs mer om Tillväxtverkets stöd till rådet i Regelrådets årsrapport.

PRESTATION

Förenkling för företag			
Löptid	Löpande		
Ursprung	Uppgift, uppdrag i regleringsbrevet och regeringsbeslut om särskilda uppdrag		
Utbetalade medel, tkr	2015	2014	2013
Verksamhetskostnader	21 062	15 765	15 918
Transfereringar	0	0	0

Sänkta kostnader till följd av regler

Tillväxtverket följer utvecklingen av företagens administrativa kostnader under 2014–2020 och arbetar för att minska kostnader till följd av regler.

Under våren 2015 gjorde vi 20 besök på nationella myndigheter för att utbilda i hur man beräknar företagens kostnader i en konsekvensutredning, samt i Regelräknaren – ett verktyg för att beräkna regelkostnader för företag. Under 2015 arbetade även Tillväxtverket med att utveckla ett arbetssätt för hur andra regelkostnader än administrativa kostnader kan tydliggöras och följas upp över tid på ett resurseffektivt sätt. Uppdraget ska redovisas i februari 2016.

Ett effektivt sätt att minska företagens kostnader är att minska det antal uppgifter som företagen behöver lämna till myndigheter och förenkla själva uppgiftslämnandet. Läs mer om Tillväxtverkets arbete med detta under rubriken Verksam.se och kontaktpunkten på sidan 49.

”... en märkbar positiv förändring i företagets vardag.”

Förenkling på lokal och regional nivå

Under 2011–2014 genomförde Tillväxtverket insatser för att förenkla för företag på kommunal nivå. Uppdraget slutrapporterades till regeringen i mars 2015. Syftet med insatserna var att förenkla företagets myndighetskontakter på kommunal nivå, och därmed bidra till en märkbar positiv förändring i företagets vardag.

Följande insatser och produkter gjordes under perioden:

- Förenklingsforum. Ett forum för dialog och erfarenhetsutbyte i för- enklingsfrågor som bestod av en styrgrupp med företrädare för departement, myndigheter, länsstyrelser och Sveriges Kommuner och Landsting (SKL). Styrgruppen träffades vid nio tillfällen och tillsatte i sin tur två arbetsgrupper som tittade närmare på konkreta frågeställningar.
- Utbildningen Förenkla – helt enkelt, tillsammans med SKL. 103 kommuner och en länsstyrelse deltog i utbildningen som hjälpte kommunerna att förbättra företagsklimatet.
- Analys av relevanta undersökningar – för att följa utvecklingen, få ökad kunskap och bidra med goda exempel. Detta resulterade bland annat i en publikation om hur kommuner kan förbättra bemötandet av företag.
- En guide som underlättar för kommuner att ge företagen information om serveringstillstånd på kommunens webbplats.
- Två publikationer om rådgivning inom livsmedelskontrollen i samarbete med Livsmedelsverket. Den ena publikationen vänder sig till kommunala tjänstemän och beskriver vilken rådgivning de kan ge till företag och på vilket sätt. Den andra publikationen vänder sig till företag och beskriver vilken rådgivning de har rätt att få från livsmedelsinspektörer.
- En publikation om hur kommuner och länsstyrelser kan minska handläggningstider i bygglovsprocessen, tillsammans med Länsstyrelsen i Kronobergs län.

Målen för insatserna ovan var ökad kunskap och förståelse, bättre service och bemötande samt effektivare processer. Vi skickade ut en enkät till 370 personer i de 143 kommuner som deltagit i eller tagit del av Tillväxtverkets insatser. Svaren visade följande:

- 57 procent instämde helt eller till stor del i att Tillväxtverkets insatser bidragit till ökad kunskap och förståelse, som lett till eller kommer leda till att företagets kontakter med kommunen påverkas positivt.
- 60 procent instämde helt eller till stor del i att Tillväxtverkets insatser bidragit till att kommunens service till och bemötande av företagen har förbättrats eller kommer att förbättras.
- 50 procent instämde helt eller till stor del i att Tillväxtverkets insatser bidragit till att kommunens processer gentemot företagen blivit effektivare eller kommer att bli effektivare.

”Mest nöja var företagarna med kommunernas bemötande.”

I september 2015 presenterade SKL rapporten Öppna jämförelser – Företagsklimat 2015 som visade hur nöjda företagarna var med kommunernas service och myndighetsutövning. Sedan undersökningen 2013 hade det samlade Nöjd-Kund-Index (NKI) ökat från 66 till 68 på en 100-gradig skala, där 62–69 är ett godkänt betyg.

Mest nöjda var företagarna med kommunernas bemötande. Betyget för kommunernas service i samband med bygglovsärenden hade blivit bättre. Cirka 70 procent av de kommuner som gått utbildningen Förenkla – helt enkelt, som Tillväxtverket anordnade tillsammans med SKL 2010–2014, hade förbättrat sitt NKI.

Förenkling i livsmedelsindustrin

Under 2015 träffade Tillväxtverkets generaldirektör och generaldirektörerna för Jordbruksverket och Livsmedelsverket tillsammans fyra företag i livsmedelsindustrin, under rubriken Förenklingsresan.

Syftet var att förstå hur myndigheterna kan förenkla och förbättra företagarnas vardag, och därmed bidra till utveckling, tillväxt och export. Under 2016 tas ett konkret åtgärdsprogram fram utifrån mötena.

Fakta om utvecklingen

I Tillväxtverkets stora företagarundersökning Företagens villkor och verklighet 2014 finns fakta om hur företag upplever lagar och regler samt myndighetskontakter. Vi fördjupade oss i dessa fakta och analyserade resultaten i en separat rapport. Under året tog vi även fram en rapport med fakta om offentlig upphandling ur ett förenklingsperspektiv.

Dessa fakta gav oss en bild av hur det samlade förenklingsarbetet för företag går. Vi kunde till exempel se att företag har blivit mer nöjda med kontakten med offentliga aktörer. Men 22 procent av företagen ser fortfarande lagar och regler som ett stort hinder för sin egen tillväxt, och den vanligaste anledningen till att företag inte deltar i offentliga upphandlingar är att de tycker att det är för komplicerat.

LÄS MER:

tillvaxtverket.se

Förenkla för företagen på kommunal nivå – Slutrapport avseende uppdrag att genomföra insatser för att förenkla för företagen på kommunal nivå. Dnr 5.2.3- Å 2015-000106.

Från Ystad till Kiruna – Stöd till kommuner i arbetet med att förenkla för företag. Info 0593 Rev A.

Regler som tillväxthinder och företagets kontakt med offentliga aktörer. Delrapport från Företagens villkor och verklighet 2014. Info 0619.

Företagens deltagande i offentlig upphandling. Info 0627.

Myndighetssamarbetet Starta och driva företag

Tillväxtverket ingår i myndighetssamarbetet Starta och driva företag, som syftar till att förenkla för företagare genom gemensam och samordnad information och service.

Tillväxtverket deltar även i ledningen och styrningen av samarbetet, tillsammans med Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Skatteverket, Tullverket, Patent- och registreringsverket (PRV) och Bolagsverket. I samarbetet ingår dessutom Jordbruksverket, Pensionsmyndigheten, Lantmäteriet och Statistiska centralbyrån (SCB).

Följande produkter ingår i samarbetet: verksamt.se, Starta företag-dagar och webbseminarier samt broschyren *Starta företag*. Myndigheterna deltar också tillsammans på utvalda mässor och evenemang för företagare. Läs mer om allt detta nedan.

Under 2015 påbörjades en översyn av samarbetsmodellen, för att kunna involvera fler aktörer i arbetet – och därmed kunna täcka in fler ämnesområden samt ha mer regionalt anpassad information.

Starta företag-dagar, webbseminarier etc.			
Löptid	Löpande		
Ursprung	Uppgift		
Utbetalade medel, tkr	2015	2014	2013
Verksamhetskostnader	5 215	5 573	4 919
Transfereringar	0	0	0

Starta företag-dagar, webbseminarier etc.

Alla insatser som beskrivs under denna rubrik är en del av myndighetssamarbetet Starta och driva företag.

Under Starta företag-dagar får blivande företagare information från 7 myndigheter under en heldag. Syftet är att förenkla företagsstarten, och att skapa en positiv relation till myndigheterna som underlättar framtida kontakter.

Under 2015 arrangerade Tillväxtverket, tillsammans med samarbetspartner, 20 Starta företag-dagar i Stockholm, Malmö och Göteborg. Under dessa dagar delade även företagare med sig av sina erfarenheter, och lokala offentliga rådgivningsaktörer informerade om sina erbjudanden.

Under 2015 deltog sammanlagt 3 318 personer på Starta företag-dagar, varav 62 procent kvinnor. 21 procent var 18–30 år. 26 procent hade utländsk bakgrund. Deltagarna fick ge sin syn på nyttan av Starta företag-dagarna i en enkät. Här är några av påståendena och svaren:

- *Dagen gav inspiration att gå vidare.* Närmare 62 procent instämde helt. Närmare 34,6 procent instämde delvis.

- *Jag vet hur myndigheterna kan hjälpa till vid en företagsstart.*
Drygt 74 procent instämde helt. Drygt 25 procent instämde delvis.
- *Jag vet hur jag ska gå vidare med min företagsstart.*
Närmare 52 procent instämde helt. 47 procent instämde delvis.

För att nå fler blivande företagare, framför allt på fler orter, kompletterades Starta företag-dagarna med webbseminarier. Dessa sändes via verksamt.se och samlade 1 993 personer under 2015. 96 procent av deltagarna tyckte att seminarierna var bra eller mycket bra. Efter seminariet var det 96 procent som visste vad de skulle göra om de vill starta företag och 93 procent som kände sig inspirerade att gå vidare med sin företagsstart.

Broschyren *Starta företag* finns på svenska, engelska och lättläst svenska. Under 2015 delades den ut i 122 737 exemplar och laddades ner 61 227 gånger. Broschyren finns även som ljudfil. Den spelades upp 17 889 gånger under året. 48 procent av de deltagare på Starta företag-dagarna som svarat på enkätfrågor om broschyren instämde helt i påståendet att broschyren var ett stöd i processen att starta företag. Närmare 47 procent instämde delvis.

Under 2015 deltog även Tillväxtverket på flera mässor och seminarier om att starta företag, bland annat på mässorna Eget företag, Bazaren, Mitt företag och Nyföretagarveckan Vecka 17. Sammanlagt nådde vi och våra samarbetspartner på detta sätt 6 255 personer med information om att starta eget företag.

Verksamt.se och kontaktpunkten

På verksamt.se finns samlad service och information från flera myndigheter på samma plats. Allt för att göra det enklare att starta och driva starta företag. Webbplatsen är ett exempel på hur digitalisering kan förenkla för företagen, i linje med regeringens strategi för digitalisering och förenkling.

Webbplatsen drivs av Tillväxtverket tillsammans med Bolagsverket och Skatteverket, och ingår i myndighetssamarbetet Starta och driva företag. Under 2015 fortsatte arbetet med att utveckla verksamt.se. Några av de större insatserna under året listas här:

- Tjänsteutbudet utvecklades, främst inom områdena finansiering, internationalisering och anställa/ha anställda.
- Tre nya regionsidor blev klara, som vägleder till den rådgivning och finansiering som finns regionalt. En dialog inleddes också med flera regioner kring nya regionsidor. En ny funktion infördes även på regionsidorna, som förbättrar matchningen mellan företag och rådgivare.
- En ny ingång för målgruppen rådgivare utvecklades, i syfte att sprida kunskap om verksamt.se och om övrigt offentligt kunskapsstöd för målgruppen.
- Sökfunktionaliteten på webbplatsen förbättrades.

PRESTATION

Verksamt.se och kontaktpunkten			
Löptid	Löpande		
Ursprung	Verksamt.se: uppgift och regeringsbeslut om särskilt uppdrag Kontaktpunkten: regeringsbeslut om särskilt uppdrag		
Utbetalade medel, tkr	2015	2014	2013
Verksamhetskostnader	25 181	28 014	31 963
Transfereringar	1 600	175	380
Ärendebeslut, antal			
Bifall	0	0	1
Avslag	0	0	0
Totalt	0	0	1

Lättare att lämna uppgifter

En helt ny funktion skapades också på verksamt.se under året, med syfte att förenkla företagens uppgiftslämnande till myndigheter. Arbetet utfördes i samarbete med Bolagsverket och i dialog med Uppgiftslämnarutredningen. Via tjänsten Lämna uppgifter och sök tillstånd kan nu företag identifiera ett urval av uppgifter de behöver lämna och hur de kan göra detta. Via Mina sidor på verksamt.se kan företagen även se och ändra de grundläggande uppgifter som finns registrerade om företaget hos myndigheterna.

Under 2015 flyttades uppgiften att kartlägga uppgiftskrav på företag från Bolagsverket till Tillväxtverket – inklusive den tjänst som samlar uppgiftskraven. Samtidigt fortsatte Tillväxtverket sitt arbete med att samordna insatserna för att förenkla företags uppgiftslämnande till myndigheter.

Under året inledde Tillväxtverket även ett analysarbete, för att få underlag till det samlade arbetet med dessa frågor. Vi startade också ett projekt tillsammans med SKL och 10 kommuner, i syfte att förenkla såväl etablering som uppgiftslämnande inom en regeltung bransch – restaurangbranschen.

Måluppfyllelse

Verksamt.se ska bidra till att göra det enklare att starta och driva företag. 75 procent av besökarna ska tycka att verksamt.se är användbar efter deras behov. Målen följdes upp via en webbenkät (WSI-undersökning) på verksamt.se. Det procenttal som anges nedan är den andel som svarade 4–5 på en 5-gradig skala.

Svar från de som uppgav att de ska starta företag:

- 87 procent ansåg att verksamt.se gör det enklare att starta och driva företag. Motsvarande siffra 2014 var 83 procent.
- 80 procent ansåg att webbplatsen innehåller det som de behöver för att det ska vara enkelt att starta och driva företag och att sköta sina myndighetskontakter.

Svar från de som uppgav att de driver företag:

- 82 procent ansåg att verksamt.se gör det enklare att starta och driva företag. Motsvarande siffra 2014 var 77 procent.
- 75 procent ansåg att webbplatsen innehåller det som de behöver för att det ska vara enkelt att starta och driva företag och att sköta sina myndighetskontakter. Motsvarande siffra 2014 var 71 procent.
- 48 procent tyckte att verksamt.se gör det enklare att utveckla företaget så att det kan bli mer lönsamt och växa. Det är också en ökning jämfört med 2014, då motsvarande siffra var 44 procent.

87%

ansåg att verksamt.se
gör det enklare att
starta och driva företag

Nyttan med verksamt.se kan antas öka i takt med användningen av webbplatsen. 2015 var antalet användare 2,3 miljoner och antalet besök drygt 3,5 miljoner, en ökning med 26 respektive 24 procent jämfört med 2014. Användningen av de mobila plattformarna ökade också, till 31 procent av den totala användningen. Antalet inloggningar med e-legitimation ökade till 1 321 995 jämfört med 998 742 föregående år.

På verksamt.se finns e-tjänster för att göra en affärsplan och registrera eller göra ändring i företag. Under 2015 skapades 23 241 nya affärsplaner. Sammanlagt 244 107 elektroniska ansökningar och registreringar för att nyregistrera och göra ändringar i företag gjordes hos Skatteverket och Bolagsverket. Den ökande nöjdheten och användningen jämfört med 2014 är sannolikt ett resultat av att tjänsteutbudet på verksamt.se har ökat och att utvecklingen baseras på behovsanalyser med företagen i fokus.

Kontaktpunkten

Tillväxtverket har i uppdrag att utveckla den svenska elektroniska kontaktpunkten, enligt EU:s tjänstedirektiv, och gör detta inom ramen för verksamt.se. Kontaktpunkten ska förenkla för tjänsteföretag från EU och EES att etablera verksamhet och sälja sina tjänster i Sverige.

Tjänstedirektivet kräver säker kommunikation. Under 2015 deltog därför Tillväxtverket i arbetet med att vidareutveckla Mina meddelanden – en tjänst för säker elektronisk kommunikation mellan myndigheter och företag.

Under 2015 har Tillväxtverket även deltagit i EU-projektet e-SENS, för att ta fram lösningar som gör det möjligt att logga in i svenska e-tjänster, och göra ansökningar och registreringar hos myndigheter och kommuner, med utländska e-legitimationer. Ett pilotarbete tillsammans med Difi (Direktoratet för förvaltning och IKT) i Norge resulterade i en lösning som kommer att fungera tillsammans med det system för svensk e-legitimation som är under införande. Arbetet genomförs i nära samverkan med bland annat Bolagsverket och e-legitimationsnämnden.

Startlinjen

Telefontjänsten Startlinjen syftar till att förenkla företagsstart, genom att ge samlad information till personer som är på väg att starta eller just har startat företag. Startlinjen svarar även på frågor om innehållet på verksamt.se.

Under 2015 besvarade Startlinjen totalt 2 410 frågor, via 1 696 telefonsamtal och 714 e-brev.

Under 2014 utvärderades Startlinjen med gott resultat. Se Tillväxtverkets årsredovisning för 2014. Tjänsten har inte utvärderats under 2015.

2,3 miljoner

använde verksamt.se
2015. En ökning med
26 procent sedan 2014.

Startlinjen			
Löptid	Löpande		
Ursprung	Uppgift		
Utbetalade medel, tkr	2015	2014	2013
Verksamhetskostnader	673	1 040	770
Transfereringar	0	0	0

Företagen i regionen

Redovisning utifrån följande mål: Tillväxtverkets verksamhet ska bidra till hållbar tillväxt och stärkt utvecklingskraft i alla delar av landet.

Strategiskt regionarbete		
Löptid	Löpande	
Ursprung	Uppgift	
Utbetalade medel, tkr	2015	2014
Verksamhetskostnader	6 138	1 206
Transfereringar	6 214	0
Ärendebeslut, antal		
Bifall	6	
Avslag	0	
Totalt	6	

Strategiskt regionarbete

Sveriges regioner är olika – behov och möjligheter för företagande och näringslivsutveckling varierar över landet. För att Tillväxtverket ska få en samlad bild av tillväxtens utmaningar krävs att vi förstår dessa skiftande regionala förutsättningar.

De 21 regionalt utvecklingsansvariga aktörerna (landsting, samverkansorgan eller länsstyrelser) leder och samordnar tillväxtarbetet i respektive län, och är därför centrala samarbetspartner för Tillväxtverket.

Under 2015 har Tillväxtverket vidareutvecklat en arbetsform som vi kallar för strategiskt regionarbete. Under denna rubrik har vi under året mött de regionalt utvecklingsansvariga aktörerna i landets alla regioner – för strukturerade samtal kring utmaningar och möjligheter för ett effektivt regionalt tillväxtarbete.

Erfarenheterna från dialogerna ska hjälpa Tillväxtverket att, i linje med den regionala tillväxtpolitiken, i ökad utsträckning ta regional hänsyn i vår verksamhet. Erfarenheterna ska också användas i andra uppdrag, för att vidareutveckla samverkan mellan nationella aktörer och regionalt utvecklingsansvariga aktörer. Allt för att bidra till ett effektivt regionalt tillväxtarbete och stärkt konkurrenskraft i företag och regioner.

Givande strategiska dialoger 2015

En central utgångspunkt för dialogerna under 2015 var regionala fakta och analyser utifrån Tillväxtverkets undersökning *Företagens villkor och verklighet 2014*. Årets dialoger ökade Tillväxtverkets samlade kunskap om tillväxtens utmaning och om hur det regionala tillväxtarbetet bedrivs i praktiken. De gav oss också en tydligare bild av hur regionerna planerar för framtiden.

Vår ambition är nu att bättre anpassa våra verktyg, i form av kunskap, nätverk och finansiering, utifrån regionernas behov. Flera av de idéer som kom fram i dialogerna har lyfts in i Tillväxtverkets verksamhetsplanering för 2016.

Utifrån dialogerna, och de löpande kontakterna vi har med regionerna, kommer även flera regionspecifika metod- och analysprojekt genomföras i samverkan med regionerna. Några av dessa projekt startade redan under 2015.

Tillväxtskapande samhällsplanering

Inom programmet Tillväxtskapande samhällsplanering genomför Tillväxtverket flera insatser som syftar till stärkt regional och lokal attraktivitet genom ökad samverkan mellan olika planeringsnivåer och sektorer i samhället.

Under 2015 har de två delprogrammen Samhandling vid stora investeringar och Samhällsplanering för näringslivsutveckling fortsatt. Under året har vi även arbetat med att ta fram en handbok för de kommuner som står inför gruv- eller täktsatsningar. Se mellanrubriken nedan.

Pilotprojekt

Delprogrammet om samhandling består av 7 pilotprojekt som beviljats drygt 13 miljoner kronor från Tillväxtverket under 2013–2015, varav 1,6 miljoner kronor under 2015. Projekten bedrivs på lokal och regional nivå och bidrar till att tydliggöra hur offentliga aktörer kan arbeta för att underlätta genomförandet av planerade investeringar från näringslivet. Delprogrammet kopplar till den nationella mineralstrategin, och flera projekt gäller gruvnäringen. Men även andra områden ryms i programmet, till exempel etablering av datacenter.

Delprogrammet om samhällsplanering genomförs tillsammans med Boverket. Arenor för erfarenhetsutbyte, kunskapsutveckling och pilotprojekt är programmets bärande delar. Under 2013–2015 har drygt 7 miljoner kronor fördelats till 15 pilotprojekt, varav 200 000 kronor under 2015.

Alla projekt syftar till att öka samspelet mellan fysisk samhällsplanering och näringslivsutveckling, men har olika fokus. 8 projekt syftar till att förbättra det lokala eller mellankommunala samspelet, medan 7 projekt fokuserar på att utveckla kunskap kring hur en regional fysisk samhällsplanering kan utvecklas, så att samspelet mellan lokal och regional nivå stärks. Ett exempel på pilotprojekt är Skaraborg, som har arbetat med att ta fram ett långsiktigt, kunskapsbaserat underlag för planering och beslut – en så kallad strukturbild. Skaraborg presenterade sitt arbete på fyra internationella forskarkonferenser under året.

Under året genomfördes en enkät med ett urval av pilotprojekten inom delprogrammet om samhällsplanering. Cirka 85 procent av de tillfrågade upplevde att pilotprojekten har genererat nya samverkansformer och arbetsmetoder för förbättrat samspel mellan tillväxtarbetet och samhällsplaneringen. Detta innebär att målet på 70 procent har nåtts.

De kommunala och mellankommunala pilotprojekten avslutade sina verksamheter vid årsskiftet 2015/2016. Under första halvåret 2016 avslutas de regionala projekten.

Mötesplatser och kunskapsutveckling

För att bidra till ökad kunskap om hur samspelet mellan fysisk samhällsplanering och näringslivsutveckling kan utvecklas skapade vi flera mötesplatser under året. Vi genomförde bland annat två erfarenhetsträffar för pilotprojekten i de två delprogrammen och tre regionala

Tillväxtskapande samhällsplanering			
Löptid	2013–2016		
Ursprung	Regeringsbeslut om särskilt uppdrag och uppdrag i regeringens mineralstrategi		
Utbetalade medel, tkr	2015	2014	2013
Verksamhetskostnader	2 938	2 935	1 970
Transfereringar	12 682	4 167	1 694
Ärendebeslut, antal			
Bifall	4	10	11
Avslag	0	1	3
Totalt	4	11	14

dialogseminarier i samverkan med Boverket och de regionalt utvecklingsansvariga aktörerna.

Vi gjorde även andra insatser 2015 för att utveckla och sprida kunskap om tillväxtskapande samhällsplanering, flertalet i samverkan med Boverket. Några exempel:

- antologin *Tillväxt kräver planering*, Info 0626
- publikationen Dialogseminarium för stärkt samverkan, Info 0632 Rev A
- 7 nyhetsbrev på tillvaxtverket.se
- en animerad film, *Kantzonen*, som beskriver vad tillväxtskapande samhällsplanering innebär i praktiken och som kan ses på Youtube (sök på Kantzonen).

Tillsammans med Boverket bidrog vi även till att Reglab kunde dokumentera och sprida erfarenheter från lärprojektet Regional fysisk planering – en workshopserie för regionala utvecklare. Vi medverkade också i Forum för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft, som Näringsdepartementet arrangerade för regionernas högsta tjänstemän.

Handbok för kommuner som står inför gruv- eller täktsatsningar		
Löptid	2013-2016	
Ursprung	Regeringsbeslut om särskilt uppdrag	
Utbetalade medel, tkr	2015	2014
Verksamhetskostnader	624	674
Transfereringar	0	0

Handbok för kommuner som står inför gruv- eller täktsatsningar

Under 2013 fick Tillväxtverket i uppdrag att ta fram en handbok för kommuner som står inför stora gruvetableringar eller expansion av befintliga gruv- och täktverksamheter. Uppdraget ska utföras i samråd med Naturvårdsverket och Sametinget.

Handboken ska främja dialogen mellan aktörer som berörs av och bidrar till gruv- och mineralnäringens verksamhet för att förbättra informationsutbyte och planering samt för att minimera målkonflikter.

Grunden till handboken lades under 2014, genom intervjuer och samråd med relevanta aktörer. I arbetet med handboken tog vi även fasta på erfarenheter och kunskaper som Tillväxtverket fått genom arbetet inom området Tillväxtskapande samhällsplanering.

Under våren 2015 blev den första versionen av handboken klar. Den presenterades för Gruvnäringsrådet vid Sveriges geologiska undersökning (SGU) och för riksintressemyndigheterna vid Boverkets vårmöte. För att ytterligare utveckla innehållet tog vi också in synpunkter från en referensgrupp.

I juni 2015 skickades den färdigställda handboken ut till kommuner för tillämpning och utvärdering. I december 2015 arrangerade vi två utvärderingsmöten om handboken, ett med branschföreträdare och ett med kommuner.

Senast i mars 2016 ska Tillväxtverket redovisa till Regeringskansliet hur handboken har använts, utvärderats och vidareutvecklats.

LÄS MER:

Handbok för kommuner som står inför gruv- eller täktsatsningar. Info 0609.

Regionala kompetensplattformar

Näringslivet behöver rätt kompetens, på rätt plats, i rätt tid för att vara konkurrenskraftigt. Samhällets sätt att arbeta med kompetensförsörjning är satt under stark press av snabba omvärldsförändringar. Globalisering och digitalisering är exempel på två, delvis sammanhängande, starka drivkrafter i samhällsutvecklingen som förändrar villkoren för näringslivet. Att möta dagens och framtidens kompetensförsörjningsbehov kräver samverkan och samordning mellan många aktörer på olika nivåer och områden.

2010 fick de regionalt utvecklingsansvariga aktörerna i uppdrag att etablera regionala kompetensplattformar, för samverkan kring kompetensförsörjning på kort och lång sikt. Under perioden 2013–2016 har Tillväxtverket i uppdrag att förstärka och vidareutveckla arbetet med kompetensplattformarna.

Under 2015 genomförde Tillväxtverket två ansökningsomgångar, där regionalt utvecklingsansvariga aktörer kunde ansöka om projektmedel. I den första omgången var syftet att förstärka pågående spetsprojekt inom kompetensförsörjningsområdet. I den ansökningsomgången beviljade vi 10 projekt.

I nästa ansökningsomgång bytte vi inriktning, utifrån de behov vi uppmärksammade i regionerna. Denna gång kunde de regionalt utvecklingsansvariga aktörerna söka medel för att stärka strukturer, processer och samarbeten inom kompetensförsörjningsområdet. I denna ansökningsomgång beviljades 17 projekt. Sedan 2013 har Tillväxtverket beviljat 45 projekt i syfte att stärka arbetet med de regionala kompetensplattformarna. Samtliga 21 län bedriver projekt inom programmet.

Under 2015 arrangerade Tillväxtverket en erfarenhetsträff för aktörer som beviljats projektmedel, i syfte att bidra till ökat lärande. Totalt deltog 20 personer från 14 län. 69 procent av de som svarade på uppföljningsenkäten tyckte att innehållet var bra, och 30,8 procent tyckte att det var mycket bra.

Under 2015 genomförde vi även Kompetensförsörjningsdagarna tillsammans med Näringsdepartementet, Reglab och Sveriges Kommuner och Landsting (SKL). Syftet var att skapa ett gemensamt lärande om samverkansmöjligheter kring olika frågor.

2015 arrangerade Tillväxtverket också en nationell konferens om Sveriges konkurrenskraft och den strategiska kompetensförsörjningen. Tillsammans med Arbetsförmedlingen, Skolverket, Myndigheten för yrkeshögskolan, Svenskt Näringsliv och LO diskuterade vi hur Sverige kan möta behovet av flexibilitet i tröggrörliga system vid snabba omvärldsförändringar. Av de som svarat på vår uppföljning av konferensen angav mer än 77 procent att de instämmer helt eller instämmer i hög grad med att de fick ny användbar kunskap som de kan ha nytta av i sitt dagliga arbete.

Under året åtog sig dessutom Tillväxtverket ett treårigt förvaltningsansvar av de regionala matchningsindikatorer som arbetas fram inom Reglab. Syftet med indikatorerna är att bidra till lärande om kompetensförsörjning. Det har tidigare varit svårt att göra analyser på regional

Regionala kompetensplattformar			
Löptid	2013–2016		
Ursprung	Regeringsbeslut om särskilt uppdrag		
Utbetalade medel, tkr	2015	2014	2013
Verksamhetskostnader	3 205	3 085	2 407
Transfereringar	14 427	5 132	0
Ärendebeslut, antal			
Bifall	27	6	12
Avslag	0	1	0
Totalt	27	7	12

nivå, samt att göra jämförelser över tid och mellan regioner. Indikatorerna kan också användas som underlag för strategiska satsningar och beslut.

Tillväxtverket anser att satsningen på att förstärka och vidareutveckla de regionala kompetensplattformarna är förhållandevis liten, men oerhört betydelsefull. Den ger möjlighet att analysera och utveckla de system och processer som ska möta behoven av kompetensförsörjning i såväl näringslivet som offentlig sektor. Utifrån vårt arbete med uppdraget vill vi också lyfta fram vikten av att skapa långsiktiga förutsättningar för de regionalt utvecklingsansvariga aktörerna att arbeta aktivt med kompetensförsörjning.

PRESTATION ▲

Jämställd regional tillväxt			
Löptid	2012-2015		
Ursprung	Regeringsbeslut om särskilt uppdrag och uppdrag i regleringsbrevet		
Utbetalade medel, tkr	2015	2014	2013
Verksamhetskostnader	747	3 296	2 756
Transfereringar	0	0	0
Utbetalade medel, tkr	2012-2015		
Verksamhetskostnader	7 449		
Transfereringar	0		

Jämställd regional tillväxt

2012 fick Tillväxtverket i uppdrag att stödja det regionala arbetet för en jämställd regional tillväxt. Uppdraget var ett led i genomförandet av regeringens nationella handlingsplan för en jämställd regional tillväxt 2012-2014. Syftet var att stärka det regionala arbetet för att kvinnor och män ska ha samma möjligheter att nå inflytande i det regionala tillväxtarbetet, och få lika tillgång till tillväxtresurserna.

Tillväxtverket inriktade sitt arbete på att bidra till utveckling av de regionala handlingsplanerna för jämställd regional tillväxt. Målet var att arbetet med planerna skulle ge en ökad kunskap om hur jämställdhet ska integreras i planering och genomförande av det regionala tillväxtarbetet. Vi erbjöd därför de regionalt utvecklingsansvariga aktörerna metodstöd i arbetet med handlingsplanerna, samt lyfte fram lärande exempel på metoder, arbetssätt och verktyg.

Under programperioden genomförde Tillväxtverket följande aktiviteter:

- 6 erfarenhetsträffar för regionalt utvecklingsansvariga aktörer, i samarbete med SKL och Reglab
- 9 möten med den externa referensgrupp med regionalt utvecklingsansvariga aktörer som knöts till programmet.
- peer review, det vill säga kollegialt regionalt utbyte, i Östersund, Västerås, Växjö och Falun, för regionalt utvecklingsansvariga aktörer
- en nationell konferens i Stockholm 2013, under rubriken Uppdrag tillväxt – hur då?
- tre olika föreläsningar på temat jämställdhet som mål eller medel i Almedalen 2013
- Nordiskt forum, seminarium i syfte att sprida lärande exempel, i Almedalen 2014.

Resultat

Följeforskning bedrevs parallellt med hela arbetet med den nationella handlingsplanen av Kontigo AB, genom dialoger, intervjuer, enkäter och analyser av delrapporter. Arbetet var till stöd för såväl Tillväxtverket som de regionalt utvecklingsansvariga aktörerna.

Enligt följeforskningen är Tillväxtverkets mål med uppdraget i relativt hög grad uppfyllt. En viktig slutsats är att det i många län har skapats förutsättningar för ett förändringsarbete mot jämställd regional tillväxt. De regionala handlingsplanerna har satt fokus på jämställdhetsfrågan i det regionala tillväxtarbetet, insatser inom området har blivit mer prioriterade och kunskapsnivåerna har höjts.

Jämställdhetsintegreringen har alltså påbörjats, men mycket återstår att göra. Framgångsfaktorer för det fortsatta arbetet kan sammanfattas med följande ledord: ledningens stöd, samverkan och samordning, erfarenhetsutbyte och lärande samt resurser och långsiktighet.

Uppdraget slutrapporterades till regeringen i februari 2015.

LÄS MER:

20 lärande exempel på metoder, verktyg och arbetssätt för jämställd regional tillväxt. Info 0572.

Stärkt lokal attraktionskraft

Under 2014 fick Tillväxtverket i uppdrag att stödja och vidareutveckla det arbete som kommuner och andra aktörer bedriver för ökad attraktionskraft. I början av 2015 fastställdes en plan för programmet, som går under namnet *Stärkt lokal attraktionskraft*. Syftet är att öka kommunernas förmåga att behålla, attrahera och utveckla kompetenser, företag och kapital. Tillväxtanalys rapport *Fakta och exempel kring lokal attraktivitet* låg till grund för programutformningen.

För perioden 2015–2018 har Tillväxtverket fördelat totalt 16,7 miljoner kronor till 10 pilotkommuner för att utveckla ett systematiskt och långsiktigt arbete för stärkt attraktionskraft.

Kommunerna valdes ut under våren 2015. Alla intresserade kommuner bjöds först in till ett seminarium där vi informerades om programmet. På seminariet presenterade även Tillväxtanalys sin rapport (se ovan), och Vansbro kommun berättade om ett framgångsrikt projekt. Seminariet filmades och fanns tillgängligt på tillvaxtverket.se under hela ansökningstiden.

För att avgränsa kommunernas arbeten använder programmet en modell från Tillväxtanalys rapport. I ansökningarna fick kommunerna beskriva hur de tänkte tillämpa modellen. Detta var sedan ett av de urvalskriterier vi använde.

Programmet fick in 83 ansökningar, vilket vi menar visar på ett stort intresse för att arbeta med lokal attraktionskraft. Beredningen skedde i flera steg och inkluderade dialog med kommunerna och de regionalt utvecklingsansvariga aktörerna.

10 pilotkommuner

Valet föll på följande 10 pilotkommuner: Flen, Gotland, Haninge, Härjedalen, Kramfors, Munkedal, Surahammar, Vimmerby, Östhammar och Överkalix.

Stärkt lokal attraktionskraft	
Löptid	2015–2018
Ursprung	Regeringsbeslut om särskilt uppdrag
Utbetalade medel, tkr	2015
Verksamhetskostnader	2 397
Transfereringar	904
Ärendebeslut, antal	
Bifall	10
Avslag	73
Totalt	83

Projekten är geografiskt spridda över landet och representerar skilda lokala förutsättningar och inriktningar. Syftet med projektet i Kramfors är till exempel att vända negativa attityder och förhållningssätt. Kommunens centralorter, tätorter och samhällen ska utveckla sina styrkor och vända flerkärnigheten till en tillgång. Surahammars kommun ska istället arbeta för att ge företagare snabbare service och enklare ärendehantering, samt underlätta för företag att delta i upphandlingar.

En följeforskare från Centrum för kommunstrategiska studier (CKS) vid Linköpings universitet har knutits till programmet. Under 2015 hade vi flera möten med följeforskaren för att tydliggöra uppdrag och roller, samt för att planera arbetet med att stödja kommunernas processer och bidra till lärande.

I november genomförde vi ett uppstartsmöte för pilotkommunerna med totalt 26 deltagare. Förutom kommunala tjänstemän och politiker deltog företrädare för Näringsdepartementet och CKS. 100 procent av deltagarna ansåg att mötet gav idéer som kan användas i projektarbetet. På mötet bildades ett nätverk mellan pilotkommunerna, för att underlätta arbetet och ta del av varandras erfarenheter.

Tillväxtverkets roll framöver är att ge pilotkommunerna metod- och processtöd samt bidra med kunskap och nätverk. Tillväxtverket kommer så snart som möjligt besöka alla pilotkommuner, för att etablera en bra dialog och reda ut eventuella frågetecken. I slutet av 2015 besökte vi Gotland, Kramfors och Överkalix. Vid dessa möten deltog även den organisation som är regionalt utvecklingsansvarig.

Eftersom programmet startade under andra halvåret 2015 finns ännu inga effekter att redovisa.

Kommersiell och offentlig service Exkl. Pilotkommuner för serviceutveckling och Uppdrag att fördela medel för insatser inom området kommersiell service i gles- och landsbygder			
Löptid	Löpande		
Ursprung	Uppgift och regeringsbeslut om särskilda uppdrag		
Utbetalade medel, tkr	2015	2014	2013
Verksamhetskostnader	1 374	2 321	1 304
Transfereringar	0	0	53

Kommersiell och offentlig service

Kommersiell och offentlig service behövs för att skapa miljöer där det är attraktivt att bo, arbeta och driva företag. Sambandet kan uttryckas så här: Utan service inga företag, utan företag ingen service. Ett tydligt exempel är besöksnäringen som växer, inte minst i gles- och landsbygder. För besöksnäringen är en bibehållen eller utvecklad service en förutsättning för expansion och utveckling.

Tillväxtverket arbetar för att främja utvecklingen av service i service-glesa områden.

I detta uppdrag samverkar vi med andra aktörer, främst länsstyrelser samt regionala organisationer med ansvar för regionalt tillväxtarbete, men även med nationella och kommersiella aktörer inom serviceområdet.

Regionala serviceprogram

För att stimulera arbetet med kommersiell och offentlig service i gles- och landsbygder har regeringen beslutat att varje län ska ha ett regionalt serviceprogram. Programmen ska samverka med övriga regionala program och med regionala strategier inom landsbygdsprogrammet. Tillväxtverket ansvarar för riktlinjer, metodstöd, uppföljning samt regionalt kunskaps- och erfarenhetsutbyte för arbetet med de regionala serviceprogrammen.

Under 2015 gav Tillväxtverket ut en delrapport för de regionala serviceprogrammen 2014–2018. I den ingår en beskrivning av hur länen genomfört sina respektive program under 2014. Rapporten skildrar förändringar i tillgången till kommersiell service på regional nivå, främst dagligvaror och drivmedel, och jämför med de riktlinjer som finns för genomförandet av serviceprogrammen.

Rapporten visar bland annat att programmen har bidragit till att skapa en helhetssyn kring servicens betydelse för möjligheten att vistas och verka i alla delar av landet. Tillväxtverket bedömer också att riktlinjerna för utformning av regionala serviceprogram har bidragit till ett flexibla genomförande och en mer levande process, samt skapat utrymme för kreativitet och nya idéer i frågor som rör utveckling av service i länen.

LÄS MER:

Regionala serviceprogram delrapport 2014. Rapport 0187.

Stöd till kommersiell service

För att uppnå en god servicenivå i hela landet finns olika ekonomiska stöd till i första hand dagligvarubutiker och bensinstationer i gles- och landsbygder. Tillväxtverket har ett nationellt samordningsansvar för dessa stöd. Det betyder att vi ger råd och stöd till ansvariga regionala aktörer, i enlighet med förordningen om stöd till kommersiell service. Läs mer under rubriken Nationell och regional samordning.

I uppdraget ingår även årlig ekonomisk uppföljning av stödet, samt fördelning av utökade medel till länen för stöd till kommersiell service (se även beskrivningen under rubriken Prestation: Uppdrag att förmedla medel för insatser inom området kommersiell service i gles- och landsbygder). Uppföljningen för 2014 redovisas i Rapport 0192. Se nedan.

LÄS MER:

Uppföljning av regionala företagsstöd och stöd till projektverksamhet – Budgetåret 2014. Rapport 0192.

Stödmyndighet för landsbygdsprogrammet

Tillväxtverket är stödmyndighet för landsbygdsprogrammet 2014–2020, för att utveckla lokal service. Förvaltande myndighet är Jordbruksverket.

Under 2015 har Tillväxtverket, i dialog med Jordbruksverket, arbetat fram en handlingsplan för Tillväxtverkets insatser. I arbetet med planen har vi beaktat erfarenheter från länens insatser inom de regionala serviceprogrammen. Medlen för lokal service i landsbygdsprogrammet kommer vara sökbara från 2016.

Två konferenser för det kommande arbetet genomfördes under året, en i april och en i november, med 38 respektive 102 deltagare. På den senare ansåg 97 procent av deltagarna att konferensen bidragit till att stärka nätverket samt ökat möjligheterna för samarbete med andra organisationer. 96 procent bedömde att konferensen kommer vara till nytta för deras fortsatta arbete. Svarsfrekvensen var 68 procent.

Pilotkommuner för serviceutveckling			
Löptid	2012-2015		
Ursprung	Regeringsbeslut om särskilt uppdrag		
Utbetalade medel, tkr	2015	2014	2013
Verksamhetskostnader	972	1 360	1 464
Transfereringar	4 295	4 939	3 637
Ärendebeslut, antal			
Bifall	0	0	0
Avslag	0	0	0
Totalt	0	0	0

Pilotkommuner för serviceutveckling

Med start 2012 genomför Tillväxtverket en satsning där 15 kommuner med serviceglesa områden i gles- och landsbygder har möjlighet att arbeta konkret med samordnade servicelösningar. Insatsen omfattar 15 miljoner kronor.

Under 2015 genomförde vi två processledarträffar för kommunerna i programmet. Syftet med träffarna var att sprida erfarenheter av goda modeller och arbetssätt, för att stärka och utveckla service på landsbygden. Uppdraget ska slutredovisas till Regeringskansliet under våren 2016.

Nationell och regional samordning

Tillväxtverket arbetar brett med nationell och regional samordning kring kommersiell och offentlig service, till exempel genom att skapa mötesplatser för länens servicehandläggare.

Under våren 2015 genomförde vi en konferens för regionala kontaktpersoner i servicefrågor, för att bidra till erfarenhetsutbyte och ökade insatser. Av de 38 deltagarna bedömde 96 procent att konferensen kommer vara till nytta för deras fortsatta arbete. 100 procent ansåg att konferensen bidragit till att stärka nätverket samt ökat möjligheterna för samarbete med andra organisationer. Svarsfrekvensen var 70 procent.

På nationell nivå har vi under året genomfört två konferenser med Centralt samordningsforum. I detta forum möts ett 20-tal bolag, organisationer och myndigheter som är viktiga för servicefrågorna och diskuterar utvecklingen i Sverige. I år stod ICA Sverige AB respektive Post- och telestyrelsen (PTS) för värdskapet för konferenserna. Temat för vårens konferens var bland annat de nya stöden till service i landsbygdsprogrammet och utredningen Service i glesbygd (SOU 2015:35). Höstens konferens tog upp bland annat bredband, postservice och grundläggande betaltjänster.

Under juni 2014 till mars 2015 bistod även Tillväxtverket med kunskap och statistik till utredningen Service i glesbygd. Arbetet skedde i nära samverkan med Tillväxtanalys.

PRESTATION

Uppdrag att fördela medel för insatser inom området kommersiell service i gles- och landsbygder			
Löptid	2011-2014		
Ursprung	Regeringsbeslut om särskilt uppdrag		
Utbetalade medel, tkr	2015	2014	2013
Verksamhetskostnader	0	0	0
Transfereringar	-3 363	19 813	18 453
Utbetalade medel, tkr	2011-2015		
Verksamhetskostnader	6		
Transfereringar	73 184		

Uppdrag att fördela medel för insatser inom området kommersiell service i gles- och landsbygder

Under 2011-2014 hade Tillväxtverket i uppdrag att fördela 20 miljoner kronor per år till regionala aktörer för insatser inom kommersiell service – utöver de pengar som länen själva prioriterar inom ramen för sitt ordinarie anslag. Medlen skulle användas till utökade insatser för att stärka bland annat butiker och drivmedelsstationer med strategisk betydelse i gles- och landsbygder, samt för att utveckla innovativa servicelösningar i dessa områden.

Länet har totalt utbetalat 75 miljoner kronor i form av företagsstöd för kommersiell service samt olika projektstöd. Totalt har 75 projekt genomförts i 13 län. Tre av fyra projekt har varit inriktade på att skapa förändringar av regelverk och inom organisationer. Det har i många fall

handlat om kommuner eller den regionala aktör som ansvarar för servicefrågorna i länen. Ett av fyra projekt har varit inriktade mot företag eller individer. Det har ofta handlat om rådgivning till dagligvarubutiker inom bland annat energieffektivisering.

Medlen har varit betydelsefulla för länens arbete med att utveckla och samordna kommersiell och offentlig service. Många län menar att de tack vare de utökade medlen kunnat göra mer gedigna satsningar, stöttat fler och större insatser samt genomfört extra åtgärder som annars inte hade blivit av. Flera län som tidigare inte satsat så mycket på serviceområdet menar att de utökade medlen har varit av helt avgörande betydelse för insatser till service och utveckling på landsbygden.

Genom de utökade insatserna har frågan om servicens betydelse för företagare och boende på landsbygden fått större uppmärksamhet. Tillväxtverket konstaterar att medlen har främjat en strategisk serviceplanering på lokal och regional nivå, som knyter an till de regionala serviceprogrammen. En stor del av medlen har använts till att säkerställa den service som ännu finns kvar i gles- och landsbygder, och som ofta är avgörande för att människor ska bo kvar eller för att locka nya invånare och besökare. Detta är viktigt för att företagen på landsbygden ska kunna anställa personal, och för att besöksnäringen ska kunna fortsätta utvecklas.

LÄS MER:

Uppdrag att fördela medel för insatser inom området kommersiell service i gles- och landsbygder. Slutrapport april 2015. Info 0612.

Myndighetssamordning: Myndigheters medverkan i det regionala tillväxtarbetet

Tillväxtverket har i uppdrag att stödja och möjliggöra erfarenhetsutbyte för vissa myndigheter, för att vägleda och utveckla myndigheternas medverkan i det regionala tillväxtarbetet under perioden 2014–2020. Nationella myndigheter är viktiga samarbetsparter i det regionala tillväxtarbetet. Tillväxtverket uppfattar att många myndigheter har bristande förståelse för det regionala tillväxtarbetet och genomför därför insatser som syftar till att höja kunskapen om regional tillväxt hos myndigheter.

Under 2015 utvecklade Tillväxtverket sina tankar om uppdraget i form av en strategi. Strategin innehåller problembeskrivning, mål, verktyg och planerade aktiviteter fram till 2020. I arbetet med strategin har vi använt tidigare rapporter, en sammanställning av myndigheternas strategier från maj 2015 samt erfarenheter från en konferens i november 2015.

Insatserna utifrån strategin genomför Tillväxtverket inom ramen för en fysisk och virtuell mötesplats för kunskap och samverkan i det regionala tillväxtarbetet 2015–2020 (Mötesplats Regionalt tillväxtarbetet). Med hjälp av mötesplatsen ska vi höja kunskapen om regional tillväxt och därmed åtgärda de brister vi uppfattar i myndigheternas strategier. På detta sätt når vi vårt mål med uppdraget – att stärka myndigheternas förutsättningar för medverkan i det regionala tillväxtarbetet.

Mötesplatsen hade sin första fysiska konferens i november 2015. Cirka 70 personer deltog. Tillväxtverket ville med hjälp av presentationerna under dagen ge exempel på hur myndigheter kan medverka i det regionala tillväxtarbetet och vad som kan vara bra att tänka på i dessa sammanhang.

Eftersom mötesplatsen för kunskap och samverkan i det regionala tillväxtarbetet etablerades under 2015 finns ännu inga effekter att redovisa. Planen är att följa upp mötesplatsens innehåll under 2017, och korrigera planeringen utifrån resultaten.

Uppföljning av regionalt tillväxtarbete

Tillväxtverket följer årligen upp det regionala tillväxtarbetet. Uppföljningarna ger underlag till regeringens resultatrapportering till riksdagen för utgiftsområde 19 Regional tillväxt. Under 2015 tog vi fram två rapporter inom ramen för denna uppgift, en ekonomisk och en kvalitativ.

Den ekonomiska uppföljningen gäller anslag 1:1 Regionala tillväxtåtgärder. Rapporten visar omfattning och fördelning av regionala företagsstöd och stöd till projektverksamhet som beviljats av länsstyrelserna, landstingen, de kommunala samverkansorganen, Tillväxtverket och regeringen 2014.

I den ekonomiska rapporten finns även en utvärdering av hur det går ekonomiskt för de företag som har fått stöd, jämfört med en kontrollgrupp som inte har fått stöd. Läs mer i rapporten samt under rubriken Regionala företagsstöd på sidan 42.

Den kvalitativa uppföljningen är en sammanställning och analys av de rapporter som de regionalt utvecklingsansvariga aktörerna lämnat till regeringen. I sammanställningen presenterar Tillväxtverket fem kännetecken för det regionala tillväxtarbetet 2014. Stor variation i tillväxtarbetet är ett exempel, även i frågor som många arbetar med – såsom kompetensförsörjning och klimatfrågor. Tillväxtverket menar att variationen i aktiviteterna vittnar om att tillväxtarbetet utgår från regionala förutsättningar.

2014 kännetecknades också av övergång – från strategisk planering till genomförande. Den nationella strategin var ny, EU-programmen inledde en ny sjuårig programperiod och många regioner hade nya regionala utvecklingsstrategier.

LÄS MER:

Mot ett systemorienterat tillväxtarbete. Sammanställning av regionala redovisningar. Rapport 0189.

Uppföljning av regionala företagsstöd och stöd till projektverksamhet – Budgetåret 2014. Rapport 0192.

”... variationen i aktiviteterna vittnar om att tillväxtarbetet utgår från regionala förutsättningar.”

EU:s strukturfondsprogram – förvaltande myndighet

De europeiska struktur- och investeringsfonderna (ESI-fonderna) är de främsta verktygen för att förverkliga EU:s långsiktiga strategi. I den strategi som antogs 2010, Europa 2020, är målet en smart och hållbar tillväxt för alla.

En av ESI-fonderna är Europeiska regionala utvecklingsfonden, som ska stärka regionernas konkurrenskraft och bidra till hållbar sysselsättning. Tillväxtverket förvaltade under perioden 2007–2013 9 av de program som finansierades ur regionala utvecklingsfonden. Under programperioden 2014–2020 förvaltar vi 10 av fondens program.

PROGRAMPERIODEN 2007–2013

Resultat av de 8 regionala strukturfondsprogrammen

Under programperioden fanns det 8,1 miljarder kronor i tillgängliga projektmedel från Europeiska regionala utvecklingsfonden att bevilja till regionala satsningar genom de 8 regionala strukturfondsprogrammen. Programmen omfattade även nationell offentlig medfinansiering på 10,5 miljarder kronor. De största medfinansierarna var Almi Företagspartner och Trafikverket samt universitet, länsstyrelser, kommuner och regionförbund. Den privata medfinansieringen var cirka 3,7 miljarder kronor.

Under hela programperioden kom det totalt in 2 730 ansökningar, varav 1 585 projekt beviljades medel om totalt 8,7 miljarder kronor. Totalt 780 miljoner kronor betalades tillbaka från projekt som inte förbrukat hela sin budget, och nettobesluten blev därför drygt 8 miljarder kronor. Under 2015 fattades inga nya beslut om stöd.

Programperioden 2007–2013 är inne i sitt slutskede och nästan alla projekt har lämnat in sina slutredovisningar. De få undantagen gäller framför allt riskkapitalprojekt. Totalt har närmare 8 miljarder kronor betalats ut, varav 345 miljoner kronor betalades ut under 2015.

Grunden för allt arbete med EU:s strukturfonder i Sverige 2007–2013 var *En nationell strategi för regional konkurrenskraft, entreprenörskap och sysselsättning 2007–2013*. Delar man in programmets beviljade medel enligt den nationella strategins prioriteringar och insatsområden fördelade de sig så här:

- Innovativa miljöer: 32 procent
- Entreprenörskap: 44 procent
- Regionförstoring: 17,5 procent
- Ett utvecklat informationssamhälle: 6 procent
- Strategiskt gränsöverskridande samarbete: 0,5 procent.

Som ett resultat av projekten skapades det, enligt stödmottagarnas läges- och slutrapporter, sammanlagt 52 743 nya arbetstillfällen fördelat på 21 470 för kvinnor och 31 273 för män. Enligt rapporterna startades 22 251 nya företag, varav 8 692 ägda av kvinnor, 11 836 ägda av män och 1 723 med ett mixat ägande.

PRESTATION

Förvaltande myndighet för de 8 regionala strukturfondsprogrammen			
Löptid	2007–2013		
Ursprung	Uppgift		
Utbetalade medel, tkr	2015	2014	2013
Verksamhetskostnader	26 101	103 287	94 114
Transfereringar	344 758	924 450	1 307 411
Ärendebeslut, antal			
Bifall	0	115	47
Avslag	0	25	28
Totalt	0	140	75

Riskkapital inom de regionala strukturfondsprogrammen

Under programperioden 2007–2013 beviljade Tillväxtverket via Europeiska regionala utvecklingsfonden finansiering till 11 projekt för att öka utbudet av regionalt riskkapital. Syftet var att främja tillväxt och förnyelse i de företag som fick finansiering, samt att utveckla regionala strukturer för riskkapital. Målet var att företag skulle kunna utvecklas och innovationer kommersialiseras på befintliga och nya marknader.

Projekten har, tillsammans med offentlig och privat medfinansiering, investerat 3,4 miljarder kronor i över 339 företag. Sammantaget är detta den största satsningen på riskkapital till små och medelstora företag i tidiga utvecklingsskedan. Närmare 4 400 företag har varit i kontakt med någon av de regionala fonderna under hela perioden, som avslutades den 30 september 2015. Investeringarna gjordes tillsammans med privata medinvestorare. För varje offentlig krona har det satsats 1,8 privata kronor.

När det gäller tillväxt och förnyelse i de företag som fått finansiering är det ännu för tidigt att uttala sig om satsningens resultat. Men satsningen har överlag fungerat väl vad gäller att fylla finansieringsbehov för unga, innovativa och tillväxtorienterade företag. De privata medinvestorarna har även varit positiva till satsningen. Det finns även tydliga indikationer på att satsningen bidragit till att stimulera regionala strukturer för riskkapital. Läs mer under rubriken Följeforskning samt erfarenheter och lärande.

**”... bidragit till
att stimulera
regionala strukturer
för riskkapital.”**

Handläggningstider

Målet med handläggningen av en projektansökan var under programperioden 2007–2013 att den sökande skulle behöva vänta maximalt 4 månader från fullständig ansökan till beslut. Eftersom inga nya beslut om stöd som gällde programperioden 2007–2013 fattades under 2015 finns inte heller något resultat av handläggningstider för projektansökningar att redovisa.

För ansökan om utbetalning är målet en handläggningstid på 1 månad från komplett ansökan om utbetalning till att stödet har betalats ut. Den genomsnittliga handläggningstiden varierar mellan programmen, från 3 till 30 dagar. Men inom de enskilda programmen finns exempel på projekt där tidfristen om 30 dagar inte har hållits. Anledningar till dessa avvikelser är oftast omfattande utredningar, hög arbetsbelastning och resursbrist.

Följeforskning samt erfarenheter och lärande

För att löpande följa och dra lärdomar av arbetet med de regionala strukturfondsprogrammen har Sverige använt så kallad följeforskning. Det innebär att utvärderare löpande följer arbetet för att öka kvaliteten i projekt och program genom kontinuerligt lärande och återföring av erfarenheter. Det är en metod som EU-kommissionen uppmuntrat som alternativ till halvtidsutvärdering och där Sverige, Svenska ESF-rådet och Tillväxtverket, har lyfts fram som ett föregångsland. Dessa myndigheter har också gjort flera gemensamma insatser för att sätta den lärande utvärderingen genom följeforskning på kartan.

Under programperioden utvärderades Tillväxtverket som genomförandeorganisation i en jämförelse med Svenska ESF-rådet. Denna gemensamma utvärdering avslutades 2010. Resultatet bidrog till att underlätta övergången från regional till nationell förvaltning av socialfonden och regionalfondsprogrammen, och därigenom till ett framgångsrikt genomförande.

Samtliga 8 regionalfondsprogram och vissa större och strategiska projekt utvärderades, en utvärdering som avslutades i och med att programperioden gick mot sitt slut 2013. Därutöver har Tillväxtverket gjort synteser av erfarenheter och tagit fram flera tematiska utvärderingsstudier. Följeforskningen i de regionala riskkapitalfundsprojekten påbörjades dock först 2010 och kommer att avslutas 2016 med en slututvärdering som kommer att delta i tävlingen Kommissionens bästa utvärdering programperioden 2007–2013.

Under programperioden togs 5 böcker om utvärdering av projekt och program fram i samverkan med Svenska ESF-rådet, Linköpings universitet samt Apel Forskning och Utveckling. Böckerna publicerades på både svenska och engelska. De har bland annat använts vid universitets- och högskolekurser om så kallad capacity building (kapacitetsuppbyggnad) av utvärderare och andra aktörer i genomförandet av strukturfondsprogrammen.

Under 2013 slutfördes en effektutvärdering av de 8 regionala strukturfondsprogrammen 2007–2013. Den övergripande slutsatsen är att projekten inom programmen i jämförelse med tidigare programperiod alltmer har fokuserat på strukturförändring, omvandling och innovation.

Erfarenheterna från föregående programperiod visar att Europeiska regionala utvecklingsfondens insatser är framgångsrika på många områden. Vid sidan av enskilda projekts resultat har fonden visat sig vara ett bra verktyg för att främja samverkan. Det gäller både över administrativa gränser (mellan kommuner och mellan län) och mellan branscher och sektorsområden (mellan akademi, offentlig verksamhet och näringsliv) samt mellan olika branscher inom näringslivet.

Fonden har även finansierat verksamhet som till sin karaktär levt upp till ambitionerna om att vara nyskapande och additionell. Sammantaget har fondens insatser därmed bidragit till utveckling av det svenska innovationssystemet. Genom att ställa tydliga krav på uppföljning och utvärdering har fonden över tid även bidragit till utveckling av den svenska förvaltningen.

Ett antal projekt inom de olika programmen har ålagts följeforskning under hela projektiden. Denna följeforskning fortsatte även under 2015 för de projekt som har haft verksamhet under året. Det gäller exempelvis de 11 regionala riskkapitalfonder som kom igång 2009 och fick över 600 miljoner kronor i finansiering från Europeiska regionala utvecklingsfonden. Det motsvarar 8 procent av den totala budgeten för programperioden 2007–2013.

Under 2016 levererar följeforskarna, Ramböll Management Consulting, sin slutrapport. I den konstateras att riskkapitalfonderna överlag har fungerat väl. De kom i en bra tid med tanke på det ekonomiska klimatet;

”... fokuserat på strukturförändring, omvandling och innovation.”

”... riskkapitalfondernas verksamhet har bidragit till utveckling ...”

särskilt vad gäller finansiering till unga, innovativa, tillväxtorienterade företag fanns ett gap att fylla. Privata medinvestorer har också varit positiva till det likviditetstillskott som fondernas verksamhet skapade i regionerna.

Det finns tydliga indikationer på att riskkapitalfondernas verksamhet har bidragit till utveckling i de företag som har fått investeringar, att fonderna har medverkat till en ökad förståelse för externt ägarkapital som finansieringsform i regionerna och att privata medinvestorer har stärkt sin kompetens genom samarbete med fonderna. Samtidigt pekar utvärderingen på att det i vissa regioner har rått brist på lämpliga investeringsobjekt, vilket gjort att riskkapitalfonderna investerat i företag som inte fullt ut motsvarar den profil som vanligtvis kommer i fråga för riskkapital. Till viss del har också riskkapitalfondernas övergripande mål och syfte varit otydliga.

Revision av verksamheten

För att bedöma Tillväxtverkets förvaltning och kontroll av EU-medel ska vårt arbete, enligt EU-förordningen, revideras. Revisionsmyndighet är Ekonomistyrningsverket. Under 2015 genomförde revisionsmyndigheten 41 stickprovgranskningar fördelade på 34 projekt inom de 8 regionala strukturfondsprogrammen. Stickproven gjordes i två olika urvalsgrupper, där projekt inom finansieringsinstrument (riskkapitalfonder) var en grupp.

Det granskade beloppet uppgick till 272 073 671 kronor. Revisionsmyndighetens årliga kontrollrapport 2015 visade att den uppskattade felprocenten i granskningarna var 0,17 procent.

Utifrån resultatet av granskningarna av projekten, bedömde revisionsmyndigheten att förvaltnings- och kontrollsystemets effektivitet fungerade tillfredsställande. Den samlade slutsatsen utifrån revisionsmyndighetens granskningar av Tillväxtverkets arbete var att förvaltnings- och kontrollsystemets tillförlitlighet bedömdes som hög.

EU-kommissionen genomförde under hösten en revision av återkravshandlingen inom förvaltande och attesterande myndighet. Ett rapportutkast har kommit, där det preliminärt inte finns några iakttagelser av allvarigare karaktär att beakta.

Resultatspridning

När de möjligheter som ryms inom EU-programmen 2014–2020 ska presenteras är det ofta naturligt att ta avstamp i de resultat som nåddes under perioden 2007–2013. Resultaten presenteras då gärna i aggregerad form, såsom antal startade nya företag, antal nya arbetstillfällen och så vidare.

Under 2015 har vi spridit resultat från 2007–2013 i denna form vid ett flertal informationsaktiviteter. Ambitionen har också varit att förmedla resultat från följeforskningen (se ovan), nämligen att projekten inom programmen i jämförelse med tidigare programperiod alltmer har fokuserat på strukturförändring.

Men även resultat av enskilda projekt har redovisats. Exempelvis lyfte vi i de regionala pressmeddelanden som skickades ut inför öppnandet av programmen i februari 2015 fram goda exempel på tidigare projekt från respektive region.

Vid den stora massmediasatsningen inför programöppningen besökte landsbygdsminister Sven-Erik Bucht och generaldirektör Gunilla Nordlöf Östersund och lyfte då fram lyckade projekt från den förra programperioden.

De filmer som producerades under den förra programperioden, och som visar exempel på projekt, har kommit till användning vid informationsaktiviteter under 2015. Ett exempel är att vi visade filmer vid en informationsträff för anställda vid alla Europa Direkt-kontor i Sverige.

Den nya webbplatsen eu.tillvaxtverket.se har ännu ingen resultatdel, men besökare som söker resultat från perioden 2007–2013 har kunnat hitta artiklar och filmer om tidigare projekt via en länk från den nya webben.

Avslut av program

I Tillväxtverkets uppdrag att vara förvaltande och attesterande myndighet ingår även att avsluta programmen under perioden 2007–2013. Avslutsarbetet omfattar 8 regionala strukturfondsprogram och det territoriella programmet Öresund-Kattegat-Skagerrak (läs mer på sidan 73).

Att avsluta program är ett långsiktigt arbete. De program som hört till programperioden 2007–2013 ska vara slutredovisade till EU-kommissionen senast den 31 mars 2017.

För att ett program ska kunna avslutas måste tre sluddokument lämnas till EU-kommissionen:

- slutrapport från förvaltande myndighet (Tillväxtverket)
- slutlig utgiftsdeklaration från attesterande myndighet (Tillväxtverket)
- slutligt revisionsintyg från revisionsmyndigheten (Ekonomistyrningsverket).

För att programmen ska avslutas effektivt och kvalitetssäkert samverkar Tillväxtverket med Svenska ESF-rådet och övriga ansvariga myndigheter nationellt och på europainivå. Interna och externa möten hålls regelbundet.

PROGRAMPERIODEN 2014–2020

Start av ny programperiod

I december 2014 godkände EU-kommissionen de 10 strukturfondsprogram som Tillväxtverket är förvaltande myndighet för. 2015 blev därmed det år då programperioden 2014–2020 startade i praktiken. Tillväxtverket utnämndes till förvaltande myndighet för samtliga 10 program den 8 oktober 2015.

Förvaltande myndighet för de 8 regionala strukturfondsprogrammen och det nationella regionalfondsprogrammet	
Löptid	2014–2020
Ursprung	Uppgift
Utbetalade medel, tkr	2015
Verksamhetskostnader	104 709
Transfereringar	55 420
Ärendebeslut, antal	
Bifall	274
Avslag	84
Totalt	358

I februari hölls det första mötet med övervakningskommittén för de 8 regionala strukturfondsprogrammen, och i mars hölls motsvarande möte med övervakningskommittén för det nationella regionalfondsprogrammet. Vid dessa första möten beslutade övervakningskommittéerna bland annat om urvalskriterier för programmen samt om fördelning av tekniskt stöd för programmens genomförande.

I maj godkände Ekonomistyrningsverket förvaltnings- och kontrollsystemen för samtliga program, vilket är en förutsättning för att Tillväxtverket formellt ska kunna utses till förvaltande myndighet. Den formella utnämningen framgår av Tillväxtverkets instruktion som beslutades i oktober. Under året har samtliga program genomfört en eller flera utlysningar, och under oktober genomfördes de första utbetalningarna av stöd från programmen.

Det tionde strukturfondsprogrammet som Tillväxtverket är förvaltande myndighet för är det territoriella programmet Öresund-Kattegat-Skagerrak. Läs mer på sidan 73.

De 8 regionala strukturfondsprogrammen

För att stärka det regionala inflytandet har Sverige valt att även under programperioden 2014–2020 ha 8 regionala strukturfondsprogram.

Totalt fördelade regeringen nästan 7 miljarder kronor till de 8 regionala strukturfondsprogram som Tillväxtverket är förvaltande myndighet för. Tillväxtverket ser medlen som en möjlighet att investera i ökad konkurrenskraft för företag och regioner i alla delar av landet. Insatsområdena är valda utifrån regionala förutsättningar med tyngdpunkt på att stärka forskning, teknisk utveckling och innovation, att öka konkurrenskraften hos små och medelstora företag och att stödja övergången till en koldioxidsnål ekonomi.

Tillväxtverket genomförde två utlysningssomgångar under 2015. Totalt kom 485 ansökningar in, varav 250 projekt fick medel för ökade investeringar i företag och regioner i hela landet. Vi beslutade om totalt 2,7 miljarder kronor, exklusive TA-medel, under 2015. (3) Med TA-medel (Technical Assistance) avses de medel som avsatts till bland annat Tillväxtverket för förvaltning av programmen, det vill säga sådana medel som inte investeras i projekt i företag och regioner.

Tillväxtverket uppfattade att samarbetet med de regionalt utvecklingsansvariga aktörerna och strukturfondspartnerskapen fungerade bra under året. Ett gott samarbete kombinerat med en strävan efter tydlig logik i programmen, gör att vi aktörer har goda möjligheter att strategiskt påverka projektportföljens innehåll. Vi uppfattar att projektansökningarna har en bättre kvalitet nu jämfört med föregående programperiod, bland annat därför att programmens logik är tydligare.

De delar av projektportföljen som syftar till att stärka företagens konkurrenskraft var stora efter den första utlysningssomgången, medan antalet projekt med inslag av integration och koldioxidsnål ekonomi var begränsat. Tillväxtverket genomförde därför särskilda insatser för att stärka inslagen av integration och koldioxidsnål ekonomi inför framtida utlysningar.

**”... en möjlighet
att investera i ökad
konkurrenskraft för
företag och regioner
i alla delar av landet.”**

Det nationella regionalfondsprogrammet

För att stärka Sverige behöver vi knyta ihop regionernas styrkor. Genom det nationella regionalfondsprogrammet dras nytta av både regionala, nationella och europeiska insatser för att skapa jobb och tillväxt.

Programmet har för perioden 2014–2020 drygt 1 miljard kronor att fördela till projekt inom insatsområdena:

- att stärka forskning, teknisk utveckling och innovation
- att öka konkurrenskraften hos små och medelstora företag
- att stödja övergången till en koldioxidsnål ekonomi.

2015 beviljade Tillväxtverket cirka 220 miljoner kronor i stöd fördelat till 8 olika projekt inom det nationella regionalfondsprogrammet. Målet är att åstadkomma en märkbar förändring utifrån programmets insatsområden, och därför koncentreras insatserna till ett fåtal projekt.

Ett av de projekt som fått stöd 2015 erbjuder energikartläggningscheckar till små och medelstora företag, så att dessa ska kunna använda energin effektivare. Ett annat projekt gäller uppbyggnaden av den fysiska infrastruktur som just nu etableras vid forskningsanläggningen European Spallation Source i Lund.

Utökade satsningar på riskkapital

I strukturfondsperioden 2014–2020 utökas satsningen på finansieringsinstrument. Perioden 2007–2013 genomfördes en satsning på regionala riskkapitalfonder som fortsätter i innevarande period med drygt 0,6 miljarder kronor från EU och närmare 0,7 miljarder kronor i nationell medfinansiering, totalt närmare 1,3 miljarder kronor. Dotterbolag inom Almi Invest-koncernen kommer att förvalta fonderna.

Dessutom planeras inom det nationella regionalfondsprogrammet två nya satsningar på finansieringsinstrument, en fond-i-fond och en riskkapitalfond som ska investera i företag som bidrar till att reducera utsläpp av koldioxid.

En fond-i-fond är en fond som investerar i andra fonder. Den planeras få ett tillskott från Europeiska regionala utvecklingsfonden på 194 miljoner kronor. Den nationella medfinansieringen ska vara lika stor, och ett tillskott kommer också från Europeiska investeringsfonden (EIF) med ett lika stort belopp. Sammanlagt blir satsningen därmed 582 miljoner kronor. Planen är att EIF ska förvalta denna riskkapitalfond, och avtal beräknas träffas under första kvartalet 2016.

Den koldioxidreducerande fonden planeras få ett kapital på 650 miljoner kronor, varav hälften från det nationella regionalfondsprogrammet och hälften från nationell medfinansiering. De första besluten beräknas fattas under första halvåret 2016.

**”För att stärka Sverige
behöver vi knyta ihop
regionernas styrkor.”**

”I Sverige finns satsningen på hållbar stadsutveckling i 3 av de 8 regionala strukturfondsprogrammen.”

Hållbar stadsutveckling

Minst 5 procent av medlen från Europeiska regionala utvecklingsfonden 2014–2020 ska investeras i hållbar stadsutveckling. Detta gäller för hela EU.

I Sverige finns satsningen på hållbar stadsutveckling i 3 av de 8 regionala strukturfondsprogrammen. I Stockholm är programmet öronmärkt för insatser för hållbar stadsutveckling. I Skåne-Blekinge har 18 procent satts av till ett särskilt insatsområde för hållbar stadsutveckling i Malmö. I Västsverige är 5 procent av medlen avdelade för hållbar stadsutveckling i Göteborg, men de finns i samtliga insatsområden i programmet genom en integrerad territoriell investering.

Under 2015 genomfördes de första utlysningarna i de 3 regionala strukturfondsprogrammen. Tillväxtverket har bistått Göteborgs stad och Malmö stad i arbetet med att ta fram sektorsövergripande integrerade planer, som tillsammans med de operativa programmen legat till grund för utlysningarna. I Stockholm baserades utlysningen på det operativa programmet och den sektorsövergripande strategin RUF5.

Tillväxtverket har under året informerat om och handlagt finansiering till hållbar stadsutveckling. Information har dels getts genom ett informationsblad och kortversioner av programmen som publicerats på webbplatsen, dels genom ”Testa din projektidé”-möten med handläggare.

Som en del i arbetet med förstärkt strategiskt lärande och processtöd, har en gemensam plattform upprättats för frågor om hållbar stadsutveckling. Regeringen har uppdragit åt Boverket, Naturvårdsverket, Energimyndigheten, Tillväxtverket och Trafikverket att gemensamt förvalta en plattform för frågor om hållbar stadsutveckling. Plattformen är även ett processtöd för de regionala strukturfondsprogrammets arbete med hållbar stadsutveckling. Tillväxtverket ansvarar för detta processtöd, även kallat tematiskt kunskapsstöd.

Under 2015 har Tillväxtverket deltagit i de myndighetsgemensamma plattformsmötena. Tillväxtverket var huvudarrangör för det fjärde plattformsmötet i november, som hade ett särskilt fokus på näringslivets betydelse för hållbara städer och som lockade 120 deltagare.

För arbetet med det tematiska kunskapsstödet för hållbar stadsutveckling har Tillväxtverket skapat en arbetsgrupp där medarbetare från tre avdelningar och sju olika enheter deltar. Kopplingar görs här till Tillväxtverkets uppdrag Stärkt lokal attraktionskraft 2015–2019 och Tillväxtpande samhällsplanering. Ansvarig för arbetet är Tillväxtverkets representant i den myndighetsgemensamma gruppen för plattformsarbetet.

Från och med den 15 november 2015 har Tillväxtverket uppdraget att vara nationell kontaktpunkt för URBACT-programmet, EU:s program för utbyte och lärande om hållbar stadsutveckling. Tillväxtverket har inlett arbetet med att överföra kunskap från tidigare kontaktpunkt och upprätta en verksamhetsplan.

Handläggningstider

Programmen öppnar för ansökningar inom ett visst område och anger en tidsram för ansökningsomgången. När en ansökan lämnas in prövar Tillväxtverket om den uppfyller de formella krav som gäller för respektive program. De projekt som godkänns efter denna prövning lämnas vidare till strukturfondspartnerskapen, som gör den slutliga prioriteringen av vilka projekt som ska beviljas medel. Tillväxtverket fattar därefter beslut om stöd i enlighet med denna prioritering. I samband med att ansökningsomgången öppnar anges vid vilka datum som prioriteringen sker.

Den genomsnittliga handläggningstiden från inkommen ansökan till beslut om stöd eller avslagsbeslut har varit 144 dagar.

Handläggningstiderna har påverkats av att vi har bytt ärendehanteringssystem och att uppstarten av den nya programperioden har inneburit en hög arbetsbelastning. Förutom själva beredningen, beror handläggningstiden också av hur länge en ansökningsomgång är öppen och när prioriteringen sker.

Utvärderingsplaner

Övervakningskommittéerna har enligt förordningen ansvar för utvärdering av de 9 programmen med stöd från Europeiska regionala utvecklingsfonden under programperioden. Utvärderingsarbetets omfattning och inriktning ska beskrivas i planer som ska läggas fram för övervakningskommittéerna senast ett år efter att de operativa programmen antagits.

Utvärderingsplanerna ska bidra till ökad systematik i utvärderingsinsatserna, och stärka den logiska kedjan från programmets mål och planerade aktiviteter till resultat och effekter. I förhållande till föregående programperiod läggs nu större vikt vid utvärderingarnas förmåga att fånga programmets resultat och effekter.

Under året har Tillväxtverket tagit fram två utvärderingsplaner, en för de 8 regionala strukturfondsprogrammen och en för det nationella regionalfondsprogrammet. Planerna togs fram i dialog med regionalt utvecklingsansvariga aktörer (regioner, samverkansorgan och länsstyrelser) och bereddes av övervakningskommittéernas gemensamma arbetsutskott för utvärdering. Planerna godkändes därefter av respektive övervakningskommitté i oktober 2015.

Fondsamordning

Regeringen har uppdragit åt de förvaltande myndigheterna Tillväxtverket, Jordbruksverket och Svenska ESF-rådet att arbeta med fondöver-skridande frågor inom ramen för partnerskapsöverenskommelsen. De tre myndigheterna förvaltar program inom de fyra ESI-fonderna under perioden 2014–2020. De fyra ESI-fonderna är Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling och Europeiska havs- och fiskerifonden.

”... större vikt vid utvärderingarnas förmåga att fånga programmets resultat och effekter.”

”Fonderna ska komplettera varandra och tillsammans skapa mervärden till nytta för människor, företag och regioner ...”

Fondsamordningen ska utveckla former för samverkan och förenkling mellan myndigheter och aktörer för att programmen ska genomföras mer effektivt. Fonderna ska komplettera varandra och tillsammans skapa mervärden till nytta för människor, företag och regioner i Sverige, bland annat genom att regler harmoniseras så långt som möjligt. Samordningen ska göra att de projekt som finansieras av fonderna blir kraftfullare med mer effekt och med ett mer varaktigt resultat.

Under året har formerna för arbetet utvecklats, och prioriterade områden har tagits fram där konkreta resultat också nåtts:

- En ny webbplats, eufonder.se, har tagits fram, och kommer att publiceras i början av 2016. På webbplatsen samlas information om alla operativa program i Sverige som finansieras av ESI-fonderna. Där finns också länkar till mer information om alla program.
- ESI-support har upphandlats. ESI-support är en webbplats och en stödfunktion som har till uppgift att stödja handläggare och projektägare i deras arbete med integrering av de horisontella principerna i löpande verksamhet.
- En inventering och sammanställning av goda exempel från pågående projekt har gjorts i syfte att presentera exempel på beviljade projekt från ESI-fonderna.
- En plan har arbetats fram för uppföljning och utvärdering av programmen. En nationell lärkonferens för uppföljning och utvärdering planeras till februari 2016.
- Broschyren Utveckla Sverige har tagits fram. Broschyren ger en översikt över vilka program inom struktur- och investeringsfonderna som berör Sverige, och i vilka program svenska organisationer, myndigheter och företag kan delta.

LÄS MER:
Utveckla Sverige. Info 0616.

Utbildning och information till strukturfondspartnerskapen

Tillväxtverket och Svenska ESF-rådet har tagit initiativ till att samordna informations- och utbildningsinsatser till ledamöterna i de regionala strukturfondspartnerskapen. Syftet är att såväl nya som mer erfarna ledamöter ska få tillgång till samma kunskaper.

Tillväxtverket och Svenska ESF-rådet har i dialog med Näringsdepartementet valt att erbjuda övergripande och gemensamma informations- och utbildningsinsatser till samtliga ledamöter i strukturfondspartnerskapen, oavsett programområde.

De första informations- och utbildningsinsatserna under 2015 har gällt:

- regional tillväxtpolitik – från Europa 2020 till regionala utvecklingsstrategier, med program- och projektlogik
- roller, uppdrag och ansvarsfördelning i processen från projektidé till resultat

- ny programperiod – ökat resultatfokus
- fonsdamordning, inledande information om uppdrag och ansvarsfördelning.

Samtliga 8 regionala strukturfondspartnerskap har fått information och utbildning inom alla de fyra områdena under 2015.

För att fånga upp idéer, önskemål och behov från samtliga regionala strukturfondspartnerskap har tre avstämningsmöten genomförts med partnerskapens sekreterarnätverk.

Förutom ovanstående information och utbildning har Tillväxtverket också, efter förfrågan från partnerskapen, erbjudit specifika informations- och utbildningsinsatser, däribland med fokus på jämställdhet.

Tillväxtverket har dessutom uppmärksammat behov av information och kunskapsspridning hos partnerskapens sekreterare. Som ett resultat av detta har hanteringen av TA-medel blivit mer systematiserad under 2015, och en fördjupad dialog har skett med Svenska ESF-rådet om bedömningskriterier.

En effekt på kort sikt är därmed att uppdraget att samordna informations- och utbildningsinsatser också utvecklar verksamheten inom och mellan förvaltande myndigheter.

Öresund-Kattegat-Skagerrak

Öresund-Kattegat-Skagerrak (ÖKS) är ett gränsregionalt samarbetsprogram mellan Sverige, Danmark och Norge. Programområdet består av 15 regioner som förenas av hav – Skåne, Halland, Västra Götaland, Region Hovedstaden, Region Själland, Midtjylland, Nordjylland, Østfold, Akershus, Vestfold, Buskerud, Telemark, Aust-Agder, Vest-Agder och Oslo kommun. I området finns 9 miljoner invånare, 2 huvudstäder och fler än 30 universitet.

Tillväxtverket är förvaltande och attesterande myndighet för programmet. Nedan presenteras aktiviteter och resultat för programperioderna 2007–2013 och 2014–2020.

PROGRAMPERIODEN 2007–2013

Ökat samarbete över gränser

ÖKS 2007–2013 syftade till att skapa en attraktiv och konkurrenskraftig gränsregion, kännetecknad av kunskapsbaserat samarbete och hållbar utveckling.

Under 2015 fortsatte arbetet med att avsluta programperioden. 88 projekt avslutades och drygt 12 miljoner euro betalades ut under året. Under hela programperioden beräknas ungefär 97 miljoner euro betalas ut.

Programmet har uppnått målen för flertalet indikatorer. Särskilt glädjande är projektens positiva bedömning av hur samarbetsgraden och den gränsregionala kompetensen har utvecklats till följd av projekten. Projekten har haft svårare att nå målen för att åtgärda gränshinder.

Förvaltande myndighet territoriella samarbetsprogrammet Öresund-Kattegat-Skagerrak (ÖKS)			
Löptid	2007–2013		
Ursprung	Uppgift		
Utbetalade medel, tkr	2015	2014	2013
Verksamhetskostnader	1 622	11 346	9 082
Transfereringar	111 150	151 120	201 659
Ärendebeslut, antal			
Bifall	0	18	21
Avslag	0	0	2
Totalt	0	18	23

Under 2015 gjordes systemrevisioner för följande delar: avslut av ärenden, kvittningar och oriktigheter, OLAF, återkrav och på plats-besök. Alla revisioner var, precis som tidigare under programperioden, helt utan anmärkning.

Årlig kontrollrapport 2015 visade en fortsatt låg felprocent för projektens stödberättigade kostnader. Den ackumulerade felprocenten uppgår under programperioden till 0,16 procent.

ÖKS-projektet Scandinavian Game Developers vann i oktober ett av EU:s RegioStar Awards. Projektet utsågs till bästa projekt inom kategorin smart tillväxt, för sitt arbete med entreprenörer inom spelbranschen. Projektet har resulterat i 22 små företag. Projektledningen uppger att dessa företag idag sysselsätter närmare 70 personer och att alla företagen anser att projektets inkubatorer var viktiga för etableringen och överlevnaden av deras företag.

Förvaltande myndighet territoriella samarbetsprogrammet Öresund-Kattegat-Skagerrak (ÖKS)	
Löptid	2014-2020
Ursprung	Uppgift
Utbetalade medel, tkr	2015
Verksamhetskostnader	6 488
Transfereringar	0
Ärendebeslut, antal	
Bifall	19
Avslag	3
Totalt	22

PROGRAMPERIODEN 2014-2020

Gemensamma lösningar sökes

Målet för programperioden 2014-2020, som startade 2015, är att hitta gemensamma lösningar på gränsöverskridande problem inom insatsområdena innovation, grön ekonomi, transport och sysselsättning.

Programmet har tre delar. Två gäller avgränsade geografiska områden: Öresund och Kattegat-Skagerrak (KASK). Det tredje omfattar hela programområdet. Programmets EU-medel fördelas indikativt med 42 procent till Öresund, 36 procent till KASK och 22 procent till insatser för hela programområdet.

Under 2015 utlyste programmet medel i två omgångar. Totalt fattades 22 ärendebeslut och drygt 58,5 miljoner euro beviljades.

Söktrycket var högt för insatser inom innovation och sysselsättning samt för hela programområdet. Söktrycket var lägst för insatser inom grön ekonomi och transport samt för delområde Öresund. Programmet bedöms så här långt kunna nå målen i resultatramverket, med undantag för insatsområde transport. Här kan det låga söktrycket göra den önskade utbetalningstakten svår att hålla.

De projekt som beviljats medel har ännu inte lämnat in sin första lägesrapport. Inga aktivitets- och resultatindikatorer kan därför redovisas.

Eftersom arbetet med programperioden 2014-2020 inleddes under året ägnade vi mycket tid åt att utveckla de rutiner, mallar, handböcker, manualer, strategier, planer etc. som krävs i programarbetet. En kommunikationsstrategi och en utvärderingsplan togs till exempel fram och antogs av Övervakningskommittén.

För att sprida kunskap om programmet och stimulera till fler ansökningar genomfördes flera aktiviteter. Vi arrangerade till exempel 8 ansökningsseminarier, ett seminarium för beviljade projekt och ett informationsmöte tillsammans med regionerna Nord- och Midtjylland. Totalt deltog 474 personer i programmets aktiviteter.

Vi medverkade även i flera aktiviteter i regional regi, varav flera fond-gemensamma. I samband med ansökningsseminarierna besökte också programmets sekretariatschef de flesta deltagande regioner.

Programmets Annual Event hölls i december 2015 i Oslo. Temat var hållbar energi, för att stimulera till fler ansökningar med fokus på grön ekonomi. 82 personer deltog och bidrog till att arbeta fram projektidéer med gränsregional prägel inom energiområdet.

EU-kommissionen besökte Öresundsregionen i slutet av september. Delegationen leddes av Nicola de Michelis, kabinettschef hos kommissionär Corina Cretu. Tillväxtverket var värd för besöket och fokus låg på gränsöverskridande samarbete och gränshinder. Delegationen besökte till exempel det område i Lund där forskningsanläggningen European Spallation Source (ESS) byggs, och där MAX IV står klar. ESS är ett viktigt exempel på samverkan mellan länder för regionens framtida utveckling.

Under året deltog Tillväxtverket vid Interreg 25, European Cooperation Day och möten som arrangerades av Interact. Vi medverkade även vid erfarenhetsutbyten med Interregprogrammen South Baltic och Central Baltic.

Tematiskt kunskapsstöd i program som finansieras av Europeiska regionala utvecklingsfonden 2014–2020

2015 fick Tillväxtverket i uppdrag att bygga upp ett kunskapsstöd för genomförandet av program som finansieras av Europeiska regionala utvecklingsfonden för programperioden 2014–2020, inklusive de territoriella programmen. Totalt omfattar uppdraget 23 program.

Kunskapsstödet ska komplettera det stöd som Tillväxtverket och andra förvaltande myndigheter redan har för genomförande av programmen, det vill säga processer för handläggning, beslut, uppföljning med mera. Stödet ska bidra till ett resurseffektivt genomförande och ett ökat resultatfokus, samt främja lärande mellan program och nivåer.

Under året tog Tillväxtverket fram en modell för hur stödet ska byggas upp. Modellen rapporterades till Näringsdepartementet i oktober.

Vi har valt att kalla stödet tematiskt kunskapsstöd. Stödet ska bidra till bättre resultat och ett gemensamt lärande i hela programcykeln för alla berörda aktörer – framför allt förvaltande myndigheter, de regionalt utvecklingsansvariga aktörerna, regeringen och EU-kommissionen.

Kunskapsstödet kommer att samla och utveckla kunskap om projekt, aktörer och resultat inom sju utvalda teman. Alla teman är aktuella i flera program och ligger inom Tillväxtverkets ansvarsområde – att främja ett starkt näringsliv och tillväxt i regionerna. De sju temana är:

- forskning, teknisk utveckling och innovation
- koldioxidsnål ekonomi
- konkurrenskraft i små och medelstora företag
- bredband

” ... ska bidra till bättre resultat och ett gemensamt lärande i hela programcykeln ...”

- hållbara transporter
- kapitalförsörjning (finansiella instrument)
- hållbar stadsutveckling.

Den kunskap som skapas inom ramen för arbetet med tematiskt kunskapsstöd kommer att samlas i en resultat- och kunskapsbank på Tillväxtverkets webbplats, tillsammans med kunskap om resultat från program och projekt.

I slutet av 2015 inleddes arbetet med att ta fram genomförandeplaner för de utvalda temana. Planerna kommer att innehålla aktiviteter som riktar sig främst till handläggare på förvaltande myndigheter och regionalt utvecklingsansvariga aktörer. Aktiviteterna drar igång under våren 2016.

Eftersom arbetet med tematiskt kunskapsstöd är i ett inledande skede finns ännu inga kortsiktiga effekter att redovisa. Kunskapsstödet har dock redan bidragit med sakkunskap till enskilda handläggare i några program, i samband med handläggningen av ansökningar från de första ansökningstillfällena.

Attesterande myndighet

Tillväxtverket är attesterande, och förvaltande, myndighet för 8 regionala strukturfondsprogram, ett nationellt regionalfondsprogram och det gränsregionala samarbetsprogrammet Öresund-Kattegat-Skagerrak (ÖKS). Läs mer om vårt arbete som förvaltande myndighet med start på sidan 63.

Åtskillnaden av funktionerna attesterande respektive förvaltande myndighet regleras i Tillväxtverkets arbetsordning.

I uppdraget att vara attesterande myndighet ingår att upprätta attesterade utgiftsdeklarationer, ansöka om utbetalning av strukturfondsmedel och överlämna dessa till EU-kommissionen. I samband med detta ska Tillväxtverket intyga att uppgifterna är korrekta och överensstämmer med gemenskapsregler och nationella regler.

Under 2015 attesterade Tillväxtverket 4 av de 8 regionala programmen och det territoriella programmet ÖKS, i enlighet med planen för arbetet med att avsluta programperioden 2007–2013. Återfinansieringen från EU till Sverige uppgår för året till 48 609 082 euro varav 4 125 145 euro för ÖKS.

Attesterade utgifter för programperioden 2007–2013 visas på nästa sida.

Under 2015 förberedde attesterande myndighet även sitt arbete med programperioden 2014–2020. En nyhet för perioden är årliga redovisningar av räkenskaperna, som skickas in till EU-kommissionen. Inga utgifter har ännu attesterats för programperioden 2014–2020.

Attesterade utgifter för de åtta regionala strukturfondsprogrammen och ÖKS, totalt för programperioden 2007–2013

Program	2015, euro	2014, euro	2013, euro
Skåne-Blekinge	120 412 247	120 412 247	95 722 834
Småland och öarna	169 196 572	169 196 572	118 898 037
Västsvrige	183 128 717	183 128 717	125 444 025
Östra Mellansverige	213 316 513	213 316 513	158 275 928
Stockholm	84 901 590	81 285 904	73 438 875
Norra Mellansverige	441 101 817	416 037 352	368 958 136
Mellersta Norrland	343 349 230	313 576 362	368 958 136
Övre Norrland	490 628 429	454 526 238	383 083 390
Öresund-Kattegatt-Skagerrak	202 806 528	166 834 605	131 324 971
Summa	2 248 841 643	2 118 314 511	1 720 801 281

Kontroll av svenskt deltagande i projekt inom territoriella samarbetsprogram (First Level Control)

Tillväxtverket utför kontroller av projekt, så kallad First Level Control (FLC), i 8 territoriella samarbetsprogram där svenska parter deltar. Det gäller Baltic Sea Region, Central Baltic, Espon, Interreg IVC, Urbact, North Sea Region, South Baltic och ÖKS. Samtliga program finansieras från Europeiska regionala utvecklingsfonden.

Under 2015 utfärdade Tillväxtverket 293 intyg, med sammanlagt 17 457 250 euro i stödberättigande utgifter för programperioden 2007–2013.

Arbetet med att avsluta programperioden 2007–2013 har pågått hela året. 183 projekt har slutarkiverats i år. Samtidigt har förberedelsearbetet inför programperioden 2014–2020 varit i en intensiv slutfas. Tillväxtverket har löpande deltagit i möten och diskussioner med europeiska myndigheter som förvaltar territoriella program, för att bidra med expertkunskap i framställningen av programmanualer och rapporteringssystem.

Under 2015 har samarbetet med övriga svenska myndigheter² som utför FLC i territoriella program utökats. Tillväxtverket har arrangerat flera möten för erfarenhetsutbyte. Syftet har varit att få en samsyn i gemensamma granskningsfrågor.

Tillväxtverket har även arrangerat uppstartsmöten för svenska projektpartner, i samband med att projekt för den nya programperioden 2014–2020 beviljats. Vår bedömning utifrån förgående programperiod är nämligen att tidig kontakt minskar antalet kompletteringar i samband med ansökan om utbetalning, vilket leder till kortare handläggningstider. Tillväxtverket kommer löpande att mäta och följa upp handläggningstiderna.

EU:s strategi för Östersjöregionen

EU:s strategi för Östersjöregionen antogs av Europeiska rådet 2009 under det svenska ordförandeskapet. Strategin har tre mål: rädda havsmiljön, koppla samman regionen och öka välståndet. Under dessa mål finns 13 prioriterade områden och fyra horisontella mål.

PRESTATION

² Länsstyrelsen i Norrbottens län (Interreg Nord), Länsstyrelsen Västerbotten (Botnia-Atlantica, Norra Periferin och Arktis) och Länsstyrelsen Jämtlands län (Sverige-Norge).

EU:s strategi för Östersjöregionen			
Löptid	Regeringsuppdrag till 2015		
Ursprung	Uppdrag i regleringsbrevet och regeringsbeslut om särskilt uppdrag		
Utbetalade medel, tkr	2015	2014	2013
Verksamhetskostnader	11	2 049	2 587
Transfereringar	0	25	414
Utbetalade medel, tkr	2009–2015		
Verksamhetskostnader	10 529		
Transfereringar	4 010		

Strategin är en vägledning och hjälp för att prioritera och samlas kring gemensamma insatser – det finns inga särskilda pengar avsatta till strategin. Däremot finns det vissa program där man kan söka pengar för insatser i regionen. I Sverige har 36 nationella myndigheter i uppdrag att bidra till strategins genomförande, däribland Tillväxtverket.

Fram till den 30 april 2015 var Tillväxtverket även samordnande myndighet för strategin. I uppdraget ingick att koordinera och rapportera om det svenska arbetet utifrån strategin, samt bidra till goda förutsättningar för genomförandet genom att bygga upp och sprida kunskap. Allt i nära samarbete med Statsrådsberedningen och Näringsdepartementet.

Nätverksträffar har varit ett viktigt verktyg i koordineringsarbetet. Träffarna omnämns till exempel i många myndigheters rapportering som en viktig plattform i arbetet med strategin, till exempel för tvärsektorielt samarbete och för dialog mellan olika nivåer.

Under 2015 arrangerade Tillväxtverket en nätverksträff med 60 deltagare. Fokus låg på revidering av Östersjöstrategins handlingsplan, myndighetsuppdrag, Östersjöstrategins genomförande och möjliga finansieringskällor.

Under våren 2015 lämnade Tillväxtverket även en rapport till Regeringskansliet om det samlade arbetet utifrån strategin under 2014, baserad på rapportering från 31 myndigheter, 14 länsstyrelser och 17 regionalt utvecklingsansvariga aktörer. En stor majoritet av myndigheterna och regionerna anser att de har dragit nytta av strategin i sin verksamhet 2014. Strategin har ökat intresset för samarbete över landsgränserna i regionen och lyft myndigheters internationella arbete. Strategin används för att etablera samarbetsstrukturer på olika nivåer i Östersjöregionen, vilket har lett till att myndigheters nätverk och samarbeten i regionen har stärkts och utvecklats.

I rapporten till Regeringskansliet summerade och analyserade Tillväxtverket även arbetet med Östersjöstrategin från 2009 och framåt. Strategin har under perioden integrerats alltmer i ordinarie verksamhet. Strategin används i allt högre grad i planeringen av myndigheters och regioners gränsöverskridande arbete, i både interna och regionala strategidokument. För myndigheter har strategin inneburit en möjlighet att utveckla det gränsöverskridande och transnationella arbetet. Strategin har tillfört struktur och relevans till arbetet, och gett myndigheter bättre förutsättningar att prioritera. Läs mer i rapporten Vägen till en Östersjöregion, delrapport 6.

Under 2015 togs beslut som gör det möjligt att söka pengar för transnationellt samarbete i Östersjöregionen inom det nationella och de regionala strukturfondsprogrammen. Detta innebär att samarbete med andra länder i Östersjöregionen uppmuntras än mer än tidigare för projekt inom dessa program. De regionala programmen stödjer på så sätt samarbetsåtgärder som bidrar till EU:s strategi för Östersjöregionen.

Ett nytt uppdrag till Tillväxtverket kring arbetet med Östersjöstrategin förväntas komma i början av 2016.

”... samarbete med andra länder i Östersjöregionen uppmuntras än mer än tidigare ...”

Återrapporteringskrav

Återrapporteringskrav – läsanvisning

Under denna rubrik har vi samlat de återrapporteringskrav och uppdrag som Tillväxtverket, enligt regleringsbrevet för 2015, ska redovisa i samband med årsredovisningen.

I vissa fall berör återrapporteringskravet enskilda program, och då hänvisar vi till det avsnitt i resultatredovisningen där dessa beskrivs. I andra fall finns hela redovisningen direkt under återrapporteringskravet.

Återrapporteringskraven är uppdelade utifrån Tillväxtverkets tre övergripande mål (se sidan 3). Målen sammanfattas här under rubrikerna Företagens utveckling, Företagens förutsättningar och Företagen i regionen. Kraven är numrerade på samma sätt som i Tillväxtverkets regleringsbrev 2015.

Företagens utveckling

1.1

Återrapporteringskrav 1.1

Hur mycket myndigheten har arbetat för att stärka och utveckla insatser för hållbar tillväxt och utveckling i befintliga små och medelstora företag samt redovisa genomförda insatser och de resultat som uppnåtts, om möjligt uppdelat på bransch/marknad.

Merparten av Tillväxtverkets insatser syftar till tillväxt och utveckling i befintliga små och medelstora företag. Här ger vi en översikt med exempel på insatser från 2015.

En generell insats som är viktig för alla företag är arbetet med regelförenkling. Om det är enkelt att starta och driva företag så kan företagen ägna mer tid och resurser åt att utveckla sin verksamhet. Läs mer under rubriken Förenkling för företag.

Webbplatsen verksamt.se förenklar också för företag, genom att samla service och information från flera myndigheter på samma plats. Under 2015 utvecklade vi till exempel tjänsteutbudet inom områdena finansiering, internationalisering och anställa/ha anställda. En helt ny funktion skapades också, med syfte att förenkla företagens uppgiftslämnande till myndigheter. Via tjänsten Lämna uppgifter och sök tillstånd kan nu företag identifiera ett urval av uppgifter de behöver lämna och hur de kan göra detta. Läs mer under rubriken Verksamt.se och kontaktpunkten.

Affärsutveckling för tillväxt

Tillväxtverkets direkta insatser i företag har primärt fokus på affärsutveckling i företag som vill växa och har potential att göra det. De viktigaste framgångsfaktorerna som vi kan förstärka är förnyelseförmåga och internationalisering, vilket ofta går hand i hand. Förnyelseförmåga kan handla om nya produkter och tjänster, nya marknader eller organisation och ledarskap. I arbetet för internationalisering har Tillväxtverket sitt fokus på förberedelsefasen. I vissa fall är de insatser vi gör branschspecifika, men oftast inte.

Här är exempel på affärsutvecklingsinsatser under 2015:

- Affärsutvecklingscheckar för internationalisering. Detta stöd syftade till att förbättra företagets förutsättningar att nå nya marknader med färdigutvecklade varor eller tjänster. Se sidan 20.
- Kompetensutveckling för tillväxt i små företag. Inom programmet initierade och drev vi insatser för att stödja nyskapande arbetssätt, metoder och processmodeller för affärsutveckling. Se sidan 19.
- Nätverket Enterprise Europe Network (EEN) gav stöd till små och medelstora företag, framför allt kring internationalisering. Se sidan 18.
- Leverantörsprogrammet för fordonsindustrin. Programmet medfinansierade insatser inom internationalisering, produktutveckling och strategiskt utvecklingsstöd. Se sidan 42.
- Insatser för förnyelse och internationalisering av företag som arbetar med miljöteknik. Se sidan 32.
- Samhandling vid stora investeringar. Inom detta delprogram finansierade Tillväxtverket projekt som bidrar till att tydliggöra hur offentliga aktörer kan arbeta för att underlätta genomförandet av planerade investeringar från näringslivet. IUC Norrbotten fick till exempel medel för ett projekt med underleverantörer till basindustrin. Se sidan 53.
- Främja kvinnors företagande. Programmet avslutades under året och en nationell strategi för hur kvinnor och män kan ta del av det företagsfrämjande systemet på lika villkor lanserades. Se sidan 21.

Regionala projekt för konkurrenskraft

Tillväxtverket är förvaltande myndighet för de 8 regionala strukturfondsprogrammen. Ett av de tematiska målen för programmen är att öka små och medelstora företags konkurrenskraft. Under 2015 beviljade Tillväxtverket drygt 1,5 miljarder kronor till projekt med koppling till detta mål. Tabellen nedan visar fördelningen per region.

Område	Beviljat belopp SEK	Antal ärenden
Totaler	1 514 451 820	118
Mellersta Norrland	205 752 273	16
Norra Mellansverige	244 654 739	29
Skåne-Blekinge	183 120 802	19
Småland med öarna	121 298 944	12
Stockholm	81 215 112	2
Östra Mellansverige	106 715 279	2
Övre Norrland	468 058 579	28
Västsverige	103 636 092	10

Källa: Diver 160122.

Flera av satsningarna gällde större projekt. I Blekinge fick till exempel Techtank Bas, vars målgrupp är teknikföretag, och SICAH, som fokuserar på digitala hälsotjänster, cirka 15 miljoner kronor tillsammans.

I likhet med förra programperioden genomförs satsningar med regionala riskkapitalfonder förvaltade av dotterbolag inom Almi Invest-koncernen. Några av de största beviljade projekten 2015 gällde just riskkapital till små och medelstora företag. Projektet Saminvest Mitt AB beviljades till exempel 75 miljoner kronor. Eftersom projekten startade under 2015 finns det inga kortsiktiga effekter att redovisa.

I den nya programperioden planeras också två nya satsningar på finansieringsinstrument, en fond-i-fond och en riskkapitalfond som ska investera i företag som bidrar till att reducera utsläpp av koldioxid. Under året har ett betydande arbete genomförts för att förbereda dessa. Se sidan 69.

Balanserad regional utveckling

Tillväxtverket arbetar med att främja utvecklingskraft i alla delar av landet. Vi vill verka för att utnyttja den tillväxtpotential som finns i allt från glesbygd till storstäder.

De regionala företagsstöden är ett verktyg för en balanserad regional utveckling. Flera olika stödtyper finns. De flesta stöd beviljas av länsstyrelser och regionförbund. Tillväxtverket beviljar regionalt investeringsstöd och transportbidrag.

Regionalt investeringsstöd kan delfinansiera investeringar eller lönekostnader. 2015 betalade Tillväxtverket ut 127 miljoner kronor i regionalt investeringsstöd till små och medelstora företag i stödberättigande områden. Vi betalade också ut 354 miljoner kronor i transportbidrag till tillverkningsindustrin i de fyra nordligaste länen som kompensation för kostnadsnackdelar och långa avstånd till stora marknader.

Läs mer om regionalt investeringsstöd och transportbidrag i resultatredovisningen.

Fokus på hållbar tillväxt

Tillväxtverkets arbete för hållbar tillväxt utgår från vår verksamhetsidé: att arbeta för att stärka företagens konkurrenskraft. Med denna utgångspunkt söker vi förstå hur samhällsutmaningar påverkar näringslivet och olika branscher i stort. Samtidigt försöker vi främja användandet av entreprenörskapet som ett verktyg för att ta fram och sprida lösningar på de utmaningar samhället står inför.

Tillväxtverkets arbete med dessa frågor redovisas under rubriken Tillväxtverkets hållbarhetsarbete. Här ger vi kompletterande information kring insatser som finansieras med medel från EU under 2015. Först fyra exempel från de 8 regionala strukturfondsprogrammen:

- I Stockholm är hela programmet inriktat på hållbar tillväxt.
- I Skåne-Blekinge var hållbar tillväxt ett bedömningskriterium för samtliga projekt.

- Övre Norrland beviljade medel till det regionala klustret Bothnia Bioindustries Network i syfte att främja hållbara transporter.
- Mellersta Norrland satsade 22,8 miljoner kronor på ökad bärighet för Inlandsbanan och 22,5 miljoner kronor på koldioxidsnåla transportsystem för bland annat kommun- och landstingsanställda.

Inom ramen för det nationella regionalfondsprogrammet beviljade Tillväxtverket 87 miljoner kronor i finansiering till små och medelstora företag för projekt gällande miljöstudier, energikartläggning och energieffektiviseringsnätverk.

Förnyelsearbete

För att möta de skilda utmaningar som finns för företagande i Sveriges regioner måste Tillväxtverkets arbete präglas av långsiktighet och flexibilitet. Under 2015 bedrev Tillväxtverket ett omfattande förnyelsearbete. Detta redovisas vid respektive program och insats.

En generell beslutad inriktning är att samarbetet mellan regional och nationell nivå ska stärkas. Under 2015 vidareutvecklade vi till exempel en arbetsform som vi kallar för strategiskt regionarbete. Under denna rubrik har vi under året mött de regionalt utvecklingsansvariga aktörerna i landets alla regioner – för strukturerade samtal kring utmaningar och möjligheter för ett effektivt regionalt tillväxtarbete. Under året utökade vi också den regionala informationen på webbplatsen verksamt.se.

Ett annat exempel på förnyelsearbete är den nya modell för hantering av affärsutvecklingscheckar för internationalisering som vi tog fram under 2015. Tillväxtverket beslutade om medel till respektive region utifrån en fördelningsnyckel. Regionala myndigheter hanterar därefter beslut, rapportering och utbetalningar.

1.2

Åtterrporteringskrav 1.2

Hur Tillväxtverkets befintliga insatser för små och medelstora företag anpassas för och kommunicerats till tillväxtföretag.

Tillväxtverket genomför en rad insatser med relevans för målgruppen små och medelstora företag med hög tillväxtpotential. Se åtterrporteringskrav 1.1. Nedan ges exempel på hur vår verksamhet har anpassats för och kommunicerats till tillväxtföretag under 2015.

Verksamt.se

På verksamt.se finns service och information från flera myndigheter på samma plats. Allt för att göra det enklare att starta och driva företag.

Under året har verksamt.se vidareutvecklats med information och verktyg till nytta för företag som vill utvecklas genom att anställa personal, internationalisera sin verksamhet eller hitta finansiering. Guiden Söka finansiering har till exempel vidareutvecklats med information under ingångarna Produktutveckling och innovation, Investera för tillväxt och Export och internationell etablering. Ny funktionalitet för att förenkla företagets uppgiftslämnande och ändra grundläggande uppgifter har levererats. Läs mer om verksamt.se på sidan 49.

Affärsutvecklingscheckar

Syftet med programmet Affärsutvecklingscheckar för internationalisering är att främja affärsmöjligheter och stärka konkurrenskraften hos små företag, genom att förbättra deras förutsättningar att nå nya marknader med färdigutvecklade varor eller tjänster. Läs mer om programmet på sidan 20.

Under 2015 marknadsfördes de möjligheter checkarna erbjuder exempelvis via webbplatserna tillvaxtverket.se, verksamt.se och enterpriseeurope.se samt Tillväxtverkets konton på Twitter, Facebook och LinkedIn.

Ett nytt inslag i genomförandet var bedömningsmöten, så kallade draknässten, där företag presenterade sig och sin projektidé för en bedömningsgrupp med flera aktörer. På dessa möten försökte partnerskapen hitta bästa lämpliga insatser till företagen. Det kunde inkludera en affärsutvecklingscheck, men även insatser från andra medverkande aktörer.

Enterprise Europe Network

Nätverket Enterprise Europe Network (EEN) ger stöd till små och medelstora företag, framför allt kring internationalisering, och bidrar därmed till ökad tillväxt och förnyelse i företag. Läs mer på sidan 18. Under året guidades företag till enterpriseeurope.se på olika sätt, till exempel via regionala EEN-webbplatser och regionala aktörer som EEN samarbetar med.

Tillväxtverket samarbetade under året med Vinnova kring programmet EU SME support, som syftar till att stimulera små och medelstora företag att söka innovations- och forskningspengar från Horisont 2020. EU SME Support har bland annat kommunicerats via enterpriseeurope.se, regionala EEN-webbplatser, EEN:s och Tillväxtverkets nyhetsbrev samt EEN:s konton på Twitter och LinkedIn.

Swedish Cleantech

Webbplatsen Swedish Cleantech gör det enkelt för företag som vill ta fram och utveckla miljöteknik och marknadsföra sig internationellt att få tillgång till information från olika aktörer på ett och samma ställe. Webbplatsen innehåller till exempel en kvalitetssäkrad lista med svenska miljöteknikföretag där många tillväxtföretag är representerade.

Under året spreds information om Swedish Cleantech i flera kanaler, bland annat via riktade utskick och inlägg på Tillväxtverkets konton på Twitter, Facebook och LinkedIn. Antalet besökare på Swedish Cleantech har ökat stadigt, både från Sverige och från andra länder. Läs mer på sidan 34.

Återrapporteringskrav 1.3

Hur myndigheten har arbetat för att stärka och utveckla insatser för att främja entreprenörers tillväxtvilja, genomförda insatser och de resultat som uppnåtts om möjligt uppdelat på bransch/marknad.

1.3

Att främja tillväxtvilja handlar om att få fler företag att vilja växa. Viljan är ett avgörande första steg, därefter måste förutsättningarna som gör det möjligt finnas på plats. Tillväxtverket har en roll att fylla främst för företag som ännu inte genomgått en period av hög tillväxt.

Tillväxtverkets undersökning *Företagens villkor och verklighet 2014* visade att 70 procent av företagen vill växa. Ju större företag, ju större är tillväxtviljan. Som viktigt för att kunna växa uppgav företag främst nya försäljningskanaler, marknadsföringsinsatser och utveckling av nya varor eller tjänster.

De företag som inte ville växa angav främst följande anledningar: ser inget behov, innebär för stort ansvar, är inte lönsamt, krångliga regler hindrar, köper hellre tjänster istället. De små företagen upplevde även ökad konkurrens och tillgång till lämplig arbetskraft som tillväxthinder.

Under 2015 genomförde Tillväxtverket många olika insatser som främjar tillväxtvilja, på såväl nationell som regional nivå. De flesta insatser var generella, i den meningen att de inte inriktade sig på utvalda branscher eller på företag av en viss storlek. Några exempel:

- Inom programmet Affärsutvecklingscheckar för internationalisering kunde företag söka stöd för att förbättra sina förutsättningar att nå nya marknader med färdigutvecklade varor eller tjänster. Se sidan 20.
- Inom programmet Kompetensutveckling för tillväxt i små företag avslutades en pilotsatsning med 10 projekt för att stärka och förbereda företag inför internationalisering. Se sidan 19.

Projekt som främjar tillväxtvilja

Inom det regionala strukturfondsprogrammet Övre Norrland beviljades medel till flera projekt som främjar entreprenörers tillväxtvilja inom digitalisering och grön tillväxt. Tre exempel:

- Destination Capacity Building Swedish Lapland, ett projekt inom besöksnäringen
- Pegin XL – Affärsutveckling för expansion i industrinära små och medelstora företag
- BIC Factory – Unga entreprenörer gör digitala affärer.

Projekten startade under 2015 och inga resultat finns ännu att redovisa.

Under 2015 gav Tillväxtverket verksamhetsbidrag till Drivhuset Sverige, Business Challenge och Venture Cup Sverige. Dessa organisationer arbetar för att främja entreprenörers tillväxtvilja, och skapar förutsättningar för företagande inom såväl befintliga näringar som nya och potentiella tillväxtområden (se Återrapporteringskrav 1.8).

Matnyttig information om vad det innebär att anställa och utveckla sitt företag, kan också stödja tillväxtvilja. Under 2015 vidareutvecklade Tillväxtverket tjänsteutbudet på webbplatsen verksamt.se, främst inom områdena finansiering, internationalisering och anställa/ha anställda. Se sidan 49.

Förenkling för företag är också ett sätt att främja tillväxtvilja. Läs om Tillväxtverkets insatser inom detta område med start på sidan 45.

Åtterrporteringskrav 1.4

Vilka insatser myndigheten har genomfört för att stimulera affärsutveckling hos små och medelstora företag genom förberedelse för internationalisering.

1.4

Sverige blir alltmer en del av ett globalt sammanhang. Företagen ingår i internationella företagskonstellationer och konkurrerar på en global marknad.

Internationaliseringen omfattar handel och produktion av varor och tjänster, men även arbetskraftens och kapitalets rörlighet. Takten och intensiteten i skeden är hög och tilltagande. Att stimulera till ökad internationalisering är därför en strategiskt viktig tillväxtfråga.

Flera av de insatser som redovisas under åtterrporteringskrav 1.1 främjar internationalisering på olika sätt. Under detta åtterrporteringskrav redovisar vi insatser och aktiviteter som mer renodlat fokuserar på internationalisering.

Information om internationalisering finns på följande tre webbplatser:

- Nätverket Enterprise Europe Network (EEN) ger stöd till små och medelstora företag, framför allt kring internationalisering, och bidrar därmed till ökad tillväxt och förnyelse i företag. Se sidan 18.
- Webbplatsen Swedish Cleantech underlättar för företag som har intresse av att ta fram och utveckla miljöteknik, och som vill marknadsföra sig för att nå en internationell marknad, att få tillgång till kunskap, finansiering och nätverk. Se sidan 34.
- Verksam.se gör det enklare att starta och driva företag. 2015 vidareutvecklades tjänsteutbudet på webbplatsen inom bland annat området internationalisering. Se sidan 49.

Följande nationella program hade fokus på internationalisering 2015:

- Inom programmet Affärsutvecklingscheckar för internationalisering kunde företag söka stöd för att förbättra sina förutsättningar att nå nya marknader med färdigutvecklade varor eller tjänster. Stödet ska användas för att ta in extern kompetens i företaget. Se sidan 20.
- Inom programmet Kompetensutveckling för tillväxt i små företag avslutades en pilotsatsning med 10 projekt för att stärka och förbereda företag inför internationalisering. Se sidan 19.
- Inom Leverantörsprogrammet för fordonsindustrin beviljades 12 projekt stöd under 2015, framför allt inom internationalisering och produktutveckling. Skräddarsydda affärsresor arrangeras även till bland annat Storbritannien, Mexiko och Iran. Se sidan 42.

Tillväxtverkets löpande arbete för enkla och ändamålsenliga regler för företag kan också underlätta internationalisering. Under 2015 besökte till exempel generaldirektörerna för Tillväxtverket, Jordbruksverket och Livsmedelsverket fyra företag inom livsmedelsindustrin. Syftet var att förstå hur myndigheterna kan förenkla och förbättra företagarnas vardag, och därmed bidra till utveckling, tillväxt och export. Se sidan 47.

Några av de 8 regionala strukturfondsprogrammen, som Tillväxtverket är förvaltande myndighet för, satsade särskilt på internationalisering:

- Övre Norrland prioriterade projekt med inriktning på internationell expansion i industrinära små och medelstora företag samt hållbar export.
- Norra Mellansverige finansierade ett bredare internationaliseringsprojekt med regional anknytning, The Regional Internationalization Project.
- Skåne-Blekinge beviljade medel till två projekt med internationaliseringsfokus: Southern Sweden Going Global och Grow International Southern Sweden.

Tillväxtverket är också förvaltande myndighet för Öresund-Kattegat-Skagerrak (ÖKS) – ett gränsregionalt samarbetsprogram mellan Sverige, Danmark och Norge. Målet för programperioden 2014–2020, som startade 2015, är att hitta gemensamma lösningar på gränsöverskridande problem inom insatsområdena innovation, grön ekonomi, transport och sysselsättning. Se sidan 73.

Hjälp ut på nya marknader

Under 2015 hjälpte Tillväxtverket även företag att ta steget ut på nya marknader, genom medverkan på Slush och Innovate46.

Slush är norra Europas största evenemang för så kallade startups – här möts nya företag, investerare och näringsliv. På Slush 2015 mötte 26 utvalda startups från Sverige ett 50-tal internationella investerare. Bakom initiativet, som kallas Swedish Hotspot, står Almi Invest, Business Sweden, Vinnova och Tillväxtverket.

Innovate46 är en årlig konferens i New York. I samarbete med Svensk-amerikanska handelskammaren i New York gav Tillväxtverket 7 svenska startups möjlighet att visa upp sig på Innovate46. Under resan fick företagen även möjlighet att knyta kontakter genom skraddarsyddas mötesprogram. Tillväxtverket fick också tillfälle att träffa ett svenskt företag som deltog på konferensen 2014, och som nu etablerat sig på den amerikanska marknaden.

Tillväxtverket driver sedan 2007 programmet Demo Miljö på uppdrag av Sida. Demo Miljö bidrar till att förbättra fattiga människors levnadsvillkor i 11 av Sidas samarbetsländer, och programmet består av två verktyg: demonstrationsprojekt och planeringsbidrag. Genom demonstrationsprojekten kan företag få fäste och spridning på nya marknader, samtidigt som projekten bidrar till lösningar på landets miljö- och klimatproblem. Under 2015 fick Tillväxtverket i uppdrag att genomföra programmets tredje fas, som pågår till och med 2018.

En annan sida av internationalisering är att attrahera utländska kunder och investerare till Sverige. Projektet Hållbar destinationsutveckling, som genomförts i samarbete med Visit Sweden, lyfte särskilt fram behovet av att bredda kundunderlaget och nå nya utländska marknader. Se sidan 37.

Flera av de regionala strukturfondsprogrammen har också fokus på utländskt kapital: Övre Norrland med projektet Invest in Västerbotten och Mellersta Norrland med projekten Turism 2030 och The Power Region. Det sistnämnda syftar till att locka till sig utländska serverhallar.

Återrapporteringskrav 1.5**1.5**

Hur medel som lämnats som bidrag till näringslivsfrämjande organisationer har fördelats. Myndigheten ska även i anslutning till årsredovisningen redovisa vilka bedömningsgrunder myndigheten har använt samt en analys av resultatet av insatserna.

Återrapporteringen återfinns i en särskild rapport: Bidrag till näringslivsfrämjande organisationer. Dnr. 3.1.7-Å 2015-001706.

Återrapporteringskrav 1.6**1.6**

Hur Tillväxtverket har tagit hänsyn till villkor och förutsättningar för kvinnor och män, inklusive de som är unga och har utländsk bakgrund samt vilka metoder som använts för att särskilt nå dessa målgrupper med syfte att nå en mer jämställd och jämlik fördelning av insatserna.

Tillväxtverket ska verka för ekonomisk förnyelse för att stärka företagens konkurrenskraft. Därför behöver vi nå ut till breda grupper av människor samt till olika branscher och företagsformer, som med olika infallsvinklar kan vara med och utveckla affärsområden och svenskt näringsliv.

För att säkerställa att Tillväxtverket når en bred grupp av människor och för att identifiera utvecklingsbehov följer vi upp hur medel fördelas utifrån kön, ålder och bakgrund. Tillväxtverket analyserar också omfattningen av olika gruppers deltagande i insatserna. Resultatet för verksamheten som helhet ska ligga i linje med riksgenomsnittet för företagsledares bakgrund. Läs mer under återrapporteringskrav 1.7.

Exempel på strategiska insatser under 2015:

- Vi tog fram en fördjupad mångfaldsrapport för 2014 med resultat, analys och åtgärder för Tillväxtverket som helhet samt för specifika verksamheter.
- Vi slutrapporterade vårt uppdrag som en av 18 pilotmyndigheter i satsningen Jämställdhetsintegrering i myndigheter.
- Vi lämnade in en handlingsplan för jämställdhetsintegrering på Tillväxtverket 2015–2018. Vi har valt att fortsätta arbeta med ett bredare mångfaldsbegrepp som utöver kön även omfattar ålder och bakgrund. Se Övrigt nytt uppdrag 1.4.1 på sidan 98.
- Vi slog fast mångfaldens betydelse för förnyelsen av näringslivet i vår långsiktiga verksamhetsstrategi: "När hela befolkningens kompetens, företagssamhet och erfarenheter tas tillvara skapas goda förutsättningar för att nya lösningar växer fram och introduceras i ekonomin."

Flera av Tillväxtverkets riktade insatser ligger i framkant i arbetet med att nå olika målgrupper. De erfarenheter vi får av detta arbete bidrar till utveckling i våra andra verksamheter. Programmet Affärsutvecklingscheckar för internationalisering utvecklades till exempel med hjälp av en fördjupad målgruppsanalys. Se sidan 20.

Under året tog vi också fram förslag till nya riktlinjer för integrering av hållbarhetsaspekter i utvecklingen av nya insatser. Två insatser testade förslaget med gott resultat. Handläggare erbjöds även en fördjupad utbildning i mainstreaming av integration som komplement till den utbildning i jämställdhetsintegrering som gavs under 2014.

Vi tog även fram ett verktyg för normkritisk kommunikation för att säkerställa att vi inte exkluderar någon i vår kommunikation. Detta är en grundförutsättning för att säkra en mer jämställd och jämlik fördelning av medel. Vi har även utsett en kontaktperson med ansvar för den interna kommunikationen av integreringsarbetet.

Tillväxtverket nådde även målgrupperna via riktade insatser. Några exempel:

- Programmet Främja kvinnors företagande. Inom detta program tog vi även fram en strategi för företagsfrämjande på lika villkor. Se sidan 21.
- Stöd till det regionala arbetet för jämställd regional tillväxt. Se sidan 56.
- Företagare med utländsk bakgrund. Se sidan 24.
- Ungas innovationskraft. Se sidan 26.

Ytterligare programspecifika åtgärder beskrivs i den mångfaldsrapport som enligt planerna publiceras i mars 2016.

1.7

Återrapporteringskrav 1.7

Tillväxtverket ska redovisa resultaten av Tillväxtverkets program och verksamheter, om möjligt, uppdelat på kvinnor respektive män. Resultaten ska, när detta är relevant, även redovisas uppdelat på unga kvinnor och unga män samt kvinnor och män som har utländsk bakgrund. Myndigheten ska även redovisa egna genomförda initiativ för målgrupperna.

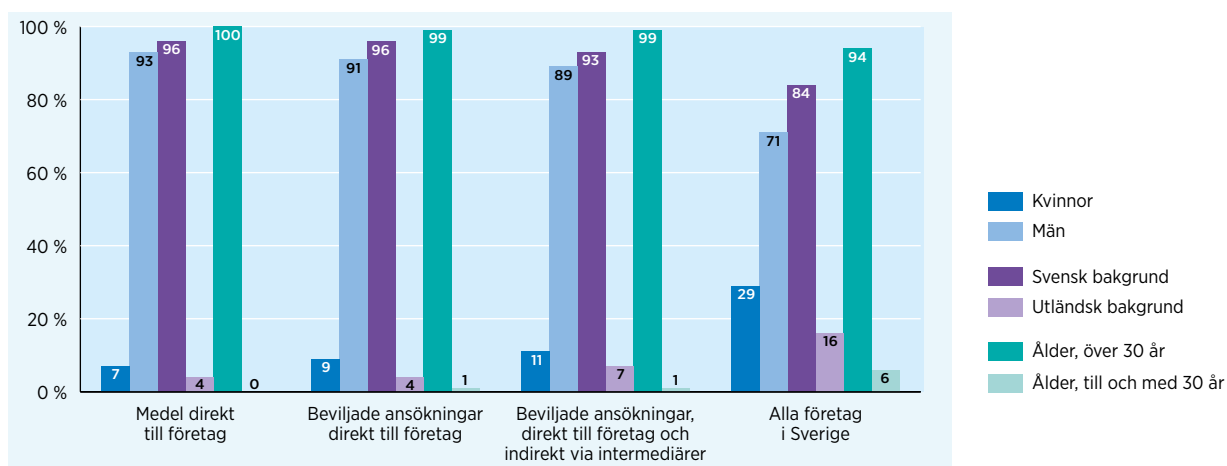
En stor del av Tillväxtverkets verksamhet handlar om att påverka förutsättningar och villkor för företagande, till exempel genom att sprida kunskap. I denna typ av verksamhet är enkäter en vanlig metod för uppföljning. Enligt våra riktlinjer bryts enkätsvar på kön, ålder och bakgrund.

För insatser som vänder sig till företag använder vi registerdata för information om företagsledarens kön, ålder och bakgrund. Nedan redovisar vi statistik för insatser som vänder sig till företag, direkt eller via intermediärer. En mer djupgående analys av statistiken kommer att finnas i Mångfaldsrapport 2015, som enligt planerna publiceras i mars 2016.

Diagrammet högst upp på nästa sida visar beviljade medel och ansökningar 2015 – fördelat på företagsledarens kön, ålder och bakgrund, jämfört med riksgenomsnitt för företagare i Sverige.

Medel direkt till företag redovisas samlat i detta diagram. Statistik på insatsnivå finns i en tabell längst ner på nästa sida.

Beviljade medel och ansökningar 2015

Andel av beviljade medel och ansökningar – fördelat på den operativa företagsledarens kön, ålder och bakgrund, jämfört med riksgenomsnitt för företagare i Sverige. Vi använder Statistiska centralbyråns (SCB:s) definition av operativ företagsledare: den person som sköter bolagets löpande förvaltning.

Av de finansiella medel som riktade sig direkt till företag 2015 gick merparten till företag som drivs av män över 30 år med svensk bakgrund. Kvinnor, unga och personer med utländsk bakgrund var underrepresenterade i förhållande till riksgenomsnitt för företagare. Jämfört med 2014 är skillnaderna i fördelning marginella.

En allt större andel av Tillväxtverkets insatser når företag via intermediärer. Uppföljningen av verksamheten 2015 omfattar även dessa insatser, tack vare de förbättrade rutinerna för inhämtning av bland annat deltagaruppgifter. När även denna typ av stöd inkluderas når vi fler kvinnor, fler personer med utländsk bakgrund och fler unga (se digrammet ovan). Detta beror till stor del på att många av de insatser som drivs via intermediärer består av rådgivning och utbildning – insatser som vi vet når kvinnor i större utsträckning än vad finansiering gör.

Men faktum kvarstår: kvinnor, unga och personer med utländsk bakgrund var underrepresenterade 2015 jämfört med riksgenomsnitt för företagare i Sverige. En viktig förklaring är att uppdrag som Tillväxtverket ansvarar för ofta riktas till branscher där företrädesvis män verkar. Detta gäller till exempel transportbidraget och det regionala investeringsstödet. Under 2015 genomfördes förändringar i förordningen för det regionala investeringsstödet. Förändringen öppnar för branscher där förhållandevis fler kvinnor, unga och personer med utländsk bakgrund verkar. Förändringen har inte fått något genomslag i statistiken för 2015.

Tabellen nedan visar företag som fått direkt finansiellt stöd från Tillväxtverket under 2015, fördelat på företagsledarens kön, ålder och bakgrund.

Direkt finansiellt stöd fördelat på företagsledare

Insats	Kvinnor	Män	Svensk bakgrund	Utländsk bakgrund	Ålder, över 30 år	Ålder, till och med 30 år
Tillväxtverket totalt	7 %	93 %	96 %	4 %	100 %	0 %
Transportbidrag	7 %	93 %	96 %	4 %	100 %	0 %
Affärsutvecklingscheckar för internationalisering	13 %	87 %	-	-	100 %	0 %
Leverantörsprogram för fordonsindustrin	0 %	100 %	100 %	0 %	100 %	0 %
Regionalt investeringsstöd	0 %	100 %	100 %	0 %	100 %	0 %

Företag som fått direkt finansiellt stöd från Tillväxtverket 2015 inom olika verksamheter, fördelat på operativ företagsledarens kön, bakgrund och ålder. Vi använder SCB:s definition av operativ företagsledare: den person som sköter bolagets löpande förvaltning. (-) anger att tillräckligt underlag saknats för att kunna visa information enligt personuppgiftslagen.

Mångfaldsintegreringen fortsätter

Under 2015 fortsatte arbetet med att integrera mångfaldsfrågorna i Tillväxtverkets arbete – framför allt i uppföljningen, men även i bedömning av ansökningar och i utveckling av nya insatser.

En rapport med en fördjupad analys av 2014 års verksamhet publicerades i april 2015. Den visar bland annat att beviljandegraden var betydligt lägre för företagare med utländsk bakgrund än för företagare med svensk bakgrund. Tillväxtverket inledde därför en fördjupad analys under 2015, ett arbete som fortsätter under 2016.

Egna initiativ

Under 2015 har Tillväxtverket genomfört flera egna initiativ för målgrupperna kvinnor, unga och personer med utländsk bakgrund. Några exempel:

- Vi genomförde en ansökningsomgång för regioner och kommuner för att hitta metoder för att ”öppna upp” det företagsfrämjande systemet. Ansökningsomgången var en del av implementeringen av den nationella strategi för lika villkor i främjandesystemet som Tillväxtverket presenterade under året. Se rubriken Främja kvinnors företagande på sidan 21. Insatsen skulle också bidra till arbetet för en jämställd regional tillväxt och föra in ett integrations- och mångfaldsperspektiv i det regionala tillväxtarbetet.
- Tillväxtverket tog initiativ till ett nätverk för företagsfrämjande på lika villkor. Nätverket arbetar bland annat med kunskapsutbyte, ledarskap, förebilder och goda exempel. I nätverket ingår Tillväxtverket, Vinnova, Jordbruksverket, Almi Företagspartner och regionalt utvecklingsansvariga aktörer.
- Vi inledde ett samarbete med Migrationsverket för att underlätta för nyanlända att starta företag för att klara sin egen försörjning, och för att underlätta matchning av nyanländas kompetens mot näringslivets behov. Se rubriken Företagare med utländsk bakgrund på sidan 24. Tillväxtverket startade även ett internt arbete kring hur vi kan underlätta för medarbetare som är intresserade av att engagera sig privat för de flyktingar som kommer till Sverige.

1.8

Åtterrporteringskrav 1.8

Vilka insatser myndigheten har genomfört för att främja entreprenörskap inom utbildningsområdet. I rapporteringen ska ingå en redovisning av myndighetens samordnade arbete i frågor som rör främjandet av entreprenörskap i högre utbildning.

Långsiktig integrering av entreprenörskap vid lärosäten

Tillväxtverket har i uppdrag att främja entreprenörskap vid universitet och högskolor. Samordning mellan berörda aktörer är en del av uppdraget. Insatserna är långsiktiga och syftar till att integrera entreprenörskap i utbildningar och stärka kunskapsutbytet mellan lärosäten och näringsliv. Insatserna syftar också till att stärka den regionala utvecklingen.

I början av året beviljade Tillväxtverket 6 utvecklingsprojekt för att främja den entreprenöriella kulturen vid lärosäten. Även om projekten startade sitt arbete under året och arbetet kommer att fortsätta under 2016, kan vi se några resultat redan nu. Exempelvis har Linnéuniversitetet tillsammans med näringslivet tagit fram fyra kurser i entreprenörskap för både yrkesverksamma och traditionella studenter. De har också inrättat ett internt samordningsforum för att samla och byta erfarenheter kring samverkan och entreprenörskap.

Programmet Entreprenörskap i vård- och omsorgsutbildningar pågick 2011–2014. Under 2015 arbetade Tillväxtverket med en förlängning av detta program. Fyra lärosäten deltog i förlängningen där fokus låg på att sprida erfarenheter vidare genom att dokumentera sitt arbete och göra det tillgängligt för andra. Mälardalens högskola har till exempel påbörjat implementering av entreprenörskap i lärarutbildningen och publicerat verktyg på en webbsida för att nå ut externt. Och Karolinska institutet har tagit fram en verktygslåda för lärare med verktyg för kreativitet, nya perspektiv och samarbete.

Under året har representanter för de två insatserna – utvecklingsprojekt för att främja entreprenöriell kultur och programmet Entreprenörskap i vård- och omsorgsutbildningar – mötts för att dela erfarenheter och framgångsfaktorer. På detta sätt har lärosätena vidgat sina nätverk och fått tillgång till fler praktiska exempel på hur man kan arbeta med entreprenörskap i högre utbildning. Projektledarna vid Mälardalens högskola och Umeå universitet träffades till exempel för att diskutera entreprenöriellt lärande och hur man konkret kan implementera entreprenörskap vid lärarutbildningen.

Utifrån uppdraget att samordna arbetet med entreprenörskap i högre utbildning har vi samlat nyheter och erfarenheter från våra insatser runt om i landet på Tillväxtverkets webbplats (se www.tillvaxtverket.se/ehu). För att öka utbytet mellan lärosäten, företag och offentliga organisationer har vi också startat en LinkedIn-grupp kring entreprenörskap i högre utbildning.

Tillväxtverket samverkar kontinuerligt med Vinnova och Skolverket kring entreprenörskap i utbildning. Under året bidrog myndigheterna till exempel med sina erfarenheter när Tillväxtverket valde ut de projekt som beviljades medel att främja den entreprenöriella kulturen vid lärosäten.

Tillväxtverket och Skolverket genomförde även en nationell spridningskonferens med inriktning på entreprenöriellt lärande, i samarbete med Mälardalens högskola. Konferensen riktade sig till de som arbetar med entreprenörskap i utbildningen på samtliga nivåer, och syftade till att sprida praktiska erfarenheter och kunskap kring entreprenöriellt lärande. Tillväxtverket deltog även i Nätverket för frågor om vuxenutbildning och livslångt lärande som Skolverket och Universitets- och högskolerådet (UHR) står bakom.

Studenters och ungas entreprenörskap

Under 2015 arrangerade Tillväxtverket återigen tävlingen Årets studentföretagare tillsammans med Entreprenörskapsforum. Vann gjorde Alexander Brännkärr som förutom vinstsumman på 50 000 kronor fick en plats i den internationella finalen Global Student Entrepreneur Awards (GSEA) i USA.

Vi gav under året även verksamhetsstöd till följande organisationer för aktiviteter som syftar till att stötta studenter i deras entreprenörskap: Venture Cup Sverige, Drivhuset och Business Challenge.

Tillväxtverket gav också medel till E-max, som samlar unga entreprenörer för att ge inspiration, kunskap och nätverk. 99 unga deltagare från 15 olika regioner i Sverige deltog. 80 procent av de deltagare som inte hade företag uppgav att de kommer att vara företagare inom de närmaste åren, och 96 procent uppgav att de fått ökade kunskaper för att bli företagare.

Samverkan näringsliv och regional utveckling

Högskolor och universitet är också vanliga stödmottagare i de regionala strukturfondsprogram som Tillväxtverket förvaltar. Några av de projekt som beviljades 2015 främjar indirekt entreprenörskap i högre utbildning där till exempel studenter kan vara målgrupp eller där Drivhuset varit projektägare. Inom ramen för Tillväxtverkets affärsutvecklingsinsatser har vi även bidragit till att stärka studenters kompetenser genom Knowledge Transfer Partnerships (KTP) – ett utbyte mellan lokala företag och Högskolan Dalarna.

1.9

Återrapporteringskrav 1.9

Vilka insatser som myndigheten har genomfört inom turism i alla delar av landet samt bedöma resultatet av dessa.

Tillväxtverket ska främja goda förutsättningar för företagande inom såväl befintliga näringar som nya och potentiella tillväxtområden. Ett av de områden där vi bedriver insatser och ser att tillväxtpotentialen är stor är turism och besöksnäringen.

Under 2015 hade Tillväxtverket i uppdrag att utveckla och stödja hållbara turistdestinationer. Vidare arbetade vi med en strategisk myndighetsgrupp för dialog och samordning av besöksnäringens frågor. Tillväxtverket följde också upp turismens effekter på ekonomi och sysselsättning samt utvecklingen av kommersiella gästnätter. Läs mer om allt detta under rubriken Turism och besöksnäring.

Inom de regionala strukturfondsprogrammen, som Tillväxtverket är förvaltande myndighet för, finnas projekt med mer eller mindre tydlig koppling till turism. Nedan redogör vi för kunskapsläget om dessa projekt för programperioderna 2007–2013 och 2014–2020.

Regionala strukturfondsprogrammen 2007–2013

Något särskilt investeringsområde för turism fanns inte under programperioden 2007–2013, vilket gör det svårt att selektera ut denna typ av projekt. Ett antal olika klassificeringar kan dock ge viss information om projektens inriktning.

Vi har valt att göra ett urval i två steg. I det första steget väljs en kärna ut, som består av projekt som explicit kategoriserats inom området turism, eller som har en indikator inom området turism. Steg två utgår från ett antal nyckelord knutna till turismverksamhet. Med hjälp av dessa har vi sökt i projektbeskrivningar och valt ut de projekt som fått relevanta träffar. Tanken är att steg två kompletterar urvalet med projekt som antingen anknyter till området turism, eller som också skulle ha kunnat bli klassade som turismprojekt. Kärnurvalet omfattar 189 projekt. Det utvidgade urvalet omfattar 327 projekt. Totalt beviljades 1 585 projekt under programperioden.

Under 2015 genomfördes de sista utbetalningarna för programperioden 2007–2013. All projektverksamhet är avslutad. Resultatet för den finansiella fördelningen för turismprojekt visas i tabellen till vänster. Riskkapitalprojekt ingår inte i redovisningen.

Turism	Beviljat, SEK
Kärnurval	879 473 608
Utvidgat urval	635 797 186
Summa	1 515 270 794

Kärnurvalet, de som klassats som turismprojekt, har beviljats EU-medel motsvarande 880 miljoner kronor. Det utvidgade urvalet, med projekt som matchats mot nyckelord, räknar in ytterligare 640 miljoner kronor, eller sammanlagt 1,5 miljarder kronor.

Regionala strukturfondsprogrammen 2014–2020

I de operativa programmen för programperioden 2014–2020 finns inga särskilda investeringsprioriteringar som gäller turism, även om en del program tar upp turism som en av de branscher man vill stärka. Under 2015 beviljades de första projekten i programperioden. Utifrån de data vi har när detta skrivs går det inte att sluta sig till om det finns några beviljade medel för insatser inom turism.

Återrapporteringskrav 1.10

Vilka insatser myndigheten genomfört för att underlätta ägarskiften.

1.10

I delar av landet riskerar många små företag att läggas ner när de nuvarande ägarna går i pension. På mindre orter skulle detta få konsekvenser för såväl arbetsmarknad som service.

Samtidigt kan övertagande av en fungerande affärsverksamhet korta startsträckan betydligt för människor som vill driva företag.

Att intresse för övertagande finns vet vi till exempel från vårt arbete med målgrupperna kvinnor och personer med utländsk bakgrund. Vi vet också att dessa grupper ofta har svårare än andra att finansiera sitt företagande. Det finns alltså goda skäl att underlätta ägarskifte i företag – generellt och specifikt för dessa grupper.

Insatser för att underlätta ägarskifte ingick i flera av Tillväxtverkets verksamheter 2015:

- På verksamt.se finns informationen om ägarskifte, kopplat till information om att starta och avveckla företag. Fokus ligger på vad den nuvarande ägaren eller ägarna bör tänka på vid överlåtelse av företaget, beroende på i vilken associationsform företaget drivs.
- Under 2014–2015 finansierade Tillväxtverket ett projekt i Göteborg med syfte att utveckla former för ägarskifte från privatägda företag till sociala företag i kooperativ form. Ett företag skiftade ägare som en direkt följd av projektet.
- Genom stödet till Coompanion 2015 (se rubriken Kooperativ utveckling på sidan 28) medverkade Tillväxtverket till att Värmlandskooperativen tog fram en modell för ägarskifte till personal. Även Coompanion i Göteborgsregionen tog fram ett material om ägarskifte och samverkade med Almi Företagspartner med flera om utbildningar kring ägarskiften.

- Under 2015 medverkade även Tillväxtverket till finansiering av ägarskiften genom ett antal riskkapitalprojekt i samarbete med Almi Invest med flera.
- Samtliga regionala strukturfondsprogram, utom det i Stockholm, kan finansiera projekt som syftar till att underlätta ägarskifte. Under 2015 finansierade Småland och Öarna ett projekt av denna typ: webbplatsen Ägarskifte Micro, som ett delprojekt inom projektet Omställningskontoret+, som drevs av Trollhättans stad. Se agarskiftemicro.se.

Den samlade erfarenheten från Tillväxtverkets tidigare arbete med ägarskifte är att just finansiering är det största hindret för fler ägarskiften. Läs mer om detta i följande två dokument:

- Nationellt program för att underlätta ägarskiften i små företag. Slutrapport 2008-05-12. Dnr 012-2005-000098.
- Generationsskiften i företag – en problemanalys. ISBN 91-7318-354-7.

1.12

Återrapporteringskrav 1.12

Hur myndigheten har arbetat med genomförandet av småföretagsakten för Europa (KOM [2008] 394 slutlig).

Småföretagsakten för Europa är EU:s åtgärds paket för att underlätta för små företag att verka och växa. Det handlar bland annat om entreprenörskap, regelförenkling, kapitalförsörjning, miljö och innovation – alla frågor som Tillväxtverket arbetar med på olika sätt.

För att driva på arbetet med småföretagsakten har EU-kommissionen format ett så kallat högnivånätverk. Nätverket träffas fyra gånger per år och belyser frågor av betydelse för små och medelstora företag. Gunilla Nordlöf, Tillväxtverkets generaldirektör, är svensk representant i nätverket från 2015 och medverkade på årets fyra möten.

Ländernas representanter ansvarar för att ta fram rapporter och initiera diskussioner kring ämnen som är viktiga för små och medelstora företag. 2015 åtog sig Gunilla Nordlöf denna roll för området digitalisering. Som ett första steg i det arbetet genomförde Tillväxtverket en workshop på EU-kommissionens årliga konferens i Luxemburg.

Under året bidrog Tillväxtverket också med underlag till andra länders rapporter, bland annat inom ämnena förenkling, finansiering, entreprenörskapsutbildning och kompetensförsörjning.

Företagens förutsättningar

Återrapporteringskrav 2.1

De insatser och det arbete som myndigheten har genomfört med syfte att sänka företagets kostnader till följd av regler.

2.1

Tillväxtverket följer utvecklingen av företagets administrativa kostnader under 2014–2020 och arbetar för att minska kostnader till följd av regler. Detta arbete redovisas under rubriken Förenkling för företag med start på sidan 45.

Ett effektivt sätt att minska företagets kostnader är att minska det antal uppgifter som företagen behöver lämna till myndigheter och förenkla själva uppgiftslämnandet. Läs mer om Tillväxtverkets arbete med detta under rubriken Verksam.se och kontaktpunkten på sidan 49.

Återrapporteringskrav 2.2

Genomförda insatser och arbete med syfte att förenkla myndighetskontakter på länsnivå och kommunal nivå.

2.2

Under 2011–2014 genomförde Tillväxverket insatser för att förenkla för företag på kommunal nivå. Uppdraget slutrapporterades till regeringen i mars 2015. Syftet med insatserna var att förenkla företagets myndighetskontakter på kommunal nivå, och därmed bidra till en märkbar positiv förändring i företagets vardag. Insatserna beskrivs under rubriken Förenkling för företag med start på sidan 45.

Återrapporteringskrav 2.3

Insatser och arbete som myndigheten har genomfört med syfte att få till bättre konsekvensutredningar vid regelgivning.

2.3

Innan beslut tas om föreskrifter eller allmänna råd ska konsekvenser för de som berörs beskrivas i en konsekvensutredning. En bra utredning bidrar till bättre beslutsunderlag och mer ändamålsenliga regler. Tillväxtverket arbetar med utbildning, rådgivning och metodutveckling kopplat till konsekvensutredningar. Arbetet beskrivs under rubriken Förenkling för företag med start på sidan 45.

2.4

Återrapporteringskrav 2.4

Vilka insatser myndigheten genomfört i syfte att samlat erbjuda myndighetsinformation till företagen, till exempel via verksamt.se, samt bedöma resultatet av dess insatser.

Tillväxtverket ingår i myndighetssamarbetet Starta och driva företag, som syftar till att förenkla för företagare genom gemensam och samordnad information och service. Vi deltar även i ledningen och styrningen av samarbetet.

Följande produkter ingår i samarbetet: Verksamt.se, Starta företag-dagar och webbseminarier samt broschyren Starta företag. Myndigheterna deltar också på utvalda starta företag-mässor tillsammans.

Aktiviteter och resultat för 2015 redovisas med start på sidan 48.

Företagen i regionen

3.5

Återrapporteringskrav 3.5

Avrapportering av regionalfondsprogram inklusive territoriella samarbetsprogram för gränsregionalt och transnationellt samarbete för programperiod 2007–2013 respektive 2014–2020 enligt bilaga 2.

I bilaga 2 till regleringsbrevet för 2015 avgränsas återrapporteringskrav 3.5 till att gälla handläggningstider i de regionala strukturfondsprogrammen.

Tillväxtverket ska – för varje regionalt strukturfondsprogram – redovisa handläggningstider för beslut om stöd, inklusive eventuella avvikelser från målet på maximalt 4 månaders handläggningstid från fullständig ansökan till beslut. Vi ska även redovisa handläggningstider för utbetalning, och eventuella avvikelser från målet på maximalt 1 månads handläggningstid från fullständig ansökan om utbetalning till faktiskt utbetalning.

Handläggningstider för programperioden 2007–2013 redovisas på sidan 64.

Motsvarande information för programperioden 2014–2020 redovisas på sidan 71.

Övriga genomförda uppdrag

Uppdrag utan särskild tidpunkt för rapportering

Under denna rubrik redovisar vi genomförda uppdrag utifrån regleringsbrevet 2015 utan särskild tidpunkt för rapportering.

4.4

Övrigt återrapporteringskrav 4.4

För att säkerställa förutsättningar för effektutvärderingar ska myndigheten noggrant dokumentera och samla in uppgifter till Tillväxtanalys mikrodatabas (MISS).

För att Tillväxtverket ska kunna följa upp och utvärdera verksamheten på kort och lång sikt är det viktigt att vi kan identifiera vilka som tar emot stöd från verksamheten, såväl direkt som indirekt via så kallade intermediär. Därför har riktlinjer för hur vi ska göra detta tagits fram. Riktlinjerna följer de riktlinjer som togs fram 2014 för mångfaldsuppföljning.

Riktlinjerna fastställer följande:

- När insatser riktas till befintliga företag är det organisationsnumret som ska dokumenteras. Detta gäller oavsett organisationsform.
- När insatser riktas till potentiella företagare är det personnumret för deltagaren i insatsen som ska dokumenteras.
- Riktlinjerna gäller för insatser där företagare eller potentiella företagare är mottagare av finansiellt stöd eller främjandeinsats (till exempel utbildning, nätverk, information etc.). Stödet kan vara direkt från Tillväxtverket eller indirekt via intermediärer.
- Insamling av organisations- och personnummer ska ske för aktiviteter där slutmottagaren (mätobjektet) har en djupare relation med Tillväxtverket eller intermediär och det bedöms som motiverat för slutmottagaren att ange denna information.

Riktlinjerna omfattar såväl nationella projektmedel som strukturfonderna från och med juni 2014. För insatser påbörjade före juni 2014 har vi inte kunnat kräva att indirekta stödmottagares organisationsnummer ska samlas in, om det inte redan var avtalat när stödet beviljades.

För att underlätta identifiering av företagsrelaterade insatser har ändringar gjorts i systemet Nyps som innebär att handläggare ska ange om stödet riktar sig direkt till företag, om stödet riktar sig till företag via intermediär eller om stödet inte avser stöd till företag.

Instruktioner och riktlinjer för insamling av organisationsnummer kommer att infogas i Tillväxtverkets handläggarstöd.

1.1.2

Nytt uppdrag 1.1.2

Medverka i framtagandet av en ny svensk exportstrategi.

I regleringsbrevet fick Tillväxtverket i uppdrag att medverka i framtagandet av en exportstrategi. Vi har därför haft möten och kontakter med Näringsdepartementet och Utrikesdepartementet under strategins framtagande. Vår generaldirektör deltog även i en hearing kring frågan i februari.

Under 2015 tog Tillväxtverket också fram en särskild rapport på temat internationalisering, utifrån fakta i vår undersökning *Företagens villkor och verklighet 2014*. Denna rapport presenterades på ett välbesökt frukostseminarium i maj och på ett möte på Näringsdepartementet i juni.

Regeringens exportstrategi presenterades i september och finns att ladda ner på www.regeringen.se.

LÄS MER:

Näringslivets internationalisering tar nya vägar. Info 0608.

1.4.1

Övrigt nytt uppdrag 1.4.1

Med utgångspunkt i tidigare uppdrag om jämställdhetsintegrering 2013–2014 ska Tillväxtverket redovisa en plan för hur myndigheten avser fortsätta arbetet med jämställdhetsintegrering under 2015–2018 i syfte att verksamheten ska bidra till att nå de jämställdhetspolitiska målen tillsammans med målet för näringspolitiken samt målet för den regionala tillväxtpolitiken.

Under 2013–2014 var Tillväxtverket en av 18 pilotmyndigheter för jämställdhetsintegrering. Uppdraget slutredovisades i mars 2015. Arbetet var inriktat på verksamhetsutveckling.

Utifrån områdena riktlinjer & mål, processer och kompetens genomfördes följande insatser under perioden:

- *Riktlinjer & mål:* Tillväxtverkets ledning fattade beslut om allmänna utgångspunkter för myndighetens mångfaldsarbete, inklusive syfte och riktning.

- *Processer*: En mångfaldsuppföljning för 2014 togs fram, med statistik och analys av insatser fördelat på kön, ålder och bakgrund. Uppföljningen gjordes på myndighetsövergripande nivå och resulterade i specifika åtgärder för olika program och insatser under 2015.
- *Kompetens*: En utbildning arrangerades för medarbetare och chefer i att analysera köns- och mångfaldsuppdelat statistik. 63 personer deltog. Deltagarna bedömde att de skulle få stor användning av sina nya kunskaper i arbetet.
- *Kompetens*: Introduktionsutbildningen i hållbar tillväxt utvecklades med avsnitt om jämställdhetsintegrering och mångfald.

Under perioden togs även ett verktyg för normkritisk kommunikation fram. Verktöget används av kommunikationsavdelningen och ingår i vår handlingsplan för jämställdhetsintegrering 2015–2018. Se nedan.

Som ett resultat av pilotsatsningen kompletterades även Tillväxtverkets långsiktiga verksamhetsstrategi med skrivningar om mångfald. I strategin slår vi till exempel fast följande: "När hela befolkningens kompetens, företagsamhet och erfarenheter tas tillvara skapas goda förutsättningar för att nya lösningar växer fram och introduceras i ekonomin."

För mer information, se slutrapporten till regeringen samt *Mångfaldsrapport 2014*.

Handlingsplan för 2015–2018

2015 gav regeringen 41 myndigheter i uppdrag att arbeta med jämställdhetsintegrering under perioden 2015–2018. Tillväxtverket var en av dessa. Vi fick i uppdrag att ta fram en plan för vårt fortsatta arbete med jämställdhetsintegrering. Syftet är att Tillväxtverkets verksamhet inte bara bidrar till målen för näringspolitiken och den regionala tillväxtpolitiken, utan även till de jämställdhetspolitiska målen.

Tillväxtverkets handlingsplan för jämställdhetsintegrering 2015–2018 lämnades till Näringsdepartementet i oktober 2015. Vårt övergripande mål med jämställdhetsarbetet är att kvinnor och män ska ha likvärdiga förutsättningar att nå inflytande i tillväxtarbetet och få tillgång till statliga tillväxtresurser. Detta mål bidrar till jämställdhetspolitikens delmål om en jämn fördelning av makt och inflytande. Det bidrar även till delmålet om ekonomisk jämställdhet.

I handlingsplanen definierade vi följande utvecklingsområden:

- Integrera jämställdhets- och mångfaldsaspekter vid utveckling av nya insatser.
- Stärka medarbetares kompetens samt utveckla program och insatser med stöd av den årliga mångfaldsuppföljningen.
- Fortsatt utveckla processer och riktlinjer för bedömning av projekt.
- Utbilda chefer och handläggare i integrerad projektbedömning, baserat på de ändringar som gjorts i vårt uppföljningssystem. Ändringarna syftar till att kunna följa upp sökandes arbete med hållbarhetsaspekter, inklusive jämställdhet.
- Säkerställa att verktyget för normkritisk kommunikation implementeras och integreras i vår verksamhet.

Under 2015 har vi påbörjat arbetet med implementeringen av aktiviteterna i handlingsplanen – samt deltagit i nätverksträffar, utbildningar och workshoppar arrangerade av Nationella sekretariatet för genusforskning vid Göteborgs universitet.

Eftersom handlingsplanen trädde i kraft i oktober är det för tidigt att analysera resultat av arbetet.

1.4.2

Övrigt nytt uppdrag 1.4.2

Bistå Statens jordbruksverk med sin expertkunskap om Europeiska regionala utvecklingsfonden i denna myndighets arbete med programmet för lokalt ledd utveckling 2014–2020.

Lokalt ledd utveckling (LLU) är en arbetsmetod för att utveckla ett lokalt geografiskt område, som bygger på Leadermetoden. En central princip för Leadermetoden är att initiativet ska komma underifrån. LLU innebär att privat, ideell och offentlig sektor samarbetar, utifrån ett områdes lokala förutsättningar, och tar fram gemensamma strategier och prioriteringar.

Jordbruksverket ska under nuvarande EU-programperiod, 2014–2020, driva ett program för lokalt ledd utveckling, där medel till programmet kan komma från fyra olika strukturfonder: Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling, Europeiska havs- och fiskerifonden, Europeiska socialfonden och Europeiska regionala utvecklingsfonden. Tanken är att på detta sätt möjliggöra ett brett arbete för regional utveckling, i syfte att uppnå målen för Europa 2020 – EU:s gemensamma tillväxt- och sysselsättningsstrategi.

Under programperioden 2014–2020 kommer Tillväxtverket att bistå Jordbruksverket med kunskaper om Europeiska regionala utvecklingsfonden eftersom finansieringen till LLU bland annat kommer från Europeiska regionala utvecklingsfonden. I 39 av de 48 Leaderområdena ingår finansiering från Europeiska regionala utvecklingsfonden, och dessa måste arbeta i enlighet med fondens räckvidd och mål.

Samarbete etablerat med Jordbruksverket

Under 2015 har samarbetet i denna fråga mellan myndigheterna etablerats, främst mellan Tillväxtverkets kontor i Jönköping och Sekretariatet för lokalt ledd utveckling vid Jordbruksverket. Inriktningen under året var följande:

- Att påbörja arbetet med en överenskommelse för samarbetet, där roller och förväntningar tydliggjordes.
- Att lära av varandra. En viktig del av lärandet var att delta i det svenska Landsbygdsnätverket. I Landsbygdsnätverket knyts aktörer på lokal, regional, nationell och internationell nivå ihop. Nätverket består av alla intresseorganisationer och myndigheter som är verksamma på nationell nivå och som är viktiga för att nå målen med landsbygdsprogrammet, havs- och fiskeriprogrammet samt LLU. Nätverket leds av en styrgrupp som representerar 15 av medlemsorganisationerna och myndigheterna. Alla medlemmar i nätverket kan föreslå ämnesområden som man kan arbeta med tillsammans med resurser från nätverkets budget.

- Att ta fram ett programförslag till EU-kommissionen. I det arbetet bidrog Tillväxtverket med råd och synpunkter. Programmet godkändes under året.

Under 2015 har Tillväxtverket också tillsatt ledamöter i övervakningskommittéerna för de olika fondernas program. Det innebär att det finns goda möjligheter för Tillväxtverket att följa fondernas samlade resultatutveckling kopplat till Europa 2020-strategin, och att hitta samordningsmöjligheter mellan olika fonder och program.

Övrigt nytt uppdrag 1.4.3

Redovisa de insatser inom naturturism som myndigheten genomfört i samarbete med Naturvårdsverket för att uppnå friluftslivsmålet *Hållbar regional tillväxt och landsbygdsutveckling*. Rapporteringen ska ske till Naturvårdsverket enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

1.4.3

2012 fastställdes 10 mål för friluftslivspolitiken, med det övergripande syftet att förbättra förutsättningarna för friluftslivsutövandet. Under 2015 följdes friluftslivsmålen upp för första gången. Naturvårdsverket samordnade uppföljningen, som genomfördes tillsammans med en rad andra myndigheter.

Tillväxtverket redovisade sina insatser kopplade till friluftslivsmålet *Hållbar regional tillväxt och landsbygdsutveckling* till Naturvårdsverket enligt anvisning. Detta mål har fem delar:

1. Fler företag i alla delar av landet, i städer såväl som på landsbygden, utvecklar marknaden för natur- och kulturturism.
2. Natur- och kulturturismen har fortsatt organiserat sig och utvecklat framgångsrika metoder för hållbara upplevelser och ett samarbete med turistnäringens övriga aktörer och markägare.
3. Infrastruktur och kommunikationer av olika slag fungerar väl och skapar en god tillgänglighet för turistnäringen och dess besökare.
4. Modeller för samverkan och dialog mellan exempelvis turistföretag och markägare är etablerade och genomförs.
5. Kunskap om kvalitet och hållbarhetsfrågor hos turistföretagen ökar.

Tillväxtverkets insatser utifrån friluftslivsmålet är en del av vårt arbete med turism och besöksnäringen. De viktigaste insatserna under 2015 redovisas under rubriken Turism och besöksnäringen med start på sidan 35.

Tillväxtverkets bedömning var att målets utvecklingsriktning mot 2020 var neutral. Positiva och negativa riktningar tar ut varandra, och det går inte att se en tydlig riktning för utvecklingen. Turismföretagen upplever främst att de behöver hitta nya vägar till marknaden för att kunna växa, genom till exempel nya försäljningskanaler, genom ökad marknadsföring och genom att utveckla nya varor och tjänster. Många turismföretag är dock redan idag innovativa. Den höga innovationsnivån bland turismföretagen visar på en stark förnyelsetakt och utvecklingskraft inom sektorn.

I sin redovisning lyfte Tillväxtverket fram behov av ytterligare eller förändrade insatser inom följande områden:

- Utveckla och kommunicera kunskap i form av statistik, branschanalyser och modeller till stöd för turistföretagens utveckling.
- Stödja utvecklingen av destinationer och kluster, tematisk samverkan, produkter och tjänster samt försäljning inom turism.
- Arbeta för utvecklade transporter och infrastruktur och öka synergierna med andra behov i samhälls- och infrastrukturplaneringen.

Naturvårdsverket återskildrade den samlade uppföljningen för de 10 friluftslivsmålen till regeringen i december 2015. I rapporten redovisas vart och ett av friluftslivsmålen med resultat, utvecklingsriktning mot 2020 och behov av insatser. Naturvårdsverkets samlade bedömning är att möjligheterna för, tillgängligheten till och arbetet med friluftsliv generellt sett har förbättrats.

LÄS MER:

Friluftsliv för alla – Uppföljning av de tio målen för friluftslivspolitiken.
Naturvårdsverket. ISBN 978-91-620-6700-7.

Uppdrag som redovisas i separata rapporter

Under denna rubrik listar vi uppdrag utifrån regleringsbrevet 2015 som redovisas i separata rapporter.

Åtterrporteringskrav ÅK 1.5

Tillväxtverket ska i anslutning till årsredovisningen redovisa vilka bedömningsgrunder myndigheten har använt samt en analys av resultatet av insatserna.

1.5

Redovisas i rapporten *Bidrag till näringslivsfrämjande organisationer*. Dnr 3.1.7-Å 2015-001706.

Nytt uppdrag 1.2.1

Utveckla ett arbetssätt för hur andra kostnader till följd av regler än administrativa kostnader på ett resurseffektivt sätt skulle kunna tydliggöras och följas upp över tid.

1.2.1

Redovisas i rapporten *Slutrapport för regeringsuppdraget – att ta fram ett arbetssätt för att följa och tydliggöra andra kostnader*. Dnr 1.2.2-Å 2015-001259.

Nytt uppdrag 1.2.2

Ta fram ett förslag på en metod som kan vara till stöd för att bestämma omfattningen på den analys som görs i samband med att nya förslag till nya eller ändrade regler tas fram.

1.2.2

Redovisas i rapporten *Tillväxtverkets förslag på en metod som ska vara till stöd för att bestämma omfattningen på den analys som görs i samband med att förslag till nya eller ändrade regler tas fram (konsekvensutredning)*. Dnr Å 2015-000918.

Övrigt pågående uppdrag 2.4.2

Redovisa hur myndigheten följt de rekommendationer som regeringen angett för att uppnå de mål som beslutats i IT för en grönare förvaltning – agenda för IT för miljön 2010–2015.

2.4.2

Redovisas i rapporten *IT för en grönare förvaltning – agenda för IT för miljön 2010–2015*. Dnr 1.3.4-Å 2016-000064.

Nya särskilda uppdrag och Nyps 2020

Förutom det arbete som bedrivits utifrån Tillväxtverkets regleringsbrev så vill vi synliggöra några av de särskilda uppdrag som startat under året, samt redovisa utvecklingen av Nyps 2020.

Strategiforum för EU:s strategi för Östersjöregionen

EU:s strategi för Östersjöregionen (EUSBSR) antogs av Europeiska rådet 2009 under det svenska ordförandeskapet. De övergripande målen för strategin är att rädda havsmiljön, sammanlänka regionen och öka välståndet i regionen. Arbetet utifrån strategin sker i nära samarbete mellan EU:s Östersjöländer och EU-kommissionen, och i hög grad genom så kallade flaggskeppsprojekt.

De flesta nationella myndigheter i Sverige har i uppdrag att stödja genomförandet av strategin. Tillväxtverket har dock en särskild roll, som samordnande myndighet. Läs mer om detta under rubriken EU:s strategi för Östersjöregionen på sidan 77.

Under 2015 fick Tillväxtverket även i uppdrag att bistå Regeringskansliet i planeringen och genomförandet av Strategiforum för EU:s strategi för Östersjöregionen i Sverige. Konferensen arrangeras den 8 och 9 november 2016. Uppdraget ska genomföras i samverkan med Nordiska ministerrådet, Svenska institutet med flera.

Strategiforum är en årskonferens för EU:s strategi för Östersjöregionen där alla intressenter kan mötas. De länder som omfattas av strategin turas om att arrangera konferensen, och under 2016 är det alltså Sveriges tur. Strategiforum ska bidra till kunskapsuppbyggnad och erfarenhetsutbyte kring arbetet med genomförandet av strategin inom länderna kring Östersjön. Målgruppen är alla parter som aktivt arbetar med att genomföra strategin.

Tillväxtverket är projektägare för konferensen och ingår i Regeringskansliets samordningsgrupp för forumet. Vi medverkade på alla gruppmöten under året. Vi medverkade även på det planeringsinternat som regeringskansliet arrangerade för alla berörda aktörer, inklusive EU-kommissionen.

Under 2015 tog Tillväxtverket fram en projektplan för genomförandet av konferensen och anlidade en extern konferensarrangör, som kommer att bistå i det praktiska arbetet. Vi medverkade även i arbetet kring innehåll, format, kommunikation och val av lokal. Under året sökte Tillväxtverket, i samarbete med Nordiska ministerrådet, medfinansiering till konferensen från Interreg Östersjöprogrammet. Ansökan beviljades.

Eftersom arbetet med att planera för konferensen startade under hösten 2015 finns ännu inga andra resultat att redovisa.

”... målen för strategin är att rädda havsmiljön, sammanlänka regionen och öka välståndet ...”

Nationell kontaktpunkt och subkommitté för territoriella samarbetsprogram i Östersjöregionen 2014–2020

Det territoriella samarbetsprogrammet för Östersjöregionen 2014–2020 (Interreg Östersjöprogrammet) främjar bland annat samarbete inom innovation, miljöteknik, havsmiljö och hållbara transporter. Programmet omfattar EU-länderna Sverige, Danmark, Estland, Finland, Lettland, Litauen, Polen och delar av Tyskland. Tre länder utanför EU ingår också i programmet: Norge, Ryssland och Vitryssland.

Under 2015 hade Tillväxtverket två uppdrag kopplade till Interreg Östersjöprogrammet: att vara nationell kontaktpunkt för programmet och att vara sekretariat för den nationella subkommittén. I det sistnämnda uppdraget samarbetar vi med Sveriges Kommuner och Landsting (SKL).

Utifrån uppdraget att vara nationell kontaktpunkt gjorde Tillväxtverket följande 2015:

- Vi informerade om de möjligheter programmet ger på regionala event i Stockholms län, Värmland och Västernorrland.
- Vi anpassade och utvecklade webbplatsen interreg.se för programperioden 2014–2020.
- Vi träffade och förde dialog med projektaktörer och sökande till programmet från hela landet.

I samarbete med SKL gjorde vi följande insatser, utifrån uppdraget att vara sekretariat för den nationella subkommittén:

- Vi utsåg ledamöter från myndigheter och regioner till programmets subkommitté.
- Vi tog fram förslag till rutiner och arbetsordning för den nationella subkommittén.
- Vi förberedde de tre möten subkommittén hade under året. Ett möte fokuserade på subkommitténs rutiner. Två möten fokuserade på bedömning av projektansökningar, för att bistå de svenska ledamöterna i programmets övervakningskommitté.

Eftersom arbetet med uppdraget inleddes 2015, för programperioden 2014–2020, finns ännu inga effekter att redovisa.

Forum för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft 2014–2020

Under 2015 inrättade regeringen Forum för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft. Syftet med forumet är att utveckla formerna för dialog och samverkan i genomförandet av den regionala tillväxtpolitiken. Forumet ska samla politiker och tjänstemän från landets alla län och involvera statliga myndigheter som är centrala i genomförandet av det regionala tillväxtarbetet.

Samtidigt fick Tillväxtverket i uppdrag att inrätta ett kansli som löpande ska stödja arbetet med forumet, i kontinuerlig dialog med Näringsdepartementet och i samverkan med SKL. Uppdraget ligger i linje med en av Tillväxtverkets övergripande uppgifter: att bidra till ett effektivt genomförande av den regionala tillväxtpolitiken, samt en samordnad dialog mellan aktörer på nationell och regional nivå.

Kansliet för Forum för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft byggdes upp under året. Personal introducerades till uppgiften, verktyg och checklistor togs fram och möten genomfördes regelbundet med Näringsdepartementet och SKL. Inom ramen för arbetet med kansliet bidrog Tillväxtverket med följande:

- Vi medverkade i utformningen av ett arbetsprogram för forumet.
- Vi sammanställde regionernas politiska nomineringar och beslut om representation till forumet.
- Vi publicerade allmän information om forumet på tillvaxtverket.se. Vi tog också fram webbsidor med information till forumets ledamöter.
- Vi förberedde, genomförde och dokumenterade tre möten för tjänstemän (tjänstemannaforum) och tre möten för politiker (politikerforum).

Under året inledde Tillväxtverket också ett arbete för samordning mellan operativa nätverk och arbetsgrupper med koppling till forumet, i syfte att effektivisera samverkan mellan olika nivåer.

Tillväxtverket har knutit arbetet med forumet till andra insatser vi gör för regional tillväxt och attraktionskraft – genom att lyfta fram goda exempel vid möten inom forumet och genom att återkoppla diskussioner i forumet till verksamheter inom myndigheten.

Eftersom Tillväxtverkets arbete med Forum för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft inleddes våren 2015 finns ännu inga effekter sammanställda. Tillväxtverket bedömer dock att deltagandet från den regionala nivån har varit mycket högt under året. Näringsdepartementet har också noterat stort intresse för att medverka från ansvariga statsråd och statssekreterare.

Forum för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft, inklusive kanslifunktionen, kommer att följas upp av Näringsdepartementet, i samband med att genomförandet av den nationella strategin för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft 2015–2020 följs upp.

LÄS MER:
www.tillvaxtverket.se/forum

”... deltagandet från den regionala nivån har varit mycket högt under året.”

Nyps 2020

Nyps är det systemstöd som används för ansökan, handläggning, beslut och uppföljning av medel till regional utveckling – framför allt olika former av företagsstöd och projektmedel samt medel från EU:s regionala fond. Nyps består av en e-tjänst för ansökan (Min ansökan), en klient för handläggning samt olika verktyg för utdata och analys. Systemet används av alla länsstyrelser, regioner och regionförbund samt av Tillväxtverket.

Tillväxtverket har utvecklat Nyps och ansvarar även för den löpande förvaltningen. Sedan 2013 driver vi även ett förnyelseprojekt, Nyps 2020, för att säkra systemet tekniskt och juridiskt samt göra det lättare att använda och förvalta.

Den första projektetappen för Nyps 2020 omfattar ett utvecklat systemstöd för de nya program som finansieras med medel från EU:s regionala fond 2014–2020.

År 2015 var investeringen i projektet 27,4 miljoner kronor. Antalet årsarbetskrafter i projektet var drygt 20. Kraven på Nyps 2020 utformades i samverkan med systemanvändare, och förankrades bland annat vid fyra referensgruppsmöten under året.

Under februari 2015 öppnade de nya EU-programmen för ansökan. Majoriteten av ansökningar vid den första ansökningsomgången kom in via Min ansökan och bereddes och beslutas i Nyps 2020.

Obruten ekonomisk kedja

Sedan hösten 2015 kan projekt även ansöka om utbetalning av beviljade regionalfondsmedel via Min ansökan. Nyps 2020 omfattar därmed hela ansökningsprocessen, det vill säga en obruten ekonomisk kedja. Projekten kan även rapportera in aktiviteter elektroniskt via Min ansökan.

Under första halvåret 2016 ska de sista delarna i den första projektetappen vara klar. Vår bedömning är att Nyps 2020 kommer att uppfylla de övergripande projektmålen:

- säkra systemet tekniskt, genom ny teknisk plattform och design
- säkra systemet juridiskt, genom ny organisations- och användarbehörighet
- göra systemet lättare att använda, genom förenklade processer och uppdaterat användargränssnitt
- effektivisera förvaltningen, genom att göra applikationen mjukvarustyrd och koden så generell som möjligt.

Den typ av systemstöd som Nyps ger är en av flera förutsättningar för att bli godkänd som förvaltande myndighet av EU-program. Det formella beslutet att godkänna Tillväxtverket som förvaltande myndighet för programperioden 2014–2020 togs i oktober 2015.

Kompetensförsörjning

Tillväxtverket är en kunskapsorganisation, vilket gör kompetensförsörjning till en strategisk fråga av stor vikt.

Vi behöver kontinuerligt säkerställa att vi har rätt kompetens för att nå våra mål. Tillväxtverket arbetar därför aktivt för att attrahera, rekrytera, introducera, utveckla och ta vara på kompetenta medarbetare.

Gemensamma utvecklingsinsatser

Följande gemensamma utvecklingsinsatser genomfördes under 2015:

- Pilotutbildning för handläggare som genomför program. Denna utbildning ska framöver erbjudas alla som genomför program på Tillväxtverket.
- Klarspråksutbildning för handläggare, med fokus på rapporter och remissvar.
- Utbildning för samtliga medarbetare i Tillväxtverkets digitala ärendehanteringssystem.
- Introduktionsutbildning för nyanställda, med inriktning på vår verksamhet samt grundläggande förvaltningskunskap.

Rörlighet i staten

Under 2015 deltog Tillväxtverket även aktivt i projektet Rörlighet i staten, där Näringsdepartementet och ett 10-tal myndigheter samverkar kring kompetensförsörjning.

Projektet gör det lättare för medarbetare att arbeta på och röra sig mellan Näringsdepartementet och andra myndigheter, både som inlånade och anställda. Inom projektet erbjuds även andra kompetenshöjande aktiviteter, såsom professionella nätverk för erfarenhetsutbyte och mentorskapsprogram.

Under 2015 medverkade till exempel medarbetare på Tillväxtverket i ett mentorskapsprogram för ledare. Vi bidrog även till utformningen av ett myndighetsövergripande ledarskapsprogram för nya chefer.

Tillväxtverkets personal i siffror

Den 31 december 2015 hade Tillväxtverket 394 medarbetare – 247 kvinnor och 147 män. Antalet årsarbetskrafter var 344.

63 procent av medarbetarna arbetade inom kärnverksamheten och 27 procent med stöd till kärnverksamheten. 10 procent var chefer.

Under året rekryterades 52 personer, varav 37 tillsvidareanställdes. Övriga rekryteringar gällde vikariat eller visstidsanställning. 29 tillsvidareanställda slutade, varav 8 gick i pension.

Den externa rörligheten för 2013–2015 visas i tabellen till höger. Den externa rörligheten ligger på ungefär samma nivå som tidigare. I måttet ingår också de som har tidsbegränsade anställningar som löpt ut under 2015. Vi kan inte se någon generell orsak till den något högre omsättningen jämfört med 2014.

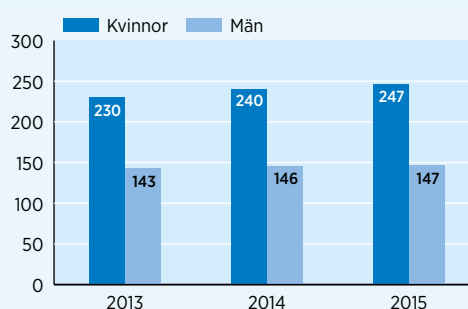
Tillväxtverket har en relativt jämn åldersfördelning. 2015 var medelåldern 45 år. De flesta medarbetare var över 30 år. Åldersfördelningen har sin grund i att Tillväxtverket i hög grad behöver medarbetare med akademisk examen och flera års yrkeserfarenhet. Pensionsavgångarna ligger på en normal nivå.

Könsfördelningen 2013–2015 visas i den översta tabellen. Könsfördelningen på Tillväxtverket är ojämn: 2015 var 63 procent kvinnor. Inom kärnverksamheten var 61 procent kvinnor. Motsvarande siffra för stödfunktionerna var 67 procent. 61 procent av cheferna var kvinnor.

Tillsättningar ska alltid ha sin grund i förtjänst och skicklighet. Vid lika meritering ger vi dock under-representerat kön företräde.

Under 2015 var 60 procent av de som sökte våra utlysta tjänster kvinnor. Under 2016 ska vi se över vår rekrytering, i syfte att få mer balans mellan könen vad gäller antalet sökande.

Könsfördelning

Extern rörlighet i procent

	2015	2014	2013
Kvinnor	13,0	10,2	12,1
Män	10,8	11,8	11,9
Alla	12,4	10,8	12,0

Kompetensplanering – del av verksamhetsplaneringen

Under hösten 2015 var kompetensplaneringen en integrerad del av vår verksamhetsplanering, med Tillväxtverkets verksamhetsstrategi som en central utgångspunkt.

Medarbetarsamtal med närmsta chef genomfördes också under hösten. Här låg fokus på vad varje enskild medarbetare behöver göra och utveckla för att bidra till att Tillväxtverket når sina mål. Samtalen syftade till att klargöra medarbetarnas uppgifter och uppdrag utifrån verksamhetsplaneringen samt behov av kompetensutveckling.

En attraktiv arbetsplats

Tillväxtverket ska vara en sund och utvecklande arbetsplats för alla medarbetare – fysiskt, psykiskt och socialt. Alla ska ha lika möjligheter att utvecklas och göra karriär, oberoende av kön, etnisk bakgrund, ålder, sexuell läggning eller religion.

En omfattande medarbetarenkät genomfördes i november 2014. Denna följdes upp med workshoppar under våren 2015, där konkreta handlingsplaner togs fram utifrån varje enhets specifika behov och önskemål.

I februari respektive april 2016 flyttar Tillväxtverkets kontor i Stockholm och Östersund – och därmed en majoritet av medarbetarna – till aktivitetsbaserade kontor. I de nya kontoren kommer medarbetarna att få stora möjligheter att välja sin fysiska arbetsmiljö varje dag, utifrån arbetsuppgifter och personliga behov. Visionen för de nya kontoren är: En miljö vi inte vill vara utan.

Inför flytten arrangerades workshoppar för alla medarbetare i Stockholm och Östersund. Workshopparna hade fokus på möjligheter, farhågor och behov kopplat till aktivitetsbaserade kontor.

Den nya kontorslösningen ställer nya krav på medarbetare och chefer. Krav som ligger helt i linje med en pågående och önskvärd utveckling för Tillväxtverket som helhet. Ledarskapet måste till exempel ha större fokus på mål och resultat, och därmed på att utveckla verksamhet, kultur och medarbetare. För att kunna ha detta fokus behöver många chefer bli mindre operativa och i högre grad låta medarbetarna vara specialisterna.

Under hösten 2015 intensifierades arbetet med att utmejsla de nya rollerna för chefer och medarbetare i policydokument, och anpassa regelverk och rutiner till dessa. Parallellt pågick ett arbete kring Tillväxtverkets arbetsgivarvarumärke. För att få underlag till båda dessa processer genomfördes gruppintervjuer med ett 40-tal medarbetare och individuella djupintervjuer med ett mindre antal medarbetare. Även fackliga företrädare har intervjuats, och cheferna har diskuterat frågorna i olika forum.

”Ledarskapet måste till exempel ha större fokus på mål och resultat ...”

Friskvård och sjukfrånvaro

Medarbetare på Tillväxtverket erbjuds ett friskvårdsbidrag på 2 000 kronor per kalenderår och en friskvårdstimme i veckan. Under 2015 utnyttjade 294 personer friskvårdsbidraget.

Sjukfrånvaron 2013–2015 visas i tabellen nedan. Sjukfrånvaron 2015 var låg, cirka 3,24 procent. I jämförelse med 2014 så ökade sjukfrånvaron något för kvinnor, medan den sjönk för män.

Den låga sjukfrånvaron föranleder inte några extraordinära insatser, annat än i de fall det handlar om rehabilitering.

Under 2015 uppdaterade Tillväxtverket sin rutin för uppföljning av korttidsfrånvaro och tog fram ett nytt underlag för samtalsstöd vid upprepad korttidsfrånvaro.

Sjukfrånvaro i procent av ordinarie arbetstid

	2015	2014	2013
Total sjukfrånvaro	3,24	3,24	2,93
Minst 60 dagars sjukfrånvaro (med sjukersättning)	53,0	47,77	44,40
Kvinnor	3,61	3,25	3,83
Män	2,66	3,23	1,55
Under 30 år	2,05	1,90	1,58
30–49 år	2,96	2,91	3,03
Över 50 år	3,85	3,96	2,87

Dessa siffror inkluderar även Nämnden för hemslöjdsfrågor.

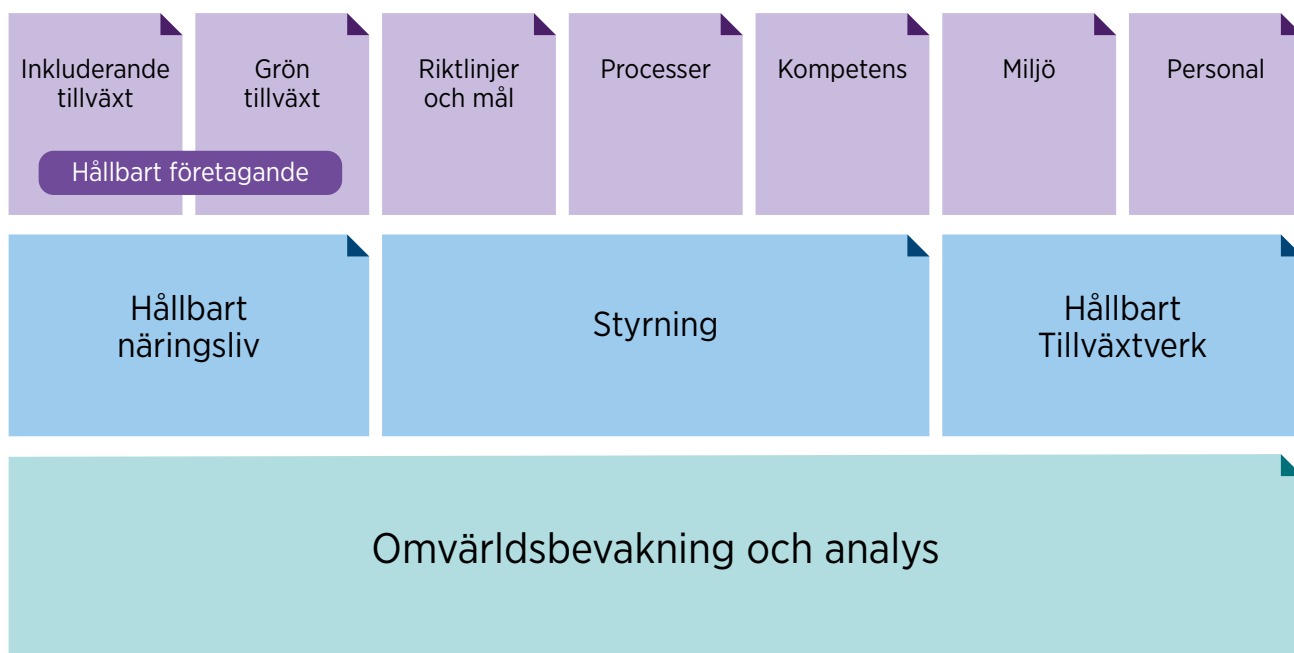
Tillväxtverkets hållbarhetsarbete

Tillväxten är hållbar när vi kan tillfredsställa våra behov idag – ekonomiskt, miljömässigt och socialt – samtidigt som vi ger förutsättningar för kommande generationer att tillgodose sina behov.

Tillväxtverkets arbete för hållbar tillväxt utgår från vår verksamhetsidé: att arbeta för att stärka företagens konkurrenskraft. Med denna utgångspunkt söker vi förstå hur samhällsutmaningar påverkar näringslivet och olika branscher i stort. Samtidigt försöker vi främja användandet av entreprenörskapet som ett verktyg för att ta fram och sprida lösningar på de utmaningar samhället står inför.

Bilden nedan visar en schematisk bild av Tillväxtverkets hållbarhetsarbete. De olika delarna beskrivs på kommande sidor. Avslutningsvis redovisar vi hur vi verkar för att nå det så kallade generationsmålet och de 16 nationella miljömålen.

En schematisk bild av Tillväxtverkets hållbarhetsarbete

Hållbarhet i praktiken

Tillväxtverket bevakar och analyserar löpande hållbarhetsfrågornas betydelse för svenskt näringsliv och konkurrenskraft. Utifrån analysen identifierar vi utvecklingsbehov av ramvillkoren för näringslivet och av det stöd som finns för enskilda företag, samt vidareutvecklar våra egna insatser inom området.

Tillväxtverkets eget arbete för hållbar tillväxt kan delas upp i följande tre delar:

▲ Hållbart näringsliv

Insatser som syftar till att främja utvecklingen av ett hållbart näringsliv.

▲ Styrning

Integrering av hållbarhetsaspekter i verksamheten och i den interna styrningen, till exempel genom processutveckling, kompetensutveckling och uppföljning.

▲ Hållbart Tillväxtverk

Insatser som utvecklar den interna verksamheten, för att skapa en hållbar myndighet.

**Tillväxtverkets arbete
för hållbar tillväxt
utgår från vår
verksamhetsidé:
att arbeta för att
stärka företagens
konkurrenskraft.**

Hållbart näringsliv

Tillväxtverkets arbete för ett hållbart näringsliv omfattar dels riktade insatser för inkluderande tillväxt och grön tillväxt, dels generella insatser för hållbart företagande.

Inkluderande tillväxt

Inkluderande tillväxt omfattar insatser som bidrar till att skapa ett företagsklimat och ett främjandesystem som är öppet för en mångfald av företagare, företagsformer och affärsmodeller.

Under 2015 har flera målgruppsinriktade program avslutats, såsom Ungas innovationskraft och programmet Främja kvinnors företagande (se sidan 26 och 21). I mars lämnade vi över en nationell strategi för företagande på lika villkor (se sidan 23), och vi skapade samtidigt ett nätverk för företagande på lika villkor.

Vi fortsatte också att stötta regioner och andra aktörer i arbetet med jämställdhet, mångfald och integration. Se till exempel rubriken Företagare med utländsk bakgrund på sidan 24 och rubriken Jämställd regional tillväxt på sidan 56.

Tillväxtverket arbetade även vidare med Resurscentra för kvinnor, ett uppdrag som syftar till att synliggöra kvinnors villkor och öka inflytandet i det regionala tillväxtarbetet.

Vi har också genomfört flera initiativ i syfte att underlätta för samhälls-entreprenörer att ta del av stöd från företagsfrämjande aktörer (se sidan 29).

Grön tillväxt

Grön tillväxt omfattar insatser för att minska näringslivets miljöpåverkan och ta vara på de affärsmöjligheter som finns inom miljöområdet.

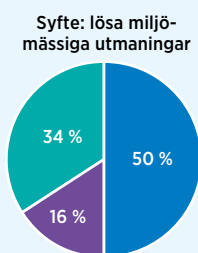
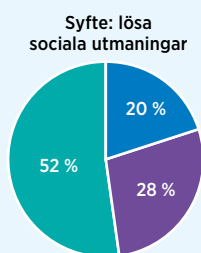
Under 2015 beviljade Tillväxtverket totalt 265 miljoner kronor till projekt för en koldioxidsnål ekonomi inom ramen för de EU-program vi förvaltar. Vi har även främjat utveckling, kommersialisering och internationalisering av svensk miljöteknik och kunnande. Läs mer om detta med start på sidan 32.

Hållbart företagande

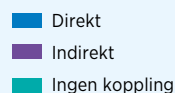
Hållbart företagande omfattar generella insatser i syfte att främja hållbarhetsarbete bland svenska företag. På webbplatsen verksam.se finns till exempel information om verktyg, metoder och kunskap som riktar sig direkt till företag.

Nyckelfaktorer för hållbarhet

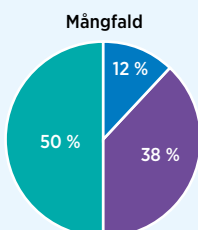
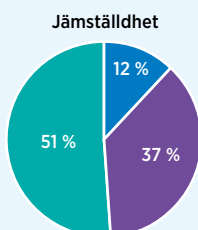
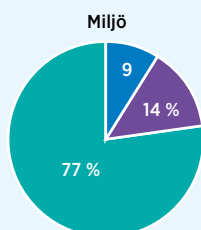
Fakta i denna ruta gäller projekt som beviljades nationella medel under 2015 och som klassats enligt de riktlinjer som infördes under året. Dessa projekt motsvarar cirka 70 procent av det totala antalet nationella projekt. Projekt finansierade med medel från Europeiska regionala utvecklingsfonden ingår inte i underlaget.

48 procent av medlen gick till projekt som direkt eller indirekt syftar till att lösa sociala samhällsutmaningar. 66 procent gick till projekt som direkt eller indirekt syftar till att lösa miljömässiga utmaningar.

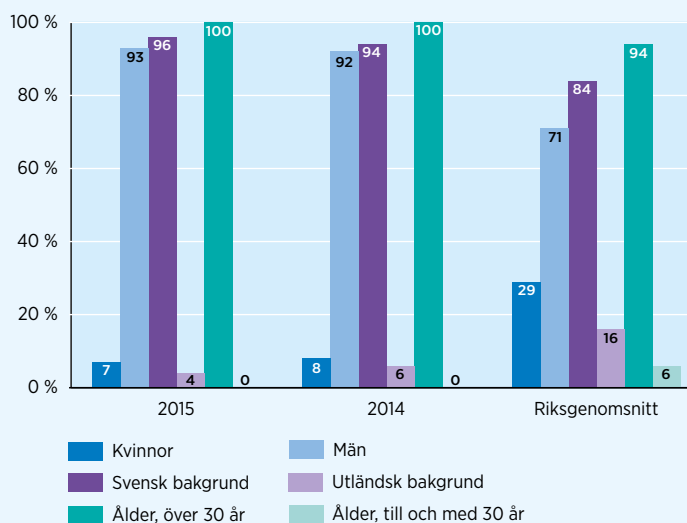

23 procent av projekten hade integrerat miljö i verksamheten. 49 procent hade integrerat jämställdhet, och 50 procent hade integrerat mångfald.

En majoritet av de medel som beviljades direkt till företag gick till företag som drevs av män. Kvinnor, unga och personer med utländsk bakgrund är underrepresenterade jämfört med hur fördelningen ser ut i riket. Läs mer om vårt mångfaldsarbete under åiterrapporteringskrav 1.6 och 1.7.

Beviljade medel fördelat på företagens bakgrund

Under 2015 har Tillväxtverket även medverkat i olika initiativ som syftat till att öka kunskapen om hållbart företagande. Tre exempel:

- analys av resurseffektiva affärsmodeller, i samarbete med Ingenjörsvetenskapsakademien (IVA)
- studie av näringslivets miljöarbete, i samarbete med Naturvårdsverket
- rapport kring vattenanvändningen inom modeindustrin, inom ramen för Global Leadership Award in Sustainable Apparel.

I november publicerade Tillväxtverket en rapport om hållbarhetsarbete i svenska små och medelstora företag. Rapporten är en viktig utgångspunkt i det utvecklingsarbete som Tillväxtverket inledde i slutet av 2015 kring hållbart företagande. Målet är att utveckla breddarbetet för hållbart företagande, med fokus på information, finansiering och förenkling för företag.

Styrning för hållbarhet

Arbetet med att integrera hållbarhetsaspekter i verksamheten har tre huvuddelar:

- utveckling av verksövergripande riktlinjer och mål
- utveckling av verksgemensamma processer
- kompetensutveckling och stöd till medarbetare.

Riktlinjer och mål

För att bättre kunna följa upp och skapa transparens kring vårt hållbarhetsarbete gjordes ett antal ändringar i Tillväxtverkets uppföljningssystem under året. Vi införde bland annat nya indikatorer för att bättre kunna följa upp projektsyfte, samt krav på integrering av hållbarhetsaspekter i projekt. Vi har även förbättrat uppföljningen av vilka som tar emot stöd från verksamheten (se åiterrapporteringskrav 1.7 och övrigt åiterrapporteringskrav 4.4).

Under 2015 antog Tillväxtverkets ledning en plan för vårt fortsatta arbete för jämställdhetsintegrering. Ledningen slog också fast att ett aktivt mångfaldsarbete är en del av vår myndighetsövergripande strategi. Se även Övrigt nytt uppdrag 1.4.1 om satsningen Jämställdhetsintegrering i myndigheter.

Tillväxtverket inledde även en översyn av hur vi som myndighet kan bidra i arbetet för att nå de nationella miljö kvalitetsmålen, utifrån vår medverkan i Miljömålsrådet.

Processer

Under året fortsatte vi utveckla våra gemensamma processer för projektfinansiering samt utformning av nya insatser. Vi publicerade uppdaterade guider för sökande samtidigt som vi uppdaterade våra instruktioner till handläggare.

Programmet Affärsutvecklingscheckar för internationalisering testade en version för hållbarhetsklassning av sina projekt. Vi testade även nya riktlinjer för integrering av hållbarhetsaspekter i utvecklingen av insatser i två program med positivt resultat.

Under året påbörjade vi även arbetet med att införa ett så kallat visseblåsarsystem, som en del av vårt anti-korruptionsarbete.

Kompetensutveckling

Vid två tillfällen under året hade nyanställda möjlighet att få en utbildning i Tillväxtverkets hållbarhetsarbete.

I samband med den årliga mångfaldsuppföljningen arrangerade vi även en utbildning i hur handläggare kan jobba med mångfaldsuppdelad statistik och analys. Handläggare erbjöds även en fördjupad utbildning i mainstreaming av integration, som komplement till den utbildning i jämställdhetsintegrering som gavs under 2014.

Under året tog vi också beslut om att miljö är ett av de områden vi ska utveckla och sprida kunskap kring, inom ramen för det tematiska kunskapsstödet vi bygger upp kopplat till genomförandet av EU-program. Se sidan 75. Interna seminarier för handläggare genomfördes även kring miljöteknik och cirkulär ekonomi.

Hållbart Tillväxtverk

Det interna hållbarhetsarbetet har två huvuddelar: miljö och personalfrågor. Vad gäller personalfrågor, se avsnittet om kompetensförsörjning på sidan 108.

Tillväxtverkets miljöarbete utgår från den miljöutredning som genomfördes i samband med införandet av ett miljöledningssystem 2010. Analysen visade att energiförbrukning, resor och förbrukningsvaror är de områden där Tillväxtverket har som störst direkt påverkan på miljön. Så här har dessa områden utvecklats, jämfört med 2014:

- Utsläpp från resor har minskat med 15 procent per årsarbetskraft.
- Energiförbrukningen har minskat med 3 procent.
- Pappersförbrukningen för utskrifter och kopiering har minskat med 7 procent per årsarbetskraft.
- Pappersförbrukningen för tryck av material har minskat med 15 procent.

Resultaten ovan kommenteras i *Miljöledningsrapport 2015* som utkommer i slutet av februari 2016.

Generationsmålet och de nationella miljömålen

Tillväxtverket ska verka för att nå det så kallade generationsmålet och de 16 nationella miljömålen, utifrån vårt verksamhetsområde. För mer information om dessa mål, se webbplatsen miljömål.se.

Vårt huvudsakliga bidrag i detta arbete är att främja entreprenörskap och företagande som ett verktyg för att bemöta samhällsutmaningar. Här är några konkreta exempel från 2015:

- Genom satsningar på kommersialisering av svensk miljöteknik verkade Tillväxtverket för att miljöinnovationer får genomslag på marknaden. Läs mer med start på sidan 32.
- Programmet Tillväxtskapande samhällsplanering genomförde riktade insatser med fokus på miljö, fysisk planering och regional näringslivsutveckling. Se sidan 53.
- Att stödja övergången till koldioxidsnål ekonomi är ett av insatsområdena i den nya programperioden för de 8 regionala strukturfondsprogrammen och för det nationella regionala fondsprogrammet. Läs om den nya programperioden med start på sidan 67.

Tillväxtverket tog även fram ny kunskap om företagens miljöarbete i temarapporten Hållbart företagande från Företagens villkor och verklighet 2014. Vi främjar också hållbart företagande via information direkt till företag på verksamt.se.

Tillväxtverket arbetar för att integrera miljöfrågorna i verksamheten och i gemensamma processer. Under 2015 såg vi till exempel över processen för projektbedömning, och uppdaterade ansökningsblanketter, guider för sökande och uppföljningssystem.

För information om andel projekt som syftar till att lösa miljömässiga utmaningar, och andel projekt som integrerat miljöaspekter i genomförandet, se faktaruta på sidan 115.

Tillväxtverket strävar även efter att minska vår direkta miljöpåverkan, bland annat genom att minska myndighetens resurs- och energiförbrukning, välja miljömärkta förbrukningsvaror och förnybar energi samt sortera avfall (läs mer under rubriken Hållbart Tillväxtverk på sidan 117).

LÄS MER:

Miljöledningsrapport 2015 (klar i februari 2016). Dnr 1.3.4- Å 2015-1602.

Mångfaldsrapport 2015 (planeras vara klar i mars 2016). Dnr 3.1.7- Å 2015-1601.

Året i siffror

Denna sida ger en ekonomisk översikt av Tillväxtverkets verksamhet 2015.

Den finansiella redovisningen för 2015 börjar på sidan 120. I resultatredovisningen (se sidan 16) finns ekonomisk information kopplat till specifika program och insatser.

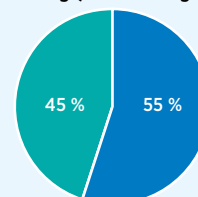
Under året betalade Tillväxtverket ut 1 304 miljoner kronor i bidrag (transfereringar).

Kostnaden för Tillväxtverkets verksamhet och för drift (personal, lokaler etc.) var 419 miljoner kronor. Denna kostnad kallas verksamhetskostnad.

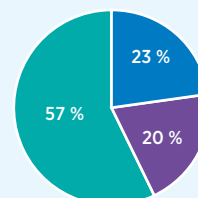
Diagrammen i marginalen visar bidrag och verksamhetskostnader fördelat på de tre mål som vi planerar och redovisar vår verksamhet utifrån. Läs mer om målen på sidan 3.

Diagrammen nedan visar beviljade medel 2015 inom några områden. Observera att beslut om utbetalning och faktisk utbetalning kan ske olika år.

Andel av utbetalda bidrag (transfereringar)

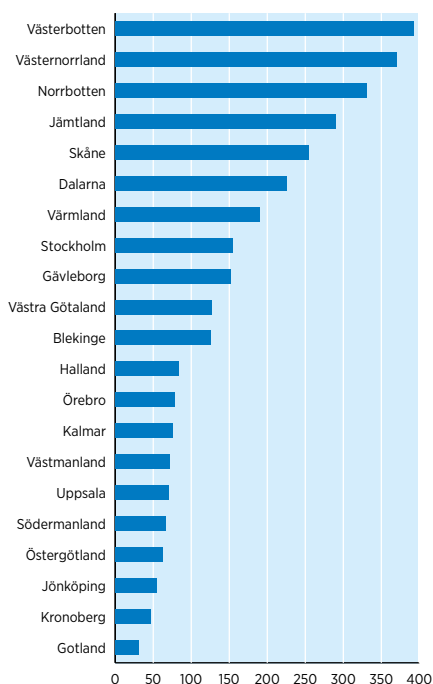

Andel av verksamhetskostnad

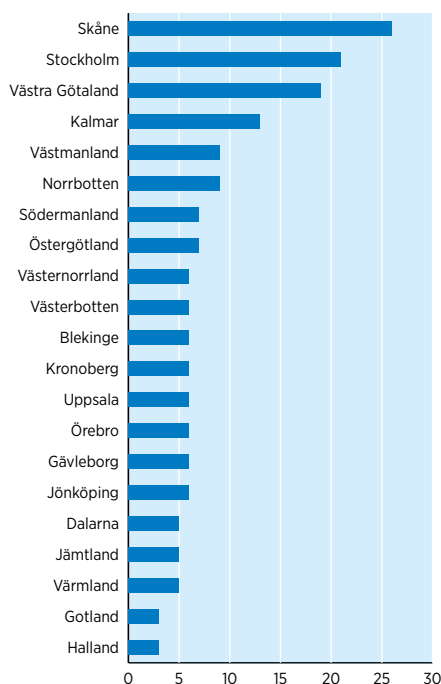

- Företagens utveckling
- Företagens förutsättningar
- Företagen i regionen

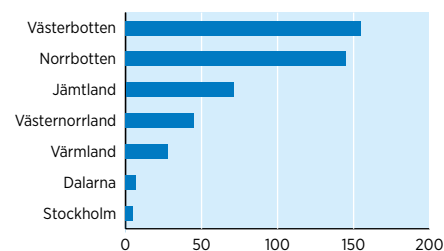
Beviljade EU-medel 2015: **3 256 MKR***

Beviljade projektmedel 2015: **180 MKR**

Beviljade regionala företagsstöd 2015: **456 MKR**

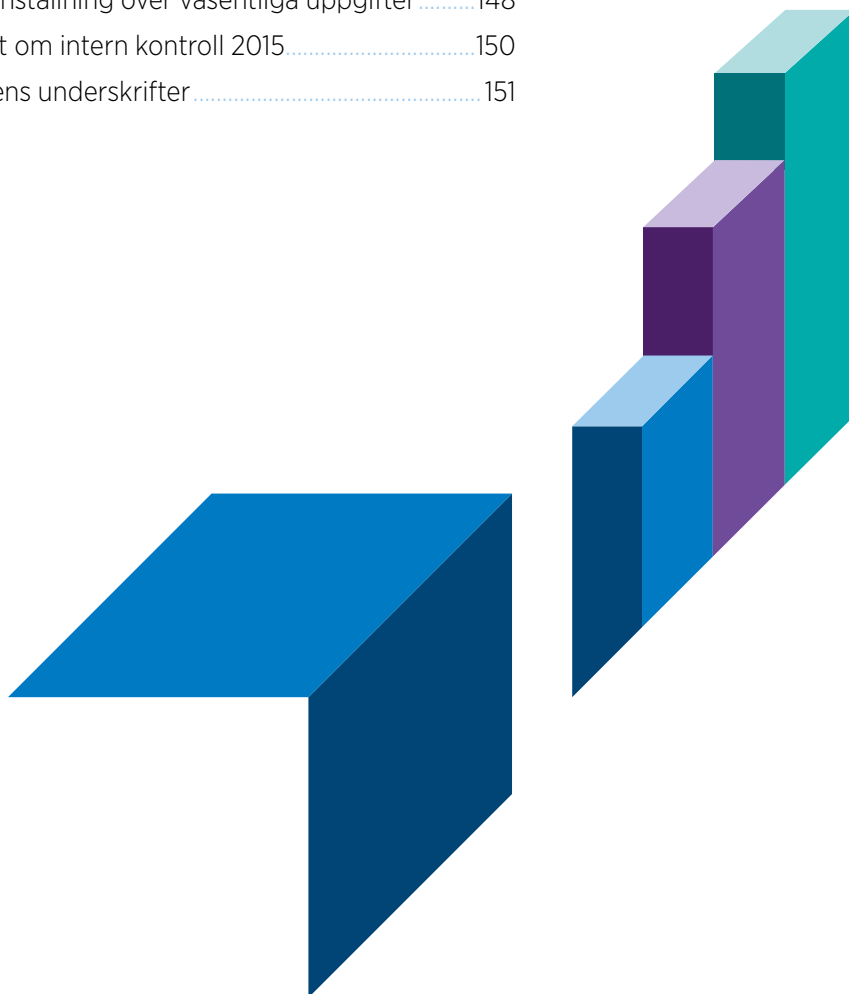

* Utöver de medel som redovisas i tabellen som avser beviljade EU-medel har 50 miljoner euro beviljats till det gränsregionala samarbetsprogrammet Öresund-Kattegat-Skagerrak. Dessa redovisas inte i tabellen, eftersom valutan är euro och verksamheten även sker i utländska regioner.

Finansiell redovisning

Den finansiella redovisningen innehåller följande delar:

▲ Ekonomisk översikt	121
▲ Kommentarer till Årsredovisningen, finansiella delen	124
▲ Kommentarer till utfall	126
▲ Resultaträkning	128
▲ Balansräkning	129
▲ Anslagsredovisning	131
▲ Specifikation inkomstitlar	132
▲ Redovisning mot bemyndiganden	133
▲ Finansiella villkor enligt regleringsbrev per 2015-12-31	134
▲ Tilläggsupplysningar	136
▲ Noter	139
▲ Sammanställning över väsentliga uppgifter	148
▲ Rapport om intern kontroll 2015	150
▲ Styrelsens underskrifter	151

Ekonomisk översikt

Verksamhetens finansiering och intäkter

Det tilldelade anslaget för 2015 var 2 618 miljoner kronor, en minskning från 2014 med 177 miljoner kronor.

Det regionala anslaget ökade med 76 miljoner kronor. Tillväxtverkets del av anslaget ökade med 7 miljoner kronor och samverkansorganens del ökade med 69 miljoner kronor.

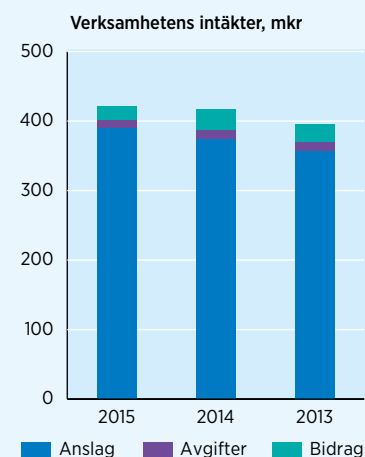
Anslaget för transportbidrag minskade med 48 miljoner kronor. Anslaget till de regionala strukturfondsprogrammen minskade med totalt 127 miljoner kronor. Näringslivutvecklingsanslaget minskade med 84 miljoner kronor och förvaltningsanslaget ökade med 7 miljoner kronor.

Anslagen för Nämnden för hemslöjdsfrågor, som Tillväxtverket är så kallad värdmyndighet för, var oförändrade.

Anslagsförbrukningen under 2015 var 2 208 miljoner kronor, en minskning med 575 miljoner kronor från 2014. Att anslagsförbrukningen gått ner beror främst på att det betalades ut 483 miljoner kronor mindre i bidrag från de regionala strukturfondsprogrammen 2015 än 2014.

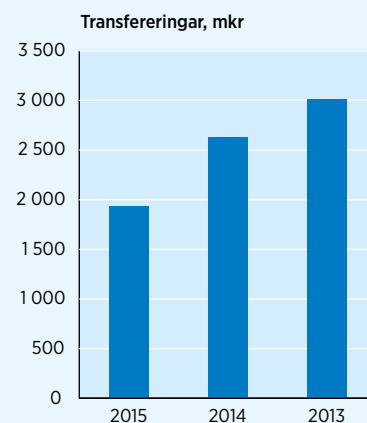
Anslagsfinansieringen av lämnade bidrag under 2015 var 1 808 miljoner kronor, en minskning med 588 miljoner kronor från 2014.

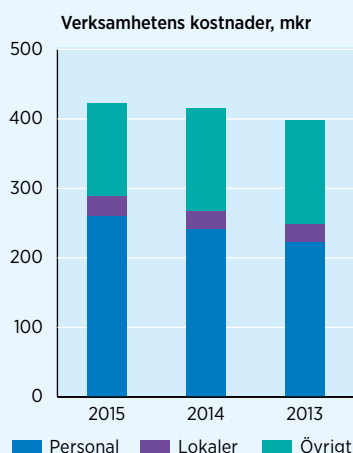
Verksamhetens intäkter var 422 (416) miljoner kronor, varav 92 procent kom från anslag, 3 procent från avgifter och 5 procent från bidrag. Jämfört med 2014 ökade anslagsintäkterna med 16 miljoner kronor och bidragen minskade med 10 miljoner kronor.

Transfereringar

Under 2015 lämnade Tillväxtverket bidrag, så kallade transfereringar, på totalt 1 935 miljoner kronor. Det är 699 miljoner kronor mindre än 2014. Förändringen beror främst på att bidragsutbetalningar från de regionala strukturfondsprogrammen minskade med 521 miljoner kronor jämfört med 2014.

Verksamhetens kostnader

Verksamhetens kostnader var 422 miljoner kronor 2015, vilket är 6 miljoner kronor mer än 2014. Personalkostnaderna utgjorde 61 procent, lokalkostnaderna 7 procent, övriga driftskostnader 32 procent och avskrivningar 3 procent. Jämfört med 2014 ökade personalkostnaderna med 18 miljoner kronor och avskrivningarna med 5 miljoner kronor, medan driftskostnaderna minskade med 20 miljoner kronor. Minskningen av övriga driftskostnader på 8 procent beror främst på minskade kostnader för köpta tjänster.

De gemensamma overheadkostnaderna (OH-kostnaderna) fördelas på de olika verksamhetsområdena utifrån totalt arbetade timmar inom respektive område. I OH-kostnaderna ingår bland annat myndighetsledning, ekonomihantering, personalstöd, övrig stödverksamhet och lokalkostnader.

2015 var de gemensamma OH-kostnaderna 121 miljoner kronor. Det motsvarar 29 procent av verksamhetens kostnader, vilket är något högre än föregående år då de var 27 procent eller 113 miljoner kronor. Ökningen av de beräknade OH-kostnaderna kan delvis förklaras av de förändringar som gjordes vid omorganisationen under 2014, där ett antal tjänster omdefinierades från kärnverksamhet till stödverksamhet. Dessa förändringar får helårseffekt 2015. Ökningen beror också på att Tillväxtverket hade engångsvisa kostnader för IT (i samband med flytt av IT-driften till extern leverantör) samt för utvecklingsarbete inom kommunikationsområdet.

Kostnader och intäkter fördelade på målområde

I tabellen nedan redogör vi för Tillväxtverkets kostnader och intäkter fördelade på de tre målområdena. För att ge den totala bilden redovisas även samverkansorganen och Nämnden för hemslöjdsfrågor (NFH).

	Tillväxtverket						Övriga				Totalt	
	Företagens utveckling		Företagens förutsättningar		Företagen i regionen		Samverkansorgan		NFH		Summa	
	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014
Verksamhetskostnad	96 011	138 441	85 256	65 408	237 243	208 126	0	0	3 888	4 394	422 398	416 369
Lämnade bidrag	718 281	876 303	1 880	180	583 748	1 181 140	623 055	567 954	8 008	8 408	1 934 971	2 633 985
Summa kostnader	814 292	1 014 744	87 136	65 588	820 991	1 389 267	623 055	567 954	11 895	12 802	2 357 369	3 050 354
Intäkter av anslag	-88 348	-124 139	-78 451	-58 651	-218 307	-186 626	0	0	-3 888	-3 587	-388 994	-373 002
Övriga intäkter	-8 985	-18 962	-18 840	-14 734	-5 145	-8 864	0	0	0	-807	-32 970	-43 367
Erhållna medel för bidrag	-718 262	-876 435	-1 879	-180	-586 376	-1 169 548	-623 515	-565 931	-8 008	-8 408	-1 938 040	-2 620 503
Summa intäkter	-815 595	-1 019 536	-99 170	-73 564	-809 829	-1 365 038	-623 515	-565 931	-11 895	-12 802	-2 360 005	-3 036 872

Uppdrag och uppgifter

Nedan redovisas Tillväxtverkets verksamhetskostnader och lämnade bidrag (transfereringar) fördelade på uppdrag och uppgifter. Uppdragen lämnas av regeringen i regleringsbrev och i regeringsbeslut om särskilda uppdrag. Uppgifter anges i myndighetens instruktion.

		2015		2014	
		Uppdrag	Uppgift	Uppdrag	Uppgift
Tillväxtverkets förvaltningsanslag (UO24 1:4.1)	Verksamhetskostnader	68 679	202 856	85 464	179 476
	Lämnade bidrag	0	0	0	0
Näringslivsutvecklingsanslag (UO24 1:5.8)	Verksamhetskostnader	25 278	20 486	43 824	3 015
	Lämnade bidrag	75 754	64 435	132 110	102 829
Regional tillväxt (UO19 1:1.24.1)	Verksamhetskostnader	727	26 273	7 794	15 700
	Lämnade bidrag	44 524	241 432	79 852	264 802
Europeiska regionala utvecklingsfonden 2007–2013 (UO19 1:3.1)	Verksamhetskostnader	0	9 150	0	41 507
	Lämnade bidrag	0	344 758	0	921 635
Europeiska regionala utvecklingsfonden 2014–2020 (UO19 1:4.2)	Verksamhetskostnader	0	36 708	0	0
	Lämnade bidrag	0	55 420	0	0
Transportbidrag (UO19 1:2.2)	Verksamhetskostnader	0	0	0	0
	Lämnade bidrag	0	354 336	0	368 857
Övriga uppgifter och uppdrag	Verksamhetskostnader	6 408	21 644	10 101	25 218
	Lämnade bidrag	15 542	107 708	17 929	169 510
Summa verksamhetskostnader		101 092	317 116	147 183	264 917
Summa lämnade bidrag		135 819	1 168 089	229 890	1 827 633
Summa verksamhetskostnader exklusive Europeiska regionala utvecklingsfonden		101 092	271 258	147 183	223 409
Summa lämnade bidrag exklusive Europeiska regionala utvecklingsfonden		135 819	767 911	229 890	905 997

Kommentarer till årsredovisningen, finansiella delen

Europeiska regionala utvecklingsfonden

Revisionsmyndigheten, Ekonomistyrningsverket, har i yttrande den 17 december 2015 till EU-kommissionen bedömt att förvaltande myndighets förvaltnings- och kontrollsystem för de regionala programmen, under referensperioden 1 januari 2014–31 december 2014, var förenligt med de tillämpliga bestämmelserna i artiklarna 58–62 i rådets förordning (EG) 1083/2006 och med avsnitt 3 i EU-kommissionens förordning (EG) nr 1828/2006.

Ekonomistyrningsverket bedömer att förvaltnings- och kontrollsystemet fungerade tillräckligt effektivt för att ge rimlig garanti för att de utgiftsdeklarationer som lämnats till EU-kommissionen är korrekta och, som en följd av detta, ge en rimlig garanti för att de underliggande transaktionerna är lagliga och korrekta.

Den projicerade felprocenten i Ekonomistyrningsverkets projekturval uppgår till 0,17 procent och är därmed lägre än EU-kommissionens fastställda toleransnivå 2 procent. Ekonomistyrningsverket bedömer därmed att de granskade utgifterna för den aktuella perioden är fria från väsentliga fel.

Av 26 § förordning (2007:14) om förvaltning av EU:s strukturfonder framgår att förvaltande myndighet får upphäva ett beslut om stöd som har fattats på grund av oriktig, vilseledande eller ofullständig uppgift från stödmottagaren, eller om stödmottagaren brutit mot de villkor som gäller för stödet. Vidare är stödmottagaren, enligt 27 § samma förordning, återbetalningsskyldig om ett beslut om stöd upphävts enligt 26 § eller om stödmottagaren i övrigt tagit emot stöd i strid med ett beslut om stöd, unionsreglerna eller det regionala programmet.

Förvaltande myndighet får kräva återbetalning inom 10 år från det att beloppet betalades ut. Slutligen får förvaltande myndighet, i enlighet med 28 a) § i ovan nämnda förordning, kvitta skulden mot annat stöd som stödmottagaren får enligt samma förordning. Förvaltande myndighet har tillsammans med gällande rättspraxis mycket stora möjligheter att under hela programperioden ändra positiva förvaltningsbeslut och återkräva utbetalade medel. Den finansiella risken för utbetalande myndighet bedöms därför generellt som mycket låg.

Öresund-Kattegat-Skagerrakprogrammet

Revisionsmyndigheten, Ekonomistyrningsverket, har i yttrande den 18 december 2015 till EU-kommissionen bedömt att förvaltande myndighets förvaltnings- och kontrollsystem för det gränsregionala samarbetsprogrammet Öresund-Kattegat-Skagerrak (ÖKS), under referensperioden 1 januari 2014–31 december 2014, var förenligt med de tillämpliga bestämmelserna i artiklarna 58–62 i rådets förordning (EG) 1083/2006 och med avsnitt 3 i EU-kommissionens förordning (EG) nr 1828/2006.

Ekonomistyrningsverket bedömer att förvaltnings- och kontrollsystemet fungerade tillräckligt effektivt för att ge en rimlig garanti för att de utgiftsdeklarationer som lämnats till EU-kommissionen är korrekta och, som en följd av detta, ge rimlig garanti för att de underliggande transaktionerna är lagliga och korrekta.

Den projicerade felprocenten i Ekonomistyrningsverkets projekturval uppgår till 0,16 procent och är därmed lägre än EU-kommissionens fastställda toleransnivå på 2 procent. Ekonomistyrningsverket bedömer att det inte finns risk att de granskade utgifterna för den aktuella referensperioden innehåller väsentliga fel.

Utgiftsdeklarationer

Förvaltande myndighet ska, enligt artikel 60 i förordning (EG) 1083/2006, inför attesterna lämna information för utgiftsdeklarationer och ansökan om utbetalningar till attesterande myndighet. Efter granskning atteras dessa av attesterande myndighet och överlämnas till EU-kommissionen. Utbetalningarna från EU-kommissionen krediteras på ett uppbördskonto (inkomsttitel 6313, bidrag från Europeiska regionala utvecklingsfonden 2007–2013 samt inkomsttitel 6314, bidrag från Europeiska regionala utvecklingsfonden 2014–2020).

Attesterande myndighet har under 2015 attererat 4 av de 8 regionala struktur-fondsprogrammen vid ett tillfälle. Det gränsregionala samarbetsprogrammet ÖKS har atterats vid tre tillfällen under året.

Attesterande myndighet har under 2015 inte attererat några program för perioden 2014–2020.

Nationella program

Inom ramen för Tillväxtverkets arbete enligt förordning (2007:603) om intern styrning och kontroll, har Tillväxtverket under 2015 genomfört ett granskningsarbete och beslutat om återkrav om cirka 1,4 miljoner kronor.

Skadeståndskrav

Den 31 december 2015 fanns det inte något skadeståndskrav riktat mot Tillväxtverket.

Kommentarer till utfall

Resultaträkningen

Verksamhetens intäkter

Verksamhetens intäkter och kostnader 2015 ligger i paritet med 2014. Intäkter av anslag ökade något, medan intäkter av bidrag minskade, då vi under året hade färre regeringsuppdrag som finansieras via bidrag.

Verksamhetens kostnader

Kostnader för personal ökade med 18 miljoner kronor, vilket främst beror på ökad bemanning samt förändringar i avsättningar för löner och arvoden. Övriga driftskostnader minskade med 20 miljoner kronor, främst på grund av lägre kostnader för övriga tjänster och konsulter till följd av att flera större regeringsuppdrag avslutades under 2014. En kostnadsförskjutning har skett mellan köpta tjänster och egen personal.

Uppbördsverksamhet

Saldot för uppbördsverksamheten ökade med 416 miljoner kronor. Det beror på att intäkterna från EU minskade eftersom programperioden 2007–2013 går mot sitt slut samtidigt som programperioden 2014–2020 är i ett uppstarts-skede. Fordran på EU minskade med 351 miljoner kronor och intäkterna från EU minskade med 769 miljoner kronor.

Transfereringar

Lämnade bidrag minskade från 2,6 miljarder kronor till 1,9 miljarder kronor. Minskningen beror framför allt på att programperioden 2007–2013 går mot sitt slut samtidigt som utbetalningarna för programperioden 2014–2020 inte har kommit igång i någon större omfattning. Flera stora program och regeringsuppdrag avslutades under 2014, och därför minskade även utbetalade bidrag på anslaget för Näringslivsutveckling.

Anslagsredovisning

Anslagsredovisningen har ändrats löpande under året efter de beslut som regeringen tagit. Inga anslagsöverskridanden skedde under 2015.

Anslaget för Tillväxtverkets förvaltningsutgifter

Förvaltningsanslaget visade ett överskott på 6 miljoner kronor 2015, vilket kan jämföras med ett ingående överföringsbelopp på 6 miljoner kronor. Hela det tilldelade anslaget på 269 miljoner kronor förbrukades under året. Det disponibla beloppet ökade med 6 miljoner kronor mellan 2014 och 2015, samtidigt som utgifterna inom anslaget ökade med motsvarande belopp.

Anslaget för Näringslivsutveckling

Anslagsförbrukningen låg i linje med planerad verksamhet. Utbetalningarna 2015 uppgick till 185 miljoner kronor och 3 miljoner kronor av anslagskrediten användes.

Anslaget för Regional tillväxt

Tillväxtverket

Anslagsförbrukningen låg i linje med planerad verksamhet. 5 miljoner kronor av anslagskrediten användes.

Samverkansorganen

Totalt 1 miljon av anslagskrediten användes.

Anslagen för Strukturfonder

Inom anslag 1:3 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2007–2013 uppgick anslagsförbrukningen till 354 miljoner kronor, vilket är en sänkning med 575 miljoner kronor jämfört med 2015.

Den första utbetalningen inom anslag 1:4 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2014–2020 gjordes under 2015. Under året förbrukades 92 miljoner kronor av anslaget.

Anslaget för Transportbidrag

Förordning (2000:281) om regionalt transportbidrag ger under vissa förutsättningar näringsidkare rätt till transportbidrag. Bidragen finansieras genom anslag 1:2 Transportbidrag inom utgiftsområde 19 Regional tillväxt. Anslaget för 2015 uppgick till 401 miljoner kronor och förbrukningen till 354 miljoner kronor.

Under 2015 ändrade regeringen den förordning som styr utbetalningen av transportbidrag. Förordningen omfattas numera av EU:s gruppundantagsförordning nr 651/2014 (GBER). Förändringarna gäller för transporter utförda från 1 oktober 2015. Ansökningar för dessa transporter kommer att inkomma från 1 januari 2016.

Anslaget för Nämnden för hemslöjdsfrågor

För anslag 4:3 Nämnden för hemslöjdsfrågor inom utgiftsområde 17, tar nämnden beslut om stöd och beslut om utbetalningar. Tillväxtverket disponerar anslagen och verkställer utbetalningarna.

Beställningsbemyndigande

Utbetalningarna enligt beslutade bemyndiganden kommer till 94 procent att infrias före utgången av 2018, medan övriga 6 procent bedöms infrias före utgången av 2022.

Utbetalningarna bedöms bli lägre än beslutade åtaganden, vilket beror på återföringar (det vill säga beslut som inte genomförs eller att de redovisade kostnaderna blir lägre än fattade beslut). Nivån på återföringarna kan variera stort mellan åren.

Resultaträkning (tkr)

	Not	2015	2014
VERKSAMHETENS INTÄKTER			
Intäkter av anslag	1, 2	389 126	373 002
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	3	11 898	12 500
Intäkter av bidrag	4	20 935	30 750
Finansiella intäkter	5	137	117
Summa		422 096	416 369
VERKSAMHETENS KOSTNADER			
Kostnader för personal	6	-259 292	-240 834
Kostnader för lokaler		-28 878	-26 262
Övriga driftkostnader	7	-123 497	-143 746
Finansiella kostnader	8	-48	-153
Avskrivningar och nedskrivningar		-10 683	-5 374
Summa		-422 398	-416 369
Verksamhetsutfall		-302	0
UPPBÖRDSVERKSAMHET			
Intäkter av avgifter med mera som inte disponeras	9	540 647	893 455
Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet		-508 055	-1 276 989
Saldo		32 592	-383 534
TRANSFERERINGAR			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag		1 807 853	2 396 003
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag		14 243	68 901
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	10	114 926	154 277
Finansiella intäkter		1 018	1 321
Lämnade bidrag	11	-1 934 971	-2 633 985
Saldo		3 070	-13 482
Årets kapitalförändring	12	35 359	-397 015

Balansräkning (tkr)

	Not	2015-12-31	2014-12-31
TILLGÅNGAR			
Immateriella anläggningstillgångar			
Balanserade utgifter för utveckling	13	69 909	44 207
Summa		69 909	44 207
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	14	1 558	241
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	15	1 992	935
Summa		3 550	1 176
Utlåning			
Utlåning	16	19 672	18 315
Summa		19 672	18 315
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		763	81
Fordringar hos andra myndigheter		9 417	8 939
Övriga kortfristiga fordringar	17	12 166	300
Summa		22 347	9 320
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	18	8 873	6 891
Upplupna bidragsintäkter	19	90	6 176
Övriga upplupna intäkter	20	240 560	235 779
Summa		249 523	248 845
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	21	84 541	58 061
Summa		84 541	58 061
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgälden		5 034	8 744
Övriga tillgodohavanden i Riksgälden		0	674
Kassa och bank	22	34 228	9 611
Summa		39 262	19 028
Summa tillgångar		488 804	398 953

	Not	2015-12-31	2014-12-31
KAPITAL OCH SKULDER			
Myndighetskapital			
	23		
Statskapital	24	109 941	97 135
Balanserad kapitalförändring		89 795	483 185
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	12	35 359	-397 015
Summa		235 096	183 305
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	25	366	611
Övriga avsättningar	26	10 220	4 473
Summa		10 586	5 084
Skulder m.m.			
Lån i Riksgälden	27	60 832	40 843
Kortfristiga skulder till andra myndigheter		18 233	8 719
Leverantörsskulder		30 219	19 401
Övriga kortfristiga skulder	28	4 213	3 907
Summa		113 497	72 869
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	29	26 260	28 988
Oförbrukade bidrag	30	65 844	44 312
Övriga förutbetalda intäkter	31	37 520	64 395
Summa		129 625	137 695
Summa kapital och skulder		488 804	398 953

Anslagsredovisning (tkr)

a = ramanslag

Anslag	Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enl. regleringsbrev	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överföringsbelopp
UTGIFTSOMRÅDE 17 KULTUR, MEDIER, TROSSAMFUND OCH FRITID						
1:6 Bidrag till regional kulturverksamhet (a)						
ap.4 Konsulentverksamhet hemslöjd (a)		630		630	-630	0
4:3 Nämnden för hemslöjdsfrågor (a)						
ap.1 Nämnden för hemslöjdsfrågor (a)	51	2 397		2 448	-2 397	51
ap.2 Främjande av hemslöjd (a)	40	9 066		9 106	-8 847	260
UTGIFTSOMRÅDE 19 REGIONAL TILLVÄXT						
1:1 Regionala tillväxtåtgärder (a)						
ap.24 Reg tillväxtåtgärder - del till Tillväxtverket (a)						
dp.1 Tillväxtverket (a)	-17 998	326 000		308 002	-312 914	-4 912
dp.2 Samverkansorgan i Kalmar län (a)	3 348	40 185		43 533	-41 696	1 837
dp.3 Gotlands kommun (a)	133	23 370	-133	23 370	-23 138	232
dp.4 Skåne läns landsting (a)	-233	17 005		16 772	-16 772	0
dp.5 Västra Götalands läns landsting (a)	6 673	66 120	-6 673	66 120	-70 741	-4 621
dp.6 Samverkansorgan i Uppsala län (a)	0	7 920	0	7 920	-7 920	0
dp.7 Östergötlands läns landsting (a)	0	19 475	0	19 475	-19 475	0
dp.8 Samverkansorgan i Blekinge län (a)	-1 462	26 810		25 348	-27 398	-2 050
dp.9 Hallands läns landsting (a)	5 907	8 455	-5 907	8 455	-8 141	314
dp.10 Samverkansorgan i Dalarnas län (a)		45 960		45 960	-45 960	0
dp.11 Samverkansorgan i Södermanlands län (a)	-424	12 480		12 056	-1 385	10 671
dp.12 Jönköpings läns landsting (a)	-910	22 135		21 225	-20 676	549
dp.13 Örebro läns landsting (a)		39 615		39 615	-39 606	9
dp.14 Samverkansorgan i Värmlands län (a)	-164	44 760		44 596	-39 845	4 751
dp.15 Gävleborgs läns landsting (a)	-3 183	84 835		81 652	-81 578	74
dp.16 Kronobergs läns landsting (a)	600	13 110	-600	13 110	-13 065	45
dp.17 Samverkansorgan i Västerbottens län (a)	-4 021	53 000		48 979	-53 037	-4 058
dp.18 Jämtlands läns landsting (a)	-3 795	113 905		110 110	-118 783	-8 673
1:2 Transportbidrag (a)						
dp.2 Transportbidrag - del till Tillväxtverket (a)	80 007	400 864	-80 007	400 864	-354 336	46 528
1:3 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2007-2013 (a)						
ap.1 Regionala strukturfondsprogram 2007-2013 - del till Tillväxtverket (a)	-6 697	541 550		534 853	-353 908	180 945
1:4 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2014-2020 (a)						
ap.2 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2014-2020 - del till Tillväxtverket (a)	19 900	239 000	-14 900	244 000	-92 128	151 872
UTGIFTSOMRÅDE 24 NÄRINGS LIV						
1:4 Tillväxtverket (a)						
ap.1 Tillväxtverket - del till Tillväxtverket (a)	6 117	268 960		275 077	-269 165	5 912
1:5 Näringslivsutveckling (a)						
ap.8 Näringslivsutveckling - del till Tillväxtverket (a)	-8 720	190 272		181 552	-184 677	-3 125
Summa	75 171	2 617 879	-108 221	2 584 828	-2 208 216	376 612

Specifikation inkomstitlar (tkr)

INKOMSTITTEL	INKOMSTER
2324 Ränteinkomster på lokaliseringsslån	
002 Ränteinkomster på lokaliseringsslån	116
Summa 2324 Ränteinkomster på lokaliseringsslån	116
2811 Övriga inkomster av statens verksamhet	
331 Övriga inkomster	450
Summa 2811 Övriga inkomster av statens verksamhet	450
4139 Återbetalning av lokaliseringsslån	
002 Återbetalning av lokaliseringsslån	371
Summa 4139 Återbetalning av lokaliseringsslån	371
6313 Bidrag från Europeiska regionala utvecklingsfonden 2007–2013	
009 Övre Norrland	109 698
010 Mellersta Norrland	119 365
011 Norra Mellansverige	18 638
013 Östra Mellansverige	37 125
014 Västsverige	6 645
015 Småland och Öarna	62 761
016 Skåne-Blekinge	51 298
Summa 6313 Bidrag från Europeiska regionala utvecklingsfonden 2007–2013	405 529
6314 Bidrag från Europeiska regionala utvecklingsfonden 2014–2020	
001 Övre Norrland	18 779
002 Mellersta Norrland	13 641
003 Norra Mellansverige	25 914
004 Stockholm	3 277
005 Östra Mellansverige	12 340
006 Västsverige	4 960
007 Småland och Öarna	5 846
008 Skåne-Blekinge	5 403
010 Nationellt	11 799
Summa 6314 Bidrag från Europeiska regionala utvecklingsfonden 2014–2020	101 961
Summa	508 427

Redovisning mot bemyndiganden (tkr)

Utgifts- område	Anslag/ anslags- benämning	Organisation	Tilldelad bemyndig- anderam	Ingående åtagande 1/1 2015	Utestående åtagande 31/12 2015	Utestående åtagandenas fördelning per år			
						År 2016	År 2017	År 2018	År 2019–2022*
19	1:3.1	Europeiska regionala utvecklingsfonden 2007–2013	0	452 000					
19	1:4.2	Europeiska regionala utvecklingsfonden 2014–2020	3 550 000	0	3 164 000	1 118 000	1 070 000	770 000	206 000
19	1:1.24.1	Reg tillväxt.åtg, del Tillväxtverket	625 000	459 000	362 000	137 000	108 000	65 000	52 000
19	1:1.24.2	Samverkansorgan i Kalmar län	60 000	44 983	58 207	29 126	17 796	8 727	2 558
19	1:1.24.3	Gotlands kommun	35 000	18 883	26 906	17 690	6 727	2 489	
19	1:1.24.4	Skåne läns landsting	10 000	4 982	1 923	500	900	523	
19	1:1.24.5	Västra Götalands läns landsting	90 000	101 977	79 530	54 736	15 409	9 385	
19	1:1.24.6	Samverkansorgan i Uppsala län	8 000	0	3 300	2 300	160	110	730
19	1:1.24.7	Östergötlands läns landsting	40 000	2 390	23 876	13 836	8 000	2 000	40
19	1:1.24.8	Samverkansorgan i Blekinge län	55 000	42 914	50 409	25 205	15 123	7 561	2 520
19	1:1.24.9	Hallands läns landsting	15 000	6 559	5 211	5 211			
19	1:1.24.10	Samverkansorgan i Dalarnas län	90 000	45 172	76 611	34 000	26 000	13 000	3 611
19	1:1.24.11	Samverkansorgan i Södermanlands län	14 000	12 480	25 065	25 065			
19	1:1.24.12	Jönköpings läns landsting	45 000	26 845	40 524	23 000	12 000	4 824	700
19	1:1.24.13	Örebro läns landsting	55 000	37 924	43 309	19 866	17 235	6 208	
19	1:1.24.14	Samverkansorgan i Värmlands län	80 000	47 300	75 800	31 300	27 600	13 100	3 800
19	1:1.24.15	Gävleborgs läns landsting	170 000	120 828	132 350	75 000	40 000	15 000	2 350
19	1:1.24.16	Kronobergs läns landsting	30 000	18 685	22 317	12 000	8 000	1 500	817
19	1:1.24.17	Samverkansorgan i Västerbottens län	120 000	77 745	101 697	52 790	24 228	17 983	6 696
19	1:1.24.18	Jämtlands läns landsting	225 000	176 647	156 194	80 000	50 000	26 194	
24	1:5.8	Näringslivsutveckling, Tillväxtverket	151 000	88 000	78 000	31 000	23 000	14 000	10 000

* För anslag 1.4.2 är slutår 2020

Finansiella villkor enligt regleringsbrev per 2015-12-31

ANSLAG/VILLKOR	RESULTAT
UO24 1:4.1 Tillväxtverket	
Från anslagsposten ska 8 mkr användas för myndighetens kostnader för att vara organisatorisk hemvist för uppgiftskravsregistret och ansvara för samordningen av uppgiftskraven. I samordningen av uppgiftskraven ingår bland annat att ansvara för en samverkanspunkt samt ett forum för myndigheter och företag i syfte att förenkla företagens uppgiftslämnande.*	7,8 miljoner kronor har använts.
*Insatser för uppgiftskravsregistret har utförts även inom näringslivsutvecklingsanslaget UO24 1:5 ap. 8.	
UO24 1:5.8 Näringslivsutveckling	
Från anslagsposten ska minst 4 mkr användas för verksamhetsstöd till organisationer som operativt arbetar med att främja företagande bland ungdomar i högre utbildning.	11,95 miljoner kronor har använts.
Från anslagsposten ska minst 12 mkr användas för vidareutveckling och förstärkning av den myndighetsgemensamma företagarportalen verksamt.se.	14,9 miljoner kronor har använts.
Från anslagsposten ska minst 0,5 mkr användas för uppdraget att ta fram en handbok för gruvetablering.*	0,3 miljoner kronor har använts.
*Arbete avseende detta har delvis gjorts av egen personal vilket har bokats mot förvaltningsanslaget, 0,2 mkr. Totalt har 0,5 mkr lagts på insatsen under 2015.	
UO19 1:1 Regionala tillväxtåtgärder	
ap.24.1 Tillväxtverket	
Tillväxtverket får använda högst 11 mkr, utöver ordinarie anslag för förvaltningsändamål, för viss administration, uppföljning av enskilda stödärenden och projekt samt viss utvärdering av den egna stödverksamheten. Dessa medel får även användas för att säkerställa uppföljningssystem m.m. kopplat till bemyndigandesystemet på anslaget.	9,3 miljoner kronor har använts.
I den omfattning kreditförluster uppstår för lån i stödområde B ska Tillväxtverket lämna ersättning upp till högst 10 mkr årligen avseende Almi Företagspartner AB (Almi) och 4 mkr årligen avseende Stiftelsen Norrlandsfonden.	-1,7 miljoner kronor har bokats avseende Almi Företagspartner på grund av återkrav efter kvittning av förskott. 2,2 miljoner kronor har utbetalats till Norrlandsfonden.
ap.24.2 Samverkansorgan i Kalmar län	
Högst 1 000 tkr får användas för uppföljning och utvärdering.	Villkoret har uppfyllts.
ap.24.3 Gotlands kommun	
Högst 900 tkr får användas för uppföljning och utvärdering.	Villkoret har uppfyllts.
ap.24.4 Skåne läns landsting	
Högst 700 tkr får användas för uppföljning och utvärdering.	Villkoret har uppfyllts.
ap.24.5 Västra Götalands läns landsting	
Högst 2 000 tkr får användas för uppföljning och utvärdering.	Villkoret har uppfyllts.
ap.24.6 Samverkansorgan i Uppsala län	
Högst 500 tkr får användas för uppföljning och utvärdering.	Villkoret har uppfyllts.

ANSLAG/VILLKOR	RESULTAT
<i>ap.24.7 Östergötlands läns landsting</i>	
Högst 1 000 tkr får användas för uppföljning och utvärdering.	Villkoret har uppfyllts.
<i>ap.24.8 Samverkansorgan i Blekinge län</i>	
Högst 900 tkr får användas för uppföljning och utvärdering.	Villkoret har uppfyllts.
<i>ap.24.9 Hallands läns landsting</i>	
Högst 400 tkr får användas för uppföljning och utvärdering.	Villkoret har uppfyllts.
<i>ap.24.10 Samverkansorgan i Dalarnas län</i>	
Högst 1 500 tkr får användas för uppföljning och utvärdering.	Villkoret har uppfyllts.
<i>ap.24.11 Samverkansorgan i Södermanlands län</i>	
Högst 600 tkr får användas för uppföljning och utvärdering.	Villkoret har uppfyllts.
<i>ap.24.12 Jönköpings läns landsting</i>	
Högst 1 000 tkr får användas för uppföljning och utvärdering.	Villkoret har uppfyllts.
<i>ap.24.13 Örebro läns landsting</i>	
Högst 1 400 tkr får användas för uppföljning och utvärdering.	Villkoret har uppfyllts.
<i>ap.24.14 Samverkansorgan i Värmlands län</i>	
Högst 1 500 tkr får användas för uppföljning och utvärdering.	Villkoret har uppfyllts.
<i>ap.24.15 Gävleborgs läns landsting</i>	
Högst 2 100 tkr får användas för uppföljning och utvärdering.	Villkoret har uppfyllts.
<i>ap.24.16 Kronobergs läns landsting</i>	
Högst 600 tkr får användas för uppföljning och utvärdering.	Villkoret har uppfyllts.
<i>ap.24.17 Samverkansorgan i Västerbottens län</i>	
Högst 1 500 tkr får användas för uppföljning och utvärdering.	Villkoret har uppfyllts.
<i>ap.24.18 Jämtlands läns landsting</i>	
Högst 2 500 tkr får användas för uppföljning och utvärdering.	Villkoret har uppfyllts.

Tilläggsupplysningar

Alla belopp redovisas i tusentals kronor (tkr) om inget annat anges. Till följd av detta kan summeringsdifferenser förekomma.

Redovisningsprinciper

Tillämpade redovisningsprinciper

Tillväxtverkets bokföring följer god redovisningssed och förordning (2000:606) om myndigheters bokföring samt Ekonomistyrningsverkets föreskrifter och allmänna råd till denna förordning. Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag samt Ekonomistyrningsverkets föreskrifter och allmänna råd till denna förordning.

I enlighet med Ekonomistyrningsverkets föreskrifter till 10 § förordning (2000:606) om myndigheters bokföring tillämpar Tillväxtverket brytdagen den 5 januari. Efter brytdagen har fakturor överstigande 100 000 kronor (exklusive moms) bokförts som periodavgränsningsposter. Motsvarande beloppsgräns 2014 var 200 000 kronor.

Kostnadmässig anslagsavräkning

Semesterdagar som intjänats före 2009 avräknas från och med 2009 från anslaget först vid uttaget enligt undantagsbestämmelsen. Utgående balans 2014 på 2 975 000 kronor minskade 2015 med 460 000 kronor.

Ändrade redovisningsprinciper

Med anledning av att Ekonomistyrningsverket har beslutat om nya föreskrifter och allmänna råd till förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag har Tillväxtverkets redovisningsprinciper justerats och förtydligats, enligt nedan:

- Anläggningstillgångar kan delas upp i komponenter.
- Beloppet för större anskaffningar av likartade tillgångar av mindre värde ska vara 100 000 kronor. Tillväxtverket har tidigare inte haft någon beloppsgräns för detta.
- Avskrivningstiden för kopieringsmaskiner ändras från 5 år till 3 år, då vi ser att detta är en mer rimlig tid med hänsyn till teknikutvecklingen.

De förändrade principerna bedöms inte ha någon väsentlig påverkan på resultatet.

Avvikelse från ekonomiadministrativa regler

Enligt regleringsbrevet för budgetåret 2015 får Tillväxtverket använda en förenklad räntekontorutin. Bakgrunden är att externa medel och sakanslag används för att finansiera förvaltningsutgifter.

Avvikelser från allmänna råd

Nuvärdesberäkning av lån

Utestående lån värderas kontinuerligt, och reservering görs för förluster. Tillväxtverkets bedömning är att nuvärdesberäkning av lånen inte väsentligt påverkar värdet.

Värderingsprinciper

Anläggningstillgångar

Maskiner, inventarier, installationer med mera är upptagna till anskaffningsvärde med avdrag för avskrivningar. Maskiner och inventarier med en ekonomisk livslängd på minst tre år och ett anskaffningsvärde som överstiger 25 000 kronor har aktiverats. Egenutvecklade IT-system aktiveras som en immateriell tillgång där en bedömd nyttjandeperiod är tre år eller mer och nedlagda kostnader för den aktiveringsbara delen uppgår till 1 000 000 kronor.

Förbättringsutgifter på annans fastighet aktiveras när den ekonomiska livslängden uppgår till minst tre år och nedlagda kostnader uppgår till minst 250 000 kronor per projekt.

En anläggningstillgång kan behöva delas upp i komponenter utifrån de olika komponenternas nyttjandeperioder, anskaffningsvärde samt komponenternas andel av tillgångarnas totala anskaffningsvärde. Om den ekonomiska livslängden understiger tre år får anskaffningen redovisas som en anläggningstillgång om kostnadsfördelningen över tid annars skulle påverkas väsentligt.

Tillväxtverket har beslutat att större anskaffningar av likartade tillgångar av mindre värde som uppgår till minst 100 000 kronor ska betraktas som anläggningstillgångar.

Avskrivningar görs enligt följande tabell:

Anläggningstillgång	Ekonomisk livslängd
Persondatorer med kringutrustning (löpande)	Kostnadsförs
Nya persondatorer och ny plattform för myndigheten	3 år
Serverar	3 år
Kopieringsmaskiner	3 år
Bilar	5 år
Immateriella tillgångar	5 år
Möbler	5 år
Förbättringar på annans fastighet inklusive nätverk	Hiresavtalslängd

Omsättningstillgångar

Kundfordringar som är förfallna mer än sex månader redovisas som osäkra. Beloppet i balansräkningen redovisas till det värde som kundfordringar beräknas inflyta. Fordringar i utländsk valuta har värderats till balansdagens kurs, dock har hänsyn inte tagits till belopp som understiger 100 000 kronor.

Skulder

Skulderna har tagits upp till nominellt belopp. Skulder i utländsk valuta har värderats till balansdagens kurs.

Värderingen av lånen bygger på erfarenhetsberäkningar samt på detaljerade analyser och bedömningar av utvalda enskilda ärenden. Utestående lån värderas kontinuerligt och reservering görs för förluster.

Anställdas sjukfrånvaro

I tabellen redovisas anställdas sjukfrånvaro i förhållande till den sammanlagda ordinarie arbetstiden. Vidare redovisas andel av den totala sjukfrånvaron under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer. I tabellen redovisas också sjukfrånvaro fördelat på kön och ålder i förhållande till respektive grupps sammanlagda ordinarie arbetstid. Sjukfrånvaron redovisas i procent.

Sjukfrånvaro (procent)	2015	2014
Totalt	3,24	3,24
Andel 60 dagar eller mer	53,09	47,77
Kvinnor	3,61	3,25
Män	2,66	3,23
Anställda -29 år	2,05	1,90
Anställda 30-49 år	2,96	2,91
Anställda 50- år	3,85	3,96

Siffrorna omfattar även Nämnden för hemslöjdsfrågor.

Ersättning till generaldirektör och styrelse

Ersättningen till generaldirektör Gunilla Nordlöf 2015 var lön om 1 252 280 kronor samt kostförmån om 592 kronor.

Arvoden och ersättningar till Tillväxtverkets styrelse framgår av tabellen nedan.

	Ersättning (tkr)
Kristina Alsér	66
Jan Berg	33
Anders Källström	33
Kerstin Paulsson	33
Bertil Törsäter	34*
Håkan Ylinenpää	33

* Arvode om 33 000 kronor samt skattepliktig bilersättning om 936 kronor.

Styrelsens och utskottens möten samt närståendeförhållande

Styrelsen hade sex sammanträden under 2015 varav ett per capsulam (sammanträde utan fysiskt möte).

Revisionsutskottet består av Kerstin Paulsson, ordförande, samt Anders Källström. Utskottet hade sammanlagt fyra möten under 2015.

Tillväxtverket har ett närståendeförhållande genom att Kristina Alsér är ledamot i Stiftelsen Svensk Industridesign (SVID).

Noter till resultaträkningen

Not 1 Intäkter, kostnader och transfereringar upparbetade per organisation				
	Tillväxtverket	Regionförbund	Nämnden för hemslöjdsfrågor	Totalt 2015
Övergripande poster				
Intäkter av anslag	385 260		3 866	389 126
Intäkter av avgifter, bidrag och finansiella intäkter	32 970		0	32 970
Summa intäkter	418 230		3 866	422 096
Verksamhetens kostnader	-418 532		-3 866	-422 398
Lämnade bidrag	-1 307 508	-619 455	-8 008	-1 934 971
			2015	2014
Not 2 Intäkter av anslag				
Intäkter av anslag			389 126	373 002
Summa			389 126	373 002
<i>Summa "Intäkter av anslag" (389 126 tkr) skiljer sig från summa "Utgifter" (389 586 tkr) på anslagen Uo 17 4.3.1, 4.3.2, Uo 19 1.1.24.1, 1.3.1, 1.4.2, Uo 24 1.4.1, 1.5.8. Skillnaden (460 tkr) beror på minskning av semesterlöneskuld som intjänats före år 2009. Denna post har belastat anslagen, men inte bokförts som kostnad i resultaträkningen.</i>				
Not 3 Intäkter av avgifter och andra ersättningar				
Intäkter enligt 4 § avgiftsförordningen				
- Förlagsförsäljning			31	80
- Konsultarvoden			200	193
- Nyps avgifter			7 600	8 521
- Ersättning för myndighetsgemensamma projekt			2 893	2 075
- Övriga intäkter 4§			1 136	1 631
Övriga intäkter av avgifter och andra ersättningar			38	0
Summa			11 898	12 500
Not 4 Intäkter av bidrag				
Bidrag från Departement			7 162	24 675
Bidrag från övriga			20	977
Bidrag från EU			13 753	5 098
Summa			20 935	30 750
Not 5 Finansiella intäkter				
Ränta på räntekonto i Riksgälden			5	105
Ränta på lån i Riksgälden			124	0
Övriga finansiella intäkter			7	12
Summa			137	117
<i>Räntesatsen för ränte- och avistakonton hos Riksgälden har sedan 2015-02-18 varit negativ</i>				
Not 6 Kostnader för personal				
Lönekostnader (exkl arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal)			174 587	160 625
Varav lönekostnader ej anställd personal			885	813
Arbetsgivaravgifter			54 952	50 164
Övriga kostnader för personal			29 752	30 045
Summa			259 292	240 834

Noter till resultaträkningen, forts.

	2015	2014
Not 7 Övriga driftkostnader		
Reparationer och underhåll	69	190
Offentligrättsliga avgifter, skatter, kundförluster	20	22
Resor, representation, information	12 897	14 066
Köp av varor	7 564	9 491
Köp av tjänster	102 947	119 977
Summa	123 497	143 746
Not 8 Finansiella kostnader		
Ränta på räntekonto i Riksgälden	9	0
Ränta på lån i Riksgälden	0	97
Övriga finansiella kostnader	39	56
Summa	48	153
Räntesatsen för ränte- och avstakonton hos Riksgälden har sedan 2015-02-18 varit negativ		
Not 9 Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras		
Se specifikation inkomsttitlar, amorteringar av lån från Tillväxtverkets utlåning går ej via resultaträkningen.		
Fordran EU:s strukturfonder	32 592	-383 534
Intäkter EU-medel	507 490	1 276 905
Övriga intäkter av uppbörd	566	84
Summa	540 647	893 455
405 529 tkr har inbetalats på inkomsttitel 6313 Bidrag från regionala utvecklingsfonden på följande undertitlar.		
009 Övre Norrland	109 698	305 822
010 Mellersta Norrland	119 365	226 728
011 Norra Mellansverige	18 638	182 478
012 Stockholm	0	16 204
013 Östra Mellansverige	37 125	112 866
014 Västsverige	6 645	118 928
015 Småland och Öarna	62 761	130 980
016 Skåne-Blekinge	51 298	118 504
Summa	405 529	1 212 510
101 961 tkr har inbetalats på inkomsttitel 6314 Bidrag från regionala utvecklingsfonden på följande undertitlar.		
001 Övre Norrland	18 779	18 978
002 Mellersta Norrland	13 641	13 795
003 Norra Mellansverige	25 914	0
004 Stockholm	3 277	3 312
005 Östra Mellansverige	12 340	0
006 Västsverige	4 960	5 013
007 Småland och Öarna	5 846	5 912
008 Skåne-Blekinge	5 403	5 461
010 Nationellt	11 799	11 924
Summa	101 961	64 395

Noter till resultaträkningen, forts.

	2015	2014
Not 10 Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag		
Medel från EU för finansiering av programmet Öresund-Kattegat-Skagerrak 2007-2013	111 150	154 277
Medel från EU för finansiering av programmet Öresund-Kattegat-Skagerrak 2014-2020	3 777	0
Summa	114 926	154 277
Not 11 Lämnade bidrag		
Lämnade bidrag	1 938 040	2 620 504
Eftergifter och avskrivningar av kapitallån, se även not 16	8 473	3 625
Förändring av reserverat för osäkra lånefordringar, se även not 16	553	9 856
Återkravsfordringar	-12 095	0
Summa	1 934 971	2 633 985
Anslag som har haft stora bidragsutbetalningar:		
Utbetalats som företagsstöd från anslag 19.1.3.1 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2007-2013	344 758	921 635
Utbetalats som företagsstöd från anslag 19.1.4.2 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2014-2020	55 420	0
Utbetalats som företagsstöd från anslag 19.1.1.24.1 Regionala Tillväxtmedel	286 705	344 087
Utbetalats som transportbidrag från anslag 19.1.2.2. Transportbidrag	354 336	368 857
Utbetalats som företagsstöd från anslag 24.1.5.8 Näringslivsutveckling	140 189	234 939
Regionförbund/Samverkansorgan från anslag 19.1.1.24.2 - 19.1.1.24.18	619 455	553 305
Öresund-Kattegat-Skagerrak 2007-2013	111 150	154 265
Övrigt	26 027	43 416
Summa	1 938 040	2 620 504
Not 12 Årets kapitalförändring		
Kapitalförändringen visar skillnaden mellan poster som anslagsavräknats, men inte redovisats som intäkt/kostnad och poster som endast redovisats som intäkt/kostnad, men inte anslagsavräknats.		
Förändring av:		
- Eftergifter, avskrivningar, kapital	-8 473	-3 625
- Förändring av reserverat, lån	-553	-9 856
- Upplupna intäkter EU:s strukturfonder TA-medel	54 102	45 556
Avskrivningar Uppgiftskravtjänsten	-302	0
- Upplupna intäkter EU:s strukturfonder	-48 385	-364 695
Övriga förutbetalda intäkter EU:s strukturfonder	26 875	-64 395
Återkravsfordringar i transfereringsverksamhet	12 095	0
Summa	35 359	-397 015

Noter till balansräkningen

	2015-12-31	2014-12-31
Not 13 Balanserade utgifter för utveckling		
Ingående anskaffningsvärde	173 525	143 190
Årets anskaffningar	35 387	30 335
Summa anskaffningsvärde	208 912	173 525
Ingående ackumulerade avskrivningar	-129 318	-125 842
Årets avskrivningar*	-9 685	-3 476
Summa ackumulerade avskrivningar	-139 003	-129 318
Utgående bokfört värde	69 909	44 207
<i>* 201502 aktiverades 28 151 tkr därutav en ökad avskrivningskostnad.</i>		
Not 14 Förbättringsutgifter på annans fastighet		
Ingående anskaffningsvärde	1 894	1 894
Årets anskaffningar	1 558	0
Summa anskaffningsvärde	3 452	1 894
Ingående ackumulerade avskrivningar	-1 652	-1 328
Årets avskrivningar	-241	-325
Summa ackumulerade avskrivningar	-1 894	-1 652
Utgående bokfört värde	1 558	241
Not 15 Maskiner, inventarier, installationer med mera		
Ingående anskaffningsvärde	39 655	40 958
Årets anskaffningar	1 814	0
Årets försäljningar/utrangeringar, anskaffningsvärde	-432	-1 303
Summa anskaffningsvärde	41 037	39 655
Ingående ackumulerade avskrivningar	-38 720	-38 449
Årets avskrivningar	-757	-1 574
Årets försäljningar/utrangeringar, avskrivningar	432	1 303
Summa ackumulerade avskrivningar	-39 045	-38 720
Utgående bokfört värde	1 992	935

Noter till balansräkningen, forts.

	2015-12-31	2014-12-31
Not 16 Utlåning		
Ingående balans, utbetalda lån, såddlån Västra Götaland	91 502	81 553
Årets utbetalningar	12 837	14 584
Årets amortering	-2 084	-1 420
Årets nedskrivning	-8 083	-3 215
Utgående balans, utbetalda lån, såddlån Västra Götaland	94 172	91 502
Ingående balans, reservering för sannolika kreditförluster, såddlån Västra Götaland	-74 168	-64 687
Årets förändring reservering för sannolika förluster	-1 302	-9 481
Utgående balans, reservering för sannolika kreditförluster, såddlån Västra Götaland	-75 470	-74 168
Utgående balans, såddlån, Västra Götaland	18 702	17 334
Ingående balans, utbetalda lån, landsbygdslån	2 007	2 715
Årets amorteringar	-371	-298
Årets nedskrivningar	-390	-410
Utgående balans, utbetalda lån, landsbygdslån	1 246	2 007
Ingående balans, reservering för sannolika kreditförluster, landsbygdslån	-1 026	-651
Årets förändring, reservering för sannolika förluster	750	-375
Utgående balans, reservering för sannolika kreditförluster, landsbygdslån	-276	-1 026
Utgående balans, landsbygdslån	970	981
Summa	19 672	18 315
Not 17 Övriga kortfristiga fordringar		
Fordringar hos anställda	28	3
Fordran kreditfakturor	0	297
Återkravsfordringar i transfereringsverksamhet	12 095	0
Övrigt	44	0
Summa	12 166	300
Not 18 Förutbetalda kostnader		
Förutbetalda hyreskostnader	2 863	5 592
SCB Svenskars resande 2016, Entreprenörbaromentern 2016	4 316	0
Övriga förutbetalda kostnader	1 694	1 299
Summa	8 873	6 891
<i>Beloppsgränsen för periodisering har ändrats från 200 tkr till 100 tkr.</i>		
Not 19 Upplupna bidragsintäkter		
Fordran Sida	90	0
Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2007–2013	0	6 176
Summa	90	6 176

Noter till balansräkningen, forts.

	2015-12-31	2014-12-31
Not 20 Övriga upplupna intäkter		
Upplupna räntor utlåning	366	562
Övriga upplupna intäkter inomstatliga	2 385	1 675
Fordran EU, TA-medel Europeiska regionala utvecklingsfonden 2007-2013 och TA-medel Öresund-Kattegat-Skagerrak 2007-2013	193 005	183 854
Fordran EU, TA-medel Europeiska regionala utvecklingsfonden 2014-2020 och TA-medel Öresund-Kattegat-Skagerrak 2014-2020	43 501	0
Fordran EU, Strukturfonden Europeiska regionala utvecklingsfonden 2007-2013*	1 302	49 687
Summa	240 560	235 779
<i>* Sedan programmets start har 8 055 mkr inbetalats till inkomsttitel och 8 056 mkr betalats ut i bidrag.</i>		
Not 21 Avräkning med statsverket		
Uppbörd		
Ingående balans	0	0
Redovisat mot inkomsttitel	-508 427	-1 277 286
Uppbördsmedel som betalats till icke räntebärande flöde	508 415	1 277 286
Skulder avseende Uppbörd	-11	0
Anslag i icke räntebärande flöde		
Ingående balans	11 748	10 915
Redovisat mot anslag	1 927 808	2 508 245
Medel hänförliga till transfereringar m.m. som betalats till icke räntebärande flöde	-1 918 699	-2 507 412
Fordringar avseende anslag i icke räntebärande flöde	20 857	11 748
Anslag i räntebärande flöde		
Ingående balans	-6 208	-11 344
Redovisat mot anslag	280 408	274 678
Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-280 423	-273 556
Återbetalning av anslagsmedel	0	4 015
Skulder avseende anslag i räntebärande flöde	-6 223	-6 208
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag		
Ingående balans	2 975	3 727
Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln	-460	-752
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	2 515	2 975
Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto		
Ingående balans	49 546	57 145
Inbetalningar i icke räntebärande flöde	1 139 572	1 912 232
Utbetalningar i icke räntebärande flöde	-2 531 999	-3 149 957
Betalningar hänförliga till anslag och inkomsttitlar	1 410 284	1 230 126
Övriga fordringar på statens centralkonto	67 403	49 546
Summa Avräkning med statsverket	84 541	58 061
Not 22 Kassa och bank		
Valutakonto för EU-programmet Öresund-Kattegat-Skagerrak perioden 2007-2013	7 000	9 611
Valutakonto för EU-programmet Öresund-Kattegat-Skagerrak perioden 2014-2020	27 228	0
Summa	34 228	9 611

Noter till balansräkningen, forts.

Not 23 Myndighetskapital				
Specifikation förändring av myndighetskapitalet				
	Statskapital	Balanserad kapitalförändring, anslagsfinansierad verksamhet	Kapitalförändring enligt resultaträkningen	Summa
Utgående balans 2014	97 135	483 185	-397 015	183 305
Rättelser	0	0	0	0
Ingående balans 2015	97 135	483 185	-397 015	183 305
Föregående års förändring av lånefordringar	-3 625	3 625	0	0
Årets förändring av lånefordringar	10 382			10 382
Föregående års avskrivningar av anläggningstillgångar	0	0	0	0
Föregående års kapitalförändring		-397 015	397 015	0
Anläggningstillgång mot Statskapital övertaget av Bolagsverket	6 049			6 049
Årets kapitalförändring:				
Förändring lånefordringar			-9 025	-9 025
Upplupna intäkter Europeiska regionala utvecklingsfonden			-48 385	-48 385
Upplupna intäkter Europeiska regionala utvecklingsfonden TA			54 101	54 101
Övriga förutbetalda intäkter Europeiska regionala utvecklingsfonden			26 875	26 875
Avskrivningar av anläggningstillgångar Uppgiftskravstjänsten			-302	-302
Återkravsfordringar i transfereringsverksamhet			12 095	12 095
Summa årets förändring	12 806	-393 390	35 359	51 790
Utgående balans 2015	109 941	89 795	35 359	235 096

Noter till balansräkningen, forts.

	2015-12-31	2014-12-31
Not 24 Statskapital		
Statskapital utan avkastningskrav avseende lån	103 892	97 135
Statskapital utan avkastningskrav avseende IT system Uppgiftskravstjänsten	6 049	0
Utgående balans	109 941	97 135
Not 25 Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser		
Ingående avsättning	611	1 067
Årets pensionskostnad	66	-60
Årets pensionsutbetalningar	-311	-396
Utgående avsättning	366	611
Not 26 Övriga avsättningar		
Avsättning för lokalt omställningsarbete		
Ingående balans	4 473	4 114
Årets förändring	254	360
Utgående balans	4 727	4 473
<i>Ca 1 500 tkr kommer nyttas under påföljande år</i>		
Uppsagd personal, uppsägningslöner		
Ingående balans	0	0
Årets förändring	5 493	0
Utgående balans	5 493	0
Summa utgående balans	10 220	4 473
Not 27 Lån i Riksgälden		
Avser lån för investeringar i anläggningstillgångar.		
Ingående balans	40 843	17 408
Under året nyupptagna lån	30 227	28 809
Årets amorteringar	-10 237	-5 374
Utgående balans	60 832	40 843
Beviljad låneram enligt regleringsbrev	106 000	45 000
Not 28 Övriga kortfristiga skulder		
Personalens källskatt	4 207	3 828
Personalens pensionsavgifter	7	5
Övriga kortfristiga skulder till personalen	0	9
Övrigt	0	64
Summa	4 213	3 907

Noter till balansräkningen, forts.

	2015-12-31	2014-12-31
Not 29		
Upplupna kostnader		
Upplupna semesterlöner inklusive sociala avgifter	17 036	16 763
Övriga upplupna löner inklusive sociala avgifter	1 549	3 142
Upplupen kostnad avseende Verksam.se	1 419	6 692
Övriga upplupna kostnader	6 257	2 391
Summa	26 260	28 988
<i>Beloppsgränsen för periodisering har ändrats från 200 tkr till 100 tkr.</i>		
Not 30		
Oförbrukade bidrag		
Bidrag som erhållits från annan statlig myndighet	33 351	32 918
Bidrag som erhållits från icke-statliga organisationer eller privatpersoner	32 494	11 394
Summa	65 844	44 312
<i>varav bidrag från statlig myndighet som förväntas tas i anspråk:</i>		
inom tre månader	5 215	2 706
mer än tre månader till ett år	27 230	28 683
mer än ett år till tre år	906	1 529
Summa	33 351	32 918
Not 31		
Övriga förutbetalda intäkter		
Förskott Europeiska regionala utvecklingsfonden 2014–2020	37 520	64 395
Summa	37 520	64 395

Sammanställning över väsentliga uppgifter (tkr)

	2015	2014	2013	2012	2011
Låneram Riksgäldskontoret					
Beviljad	106 000	45 000	30 000	40 000	50 000
Utnyttjad	60 832	40 843	17 408	14 854	37 506
Kontokrediter Riksgäldskontoret					
Beviljad	8 000	11 100	11 100	8 000	8 000
Maximalt utnyttjad	6 506	0	0	0	0
Räntekonto Riksgäldskontoret					
Ränteintäkter	5	105	166	166	355
Räntekostnader	9	0	0	0	0
Avgiftsintäkter					
Avgiftsintäkter som disponeras					
Avgiftsintäkter	11 898	12 500	12 062	12 454	13 929
Anslagskrediter					
Beviljad under 1:4.1 Förvaltningskostnader	8 069	7 863	7 318	11 019	10 768
Beviljad under 1:5.8 Näringslivsutveckling	10 314	13 713	15 826	17 234	15 555
Beviljad under 1:2 Transportbidrag	12 026	22 443	22 443	22 443	22 443
Beviljad under 1:1.24 Regional tillväxt	96 514	88 944	90 044	85 745	81 945
Beviljad under 4:3 ap 1-4 Förvaltningskostnader Hemslöjden	344	343	341	341	338
Beviljad under 1:3.1 Europeiska regionala fonden 2007-2013	0	92 000	132 500	136 000	148 600
Beviljad under 1:4.2 Europeiska regionala fonden 2014-2020	11 950	1 990			
Totalt beviljade krediter	139 217	227 296	268 472	272 782	279 649
Utnyttjad under 1:4.1 Förvaltningskostnader	0	0	0	0	-7 424
Utnyttjad under 1:5.8 Näringslivsutveckling	-3 125	-8 720	-4 722	0	-11 304
Utnyttjad under 1:2 Transportbidrag	0	0	0	0	0
Utnyttjad under 1:1.24 Regional tillväxt	-5 832	-15 528	0	0	-4 650
Utnyttjad under 4:3 ap 1-4 Förvaltningskostnader Hemslöjden	0	0	0	0	0
Utnyttjad under 1:3.1 Europeiska regionala fonden 2007-2013	0	-6 697	0	0	0
Utnyttjad under 1:4.2 Europeiska regionala fonden 2014-2020	0	0			
Totalt utnyttjade krediter	-8 957	-30 945	-4 722	0	-23 378

	2015	2014	2013	2012	2011
Anslag					
Ramanslag					
Anslagssparande	376 612	75 171	166 934	170 737	353 615
Bemyndiganden					
Tilldelade	5 468 000	3 689 000	3 188 200	4 541 554	5 487 000
Summa gjorda åtaganden	-4 527 229	-1 665 884	-2 752 936	-4 018 277	-5 121 146
Personal*					
Antalet årsarbetskrafter (st)	344	334	330	320	323
Medelantalet anställda (st)**	391	382	367	363	357
Driftkostnad per årsarbetskraft	1 185	1 217	1 166	1 054	1 279
Kapitalförändring					
Årets	35 359	-397 015	26 614	548 883	-391 345
Balanserad	89 795	483 185	446 471	-114 460	265 024

* Siffrorna inkluderar inte Nämnden för hemslöjdsfrågor.

** I beräkningen av medelantalet anställda 2014 är inte eventuellt tjänstledig personal frånräknad.

Rapport om intern kontroll 2015

Tillväxtverkets ledning bedömer att myndigheten har en betryggande intern styrning och kontroll i enlighet med förordning (2007:603) för intern styrning och kontroll. Tillväxtverkets risker har hanterats på ett rimligt betryggande sätt under 2015, genom det arbete som genomförts.

Kontrollmiljö

Tillväxtverkets verksamhet omfattas av förordning (2007:603) för intern styrning och kontroll, som syftar till att

- myndigheten med rimlig säkerhet bedriver verksamheten effektivt, enligt gällande rätt och de förpliktelser som följer av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen
- verksamheten redovisas på ett tillförlitligt och rättvisande sätt
- myndigheten hushållar väl med statens medel.

Styrelsen ska i årsredovisningen redovisa sin bedömning av om myndigheten har en betryggande styrning och kontroll, utifrån arbetet med förordningen. För att myndighetens risker ska hanteras effektivt finns en ansvarsfördelning i styrelsens arbetsordning och instruktioner för generaldirektören och styrelsens utskott. Styrelsen kontrollerar att principerna följs för finansiell rapportering och intern kontroll, och har kontakt med myndighetens revisorer under året.

Den operativa ledningen ansvarar för det system av interna kontroller som krävs för att hantera väsentliga risker i verksamheten och kommer under första kvartalet 2016 att ta beslut om en riktlinje för den interna processen för intern styrning och kontroll.

Riskbedömning och kontrollaktiviteter

Tillväxtverkets risk- och sårbarhetsanalys granskades och uppdaterades i samband med omorganisationen. Myndighetens nyckelrisker har identifierats under 2015.

Avdelningarnas verksamhetsplaner innehåller aktiviteter för att kontrollera och styra risknivåerna. Under året följs sedan riskerna upp, och eventuella nya risker identifieras löpande och bedöms inför upprättande av förslag till ny risk- och sårbarhetsanalys till kommande verksamhetsår. Bland annat har vi riskbedömt införandet av ett aktivitetsbaserat arbetssätt och det omfattande system- och teknikskiftet, inklusive

outsourcing av IT-hantering. Vi har också haft ett ökat externt fokus på bedrägeririsken.

Under 2015 började vi arbeta parallellt med samordning av extern revision och intern styrning och kontroll. Det har gett oss bättre möjligheter att systematiskt analysera och väga in externa iakttagelser när vi bedömer riskerna för Tillväxtverket.

Uppföljning av internkontrollplanen

Uppföljningen av internkontrollplanen visar att flertalet risker hanterats genom enheternas kontrollaktiviteter, men att tidsplanen försenats i ett fåtal av kontrollaktiviteterna. Inom riskkategorin legala risker har det under uppföljningsarbetet med de beslutade kontrollaktiviteterna visat sig att det krävs en förbättrad samordning inom området.

Nya och förbättrade stödsystem har gjort att det tar kortare tid att kontrollera behörigheter för utbetalningsprocesser samt utlämning av allmänna handlingar.

Eftersom Tillväxtverket samarbetar med Statens servicecenter i hanteringen av ekonomi och löner behöver vi uppdatera vissa kontrollaktiviteter som ska hantera nyckelrisker i dialog med dem under 2016.

En stickprovsgranskning under 2015 visade att processen att bereda och besluta om stöd under den nya programperioden för EU:s strukturfonder 2014–2020 fungerar tillfredsställande.

Internrevision

Under året granskade internrevisionen den interna styrningen och kontrollen i flera verksamheter. Granskningarna redovisades i revisionsrapporter, som inkluderade beslutade åtgärder i de fall brister identifierades.

I internrevisionens årsrapport 2015 görs den sammanvägda bedömningen att intern styrning och kontroll är tillfredsställande i granskade verksamheter.

Styrelsens underskrifter

Styrelsen intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Styrelsen bedömer vidare att den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten är betryggande.

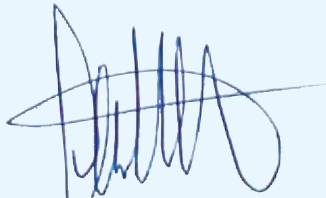
Stockholm 15 februari 2016

Kristina Alsér
Ordförande

Kerstin Paulsson

Anders Källström

Håkan Ylinenpää

Bertil Törsäter

Jan Berg

Gunilla Nordlöf

Övrigt

Ordlista

Anslag	Medel på statens budget som riksdagen anvisar för ett visst ändamål och för viss tid och som regeringen disponerar och tilldelar en myndighet.
Attesterande myndighet	Myndighet med uppgift att ansöka om utbetalning av strukturfondsmedel och i samband med det intyga att alla uppgifter är korrekta.
Beställningsbemyndigande	Tillstånd som en myndighet i vissa fall behöver för att få göra åtaganden som medför utgifter efter innevarande budgetår.
Bidrag	Ersättning som lämnas eller mottas utan direkt motprestation.
Entreprenörskap	Det att genomföra idéer.
Förvaltande myndighet	Myndighet som bereder projektansökningar till de 8 regionala strukturfondsprogrammen och säkerställer att de är formellt korrekta och ligger i linje med prioriteringarna i programmen.
Myndighetskapital	Rubrik på balansräkningens skuldsida hos myndigheter som redovisar posterna statskapital, uppskrivningskapital, donationskapital, resultatandelar i dotter- och intresseföretag, balanserad kapitalförändring och kapitalförändring enligt resultaträkningen.
Innovation	Nyhet på marknaden som skapar betydelsefulla ekonomiska värden.
Instruktion	Förordning där regeringen meddelar en myndighet dess uppgifter och reglerar dess verksamhet, till exempel myndighetens ledningsform.
Projekt	I tiden avgränsat arbete med specifikt och avgränsat syfte.
Program	Definierad och planerad verksamhet som löper över en begränsad tidsperiod. Ett program kan bestå av flera delprogram eller projekt och har vanligen en löptid om minst två år.
Prestation	Program som har avslutats och där slutrapport har lämnats till regeringen, alternativt en betydande löpande verksamhet som kan betraktas som årligen avslutad.
Region	I årsredovisningen: Administrativt och geografiskt avgränsat område, oavsett form för regionalt styre eller organ för regionalt utvecklingsansvar.
Statskapital	Post under rubriken Myndighetskapital i en myndighets balansräkning. Statskapital tillförs från anslagsmedel främst för att finansiera vissa anläggningstillgångar och rörelsekapital. Överföring från en annan kapitalpost görs som regel i syfte att konsolidera statskapitalet eller i samband med uppskrivning av anläggningstillgångarna.
TA-medel (Technical Assistance)	Medel som avsatts till förvaltning av EU-program, det vill säga medel som inte investeras i projekt i företag och regioner.
Transferering	Se bidrag.
Uppbörd	Betalning som myndighet mottar för statens räkning och där myndigheten överför pengarna till statsbudgeten utan att disponera dem.
Uppbördsverksamhet	Särskilt avsnitt i en myndighets resultaträkning som förutom uppbörd redovisar inkomster som visserligen har ett direkt samband med myndighetens produktion av varor och tjänster men som inte får disponeras av myndigheten.
Uppdrag från regeringen	Arbete som regeringen skriver att myndigheten ska utföra i regleringsbrevet eller i beslut om särskilt uppdrag. Uppdrag är ofta specifika samt preciserade i tid och med avseende på hur stora medel som ska avsättas.
Uppgift från regeringen	Ansvarsområde som regeringen ger en myndighet. Uppgifter beskrivs oftast i en myndighets instruktion. Uppgifter är ofta långsiktiga.
Verksamhetskostnad	Kostnad för drift, till exempel för personal och lokaler.

Avrapporterade uppdrag

Avrapporterade återrapporteringskrav och uppdrag enligt regleringsbrev

2015-000019	Redovisning av hur Tillväxtverket arbetar för att nå målen i regeringens strategi för en digitalt samverkande förvaltning, slutrapport 20 februari 2015
2015-000274	Utvecklingen av administrativa kostnader åren 2013 och 2014, delrapport 20 februari 2015
2015-000001	Tillväxtverkets miljöledningsrapport 2014, slutredovisning 20 februari 2015
2015-000332	Redovisning av Tillväxtverkets dialoger 2014, slutrapport 18 mars 2015
2012-000794	Hållbara turistdestinationer, ekonomisk slutrapport 20 mars 2015
2015-000117	Lägesrapport COSME och Horisont 2020 (EEN), delredovisning 30 mars 2015
2015-000383	Redovisningar avseende bygdeavgifter för 2013 och 2014, slutrapport 30 mars 2015
2014-004569	Uppföljning av regionala företagsstöd och stöd till projektverksamhet budgetåret 2014, delredovisning 16 april 2015
2015-000179	Regionala redovisningar, mot ett systemorienterat tillväxtarbete, slutrapport 29 april 2015
2015-000406	Regionernas redovisning för hur ett integrations- och mångfaldsperspektiv kan utvecklas och integreras i det regionala tillväxtarbetet, delrapport 30 april 2015
2014-004377	Tillväxtverkets mångfaldsrapport 2014, slutrapport 8 maj 2015
2014-003599	Statliga myndigheters medverkan i det regionala tillväxtarbetet 2015-2020, slutrapport 18 maj 2015
2015-000583	Samverkan mellan VINNOVA och Tillväxtverket gällande Horisont 2020, COSME och regionalfondsprogrammen, delrapport 20 maj 2015
2015-000613	Processtöd i genomförandet av regionalfonden, inklusive det territoriella samarbetet, under programperioden 2014-2020 för ett ökat resultatfokus, delrapport 15 juni 2015
2014-004569	Uppföljning av regionala företagsstöd och stöd till projektverksamhet budgetåret 2014, slutrapport 3 augusti 2015
2015-001053	Information och vägledningstjänster kring finansiering respektive internationalisering på verksamt.se, slutrapport 7 september 2015
2015-000745	COSME och Horisont 2020 (EEN), delrapport 30 september 2015
2015-000312	Handlingsplan för jämställdhetsintegrering på Tillväxtverket 2015-2018, slutredovisning 30 september 2015

2015-000613	Processtöd i genomförandet av regionalfonden, inklusive det territoriella samarbetet, under programperioden 2014–2020 för ett ökat resultatfokus, slutrapport 29 oktober 2015
2015-000560	Stöd till jämställd regional tillväxt, integration och mångfaldsarbete, slutrapport 14 december
2015-000583	Samverkan mellan VINNOVA och Tillväxtverket gällande Horisont 2020, COSME och regionalfondsprogrammen, slutrapport 15 december 2015

Avrapportering EU:s strukturfonder

2015-000164	Utbetalningsprognos 20150120 Programperioden 2007–2013, redovisning 20 januari 2015
2015-000162	Utbetalningsprognos 20150120 Programperioden 2014–2020, redovisning 20 januari 2015
2015-000164	Prognos över in- och utbetalningar 20150220 Programperioden 2007–2013, redovisning 20 februari 2015
2015-000162	Prognos över in- och utbetalningar 20150220 Programperioden 2014–2020, redovisning 20 februari 2015
2015-000162	Beslutsprognos 20150424 Programperioden 2014–2020, redovisning 24 april 2015
2015-000253	Samlad lägesrapport 20150424 Programperioden 2007–2013, redovisning 24 april 2015
2015-000253	Samlad lägesrapport 20150424 Programperioden 2014–2020, redovisning 24 april 2015
2015-000164	Utbetalningsprognos 20150505, Programperioden 2007–2013, redovisning 5 maj 2015
2015-000162	Utbetalningsprognos 20150505, Programperioden 2014–2020, redovisning 5 maj 2015
2015-000164	Prognos över in- och utbetalningar 20150727 Programperioden 2007–2013, redovisning 27 juli 2015
2015-000162	Prognos över in- och utbetalningar 20150727 Programperioden 2014–2020, redovisning 27 juli 2015
2015-000164	Samlad prognos 20151026 Programperioden 2007–2013, redovisning 26 oktober 2015
2015-000162	Samlad prognos 20151026 Programperioden 2014–2020, redovisning 26 oktober 2015
2015-000253	Samlad lägesrapport 20151026 Programperioden 2007–2013, redovisning 26 oktober 2015
2015-000253	Samlad lägesrapport 20151026 Programperioden 2014–2020, redovisning 26 oktober 2015

Avrapporterade särskilda uppdrag

2014-004369	Tillgängliggöra internetbaserad information inom miljöteknikområdet (Swedish Cleantech), slutrapport 12 januari 2015
2014-001838	Förbereda inordnande av Regelrådets uppgifter, slutrapport 3 februari 2015
2015-000279	Analys av hur och i vilka delar Tillväxtverket kan använda sig av innovationsupphandling, slutrapport 16 februari 2015
2012-004922	Stödja det regionala arbetet för en jämställd regional tillväxt, slutrapport 25 februari 2015
2015-000106	Insatser för att förenkla för företagen på kommunal nivå, slutrapport 6 mars 2015
2011-004536	Särskild satsning med inriktning på miljöteknikområdet att genomföra insatser för ökat svenskt deltagande i EU-program, slutrapport 9 mars 2015
2012-002758	Stödja affärsutveckling i svenska miljöteknikföretag för att nå ut på en internationell marknad (Miljödriven export), slutrapport 10 mars 2015
2013-000839	Insatser för unga innovatörer (Ungas innovationskraft), slutrapport 12 mars 2015
2013-000007	Förstärka och vidareutveckla de regionala kompetensplattformarna, delredovisning 12 mars 2015
2015-000126	Utveckla slutanvändarfunktionalitet på verksamt.se som en del i uppgiftslämnarservice för företagen, slutrapport 30 mars 2015
2013-004300	Utarbeta riktlinjer för regionala serviceprogram 20142–018, delrapport 31 mars 2015
2015-000087	Uppföljning av mål för förenklingsarbete på centrala myndigheter, delredovisning 13 april 2015
2011-001068	Främja kvinnors företagande och Golden Rules of Leadership, slutrapport 15 april 2015
2014-001413	Fondsamordning 2014, delredovisning 15 april 2015
2011-000280	Fördela medel för insatser inom området kommersiell och offentlig service i gles- och landsbygder 2011–2014, slutrapport 27 april 2015
2015-000476	Ledamöter subkommittén för EU:s territoriella samarbetsprogram för Östersjöregionen, slutrapport 27 april 2015
2012-005977	Fördelning av verksamhetsbidrag till Resurscentra för kvinnor, delredovisning 29 april 2015
2015-000451	Vägen till en Östersjöregion, delrapport 30 april 2015
2015-000389	Införande verksamt.se på kommuner. Medel för gemensamma e-förvaltningsprojekt av strategisk betydelse, slutrapport 18 december 2015
2015-001489	Bedömning av möjligheter för ESI-fonderna att bidra till insatser som underlättar mottagandet av flyktingar, redovisning 21 december 2015

Innehållsförteckning till resultatredovisningen

Resultatredovisning	16	Återrapporteringskrav	79
Program och insatser	18	Återrapporteringskrav – läsanvisning.....	79
Program och insatser – läsanvisning.....	17	Företagens utveckling	79
Företagens utveckling	18	Återrapporteringskrav 1.1.....	79
Enterprise Europe Network.....	18	Återrapporteringskrav 1.2.....	82
Kompetensutveckling för tillväxt i små företag.....	19	Återrapporteringskrav 1.3.....	83
Affärsutvecklingscheckar för internationalisering.....	20	Återrapporteringskrav 1.4.....	85
Främja kvinnors företagande.....	21	Återrapporteringskrav 1.5.....	87
Företagare med utländsk bakgrund.....	24	Återrapporteringskrav 1.6.....	87
Ungas innovationskraft.....	26	Återrapporteringskrav 1.7.....	88
Kooperativ utveckling.....	28	Återrapporteringskrav 1.8.....	90
Samhällsentreprenörskap och sociala innovationer.....	29	Återrapporteringskrav 1.9.....	92
Grön tillväxt.....	32	Återrapporteringskrav 1.10.....	93
Miljödriven export – internationalisering inom miljöteknikområdet.....	33	Återrapporteringskrav 1.12.....	94
EU miljöteknik.....	34	Företagens förutsättningar	95
Swedish Cleantech.....	34	Återrapporteringskrav 2.1.....	95
Turism och besöksnäringen.....	35	Återrapporteringskrav 2.2.....	95
Kulturella och kreativa näringar.....	38	Återrapporteringskrav 2.3.....	95
Leverantörsprogrammet för fordonsindustrin.....	42	Återrapporteringskrav 2.4.....	96
Regionala företagsstöd.....	42	Företagen i regionen	96
Transportbidrag.....	43	Återrapporteringskrav 3.5.....	96
Kapitalförsörjning.....	44	Övriga genomförda uppdrag	97
Företagens förutsättningar	45	Uppdrag utan särskild tidpunkt för rapportering	97
Förenkling för företag.....	45	Övrigt återrapporteringskrav 4.4.....	97
Myndighetssamarbetet Starta och driva företag.....	48	Nytt uppdrag 1.1.2.....	98
Starta företag-dagar, webbseminarier etc.....	48	Övrigt nytt uppdrag 1.4.1.....	98
Verksamt.se och kontaktpunkten.....	49	Övrigt nytt uppdrag 1.4.2.....	100
Startlinjen.....	51	Övrigt nytt uppdrag 1.4.3.....	101
Företagen i regionen	52	Uppdrag som redovisas i separata rapporter	103
Strategiskt regionarbete.....	52	Återrapporteringskrav ÅK 1.5.....	103
Tillväxtskapande samhällsplanering.....	53	Nytt uppdrag 1.2.1.....	103
Regionala kompetensplattformar.....	55	Nytt uppdrag 1.2.2.....	103
Jämställd regional tillväxt.....	56	Övrigt pågående uppdrag 2.4.2.....	103
Stärkt lokal attraktionskraft.....	57	Nya särskilda uppdrag och Nyps 2020	104
Kommersiell och offentlig service.....	58	Strategiforum för EU:s strategi för Östersjöregionen.....	104
Myndighetssamordning: Myndigheters medverkan i det regionala tillväxtarbetet.....	61	Nationell kontaktpunkt och subkommitté för territoriella samarbetsprogram i Östersjöregionen 2014–2020.....	105
Uppföljning av regionalt tillväxtarbete.....	62	Forum för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft 2014–2020.....	106
EU:s strukturfondsprogram – förvaltande myndighet.....	63	Nyps 2020.....	107
Öresund-Kattegat-Skagerrak.....	73	Kompetensförsörjning	108
Tematiskt kunskapsstöd i program som finansieras av Europeiska regionala utvecklingsfonden 2014–2020.....	75	Tillväxtverkets hållbarhetsarbete	112
Attesterande myndighet.....	76		
Kontroll av svenskt deltagande i projekt inom territoriella samarbetsprogram (First Level Control).....	77		
EU:s strategi för Östersjöregionen.....	77		

Tillväxtverket 2016

Produktion: Ordförandet

Finns endast som pdf.

Info 0642

ISBN-nr: 978-91-87903-43-4

Foto sid 1, 14, 15: Olof Holdar

Tillväxtverket

Swedish Agency for Economic
and Regional Growth

Tel 08-681 91 00
tillvaxtverket.se

Årsredovisning 2015

**Årsredovisningen är Tillväxtverkets redovisning
av verksamhet och resultat för det gångna året.**

Tillväxtverket ska skapa så bra förutsättningar som möjligt för företag i hela landet att vara konkurrenskraftiga. Det innebär att vi öppnar dörrar och river barriärer – för ett Sverige där fler företag vill, kan och vågar. Tillväxtverket är en nationell myndighet med kontor på 9 orter.

Årsredovisningen kan laddas ner på
tillvaxtverket.se/publikationer